

XXVIII. GODINA.

TEČAJ XXVIII.

SUBOTIČKA DANICA

== ILI ==

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

1911.

Cina 50 filira.

Štampano u štampariji Lajoša Santo u Subotici.

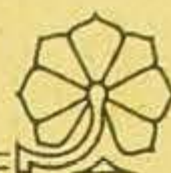
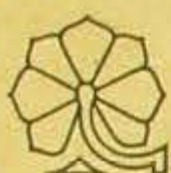

POČASNI PRIMERAK

1911/2

XXVIII. GODINA.

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

Br.: 26/97. ZP

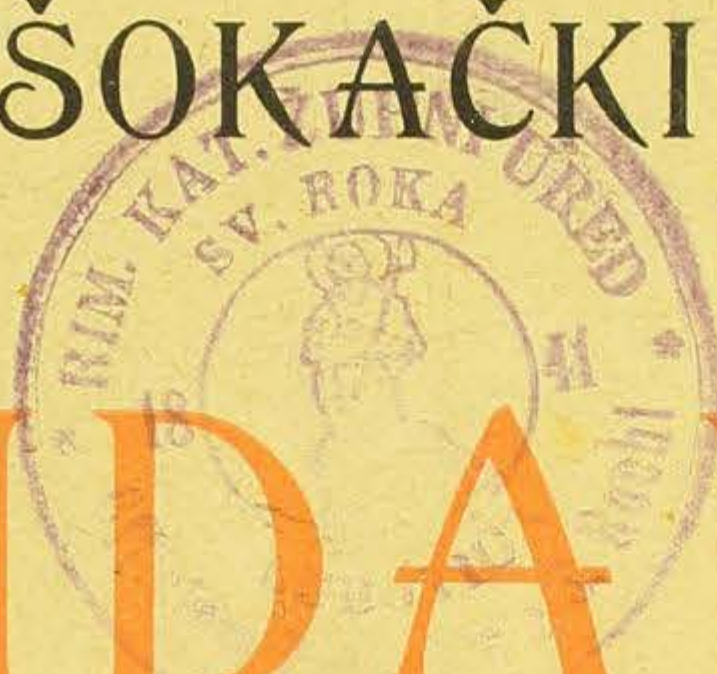
SUBOTICA
KNIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

SUBOTIČKA DANICA

○ ○ ○ ○ ILI ○ ○ ○ ○

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

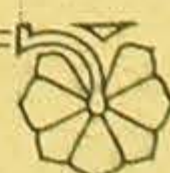
(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

1911.

*svojina
Julij Prčić*

CINA 50 FILIRA.

zkvh.org.rs

Carska i kraljevska kuća.

Franjo Josip I. car austrijski i apoštolski kralj ugarski, kralj česki, dalmatinski, hrvatski i slavonski itd. rodio se 18. kol. 1830. postao vladalac 2. prosinca 1848., oženio se 24. travnja god. 1854. sa

Caricom i kraljicom **Elisabetom** vojvotkinjom bavarskom r. 24. prosinca 1837. Umrla je 10. rujna 1898.

Dica kraljeva :

1. Nadvojvotkinja **Gizela** rođ. 12. svibnja 1856. udata za vojvodu bavarskoga Leopolda.

2. Nadvojvoda **Rudolf** cesarević kraljević rođ. 21. kolovoza 1858. oženio se 10. svibnja 1881. belgijskom kraljevnom Štefanijom. Njima se 2.

rujna 1883. rodi kći, nadv. Elisabeta. Umro je 30. siječnja 1889.

3. Nadvojvotkinja **Maria Valerija** rođena 22. travnja 1868. Vinčana 13. srpnja 1890. god. sa nadvojvodom Franjom Salvatorom.

Braća kraljeva :

1. Nadvojvoda **Karlo Ludovik** rođ. 1833.; umro je 19. maja 1896.; Dica : a) Nadv. **Franjo** rođ. 1863.; b) Nadv. **Oton** rođ. 1865.; c) Nadv. **Ferdinand** rođ. 1868.; d) Nadv. **Margarita** rođ. 1880.; e) **Marija Anuncijata** rođ. 1876.; Naslidništvo kraljevstva pripada muškom potomstvu od ove grane.

2. Nadvojvoda **Ludovik Viktor** rođ. 1842.

Prosta godina 1911.

Zvizdarstvena označenja godine.

I. Godovni račun.

1. Zvizda takozv. vladalica Mars.
2. Zlatni broj ili krug misecni 12.
3. Mesečno kazalo po Gregor XXX.
4. Nediljno slovo A.
5. Godina daće rimske 9.
6. Krug sunčani 16.

II. Početak godišnjih doba.

Proliće se počima 21. ožujka u 6 s. 59 m. posli podne. — **Lito** se počima 22. lipnja u 2 s. 40 m. posli podne. — **Jesen** se počima 24. rujna u 5 s. 22 m. u jutro. — **Zima** se počima 22. prosinca u 11 s. 58 m. u veče.

III. Pomrčine.

God. 1911. bit će dvi pomrčine sunca, ali se kod nas ne će viditi nijedna.

1. **Potpuna pomrčina sunca** bit će 28. i 29. travnja 1911.

Početak pomrčine bit će 28. u 8 s. 53 m. na večer.
Konac " " " 29. u 2 s. 10 m. u jutro.

Pomrčina će se viditi u istočnoj Australiji i Novoj Guineji, na Novom Seelandu, na sridnjem dilu Tihoga Oceana i u južnoj polovini Siverne Amerike.

2. **Dilomična pomrčina sunca** bit će 22. listopada 1911.

Početak pomrčine bit će u 2 s. 24 m. u jutro.
Konac " " " u 8 s. 11 m. u "

Pomrčina će se viditi gotovo u čitavoj Aziji i Australiji te u istočnom dilu Tihoga Oceana.

Crkvene naredbe.

IV. Pomične svetkovine :

1. Svetkovine zapovidne :

Uskrs	16 travnja
Spasovo	25. svibnja
Duhovi	4. lipnja
Brašanjevo	15. lipnja
Advent	3. prosinca

2. Svetkovine, koje se samo u crkvi obdržavaju :

Ime Isusovo	15. sičnja
Čista srida	1. ožujka
Trnova kruna Isusa	3. ožujka
Sulica i čavli Isusa	10. ožujka
Platno Isusa	17. ožujka
Pet rana Isusovih	24. ožujka
Krv. Isusova	31. ožujka
7 žalosti bl. Divice	7 travnja
Zaštita sv. Josipa	7. svibnja
Srce Isusovo	23. lipnja
Svetk. krvi Isusove	2. srpnja
Angjeli čuvari	3. rujna
Ime Marijino	10. rujna
Sv. krunica	1. prosinca
Zaštita Marije	12. studena

V. Postovi.

a) Kvaterni postovi :

U sridu i petak brez mesa a u subotu s mesom je slobodno jedared na dan nasititi se.

Prolićni : 8., 10., 11. ožujka.

Litni : 7., 9., 10. lipnja.

Jesenji : 20., 22., 23. rujna.

Zimski : 20., 22., 23. prosinca.

b) Posti u oči svetkovina :

Slobodno je tri put jisti i jedared u dan do sitosti.

1. Subota prid Duhove, cio dan brez mesa ;

2. Dan prid sv. Petra i Pavla, jedared je dopušteno mesa jisti ;

3. U oči Velike Gospojine, cio dan brez mesa ;

4. Dan prid Sve Svete jedared u dan je dozvoljeno s mesom se nasititi ;

5. Badnjak ili dan prid Božić, cio dan brez mesa.

c) Drugi zapovidni posti :

1. **U korizmi** svaki dan je dopušteno tri put jisti priko dana, al osim nedilje samo se jedared najisti. U korizmi nediljom slobodno je više puta mesa jisti i to do sitosti.

2. U korizmi je slobodno svaki dan mesa jisti osim ovih dana :

a) čista srida ;

b) srida kvaternog posta ;

c) svaki petak ;

d) veliki četvrtak, velika srida, velika subota.

3. **U adventu :** U sridu je slobodno jedared jisti mesa, i jedared priko dana nasititi se ; u petak nije slobodno mesa jisti. U druge dane po volji.

4. **U svaki petak** u godini meso je zabranjeno. Ako osim adventa, kvaternog posta i korizme u petak pada svetkovina, slobodno je u taj dan mesa jisti.

VI. Vrime zabranjeno.

Zabranjena je igranka, svirka i svadba od prve nedilje adventa do posli tri kralja i od čiste sride do posli mladog Uskrsa u ponediljak.

VII. Što znače neki kalendar-ski znaci i pokraćenice.

S. = sat ; m. = minut ; b. = biskup ; pp. = rimski papa ; m. = mučenik ; d. = divica ; op. = opat ; pust. = pustinja ; ud. = udova ; † = post ; crveni križ znači post, kad je dopušteno samo se jedared nasititi, a meso je zabranjeno.

Nedilje i zapovidni blagdani štampani su crvenim slovi, a dani, koji nisu zapovidni blagdani, al koji se u crkvi obdržavaju, štampani su debelim slovima, n. pr., „**Jakov apoštol**“.

Sićanj

broji 31 dan.

Januar

Tri kralja donesoše Isusu zlata, tamjana i mirhe. (6. sič.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Nedilja	1 Nova godina		19 Nedj. pred Božić	
Poned.	2 Makarij		20 Ign. muč. †	
Utorak	3 Genoveva		21 Julijana †	
Šrida	4 Tit biskup		22 Anastazija †	
Četvrt.	5 Telesfor papa		23 10 muč. na kr. †	
Petak	6 Tri Kralja †		24 Eugenija muč. †	
Subota	7 Lucijan muč.		25 Rodj. Hristovo	
1 I. ned. p. tri kralja. Ev.: Isus od 12 god. Luka 2.				
Nedilja	8 Marcel. bisk. ☾		26 N. p. Bž. Zb. Bog.	
Poned.	9 Severin opat		27 Stefan prvomuč.	
Utorak	10 Pavao pustinjač		28 2000 muč.	
Šrida	11 Higin papa muč.		29 Mladenci	
Četvrt.	12 Ernest opat		30 Anisija muč.	
Petak	13 Cesarija †		31 Melanija Rimska	
Subota	14 Hilarij bisk. ☺		1 Obrez. Gosp. N.g.	
2 II. ned. p. tri kralja. Ev.: Svadba u Kani. Ivan 2.				
Nedilja	15 Ime Isusovo		2 N. pred Bogoj. S.	
Poned.	16 Marcel papa		3 Malahija prorok	
Utorak	17 Antonij		4 70 apostola	
Šrida	18 Stolića sv. Petra		5 Teopempto †	
Četvrt.	19 Kanut		6 Bogojavljenje	
Petak	20 Fabijan i Seb. †		7 Zbor Ivana Krst.	
Subota	21 Agneza		8 Georgije, Emilij.	
3 III. ned. p. tri kralja. O gubavcu i satniku. Mat. 8.				
Nedilja	22 Sv. Obitelj ☾		9 N. po Bogoj. Pol.	
Poned.	23 Zaručenje b. d. M.		10 Grigorije Niški b.	
Utorak	24 Timotej b.		11 Teodosije	
Šrida	25 Obrač. sv. Pavla		12 Tatijana muč.	
Četvrt.	26 Polikarpo		13 Jermilo i Strat.	
Petak	27 Ivan Zlatousti †		14 Oci na Sinaju	
Subota	28 Margareta		15 Ivan Kušč. Pavao	
4 IV. ned. p. tri kralja. O oluji na jezeru. Mat. 4.				
Nedilja	29 Franjo Sal. bisk.		16 32. po Duh. V. sv. P.	
Poned.	30 Martina ●		17 Antonije V. prep.	
Utorak	31 Petar Nolasko		18 Atanasije	

Misečne mine:

- ☾ Prvak 8. u 7 s. 25 m. u jutro.
- ☺ Uštap 14. u 11 s. 30 m. na več.
- ☾ Trećak 22. u 7. s. 25 m. u jutro.
- Mladi m. 30. u 10 s. 49 m. prije podne.

Sunce izlazi:

- 1. dan 7 sati 42 min.
- 8. " 7 " 42 "
- 15. " 7 " 40 "
- 22. " 7 " 35 "
- 29. " 7 " 28 "

Sunce zalazi:

- 1. dan 4 sata 24 min.
- 8. " 4 " 32 "
- 15. " 4 " 39 "
- 22. " 4 " 48 "
- 29. " 4 " 58 "

Dan naraste za 54 min., dužinom od 8 s. 42 min. na 9 s. 36 m.

Vreme u sićnju

je suho, ali ne odviše hladno.

Veljača
broji 28 dani.
Februar

Marija prikazuje Isusa u crkvi. (2. velj.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Srida	1 Ignacij		19 Makarij	Misečne mine : Prvak 6. u 4 s. 32 m. posli p. Uštap 13. u 11 s. 42 m. pr. p. Trećak 21. u 4 s 49 m. u jutro.
Četvrt.	2 Svitlo Marijino		20 Jeftimij	
Petak	3 Blaž bisk. †		21 Maksim	
Subota	4 Andrija		22 Timotej ap.	
5	V. p. tri kralja. Ev. : O kukolju. Mate 13.			
Nedilja	5 Adata dj. muč.		23 33. N. po Duh.	
Poned.	6 Doroteja ☾		24 Ksenija prep.	
Utorak	7 Romualdo		25 Gregorije	
Srida	8 Ivan Mata		26 Ksenofont i dr.	
Četvrt.	9 Apolonija		27 Pr. m. Iv. zlat.	
Petak	10 Skolastika †		28 Efrem Sirski	
Subota	11 Uk. Gosp. Lurd.		29 Pr. m. Ignaciji	
6	LXX. Ev.: Poslanici u vinogradu. Mate 20.			
Nedilja	12 Sedamdesetnica.		30 Tri jerarha	
Poned.	13 Fuska ☺		31 Kir i Ivan muč.	
Utorak	14 Valentin		1 Trifon muč.	
Srida	15 Faustin		2 Sretenije Gosp.	
Četvrt.	16 Ćiril Aleks.		3 Simeon i Ana	
Petak	17 Bijeg Isusov †		4 Isidor Pelusijski	
Subota	18 Simeon		5 Agata muč.	
7.	LX. Ev. : Sijač. Luka 8.			
Nedilja	19 Šezdesetnica		6 N.bl.sina. V. b. Jul.	
Poned.	20 Euherij		7 Partenije bisk.	
Utorak	21 Eleonora ☾		8 Teodor	
Srida	22 Stolica sv. Petra		9 Nikifor	
Četvrt.	23 Petar Damjanov		10 Haralampij	
Petak	24 Matija ap. †		11 Blaž m. Teodora	
Subota	25 Valburga		12 Meletije	
8	L. Ev. : Evo idemo u Jerus. Luka 18.			
Nedilja	26 Poklade		13 Mesopust. Mart., Z.	
Poned.	27 Leandar		14 Ćiril ap. sl.	
Utorak	28 Roman opat		15 Onisim muč.	

Sunce izlazi :

5. dan 7 sati 20 min.
 12. „ 7 „ 11 „
 19. „ 7 „ 00 „
 26. „ 6 „ 48 „

Sunce zalazi :

5. dan 5 sati 08 min.
 12. „ 5 „ 19 „
 19. „ 5 „ 29 „
 26. „ 5 „ 39 „

Dan naraste za 1 sat
 19 min., duž. od 9 s.
 39 min. na 10 sat 58
 min.

Vrime u veljači
 je u početku neugodno,
 od 13. do 18. snig, onda
 do konca hladno.

Veljača
broji 28 dani.
Februar

Marija prikazuje Isusa u crkvi. (2. velj.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Srida	1 Ignacij		19 Makarij	Misečne mine: Prvak 6. u 4 s. 32 m. posli p. Uštap 13. u 11 s. 42 m. pr. p. Trećak 21. u 4 s 49 m. u jutro.
Cetvrt.	2 Svitlo Marijino		20 Jeftimij	
Petak	3 Blaž bisk. †		21 Maksim	
Subota	4 Andrija		22 Timotej ap.	
5	V. p. tri kralja. Ev.: O kukolju. Mate 13.			
Nedilja	5 Adata dj. muč.		23 33. N. po Duh.	
Poned.	6 Doroteja ☾		24 Ksenija prep.	
Utorak	7 Romualdo		25 Gregorije	
Srida	8 Ivan Mata		26 Ksenofont i dr.	
Četvrt.	9 Apolonija		27 Pr. m. Iv. zlat.	
Petak	10 Skolastika †		28 Efrem Sirski	
Subota	11 Uk. Gosp. Lurd.		29 Pr. m. Ignaciji	
6	LXX. Ev.: Poslanici u vinogradu. Mate 20.			
Nedilja	12 Sedamdesetnica.		30 Tri jerarha	Sunce izlazi: 5. dan 7 sati 20 min. 12. „ 7 „ 11 „ 19. „ 7 „ 00 „ 26. „ 6 „ 48 „ Sunce zalazi: 5. dan 5 sati 08 min. 12. „ 5 „ 19 „ 19. „ 5 „ 29 „ 26. „ 5 „ 39 „
Poned.	13 Fuska ☺		31 Kir i Ivan muč.	
Utorak	14 Valentin		1 Trifon muč.	
Srida	15 Faustin		2 Sretenije Gosp.	
Četvrt.	16 Ćiril Aleks.		3 Simeon i Ana	
Petak	17 Bijeg Isusov †		4 Isidor Pelusijski	
Subota	18 Simeon		5 Agata muč.	
7.	LX. Ev.: Sijač. Luka 8.			
Nedilja	19 Šezdesetnica		6 N.bl.sina. V. b. Jul.	
Poned.	20 Euherij		7 Partenije bisk.	
Utorak	21 Eleonora ☾		8 Teodor	
Srida	22 Stolica sv. Petra		9 Nikifor	
Četvrt.	23 Petar Damjanov		10 Haralampij	
Petak	24 Matija ap. †		11 Blaž m. Teodora	
Subota	25 Valburga		12 Meletije	
8	L. Ev.: Evo idemo u Jerus. Luka 18.			
Nedilja	26 Poklade		13 Mesopust. Mart., Z.	Vrime u veljači je u početku neugodno, od 13. do 18. snig, onda do konca hladno.
Poned.	27 Leandar		14 Ćiril ap. sl.	
Utorak	28 Roman opat		15 Onisim muč.	

Ožujak

broji 31 dan.

Marc.

Sv. Josip, zaručnik bl. d. Marije. (19. ož.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Šrida	1 Čista srida ● †	⚖	16 Pamfil i dr. muč.	
Četvrt.	2 Simplicij	⚖	17 Teodor i Marij.	
Petak	3 Kunigunda †	🕸	18 Leon vel. papa	
Subota	4 Kazimir prizn.	🕸	19 Arhip, Fil i Apfija	
9	I. ned. kor. Ev.: Kušanje Isusovo. Mate 4.			
Nedilja	5 Cista	🐕	20 Siropust. Leon	
Poned.	6 Perpetua	🐕	21 Timotej †	
Utorak	7 Toma Akvinski	🐉	22 Obret. sv. m. †	
Šrida	8 Ivan od Boga ☾ †	🐉	23 Polikarko †	
Četvrt.	9 Franciska	🐉	24 Obret. gl. Iv. †	
Petak	10 40 mučenika †	🐉	25 Tarasije bisk. †	
Subota	11 Heraklij	🐉	26 Porfirije bisk.	
10	II. ned. kor. Ev.: Preobraženje. Mate 17.			
Nedilja	12 Pačista	🐟	27 1. N. vel. posta	
Poned.	13 Ničefor	🐟	28 Vas. isp †	
Utorak	14 Matilda	🐎	1 Evdok. m. †	
Šrida	15 Zaharija ☺ †	🐎	2 Hesihij i Teod. †	
Četvrt.	16 Hilarij	🐎	3 Evtropij †	
Petak	17 Patricij †	🐎	4 Gerasim pust. †	
Subota	18 Ćiril	🐎	5 Konon muč.	
11	III. ned. kor. Ev.: Isus izgoni gjavla. Luka 11.			
Nedilja	19 Bezimena. Josip.	👤	6 2. N. vel. posta	
Poned.	20 Niceta	👤	7 Vasilije †	
Utorak	21 Benedikto	👤	8 Teofilakto †	
Šrida	22 Oktavijan †	👤	9 40 mučenika †	
Četvrt.	23 Oton ☾	👤	10 Kodrat †	
Petak	24 Gabriel arkangj. †	👤	11 Sofronij Jerusal. †	
Subota	25 Blagovist	👤	12 Teofan isp.	
12	IV. ned. kor. Ev.: Pomnoženje kruha. Iv. 6.			
Nedilja	26 Sridoposna	👤	13 3. N. vel. posta	
Poned.	27 Ivan	👤	14 Venediko †	
Utorak	28 Guntram	👤	15 Agapije †	
Šrida	29 Jona †	👤	16 Savin muč. †	
Četvrt.	30 Viktor muč.	👤	17 Aleksij †	
Petak	31 Amos prorok †	👤	18 Kiril Jerusal. †	

Misečne mine :

- Mladi m. 1. u 1 s. 35 m. u jutro.
- ☾ Prvak 8. u 0 s. 6 m. u jutro.
- ☺ Uštap 15. u 1 s. 3 m. u jutro.
- ☾ Trećak 23. u 1 s. 31 m. u jutro.

Sunce izlazi :

- 5. dan 6 sati 35 min.
- 12. „ 6 „ 22 „
- 19. „ 6 „ 9 „
- 26. „ 5 „ 55 „

Sunce zalazi :

- 5. dan 5 sati 49 min.
- 12. „ 5 „ 59 „
- 19. „ 6 „ 8 „
- 26. „ 6 „ 18 „

Dan naraste za 1 s. 39 min., duž. od 11 s. 2 min. na 12 s. 41 m.

Vreme u ožujku

u početku hladno, prema koncu lipo.

Travanj

broji 30 dani.

April

Nema ga tu, on uskrsnu.

Dani	Za katonike		Za grčko-istoč.
Subota	1 Hugo bisk.		19 Hrisant i Darija
13 V. ned. kor. Ev.: Koji će me od vas koriti. Iv. 8.			
Nedilja	2 Gluhna. Franjo P.		20 4. N. v. posta O. S. S.
Poned.	3 Rikardo		21 Jakov †
Utorak	4 Izidor		22 Vasilije †
Šrida	5 Vinko †		23 Nikon i dr. muč. †
Četvrt.	6 Celestin papa ☾		24 Zaharija †
Petak	7 7 žal. bl. D. M. †		25 Blagovist †
Subota	8 Alberto bisk.		26 Zbor arh. Gabr.
14 VI. ned. kor. Ev.: Svečani ulaz u Jerusalim. Mate 21.			
Nedilja	9 Cvitna		27 5. N. v. posta M. S.
Poned.	10 Ezekiel prorok		28 Ilarijon †
Utorak	11 Leon I. papa		29 Marko b. †
Šrida	12 Julij papa †		30 Jovan Lj. †
Četvrt.	13 Vel. četvrtak ☺ †		31 Ipatije bisk. †
Petak	14 Vel. petak †		1 Marija Misirska †
Subota	15 Vel. subota †		2 Tito čudotvorac.
15 Uskrs. Ev.: Andjeo javlja uskrsnuće. Marko 16.			
Nedilja	16 Uskrs		3 6. N. v. posta Nik
Poned.	17 Uskrsni pon.		4 Josif pjesn. p. †
Utorak	18 3. dan Uskrsa.		5 Teoduli Agaton †
Šrida	19 Krescencij		6 Evtihije b. car. †
Četvrt.	20 Sulpicij		7 Georgije Mit. †
Petak	21 Anselmo ☾ †		8 Irodion i dr. †
Subota	22 Soter i Kajo		9 Evpsihije muč.
16 I. n. p. Uskr. Ev.: Isus se javlja učenicima. Iv. 20.			
Nedilja	23 Bila		10 Uskrs. N. Svijetla
Poned.	24 Gjurgjevo		11 2. dan Uskrsa
Utorak	25 Marko evang.		12 3. dan Uskrsa
Šrida	26 Kleto i Marcel.		13 Martin papa
Četvrt.	27 Petar		14 Arist., Pudens
Petak	28 Pavao ● †		15 Krescent muč.
Subota	29 Petar muč.		16 Agapija
17 II. n. p. Uskr. Ev.: Isus pastir dobri. Iv. 10.			
Nedilja	30 Katarina		17 N. Tomina. Sim.

Misečne mine:

- ☾ Prvak 6. u 6 s. 59 m. u jutro.
- ☺ Uštap 13. u 3 s. 41 m. posli pod.
- ☾ Trećak 21. u 7 s. 40 m. pod.
- Mladi m. 28. u 11 s. 29 m. na več.

Sunce izlazi:

- 2. dan 5 sati 42 min.
- 9. " 5 " 29 "
- 16. " 5 " 16 "
- 23. " 5 " 4 "
- 30. " 4 " 52 "

Sunca zalazi:

- 2. dan 6 sati 27 min.
- 9. " 6 " 36 "
- 16. " 6 " 45 "
- 23. " 6 " 54 "
- 30. " 7 " 3 "

Dan naraste za 1 s. 29 min., duž. od 12 s. 42 m. na 14 s. 11 m.

Vrime u travnju

je hladano do 10. Tada nadogje blago vrime do 23.; onda mraz i neugodno vrime do 29., kada počinje biti lipo.

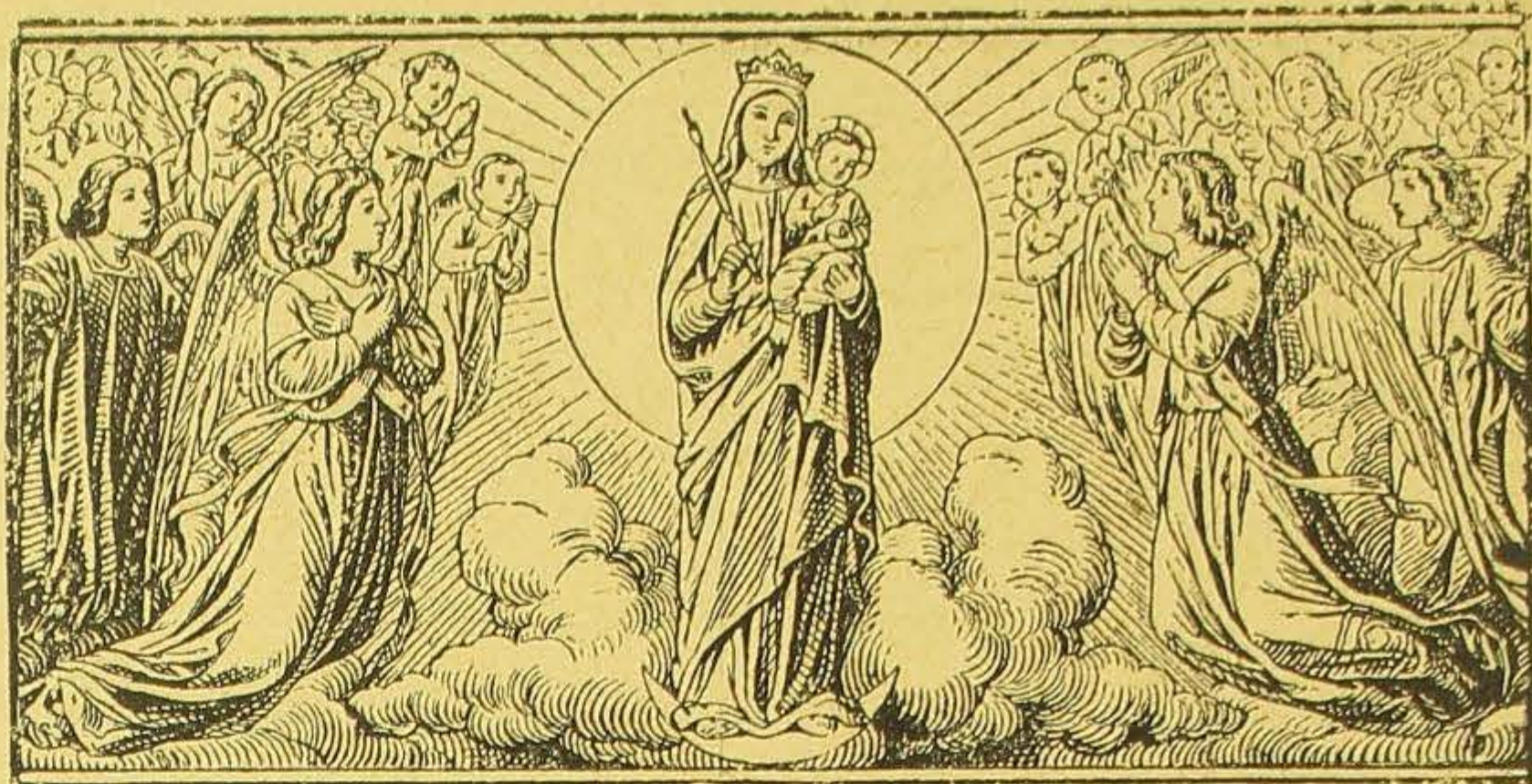

Svibanj

broji 31 dan.

Maj.

Blažena Divica Gospa svibanjska, kraljica angjeoska.

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Poned.	1 Filip i Jakov ap.		18 Kosma biskup	
Utorak	2 Atanazij b.		19 Ivan prep.	
Šrida	3 Naš. sv. Križa.		20 Teod pr.	
Četvrt.	4 Florijan		21 Januarij i dr. muč.	
Petak	5 Pijo V. papa ☽ †		22 Teodor	
Subota	6 Ivan pred vr.		23 Georgije velkm.	
18 III. n. p. Uskr. Ev. Malo i ne ćete me viditi. Iv. 16.				
Nedilja	7 Zašt. sv. Jos. Stan.		24 N. žen. mironosic	
Poned.	8 Miholjice		25 Marko	
Utorak	9 Gregorije		26 Vasilije b. m.	
Šrida	10 Antonin		27 Simeon muč	
Četvrt.	11 Mamerto		28 9 muč. Kizičkih	
Petak	12 Pankracij †		29 Iason i Sosipater	
Subota	13 Servacij muč. ☺		30 Jakov Zebedej ap.	
19 IV. n. p. Uskr. Ev.: Kad dodje duh istine. Iv. 16.				
Nedilja	14 Bonifacij muč.		1 N. o raslablenom	
Poned.	15 Ivan		2 Atanasije	
Utorak	16 Ivan Nep. m.		3 Tomitej	
Šrida	17 Paskal prizn.		4 Pelagija muč.	
Četvrt.	18 Venancij muč.		5 Irena muč.	
Petak	19 Celestin papa †		6 Job mnog.	
Subota	20 Bernardin		7 Pojava sv. Križa	
20 V. n. p. Usk. Ev.: Ištite i dobit ćete. Iv. 16.				
Nedilja	21 Feliks K. pr.		8 N. o samaritanki	
Poned.	22 Helena djev.		9 Pr. m. Nikole	
Utorak	23 Desiderij muč.		10 Simon Zilota	
Šrida	24 B. D. M. Pomoć		11 Metodij bisk.	
Četvrt.	25 Spasovo		12 Epifanije bisk.	
Petak	26 Filip †		13 Glikerija muč.	
Subota	27 Magdalena		14 Izidor muč.	
21 VI. n. p. Uskr. Ev.: Kad dodje utišitelj. Iv. 15.				
Nedilja	28 Aug. b. ●		15 Ned. o slijepom.	
Poned.	29 Maksim bisk.		16 Teodor osvećeni.	
Utorak	30 Ferdinando		17 Andronik	
Šrida	31 Angjela.		18 Teodor osv.	

Misečne mine :

- ☽ Prvak 5. u 2 s. 18 m. posli podne.
- ☺ Uštap 13. u 7 s. 14 m. u jutro.
- ☾ Trećak 21. u 10 s. 27 m. prije podne.
- Mladi m. 28. u 7 s. 29 m. u jutro.

Sunce izlazi :

- 7. dan 4 sata 42 min.
- 14. „ 4 „ 32 „
- 21. „ 4 „ 25 „
- 28. „ 4 „ 18 „

Sunce zalazi :

- 7. dan 7 sati 12 min.
- 14. „ 7 „ 20 „
- 21. „ 7 „ 28 „
- 28. „ 7 „ 36 „

Dan nareste za 1 s. 10 min., duž. od 14 s. 14 m., na 15 s. 24 m.

Vrime u svibnju

počinje s grmljavinom, za kojom skoro opet slidi neugodno vrime do 8., onda opet ugodno; od 11. do 20. hladno; iza toga lipo.

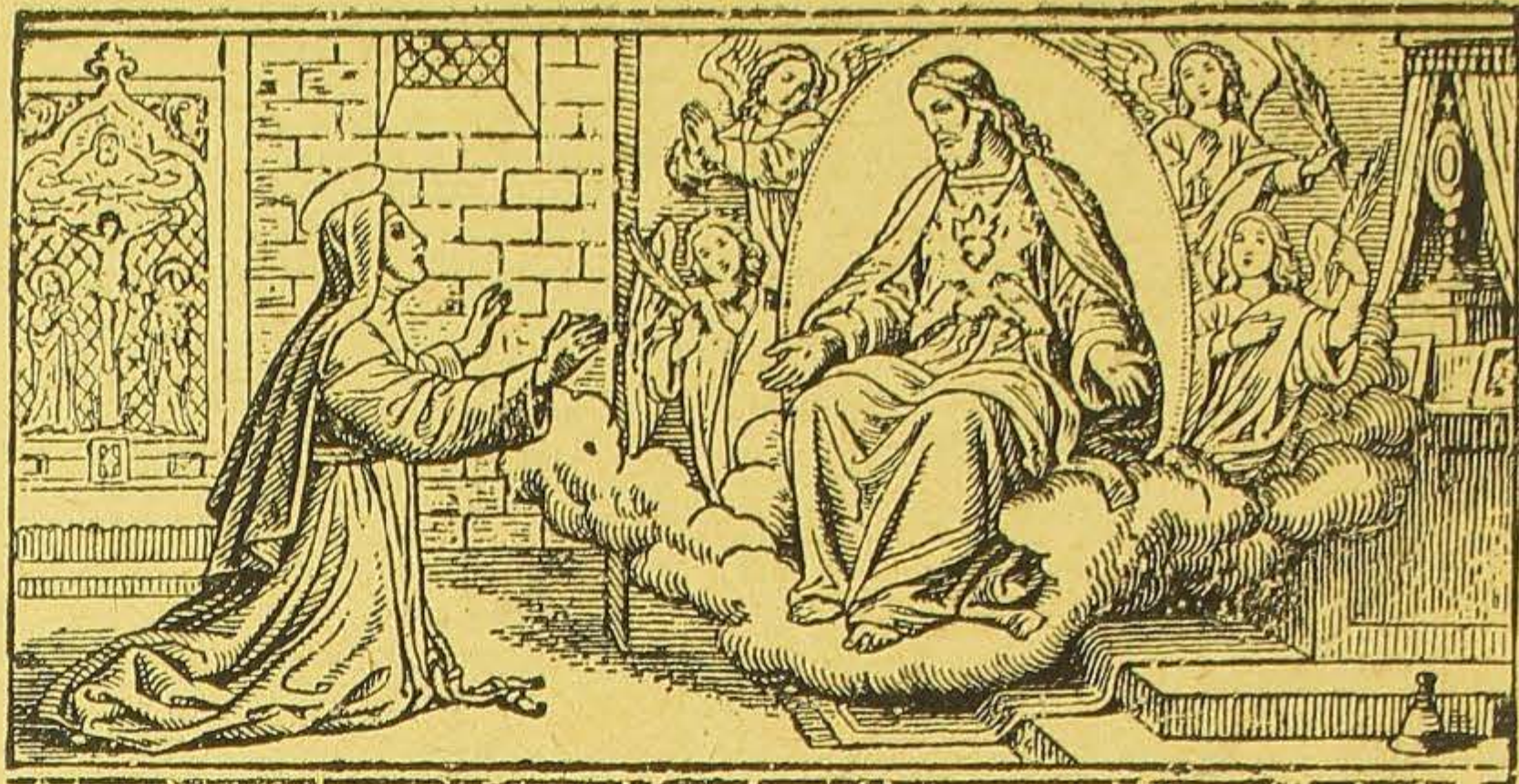

Lipanj

broji 30 dani.

Jun.

Marija Margarita i prisveto Srce Isusovo. (23. lip.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Četvrt.	1 Pamfil muč.		19 Voznesenije Gosp.	
Petak	2 Marcelin †		20 Talalej i dr. muč.	
Subota	3 Klotilda ☾ †		21 Konst. i Jelena	
22	Ev.: Učitelj Duh sveti. Iv. 14.			
Nedilja	4 Duhovi		22 Ned. otaca Nik.	
Poned.	5 Duh. poned.		23 Isakije prep.	
Utorak	6 3. dan Duhova.		24 Simeon	
Srida	7 Roberto opat †		25 3. obr. gl. Iv. Krst.	
Četvrt.	8 Medardo bisk.		26 Karlo apost.	
Petak	9 Felicijan muč. †		27 Teraponte b. m.	
Subota	10 Margarita udov.		28 Nikita bisk.	
23	I. n. p. D. Ev.: Dana mi je sva vlast. Mate 28.			
Nedilja	11 Sv. Trojs. Barn. ☺		29 Sošest. sv. Duha.	
Poned.	12 Ivan Fakundo		30 2. dan Duhova.	
Utorak	13 Antun Padov.		31 Jermij	
Srida	14 Basiliј		1 Justin filosof	
Četvrt.	15 Brašančevo		2 Nićifor bisk.	
Petak	16 Francisko †		3 Lukilijan muč.	
Subota	17 Rajner		4 Mitrofan bisk.	
24	II. n. p. D. Ev.: Velika večera. Luka 14.			
Nedilja	18 Marko i Marc.		5 Nedj. Svih svetih	
Poned.	19 Gerv. i Prot. ☾		6 Visarijon prep. †	
Utorak	20 Silverij p.		7 Teodod muč. †	
Srida	21 Alojzij		8 Pren. m. sv. †	
Četvrt.	22 Pavlin bisk.		9 Kiril Aleks. †	
Petak	23 Srce Isusovo. †		10 Aleks. i Antonin †	
Subota	24 Rogj. sv. Ivana		11 Bart. i Barn. ap.	
25	III. n. p. D. Ev.: Izgubljena ovca. Luka 15.			
Nedilja	25 Vilim op.		12 2. po Duh. On i P.	
Poned.	26 Ivan i Pavao ●		13 Akilina muč. †	
Utorak	27 Ladislav prizn.		14 Jelisej †	
Srida	28 Leon II. papa		15 Amos prorok †	
Četvrt.	29 Petar i Pavao		16 Tihon čudotv. b. †	
Petak	30 Spom. sv. Pavla †		17 Manuel i dr. m. †	

Misečne mine:

- ☾ Prvak 3. u 11 s. 9 m. u več.
- ☺ Uštap 11. u 10 s. 55 m. u več.
- ☾ Trećak 19. u 9 s. 55 m. u več.
- Mladi m. 26. u 2 s. 24 m. posli podne.

Sunce izlazi:

4. dan	4 sata	14 min.
11. "	4 "	11 "
18. "	4 "	10 "
25. "	4 "	11 "

Sunce zalazi:

4. dan	7 sati	42 min.
11. "	7 "	48 "
18. "	7 "	51 "
25. "	7 "	51 "

Dan naraste do 22. za 16 min., a do 30. padne za 2 min., duž. dana naraste od 15 s. 15 min. na 15 s. 39 m.

Vreme u lipnju

počinje s mrazom; iza toga dolazi tmurno vreme, 9. mraz, onda do konca toplo.

Srpanj

broji 31 dan.

Jul.

Bl. Divica Gospa od škapulara. (16. Srp.)

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.	Misečne mine:
Subota	1 Teobaldo opat.	18 Leontije muč.	☽ Prvak 3. u 10 s.
26	IV. n. p. D. Ev.: Obilati ribalov. Luka 5.		☺ Uštap 11. u 1 s.
Nedilja	2 Pohod B. Darije	19 3.p. Duh. Juda ap.	☾ Trećak 19. u 6 s.
Poned.	3 Eulogij ☽	20 Metod. b. †	☉ Mladi m. 25. u 9 s.
Utorak	4 Udalrik	21 Julian †	☼ 16 m. u večer.
Srida	5 Ćiril i Metodij	22 Evsebij bisk. m. †	
Četvrt.	6 Isaija	23 Agripina muč. †	
Petak	7 Vilibaldo †	24 Rogj. Iv. Krst. †	
Subota	8 Elizabeta	25 Fevronija muč.	
27	V. n. p. D. Ev.: Ako ne bude pravda vaša. Mate 5.		
Nedilja	9 Brcko bisk.	26 4. po Duh. David	Sunce izlazi:
Poned.	10 Amalija dj.	27 Sampson †	2. dan 4 sata 14 min.
Utorak	11 Pijo p. m. ☺	28 Prijen. m. K. i I. †	9. „ 4 „ 19 „
Srida	12 Ivan Gvalb.	29 Petar i Pavao ap.	16. „ 4 „ 25 „
Četvrt.	13 Anaklet papa m.	30 Zbor 12 apostola	23. „ 4 „ 32 „
Petak	14 Bonaventura †	1 Kusma i Damjan	30. „ 4 „ 40 „
Subota	15 Henrik prizn.	2 Haljina Bogorod	
28	VI. n. p. D. Ev.: Pomnoženje kruha. Marko 8.		Sunce zalazi:
Nedilja	16 Skap. Gospa	3 5. po Duh. Jakinto	2. dan 7 sati 52 min.
Poned.	17 Aleksij prizn.	4 Andrija K.	9. „ 7 „ 49 „
Utorak	18 Kamilo prizn.	5 Ćiril i Metodije	16. „ 7 „ 46 „
Srida	19 Vinko Paulski ☾	6 Sisoj Vel.	23. „ 7 „ 39 „
Četvrt.	20 Ilija	7 Toma i Akakij	30. „ 7 „ 31 „
Petak	21 Daniel †	8 Prokopije velik.	
Subota	22 Marija Magd.	9 Pankratij muč.	
29	VII. n. p. D. Ev.: Čuvajte se od lažnih proroka. Mate 7.		
Nedilja	23 Apolinar	10 6.p. Duh. 45 m. N.	Dan padne za 49 m.,
Poned.	24 Kristina	11 Euf. m. Olga.	duž. od 15 s. 38 min.
Utorak	25 Jakob apoštol. ●	12 Proko i Il.	na 14 s. 49 min.
Srida	26 Ana mati B. D. M.	13 Zbor Gavrila	
Četvrt.	27 Pantaleon muč.	14 Akila ap.	
Petak	28 Viktor †	15 Vladimir	
Subota	29 Marta	16 Antinogen muč.	
30	VIII. n. p. Duh. Ev.: Nepravedni upravitelj. Luka 16.		Vrime u srpnju
Nedilja	30 Abdon	17 7. po Duh. Marina	počinje s velikom vrućinom,
Poned.	31 Ignacij Lojola	18 Emilijan m.	grmi gotovo svaki dan,
			prema koncu prominljivo.

KOLOVOZ

broji 31 dan.

August.

Marija je na veliku Gospojinu uznešena i okrunjena u nebu. (15. kol.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.
Utorak	1 Petar u okovima		19 Makrina prep.
Šrida	2 Alfonso ☽		20 Ilijin dan
Četvrt.	3 Augustin		21 Simeon i Ivan
Petak	4 Dominik †		22 Marija Magd.
Subota	5 Snizna Gospa		23 Ezekijel prorok
31 IX. n. p. Duh. Ev. : Isus plače nad Jerusolimom. Luka 19.			
Nedilja	6 Priobr. Siksto II.		24 8. po D. Hristina
Poned.	7 Kajetan		25 Usp. s. Ane
Utorak	8 Cirijski		26 Jermolaj muč.
Šrida	9 Roman muč.		27 Pantelejmon
Četvrt.	10 Lovro muč. ☺		28 Prohor, Nikanor
Petak	11 Suzana †		29 Kalinik muč.
Subota	12 Klara		30 Sila i Silvan ap.
32 X. n. p. Duh. Ev. : Farizej i carinik. Luka 6.			
Nedilja	13 Hipolit		31 9. po D. Jevdok.
Poned.	14 Eusebij †		1 Prois. s. Kr. †
Utorak	15 Velika Gospa		2 Stefan †
Šrida	16 Roko		3 Isakij †
Četvrt.	17 Liberat ☾		4 7 dece u Efesu †
Petak	18 Agapit muč. †		5 Evsignij muč. †
Subota	19 Ludovik bisk.		6 Preobraž. Gosp.
33 XI. n. p. Duh. Ev. : Gluhonimi. Marko 7.			
Nedilja	20 Stipan kralj pr.		7 10. po D. Domet.
Poned.	21 Franciska		8 Emilijan b. †
Utorak	22 Joakim		9 Matija †
Šrida	23 Filip Benicij		10 Lavrentij muč. †
Četvrt.	24 Bartul apoštol ●		11 Evplo djakon †
Petak	25 Ludovik prizn. †		12 Fotij i Anikit m. †
Subota	26 Zefirin		13 Maksim prep.
34 XII. n. p. Duh. Ev. : Milosrdni samaritanac. Luka 10.			
Nedilja	27 Josip Kal.		14 11. po D. Miheja
Poned.	28 Augustin		15 Uspenije Bogor.
Utorak	29 Glavosjek Ivana		16 Pr. ubr. Hrist.
Šrida	30 Roza djev.		17 Miron muč.
Četvrt.	31 Rajmundo ☽		18 Flor i Lavro m.

Misečne mine :

- ☽ Prvak 2. u 0 s. 34 m. u jutro.
- ☺ Uštap 10. u 3 s. 59 m. u jutro.
- ☾ Trećak 17. u 1 s. 15 m. posli podne.
- Mladi m. 24. u 5 s. 19 m. u večer.
- ☽ Prvak 31. u 5 s. 25 m. u večer.

Sunce izlazi :

- 6. dan 4 sata 48 min.
- 13. „ 4 „ 57 „
- 20. „ 5 „ 05 „
- 27. „ 5 „ 14 „

Sunce zalazi :

- 6. dan 7 sati 22 min.
- 13. „ 7 „ 12 „
- 20. „ 7 „ 1 „
- 27. „ 6 „ 48 „

Dan padne za 1 sat i 26 m., duž. od 14 s. 47 m. na 13 s. 21 min.

Vreme u kolovozu

je ranim jutrom maglovito, dani su lipi i topli, gotovo vrući do konca.

Rujan

broji 30 dani.

Sept.

Angjele, angjele, o čuvaru angjele. (Pisma crk.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Petak	1 Egidij opat. †		19 Andrija muč.	
Subota	2 Zenon muč.		20 Samuel prorok	
35 XIII. n. p. Duh. Ev. : Deset gubavaca. Luka 17.				
Nedilja	3 Angjeli čuvari		21 12. po D. Tadej a.	
Poned.	4 Rozalija		22 Agaton i dr.	
Utorak	5 Laurentij		23 Lupo i Irenej m.	
Šrida	6 Zaharija		24 Jevtihije muč.	
Četvrt.	7 Marko		25 Vartolomej ap.	
Petak	8 Mala Gospa ☺ †		26 Andrijan i Nat.	
Subota	9 Petar Claver		27 Pimen, Liberij p.	
36 XIV. n. p. Duh. Ev. : Poslan bi andjeo. Luka 1.				
Nedilja	10 Ime Marijino		28 13. po D. Mojs. Et.	
Poned.	11 Pulherija		29 Usjekovanje †	
Utorak	12 Macedonij muč.		30 Aleksand. patrij.	
Šrida	13 Amat bisk.		31 Pojas Bogorod.	
Četvrt.	14 Uzviš. sv. križa		1 Simeon Stupnik	
Petak	15 Niceta muč. ☾ †		2 Mamant, Iv. post.	
Subota	16 Kornelij		3 Antim m. Teoktist	
37 XV. n. p. Duh. Ev. : Mladić Naimski. Luka 7.				
Nedilja	17 Rane sv. Francis.		4 14. po D. Vav. m.	
Poned.	18 Josip Cupert. pr.		5 Zahar. pr.	
Utorak	19 Januarij b. muč.		6 Mihail arhangjel	
Šrida	20 Eustahij †		7 Sozon muč.	
Četvrt.	21 Matej ap. i ev.		8 Rogjenje B. D. M.	
Petak	22 Mauricij m. ● †		9 Joakim i Ana	
Subota	23 Tekla dj.		10 Minodor, Mitrod.	
38 XVI. n. p. Duh. Ev. : Izabiranje začelja. Luka 14.				
Nedilja	24 Gerardo bisk.		11 15. po D. Teod.	
Poned.	25 Kleofa muč.		12 Avtonom	
Utorak	26 Justina m.		13 Kornelij stotnik	
Šrida	27 Kuzma i Damjan		14 Krstov dan †	
Četvrt.	28 Većeslav muč.		15 Nikita vel. muč.	
Petak	29 Miholj †		16 Josafat m. Evfem.	
Subota	30 Jeronim ☾		17 Sofija i tri kćeri	
39 XVII. n. p. D. Ev. : O ljubavi Boga i blišnjega. Mate 22.				

Misečne mine :

- ☺ Uštap 8. u 5 s. 1 m. posli pod.
- ☾ Trećak 15. u 6 s. 55 m. posli pod.
- Mladi m. 22. u 3 s. 42 m. posli podne.
- ☾ Prvak 30. u 12 s. 12 m. posli podne.

Sunce izlazi :

- 3. dan 5 sati 23 min.
- 10. " 5 " 31 "
- 17. " 5 " 40 "
- 24. " 5 " 49 "

Sunca zalazi :

- 3. dan 6 sati 35 min.
- 10. " 6 " 22 "
- 17. " 6 " 09 "
- 24. " 5 " 55 "

Dan padne za 1 s. 32 min., duž. od 13 s. 19 m. na 11 s. 48 m.

Vreme u rujnu

počinje s velikom vrućinom, grmi gotovo svaki dan, prema koncu prominljivo.

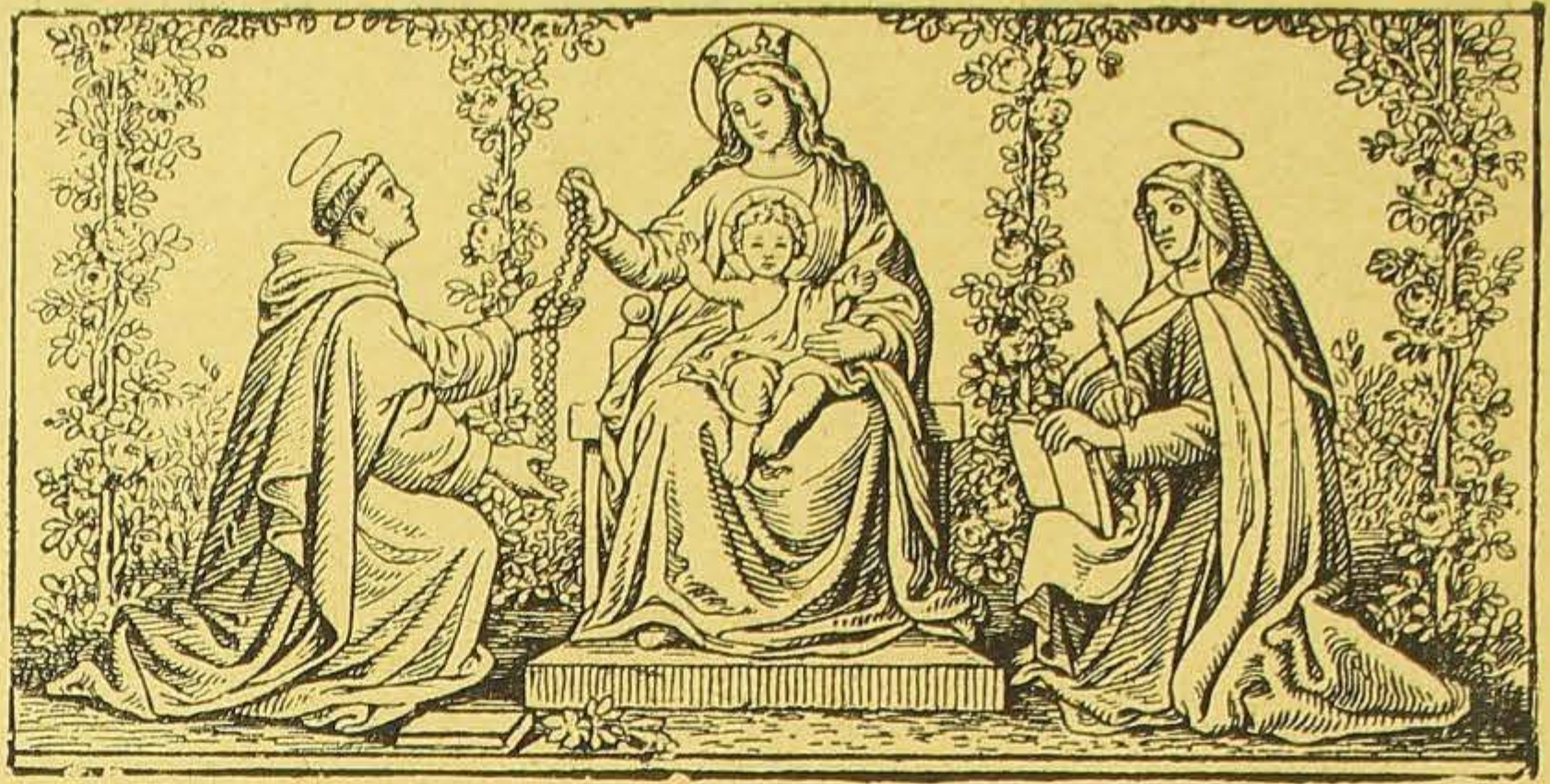

Listopad

broji 31 dan.

Oktober

Blažena Divica, kraljica od sv. krunice. I. ned.

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	Misečne mine:
Nedilja	1 Sv. Krunica		18 16. po D. Ev. i Ar.	☺ Uštap 8. u 5 s.
Poned.	2 Leodegar bisk.		19 Trofim i dr. muč.	15 m. u jutro.
Utorak	3 Kandid muč.		20 Jevstatij muč.	☾ Trećak 15. u 0 s.
Šrida	4 Francisko As.		21 Kodrat ap. Jona pr.	50 m. u jutro.
Četvrt.	5 Placid		22 Foka muč. -	● Mladi m. 22. u 5 s.
Petak	6 Bruno †		23 Začeće Iv. Krst.	14 m. u jutro.
Subota	7 Marko		24 Tekla muč.	☾ Prvak 30. u 7 s.
40	XVIII. n. p. Duh. Ev.: Uzetnik. Mate 19.			46 m. u jutro.
Nedilja	8 Brigita ud. ☺		25 17. po D. Evfr. m.	
Poned.	9 Dionisij		26 Prestavl. Iv. Ev.	
Utorak	10 Francisko Borg.		27 Kalistrat i dr. m.	
Šrida	11 Nikasij		28 Hariton isp. Baruh	
Četvrt.	12 Maksimilijan		29 Kirijak otšelnik	
Petak	13 Eduard †		30 Grigorij Arm. m.	
Subota	14 Kalist		1 Pokrov Bogorod.	
41	XIX. n. p. Duh. Ev.: Svatbeno ruho. Mate 22.			
Nedilja	15 Teresija div. ☾		2 18. po D. K. i Just.	
Poned.	16 Gal		3 Dionisij Ar.	
Utorak	17 Hedviga		4 Jerotej muč. sveć.	
Šrida	18 Luka		5 Haritina muč.	
Četvrt.	19 Petar Alk.		6 Toma apostol	
Petak	20 Vendelin †		7 Sergiji Bako muč.	
Subota	21 Ursula		8 Pelagija prep.	
42	XX. n. p. Duh. Ev.: Bolesan sin kralja. Iv. 4.			
Nedilja	22 Marg. Mar. Al. ●		9 19. po D. Jakob A.	
Poned.	23 Ivan Kapis.		10 Evlampije	
Utorak	24 Rafael arhangjel		11 Filip djakon	
Šrida	25 Hrisanto		12 Probo, Tarah	
Četvrt.	26 Demetrij		13 Karpo bisk.	
Petak	27 Šabina †		14 Paraskeva	
Subota	28 Šimon i Juda ap.		15 Lukijan, Evtimij	
43	XXI. n. p. Dnh. Ev.: Kralj čini račun. Mat. 28.			
Nedilja	29 Zenobij muč.		16 20. po D. Long. st.	
Poned.	30 Klaudij ☾		17 Osija pr.	
Utorak	31 Vuk †		18 Luka evangjelist	

Misečne mine:

☺ Uštap 8. u 5 s.
15 m. u jutro.
☾ Trećak 15. u 0 s.
50 m. u jutro.
● Mladi m. 22. u 5 s.
14 m. u jutro.
☾ Prvak 30. u 7 s.
46 m. u jutro.

Sunce izlazi:

1. dan 5 sati 58 min.
8. " 6 " 07 "
15. " 6 " 16 "
22. " 6 " 25 "
29. " 6 " 35 "

Sunce zalazi:

1. dan 5 sata 41 min.
8. " 5 " 28 "
15. " 5 " 15 "
22. " 5 " 03 "
29. " 4 " 52 "

Dan padne za 1 s.
32 min., duž. od 11 s.
43 m. na 10 s. 11 m.

Vrime u listopadu

počinje sa zlim vrime-
nom, 10. je mraz sve
do 15., onda opet lipo,
od 27. do 30. prilično
hladno.

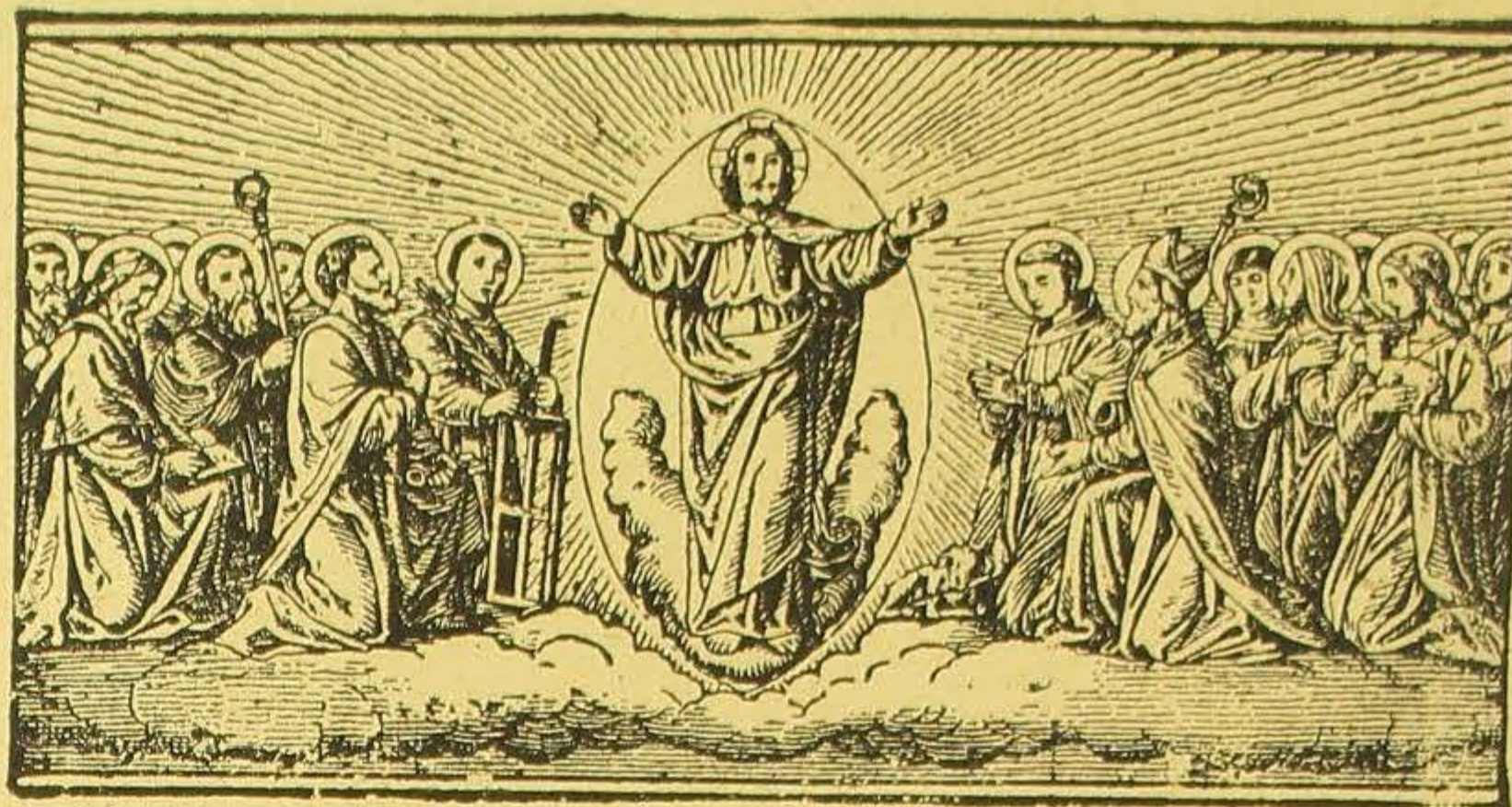

Studení

broji 30 dani.

Novemb.

Isus, kruna i radost sviju svetih. (1. stud.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.
Srida	1 Svi sveti		19 Joel prorok
Četvrt.	2 Mrtvih dan		20 Artemije velik.
Petak	3 Huberto †		21 Ilarion Veliki
Subota	4 Karlo Bor.		22 Averkije Jerap.
44 XXII. n. p. Duh. Ev.: Farizeji kušaju Isusa. Mate 22.			
Nedilja	5 Mirko		23 21. po D. Jakov ap.
Poned.	6 Leonard ☺		24 Areta m.
Utorak	7 Engelberto		25 Markijan muč.
Srida	8 Četiri okr. muč.		26 Dimitrije vlkmuč.
Četvrt.	9 Božidar		27 Nestor muč.
Petak	10 Andrija Av. †		28 Terentije muč.
Subota	11 Martin bisk.		29 Anastasija muč.
45 XXIII. n. p. Duh. Ev.: Isus uskrsuje divojku. Mate 9.			
Nedilja	12 Martin papa		30 22. po D. Zin. i Z.
Poned.	13 Stanislav ☾		31 Stahij.
Utorak	14 Ivan Trog.		1 Kuzma i Damjan
Srida	15 Leopold		2 Akindin i dr. m.
Četvrt.	16 Edmundo		3 Akepsin i dr. m.
Petak	17 Gregorij čud. †		4 Joanikij pust.
Subota	18 Roman		5 Galaktion muč.
46 XXIV. n. p. Duh. Ev.: Oluja na moru. Mate 8.			
Nedilja	19 Elisabeta		6 23. po D. Pavao is.
Poned.	20 Feliks ●		7 Jeron i dr.
Utorak	21 Prikaz. Marije		8 Zbor Mihajla arh.
Srida	22 Cecilija		9 Onisifor i Porf.
Četvrt.	23 Kliment		10 Erasto i dr.
Petak	24 Ivan od križa †		11 Teodor Studita
Subota	25 Katarina		12 Ivan milostivi
47 XXV. n. p. D. Ev.: Priča o dobrom simenu. Mate 13,			
Nedilja	26 Silvester		13 24. po D. Ivan Zl.
Poned.	27 Virgilij		14 Filip ap.
Utorak	28 Sosten		15 Gurij (p. Bož.) †
Srida	29 Saturnin ☾		16 Matej ap. i ev. †
Četvrt.	30 Andrija apoštol		17 Grigorije čud. †

Misečne mine :

- ☺ Uštap 6. u 4 s. 52 m. posli pod.
- ☾ Trećak 13. u 8 s. 24 m. pr. pod.
- Mladi m. 20. u 9 s. 54 m. na veče.
- ☾ Prvak 29. u 2 s. 46 m. u jutro.

Sunce izlazi :

- 5. dan 6 sati 45 min.
- 12. " 6 " 55 "
- 19. " 7 " 5 "
- 26. " 7 " 14 "

Sunce zalazi :

- 5. dan 4 sati 41 min.
- 12. " 4 " 33 "
- 19. " 4 " 26 "
- 26. " 4 " 20 "

Dan padne za 1 s. 11 min., duž. od 10 s. 9 min. na 8 s. 58 min.

Vreme u studenu

je hladno do 10., no posli podne je obično toplo.

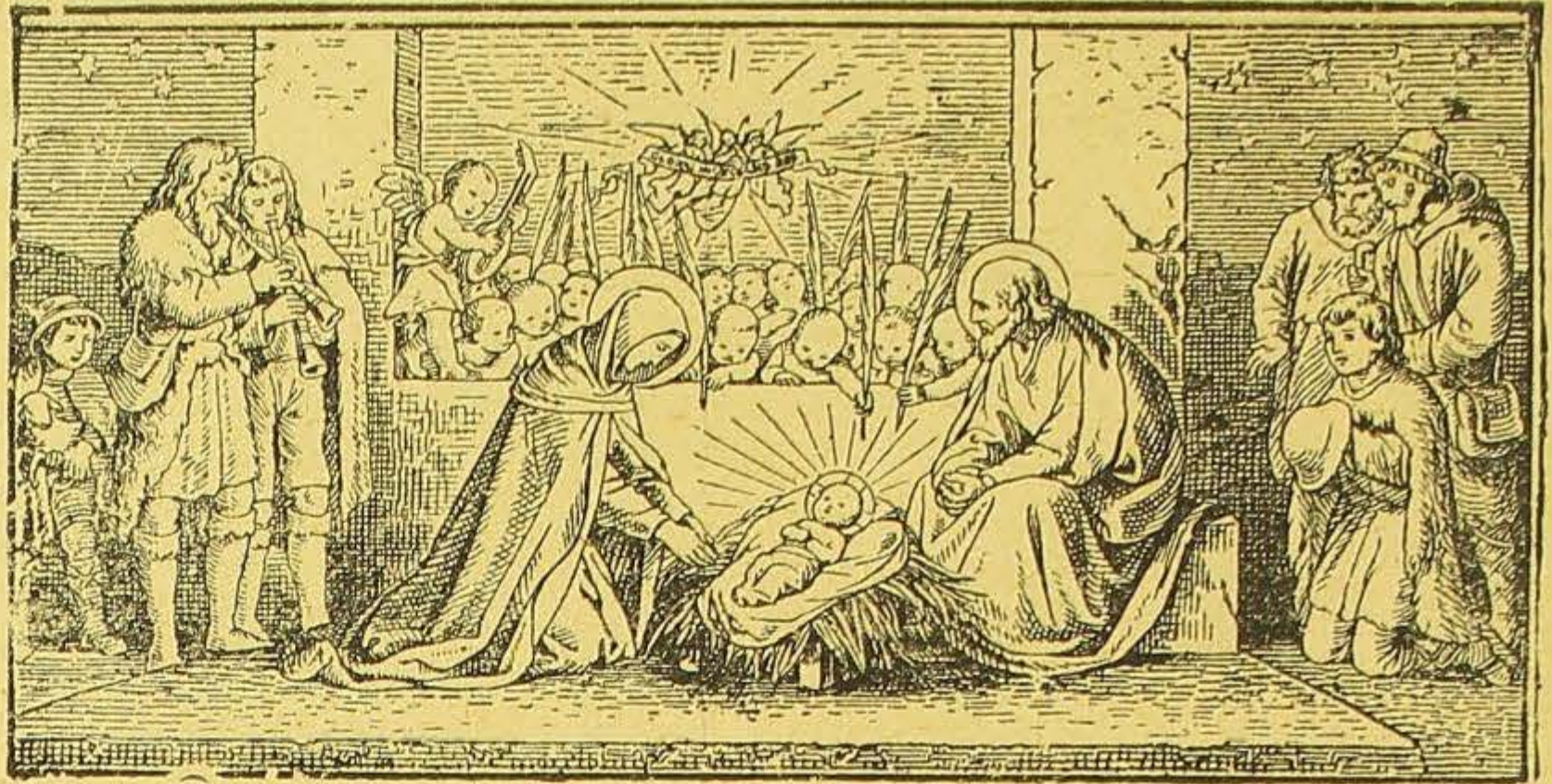

Prosinac

broji 31 dan.

Decemb.

Rodi Marija Isusa, Spasitelja sveta. (Božić.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	
Petak	1 Eligij bisk. †		18 Platon i Roman †	
Subota	2 Bibijana muč.		19 Abdija prorok	
48	I. n. Adv. Ev.: Bit će znaci. Luka 21.			
Nedilja	3 Advent		20 25. po D. Grigor.	
Poned.	4 Barbara		21 Uvod Bogorod. †	
Utorak	5 Sava opat		22 Filimon ap. †	
Šrida	6 Nikola ☺ †		23 Amfilohij, Grig. †	
Četvrt.	7 Ambrosije		24 Kliment papa †	
Petak	8 Bezgr. zač. B.D.M. †		25 Jekaterina muč. †	
Subota	9 Leokadija		26 Alipij stupnik	
49	II. n. Adv. Ev.: Ivan šalje učenike. Mate 11.			
Nedilja	10 Pr. kuće loretske		27 26. p. D. Jakov P.	
Poned.	11 Damas		28 Stefan n. m. †	
Utorak	12 Maksencij ☾		29 Paramon muč. †	
Šrida	13 Luca †		30 Andrija apost. †	
Četvrt.	14 Spiridijon		1 Naum prorok †	
Petak	15 Irenej †		2 Avakum pr. †	
Subota	16 Euseb. b. m.		3 Sofonije prorok	
50	III. n. Adv. Ev.: Čivuti šalju Ivanu. Iv. 1.			
Nedilja	17 Materice		4 27. p. D. Barbara	
Poned.	18 Očekiv. poroda		5 Sava osv. †	
Utorak	19 Nemesij		6 Nikolaj †	
Šrida	20 Amon ● †		7 Ambrosij bisk. †	
Četvrt.	21 Toma apoštol		8 Patapije prep. †	
Petak	22 Zenon †		9 Začeće sv. Ane †	
Subota	23 Viktorija †		10 Mina i dr. muč.	
51	IV. n. Adv. Ev.: Ivan propovida u pustinji. Luka 2.			
Nedilja	24 Oci. Badnji dan		11 Nedilja Praotaca	
Poned.	25 Božić		12 Spiridion čud.	
Utorak	26 Stipan prvi muč.		13 Eustatije i dr. m. †	
Šrida	27 Ivan ap. i ev.		14 Tirso i dr. muč. †	
Četvrt.	28 Nevina dičica ☾		15 Elevterije muč. †	
Petak	29 Toma bisk. muč. †		16 Agej prorok †	
Subota	30 David kralj		17 Daniel prorok	
52	Ev.: Simeon i Ana. Luka 2.			
Nedilja	31 Silvester papa		18 Sebastin muč.	

Misečne mine:

- ☺ Uštap 6. u 3 s. 56 m. u jutro.
- ☾ Trećak 12. u 6 s. 50 m. posli podne.
- Mladi m. 20. u 4 s. 45 m. posli podne.
- ☾ Prvak 28. u 7 s. 52 m. posli pod.

Sunce izlazi:

3. dan	7 sati	22 min.
10. "	7 "	30 "
17. "	7 "	37 "
24. "	7 "	39 "
31. "	7 "	43 "

Sunce zalazi:

3. dan	4 sata	17 min.
10. "	4 "	15 "
17. "	4 "	16 "
24. "	4 "	19 "
31. "	4 "	23 "

Dan padne do 22. za 19 min., a do konca miseca naraste za 2 m. Dužina dana padne od 8 s. 57 m. na 8 s. 40 m.

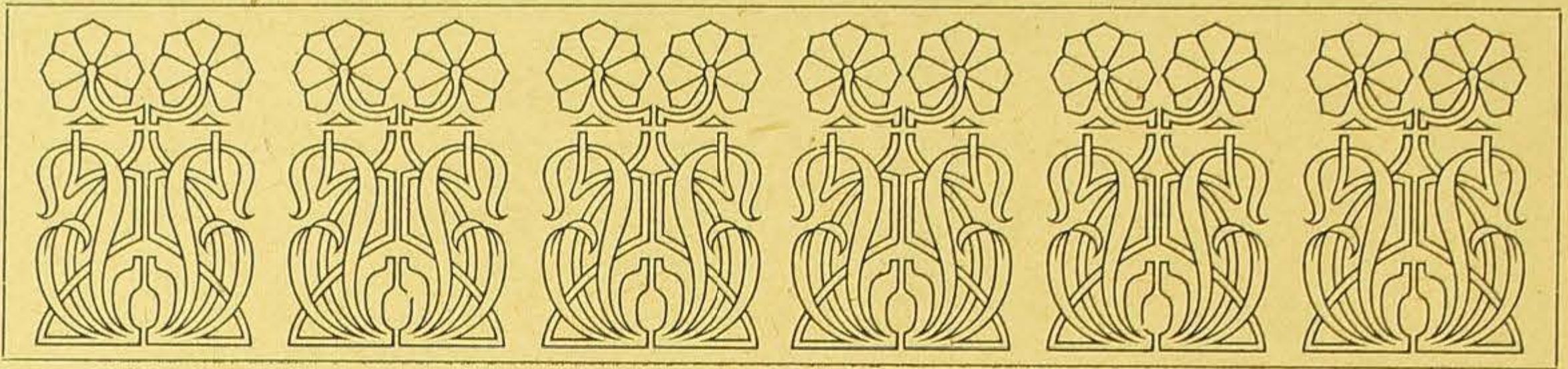
Vreme u prosincu

počinje s mrazom, skoro tmurno i hladno, 10. snig, onda je zima do konca.

STOGODIŠNJI GATALAC ZA GODINU 1911.

ZVIZDA — TAKO ZVANA — VLADALICA : **MARS.**

Zdravo Rode ! evo Ti Danice !
 Tvoje dobre i virne sestrice ;
 Ide, da ju primiš za kućanku,
 Da Ti služi pri svakomu danku,
 Da Te cilu godinu zabavlja
 I što od nje želiš — da Ti javlja :
 Kad će biti promina miseca
 Kad li danak kakog goda' sveca,
 Kad nedilja, kad poslani danak,
 Dobi koje — konac il postanak.
 Uz to će Ti i pripovidati
 I koješta mlogo kazivati ;
 Da se s time ne samo zabaviš,
 Već i učiš i korist dobaviš.
 Dobar savit vridi — dostput — zlata,
 Kad se dobrohotan čovik za njeg hvata,
 Kad nam ga dobrurad prijatelj kazuje,
 Dobro duše-tila da nam pospišuje.

A ja sam Ti Rode ! svedjer Dobru-rada,
 Tvoje blagostanje — moja je naslada. —
 Da to postignemo sićajmo se vazda
 Boga, stvoritelja — koji svitom vlada ;

Bude li On s nama, tko će nam škoditi ?
 — A brez Njega ćemo svedj' kukavni biti.
 Vire, naših starih, držimo se čvrsto,
 Uzdanje u Boga imajmo vik' tvrdo.
 Budmo promišljeni, štedljivi, čuvarni,
 U poslima svojim iztrajni i marni,
 Ljubezni medj' sobom, složni, miroljubni ;
 Da s nesloge — narod odahne nam hudni.
Sloga je od Boga, nesloga od zloga !
 Sebe sakatimo, kad tlačimo svoga.
 Ako smo mogućni, budmo blagodarni ;
 Tako ćemo biti prama Bogu harni,
 On bo milostinju, sirotinji danu,
 Smatra, kao da smo dali Njemu samu.
 Nauk Krista-Boga nek je svet med' nami,
 Pak će i blagosov božji bit nad nami.

Oci su nam s krvlju stekli domovinu,
 S oružjem branili slobodu njezinu ;
 U današnje vrime drugo je oružje,
 Što se zove : sloga i bratsko udružje.
 Budemo li dakle medju sobom složni
 Za obći probitak spremni i udružni ;
 Napridku našem možel što smetati ?
 Slogi, udruženju, tko će suprot stati ??
 A na to moj Rode uvik vrlo pazi !
 Te jedino stazom bratske sloge gazi.

A sad ću ti počet redom kazivati :
 Čemu da se ovog lita mož' nadati.
 Istina, budućnost jedini Bog znade,
 Al kašto i ljudma pogodit se dade.

* * *

Po stogodišnjaku ovo lito spada
 Medju ona koj'mi *Mars planeta* vlada.

Mars se zove zvizda crvenkaste boje,
 — Zvizardari već danas snjom se malo znoje, —
 Al u staro vrime držali je bogom,
 Koji vlada vojskom i krvavim bojom.
 Mi kršćani znamo, da *jedan Bog* vlada
 Sudbinom sveg svita — od vika do vazda.
 Marsova su lita suha ponajviše,
 Te ne dosadjuju sbog vlage i kiše.
 No s plodinam ipak nisu zato loše,
 Pa se čovik s njima zadovoljit može.
 Pšenica, raž, ječam i zob dobro plati,
 Pasulj, grah, sočivo, valjan rod zna dati,
 Ako se u gnojnu zemlju to posije, —
 Inače koristi velike baš nije.
 A lan i konoplja kratka ostat znade,
 Ripe i zelenja malo nabrat dade.
 Ni otava, sino dobro ne uspiva,
 Pa i kukuruza dosta malo biva.
 Od voćke će trišnja slabo uroditi,
 Jabukâ, oraha, šljivâ malo biti,
 Pa borme i žir će loš i sitan biti;
 Najbolje će kruška plodom naplatiti.
 Vinova će loza urodit obilno,
 Ugodil' joj vrime — bit će vino fino.
 A za ribu neće bit dobra godina
 Pa će joj još većma poskočiti cina.
 Vitrova će malo ovog lita biti,
 A uz ritku kišu mlogo će grmiti.
 Mložit će se zmije s kojkakih puzavci
 A uz to nasporit i gadni skakavci.
 Bolesti će biti najpač grozničave
 I još tribat likar za griže krvave.

Zima će se počet Prosincem smrznutim
 Pa će dvaest dana minjat se svakakim,

Al zadnja trećina donet će nam sniga,
 Možda uz mećavu puta polednika.
 Malne jednako će i Sičanj nam proći
 Samo s Veljačom će ništo blažje doći;
 Al će i za njega biti ljute zime.
 Dok ju prid poklade kiša neizmine.

Proliće Ožujkom ima započeti,
 Koji će izprva suhe dne doneti,
 No oko Josipa mrzlo će postati,
 A na koncu vedrim sunašcem će sjati.
 Travanj — kao april — vik će se minjati,
 Al najviše ružnim vremenom smetati,
 Pri sam konac — kao i početkom svibnja,
 Bit će pet-šest dana vremena i lipa,
 Posli će se mutit i bit svakojako;
 Ritko toplo, nego najviše opako.

Lito već početkom Lipnja bit će tmurno,
 Te do smrzavanja ladno i odurno,
 Sridinom će ipak lipo okreniti
 I do kraja toplim vremenom služiti.
 Srpanj iz početka vruć danjom i noćom
 Svaki dan će grmit, sivat bljeskavicom,
 Pucati grom jako, možda i led padat,
 A sridinom mutno ladno vrime nastat.
 Na koncu će srpanj i kiše doneti,
 A za njim Kolovoz maglom se početi.
 S prva lipi dani, rasti će vrućina,
 A za tim do kraja vladat će žestina.

Jesen sa misecom Rujnom započima,
 Prvom polovicom sa krasnim danima,
 Onda će se naglo prominit na ladno,
 Na koncu bit kiša i vrime oblačno.
 Listopad počimlje mrzkim neugodnim
 Oko polovice baš i mrazovitim,

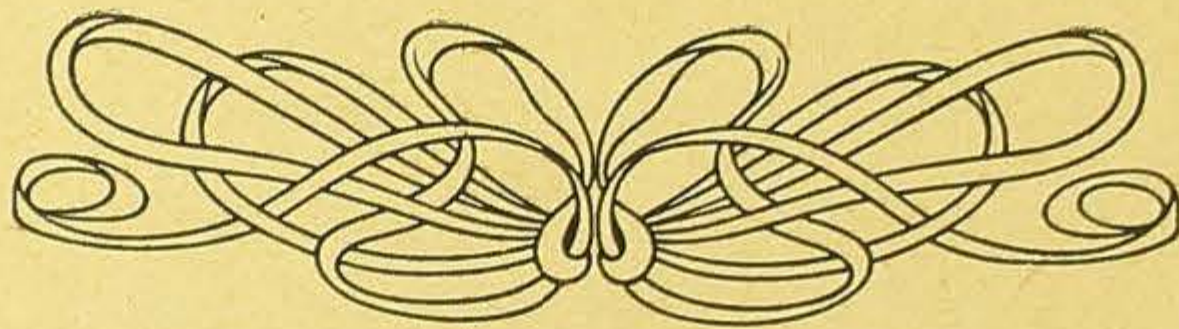

Za treće trećine bude lipih dana,
 A na koncu opet ljuto se smrzava.
 Studen će imenu počet odgovarat,
 Skorim će se ipak *babje lito stvarat*,
 Što će posli smesti maglovito mokro,
 Na koncu sunčano i prilično dobro.

* * *

Što sam znao, kazô sam. Hoćel' biti tako?
 Za to dobar stajat nemožem nikako. — —
 Tko će primotriti brezkrainost svemira?
 Što na nas upliva, ter vrime diktira!?
 Stoga samo velim i opet na koncu:
 Budmo virna dica nebeskome Ocu,
 Da svako zlo od nas daleko odvрати,
 A blagodat svoju nigda ne ukrati! . . .
Dao Ti Bog Rode! da Nova Godina
Bude svim' čestita, srićna i napridna;
A to će se lakše i prije zgoditi,
Ako uznastojiš s braćom složan biti.

K.

BOGU.

Spjevao : JOVAN HRANILOVIĆ.

Veličanstvu tvojem klanjam se o Bože,
Prinašam ti i ja maleni svoj dar,
Sve što moja duša u zanosu smože,
Tvojoj veljoj slavi pružam na oltar.
Već odavna tebi veliki Jehova
Salomun je plamni izpjevao piev;
Već odavna slatka harfa Davidova
Veličanstva tvoga proslavila siev.

I već dugo oda slavnog Državina*
Zlatnim slovi kiti japanezki hram,
Kraj tolikih spieva tvojih veličina
Veliki oj bože! što još reći znam?
Znadem, da si tvorac velebne selene,
Da u svetom trojstvu jedini si Bog,
I kud ljudsko oko, kuda miso krene,
Svagdje da je iskra veličanstva tvog.

Komu se je ikad uskrisila miso,
Tko u svietu divni shvatio je sklad,
Tu najljepšu pjesmu, što si ti ju pisô,
Nevriednom stvorenju: čovjeku u slad,
Morao je ćutit ruku tvoju svetu,
Čarobajnu luču svetog umlja tvog,
Niti ima igdje jezika na svietu,
U kom nebi bilo sveto ime Bog.

* Veleslavna oda: „Bogu“, koju je spjevao ruski pjesnik Državin, prevedena je malo ne u sve jezike; pače ju Japanci zlatnimi slovi urezaše nad oltarom u svom hramu.

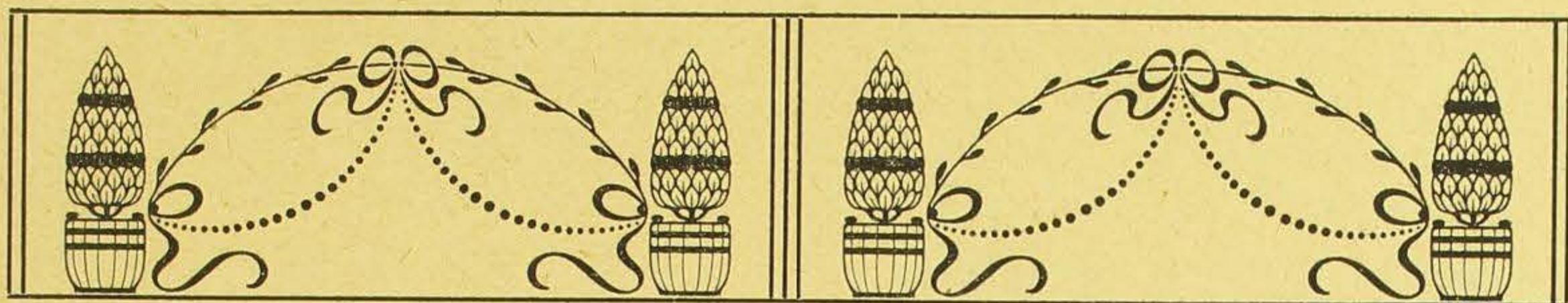
I koji te nieču, svjedoče ti time,
 Što su izbjeć rado svetom gnjevu tvom;
 U oblacih munja piše tvoje ime,
 Na tebe ih sjeća strašni onaj grom.
 Ti si jedin sebi i konac i zamet,
 A sve drugo svete tvoje volje plod;
 Mišlju o tvom biću ljudska začme pamet,
 Al ne shvati nikad umrli te rod.

Ti u zlu si dobro, boguješ sred hada,
 Što je godjer dobra, to je učin tvoj;
 Sve je drugo miena, ti si vječno sada,
 Veličanstvo tvoje nedohitan poj.
 Tvoja ruka vlada nad silama sviema,
 Ti u svakoj česti vječan si i ciel,
 Pa i tamo ti si, gdje ničesa nema,
 Jer je prostor tvoga neizmjera diel.

Tebe, koga slavi tol'ko milijuna,
 U biseru morskom komu ime sja,
 Komu sunce sjajno nedogledna kruna,
 Kog neshvaća svemir, da te shvatim ja?
 Tek toliko znadem, bez pomoći tvoje
 Da odavna sviet bi propao u prah,
 I što više tebe stižu misli moje,
 Sve to više ćutim tvoj svemožni dah.

Molitva je naša tvoje, Bože, djelo,
 Upros ti je ljudski najmiliji dar,
 Tebi žiće svoje posvećujem cielo,
 Najplamniji duše zanešene žar.
 Oj neprezri moje molitvice male:
 Blagoslovi skromni pjesme moje let;
 Istinom pretvori njene ideale,
 Jer svemožan ti si stvoritelju svet.

NOVA VRIMENA.

Imala je nana dvoje mezimčadi.

Nana ih je ljubila punim žarom iskrene ljubavi srca materina. Ona ih je brižno čuvala danju i noću. Ona ih je branila u svakoj kobi i nezgodi. Ona je navik živila sa bojaznošću radi njih. — Ali ni mezimčad nisu ljubila svoju milu nanu sa manje žara. Ta njima je ona bila sve! Oni nisu osićali ništa drugo izvan tople zahvalnosti i neizmjerne ljubavi prema njoj. Oni su živili jedino njoj i radi nje.

Kada se je nana umorila od teškoga rada, uzela je sebi svoju mezimčad, posadila ih je na krilo. Oni nani veselo zapivaše, oni nanu razgovoriše, oni joj pričaše priče šaljive i vesele, dok se naborano čelo njezino i opet nije razvedrilo. Kada se nana zabavi sa mislima prošlosti, pa joj dušu obuzmu slatke uspomene, evo njenih mezimčadi, da joj besede o staroj slavi i velikim junacima naroda, dok nanu ne obliju suze žalostive. U svakom slučaju, u svakoj zgodi i nezgodi, tu su bila njezina mezimčad. Oni su joj davali veselja i radosti, oni su ublaživali njene tuge i žalosti.

Mezimčad su sve većma i većma rasla, postajala snažnija, lipša i pametnija, a nana ih je ljubila sve jače i jače, dok ih napokon nije pritisla na svoje grudi, kao sasvim odrasle ljude.

Ova mezimčad su Neven i Danica, a nana im je narod bu-njevački.

Neven i Danica već punih 27 godina zabavljaju i poučavaju narod. Oni su mu pivali pisme svakojake, oni su ga veselili sa šalama, oni su mu pričali ganutljive događaje, oni su ga upoznavali su našom prošlošću, oni su mu davali savita u svakoj nezgodi, oni su mu saopćavali sve novosti, oni su ga upozoravali na opasnosti koje mu prite, oni su mu pokazivali onaj put, koji srići i

blagostanju vodi, oni su branili sva njegova prava i upozoravali ga na sve dužnosti.

Ova mezimčad naroda bunjevačkog su sada već potpuno ojačala i postala odrasli ljudi. Njima više nije nužno tako snažnih rukiju kao onda, dok su još nemoćni i mladjadi bili. Njih mogu sada već i slabije ruke upravljati, pa stoga su se i odlučili stariji borionci narodnih prava, da pridaju Neven i Danicu mladjoj braći, jer njima još i ovako ostaje posla pune ruke.

Omladina je sa neizrecivim veseljom stvorila kolo mladih nevenaša, te prigrlila sebi Neven i Danicu. — Kada se je priroda buditi počela — miseca marta g. 1910. — i sunce je veselo rasprostiralo svoju blagu prolićnu toplotu — ugledao je svitla prvi broj omladinskoga Nevena, a sada evo nam i prve naše Danice. Kolo mladih nevenaša visoko je uzdiglo teški barjak ozbiljnoga rada za širenje prosvite i obranu zakonitih prava naroda bunjevačkoga.

Kupimo se braćo, što većma pod ovaj barjak i molimo se iskreno za blagosov Boga previšnjega! Molimo se, da nam rad dostigne barem toliko uspiha, koliko su naši oci dostigli te kada jednom kucne čas, u kojem ćemo i mi morati pripuštiti bunjevačku mezimčad u mladje ruke, stojmo onda i mi, sa vedrim čelom prid narodom!

Š. J.

Ja ne znam zašto? . . .

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski, Sarajevo, Bosna.

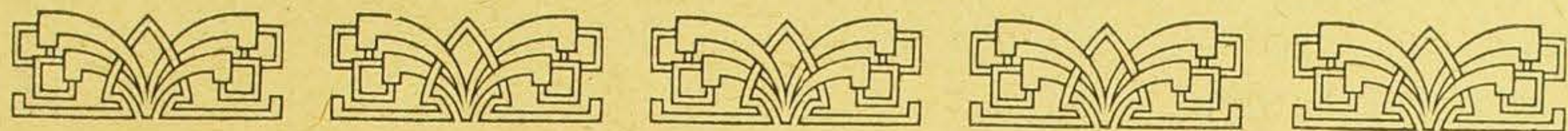
*Ja ne znam zašto s'vjet se krvi
I zašto brat na brata reži,
Ja ne znam zašto na žića brvi
Za slavom, čašću svako teži.*

*Ja ne znam mnogi zašto kraj svoga
Za volju novca značaj gubi,
Ja ne znam zašto sa mekog loga
Uz laž svoj „ego“* u s'vjet trubi.*

*Kad jednim trenom smrt će pr'jeka
Učinit kraj i konac svemu,
I bit će biće za vijek v'jeka
I četir daske dosta njemu.*

* „Ego“ znači: „ja“, „moja osoba“.

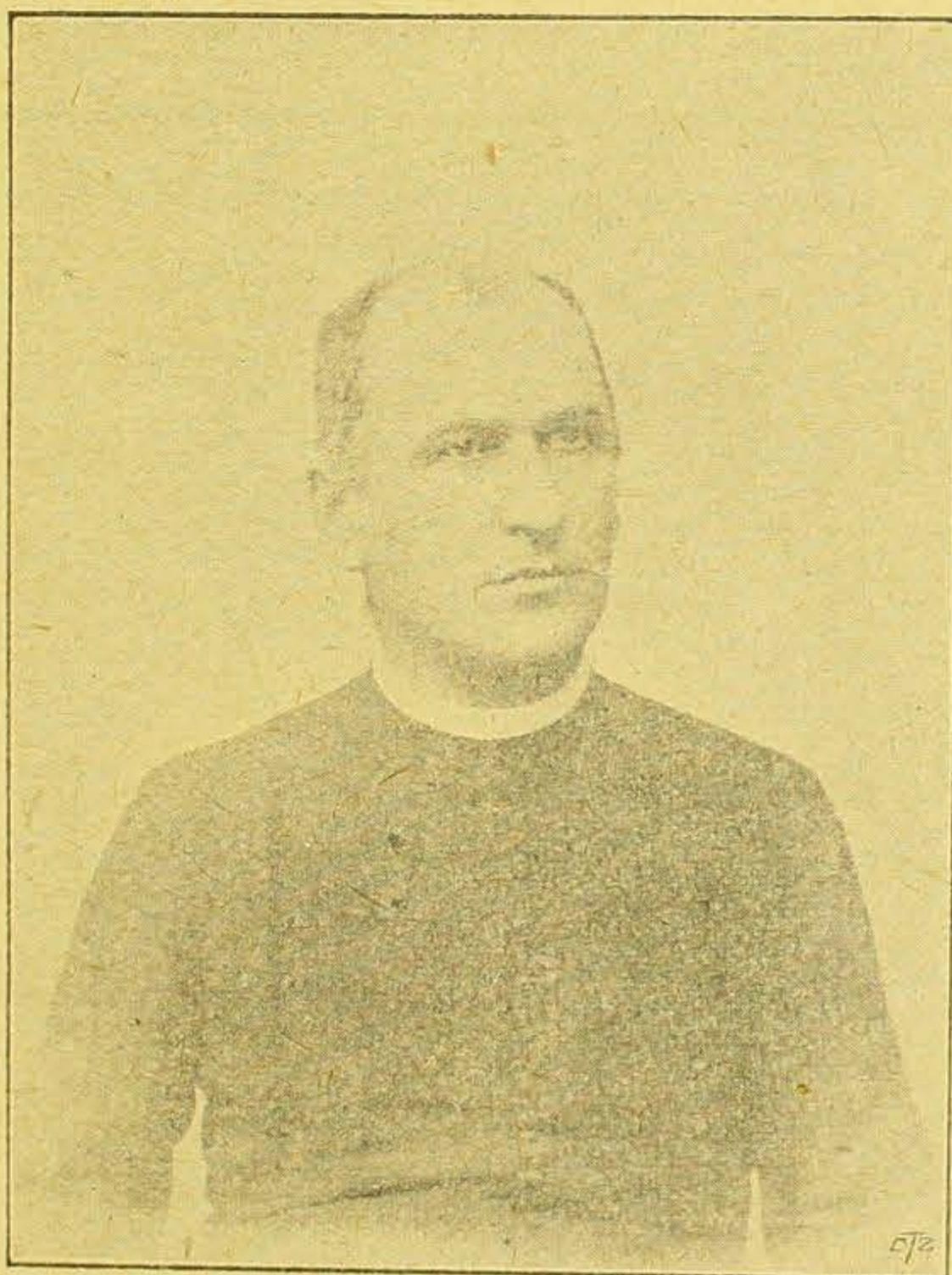

USTOLIČENJE G. PAJE KULUNDŽIĆA.

Već u lanskome kalendaru našem saopćili smo, da je gradsko zastupstvo 19. travnja 1909. izabralo za župnika u crkvu sv. Gjurgja g. Paju Kulundžića. Ovaj izbor su 3 inovirnika apelirali pa toga radi je novi paroh tek početkom g. 1910. bio

zvanično potvrđen na svome mistu, a dotle je tek kao administrator vodio svoju župu.

Posli zvaničnog priuzimanja župe imalo je, da slidi svečano i javno ustoličenje novoga paroha. Za ovo je izabrat dan sv. Gjurgja (24-og travnja)

kada se u senćanskoj plebaniji običava obdržavati proštenje.

Već rano u jutro kupio se je narod gomilama oko crkve, da ne bi promašio koji trenutak ove krasne svetkovine. Prije devet sati su se iskupili na plebaniji svi članovi gradskog senata, skoro sve

svećenstvo te većina varoških virilišta i biranih općinara. Ovde su bili prisutni svi ugledniji učestnici javnoga života grada Subotice i lipi broj stranih štovatelja g. Paje Kulundžića.

Tačno u 9 sati se je krenula povorka iz plebanije u crkvu. Na čelu povorke su stupali gg. dr. Augustin Valihora kanonik, kao zastupnik biskupacije, dr. Šandor Purgly nadžupan i dr. Karla Biro gradonačelnik. U crkvu je povorka jedva ušla od silne svitine koja je crkvu dupkom napunila. Lenard Hegedüs bajmački ešperuš je sa

kratkim govorom na magjarskom i bunjevačkom jeziku dao na znanje prisutnima značaj istoga dana. Posli toga je pročitana magjarski i bunjevački izvadak zapisnika one varoške skupštine, koja je g. P. Kulundžića na sadašnje mjesto izabrala te otpis kalačkoga nadbiskupa u kojem ovaj izbor prima na znanje i potvrđiva. Sada je Lenard Hegedüs magjarski i bunjevački rekao krasan govor o veličanstvenome zvanju redovnika a na koncu bunj. govora je pridao novome plebanošu evangelije, kao znak crkvene vlasti. Iza toga sa strane grada dr. Karla Biro mu pridade crkvene ključeve *uz samo magjarski govor*. Novi plebanoš je primio evangelije i ključeve a onda je otišao na pridikaonicu i rekao prvo bunjevački, za tim pak magjarski pridiku, koja je do suza ganila sve prisutne.

Sada je slidio svečani ophod oko crkve i svečana velika misa.

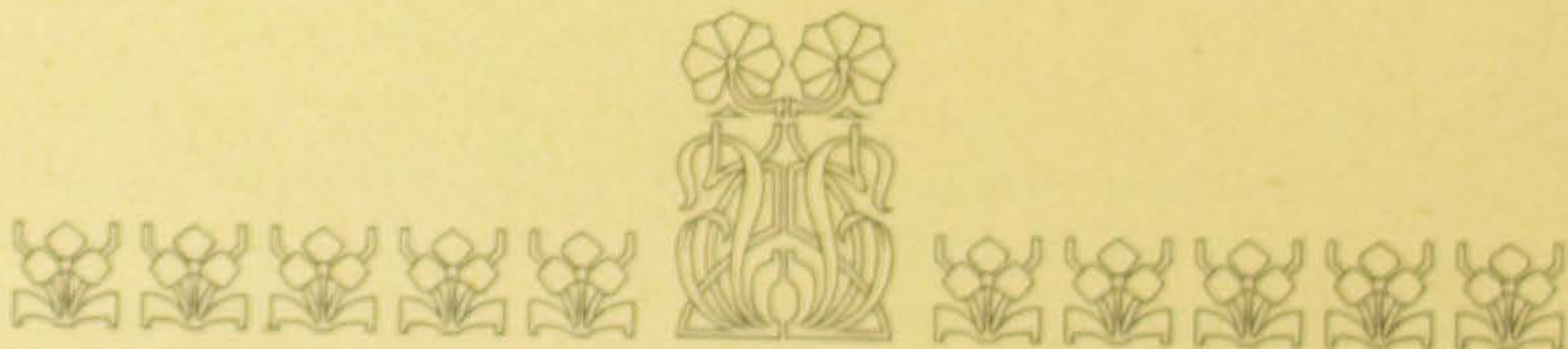
U jedan sat je bio svečani objed (užina) kod novog plebanoša, na kojem je bilo prisutno blizu 300 najuglednijih gradjana Subotice. Na ovom banketu je rečeno bezbroj krasnih bunjevačkih i magjarskih zdravica. Sam svečar, novi paroh, je rekao valjda desetak. Govorili su još: dr. Karla Biro, dr. Šandor Purgly, Mijo Mandić, dr. Beno Sudarević, dr. Lazo Lipozenčić, Lenard Hegedüs, dr. Babijan Malagurski, Arpad Kosztolányi, Gjula Dekker, dr. Luka Plesković, Staniša Neorčić, Barna Vidaković i dr. Nekoji od njih je po 2—3 puta govorio.

Već kasno u noći je bilo kada su se svi gosti razišli.

Toga dana je primio novi plebanoš — čiju smo sliku našem članku priključili — i mnogo brzojavnih čestitaka sa strane.

Mi mu još jedanput kličemo u ime bunjevačkog naroda: Daj Bože, da nam još mnogo godina proživiš u zdravlju i veselju na radost Tvojih vjernika!

Š. J.

MRTVOJ KĆERI.

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski, — Sarajevo, Bosna.

*Ti si bila kao kerub,
Razastrtih b'jelih krila,
Na zabavi kad si ono
Hrvatica bila vila.*

*Andjelima nebesnima
Pojava se svidla tvoja,
Pa te vilom okrunili
Sred rajskoga perivoja.*

*Ja ne mogu trpit više
Sve te muke, sve te boli,
Za života što me prate
U toj suznoj ovdje doli.*

*Ali kad se na čas nadjem
Na grobištu mekom tvome,
Čini mi se, da je lakše
Izranjenom srcu mome.*

*Sve sam tebi pjevo pjesme
Dok si bila ti još mala,
I sada ti eto pojem
Kad te smrti shrva pala.*

*Niti onda kćerko moja,
Pjevat tebi prestat ne ću,
Kad ću gledat gdje mi pale
Pri postelji smrtnu sv'jeću.*

*Sežala si satrvena
S teške boli, s gorka jada,
Pomoći ti bilo nije
Morala si klonut mlada.*

*Kao ono rosno 'cvjeće
Kad ga ljuta studen svlada,
Pa mu svenut i uminut
Za života jošte mlada.*

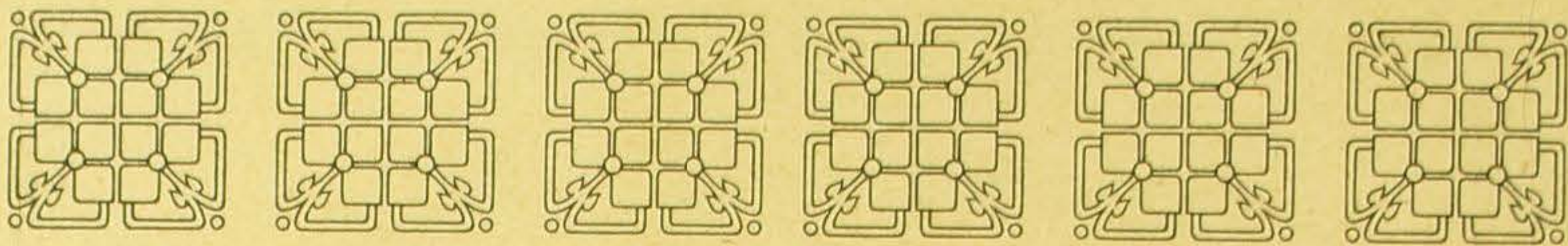
*Ti si bila, kćerko moja,
Donajljepši 'cvjetak majski,
Ti si bila rumen ruža
Zlatokrili kerub rajski.*

*Pa i tebe samrt kleta
Nenadano meni ote,
Pa da nije život ovaj
Prepun tuge i grozote.*

*Ja te pitah: čemu kćerko
Niz lice ti suze rone,
Čemu li ti duša mlada
Već u crni očaj tone.*

*Ti mi reče: izbrojani
Mog života već su dani,
Zato lijem gorke suze
Zato očaj crn me rani.*

RAZROZI NAŠEGA ŽIVOTA.

Jednakost i sloga su visoko cinjene kriposti života našeg, jer se veli da slogom rastu male stvari. Ali i razlika ima svoje prednosti u životu jerbo od raznolikosti čeka svit ugodnosti zemaljskog života. Raznolikost cviča daje ubavost poljani, a raznolikost u zvanju, zanatu, nastojanju omogućuje život. Nemožemo svi biti poljodilci, a tim manje možemo bit svi čizmari, stolari, zigjari, prokatori ili popovi, jer se onda nebi dalo živiti. Naprotiv život je tim bolji i savršeniji što je svit većma podiljen u radnji i zvanju.

Ali ova razlika ne smije značiti razrožnost . . . Istina jednako razrožnih par volova nije loš izgled. Jednakost podaje cine još razrožnosti. Ali u društvenom životu kad nastupi razrožno stanje, to je nemilo i tužno, pa što je više toga, ono društveno tilo sve je bolesnije, sve više gubi izgled svoj: jer razrožnost u društvenom životu znači borbu čovika proti čoviku; u ovoj borbi izčezava još i ono ublažujuće veliko načelo, da utakmica usavršuje čovičanstvo, jer utakmica ima mista samo onda, kada se trudim za kakim pravim dobrom, napridkom, savršenstvom. Tu se uspjehom daje pokazati valjanost ovoga il onoga oružja ili načina dilovanja, a potome društvo čovičanstva postaje izkusnije, napridnije daklem i usavršenije.

No al kada čovik ustaje na čovika samo zato jer je on ove ili one vire, jer je on ove ili one narodnosti: tu se gubi svaki pogled na dobrobit čovičanstva, tu se živinski nastoji jedno drugo izkoreniti, a obustavlja se napridak i rad čovičanstva, to je razrožnost društvenoga života, koja može nastupiti i u najzdravijem tilu čovičanstva da u formi časovitog prevrata izbaci iz sebe ono što mu smeta, što mu nanosi bolest; da ozdravi i dilovanjem svojim donese zdrava ploda društvenoga života svoga.

Istina, da je jako razcipkano i na slojeve podiljeno društvo sklonije na ovaku razrožnost, bar na izgled; ali bi zato posve krivo bilo misliti da je društvo odmah bolesno ako je jako izdiljeno jezicima, zanatima ili baš i virozakonima; kao što nesmiješ bezuvitno zdravim nazvati društvo jedinstveno po jeziku, viri, ili baš i po imovnom razmirju. Narod francuzki je posve jedinstven glede jezika i narodnosti, pa je taki krvoločni prevrat doživio na

koncu 18. stolića, da mu para nema u povisti. Dok u drugim državama po viri i po jeziku raznoliki narodi u miru i ljubavi žive; jer jim želje nisu razroge, oni ne putuju jedan na drugoga već se blago takme za to, da što više dobra proizvedu.

Živi primer je za ova načela mila nam domovina Ugarska. Priko stoleća Arpadovaca kao i posle je u ovoj zemlji uvik stanovalo više naroda. Od vajkada se zna ovde za Slovake, Hrvate, Srbe, Rumunje, Rutene i Nimce uz Magjare, i prije Magjara, pa priko 9 stoleća nije bilo razlike, nije bilo razrožtva megju tima narodima. Spajala ji ljubav zajedničke domovine i svitle krune sv. Stipana . . . No kako je od 16. stoleća po razdoru virskom došla do nas i narodnosna bojazan, nastupaju sve više borbe, ne za što plemenitija dila pokazati, nego sebe iztaknuti a drugog potamniti.

Na početku minulog stoleća je zavladao kod nas ovo načelo, te od pedesetih i dalje godina skoro po tom sude čovika koliko je u ovom smislu zaslužan. Ostale zasluge izčezavaju prid ovima. Koji narodi nisu do ovih ideala stigli, za nji se zaboravilo, nije se na nji osvrćalo ili samo sažaljivo. Taki su kod nas bili Ruteni, Bunjevci i Šokci. Nama su oduzeli i ono malo prava što smo dotle ma i ne svisno uživali. Nad nama su žalili ne narodnjaci, nego magjari i drugi kulturni muževi, kao pravdoljubiv svećenik Ronai, koji skoro da nije svatio naše stanje i nemar učenih bunjevačkih sinova.

Narodnosna načela sjajno su uspila kod Nimaca i Talianaca. Jer su spojila srodne zemlje, sjedinila jedan te isti narod i u Nimačkoj i u Talijanskoj.

Ti silni uspjesi i novo-vrimeni duh počeo je i kod nas tražiti od svakog pojedinog čovika kao i od svakog pojedinog naroda da uvaži sebe i što više diluje za opće dobro. Jer se misli danas: ko nije vridan za se, tim je manje vridan za drugoga . . . U tom smislu je tražio Deák što veću slobodu za Magjare i sve narode, da mogu što slobodnije dilovati i pokazati odanost svitloj kruni. U tom smislu su Magjari postali boriooci za slobodu i stekli simpatije ostalih naroda.

Na žalost ova lipa načela neki ljudi kod nas nisu smatrali idealom čovičanstva, ni ciljem rada svoga. Već su to više za oružje smatrali za svoje stranačke ciljeve. Počeli su od zemlje zajedničke da stvaraju narodnostnu magjarsku zemlju; pa nepreteljem, nepouzdanim žigosahu nemagjarske narodnosti, kada za gilj uzeše izbegavati ili baš goniti nemagjarske jezike, gdi se samo može. Kamo je zašlo mnenje pritiranih magjarskih političara vidi se iz nastojanja te vrsti pisaca. Na primer neki pedagoški list magjarske zakone o materinskom jeziku tako hoće da tumači da je tu upravo o magjarskom državno-materinskom jeziku govor . . . Jezikoslovci hoće, da se pod imenom „Ugarski narod“, „Magyar nemzet“ razumivaju svi koliki puci Ugarske, bili oni koliko različiti, po jezicima, običajima i povisti, ali karakter, značaj toga hoće da je

jedinstven . . . Oni hoće da stvore od šarolikog kamenja čisto bijelu palaču; oni sastavljaju deseterougal, pa hoće da bude kolo; siju pšenicu, pa hoće da bude zob.

Njima Košut Lajoš, Sečenji, Deák, Jokai nisu dosta magjari. Oni hoće da Magjarsku upravljaju protiv magjarskim zakonima. Oni hoće da se skoro polovica magjarskih građana odrekne svoje svetinje, materinskog jezika, ili ako baš to nije moguće, a ono nek se govori nemagjarski po salaši; po skrajnim sokacima ili u zabitu, samo nek se javno ne čuje tugja rič, škole, varoške kuće, crkve nek su magjarske. I s ovim nastojanjem su dirnuli u srce narode nemagjarske, pobudila se i u njima narodnosna svist i oni se počeli boriti za se, pa ne jedared takogjer vagnuli u pritiranost . . . Započela borba čovika proti čoviku, borba naroda proti narodu. Što dakako, da na svaki način osujećuje zdrav razvitak našeg života.

Što većma biva stranačka madjarska politika to ova sve manje uspiva. Mnogi magjarski političari su mislili da su uspjeli kad su se nagodili sa Austriom, da ona tamo nijemči koliko hoće samo nek je i njima slobodno magjariti ovde. I gle, kad su mislili da su uspjeli, moraju i najpritiraniji političari da pripoznadu da je svaka sila za vrimena.

Istina uregjena je državna sila, mogu odsuditi, zatvoriti ma kojeg narodnjaka; mogu ako hoće državnom silom i oružanom rukom izključiti sve narodne poslanike iz sabora, ali je malo vajde kad se u toj borbi patnici ponose svojim patnjama, a pritirana sila i politika mora da se stidi i pravda.

Pravednost i vrimena su samlila polumisec i raja danas ustav ište posli 400 godina, apelira na Europu, na trizni i pravedni napredniji svit.

Kad je kod nas zabranjeno tužiti se narodnostima, misto njih se tuže glasoviti strani ljudi, kao n. pr. pokojni Björnsohn. Kada je Slovacima zabranjeno slobodno gibanje oni se priseliše u Ameriku; tamo pišu, govore, protestiraju, kupe novaca i pomažu braću svoju. Rutenstvo sustalo, ta raztepano je u tri države megju jače naroda, pa gle čuda golemoga, glavu prigne na slobodnu zemlju Amerike, pa izgleda da oživljuje cio narod.

Poljski živalj najveći otpor, najveću živanost pokazuje onde gdi ga najvećma pritiskuju u silnome nimačkome cavstvu. Hrvati dalmatinski bez slobode svoje zemlje osiromašili, idju u Ameriku pa šućku po šućku šalju kući i uzdržaju svoj dom.

A mi Bunjevci svishnima smo upravo onda postali kad su nas počeli goniti, te nam još i u školama zabranili naš jezik.

Tako dolazi magjarska državna politika do te neprilike da se mora bojati općeg prava glasanja. I to je samo zato naravno . . . jer bi radi bili da sami Magjari vladaju, da sve nemagjarske narodnosti šešir skidaju prid njima . . . Ta su vrimeni prošla. Sloboda i jednakost se nedadu na volju

tumačiti. Jer da je koliko moćna i zatvorena u se jedna država nemože začepiti usta svitu da joj se ne naruga ako javno vridja bilo opći moral, bilo očitu pravdu. Pritisak javnoga mnjenja osiće su koje kad i najjače države. Danas ovaj pritisak svitskoga mnjenja počima dosadjivati Magjarima.

„Pesti Hirlap“ dne 8. aug. 1908. u broju 190. govori o silnom negodovanju kojim prate magjarsku politiku ostali narodi . . . Omalovažuje doduše tužbe ugarskih narodnosti, koje se stalno naglasivaju, ali nemože ne ciniti ponašanje inozemstva, koje nas je prisililo, veli on, da zabranimo ulaz nekim listovima (Jugend, Simplicissimus), ali sotim niti su ukinuti dotični listovi, niti se može obustaviti sotim dalnji napadaj drugih listova i činjenica. U istom broju sam P. H. glasa o socialističnom izaslaniku Manojli Buchingeru da je ovaj u Švicarskoj na radničkom kongresu Magjarsku tako predstavio da je to varvarska zemlja Europe; a o francuskom šaljivom listu „Aniette au beurre“ veli da je ovaj zaseban broj izdao o magjarskim neprilikama iz prigode da su se slavenski novinari u Pragu sastali i tužili zbog progonstva Slovaka u Magjarskoj. Tužnim srcem priznaje P. H. da su nimački i francezki jezik posve sposobni u obraziti opće mnjenje ciloga svita kad se tako sistematično počme raditi kao što to ovo nekoliko slučajeva pokazuje, kad kao „Aniette . . .“ slikom i slovom, ozbiljno i porugljivo jednu te istu ideju služi.

Valda je još za najveća neprilika danas za magjarsku politiku da sv. kruna sam kralj hoće demokratskih ustanova, a vogje magj. naroda boje se tih ustanova.

Beč i nazadnjačka Austria pridnjače i traže prava narodu od Rakocijevaca od Košutovaca to je anakronizam koji sam po sebi pokazuje da kod nas nešto manjka. A to je to, da magjarska politika, da magjarsko opće mnjenje nemagjarske narodnosti nepouzdanima računa u svom kućenom računu, da t. zv. magjarski novinari (žudije) izdajicama žigosaju sve one koji i nemagjarski govore: to jest magjarska politika otiskuje od sebe skoro polovinu naroda t. zv. ugarskoga kako čudo daklem ako svaki neprijatelj Ugarske računa na ovu polu naroda pa ma bila i manja polovina . . . Otud snaga Beča, otud pouzdanje socijalista kad se bacaju na polje internacionalizma.

Hoće li daklem magjarska politika da osujeti svoje neprijatelje, mora *prvo i prvo da nerazdiljivo ujedini građanstvo države*. Triba da se povrate vrimena Zrinjskijevi, Frankopana, sv. Stipana te da budu svi građani jednoga srca glede domovine. A to samo na taj način može biti *da se unutar granica naše zemlje svetinjom smatra vira i jezik svakoga građanina*. Triba da se *svakoga naroda što u Ugarskoj živi vira i jezik poštiva u upravi, u crkvi, u škuli, na novcu i tako dalje*. Pogledajte bange Kossuth Lajoša, citajte i mozgajte zakone Deak Ferencu i načete načina, da izjednate narod, da se ne morate bojati Beča ni socijalista.

Domoljub.

PAVAO SUČIĆ BISKUP.

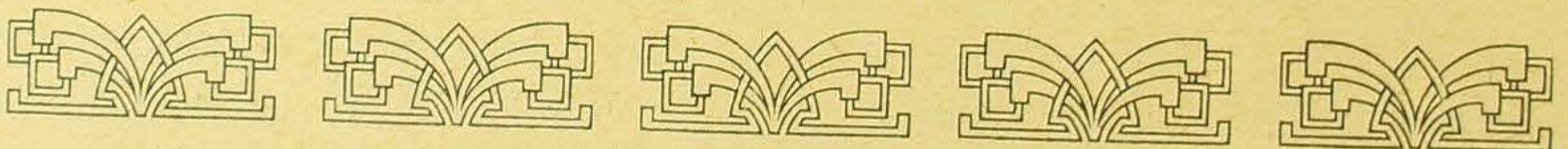
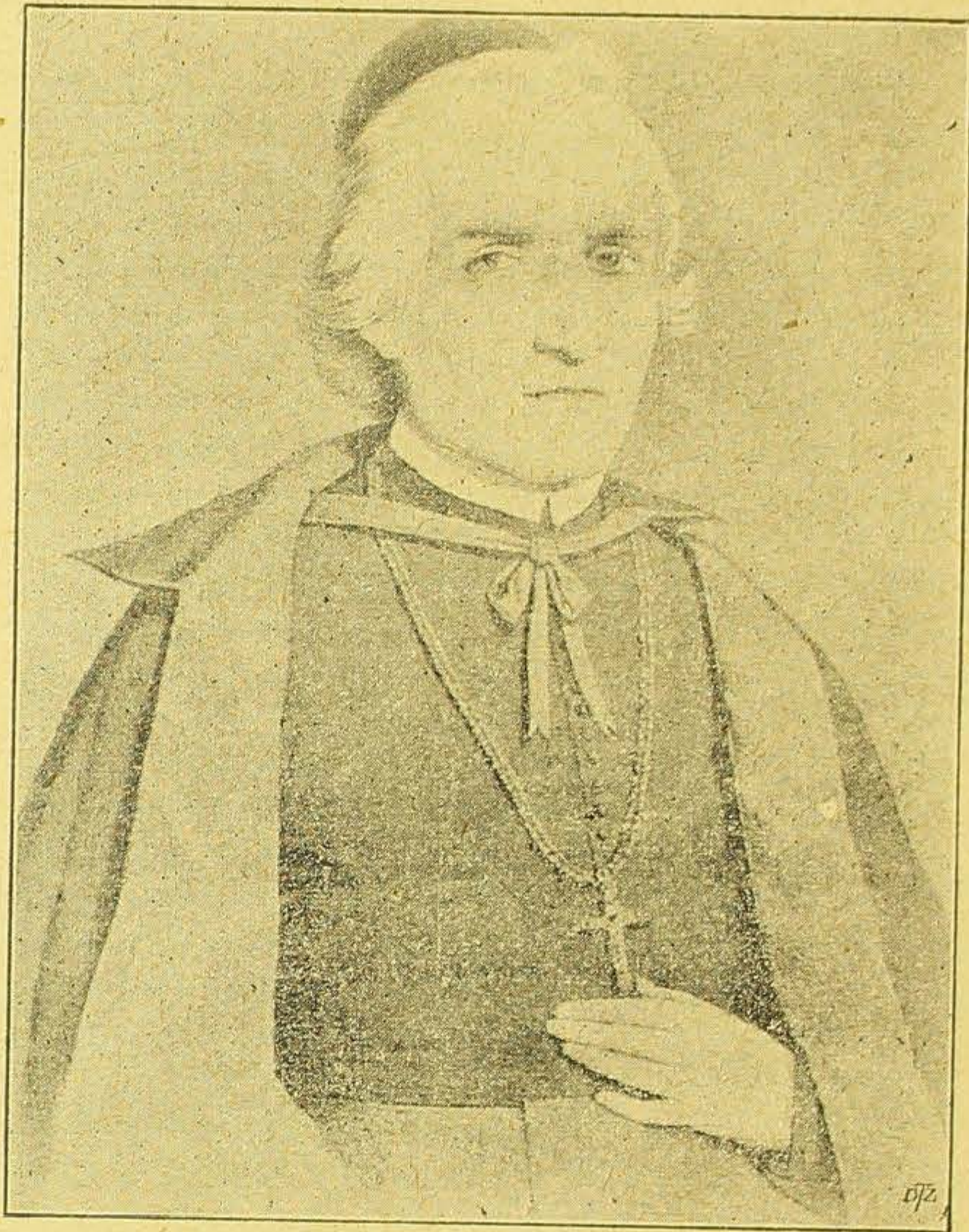
Po Subotici se vrlo dobro znade za staru plemenitu obitelj Sučićevu, ali je malo njima poznato, da je ova bunjevačka obitelj imala svoga sina na glasovitoj djakovačkoj biskupiji. Malo njih znadu, da je velikoga Strossmayera sin subotičke „nane“ primio za klerika u djakovačko sime- nište, te da ga je on potpomagao — videći ve- liki um mla- dića — u svojim nau- kama.

To je bio Pavao Sučić. Rodio se je u Subotici god. 1767. Posli dovr- šenih nauka prvo je ka- pelanovao po selima vačke, gdi ga je Strossmayer smistio god. 1882.

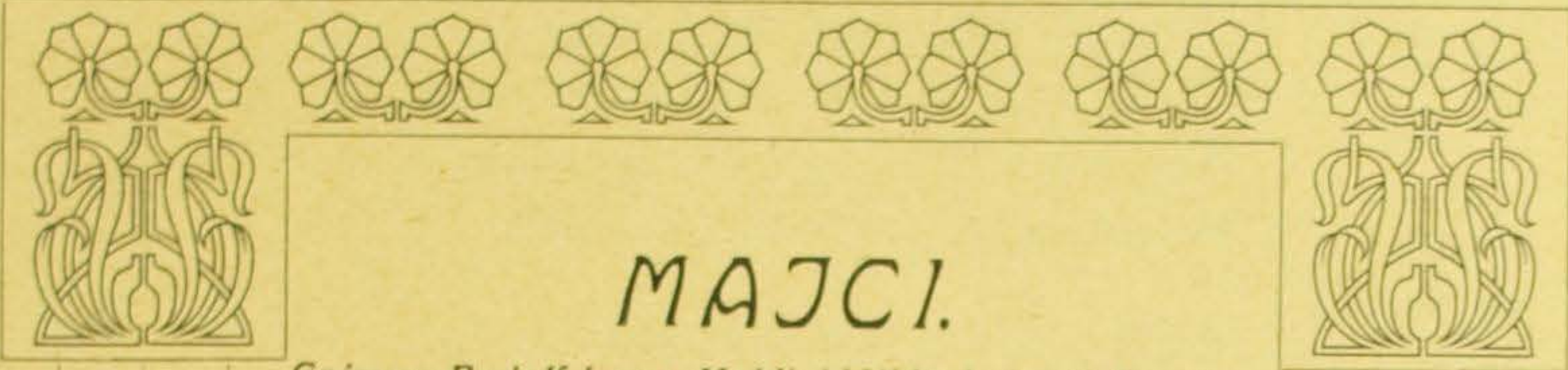
Njegov opširniji životopis otšampali smo već u lanskoj Danici a sada mu donosimo još i sliku, da bi i sa time potpomogli upoznavanju glasovitih sinova bunjevačke majke.

Bačke, a iza toga postane župnikom u Bukinu, kaš- nje pak u subotičkoj crkvi sv. Te- rezije. God. 1827. je pos- tao bisku- pom u Stol- nome Bio- gradu a god. 1830. u Dja- kovu. U ovoj stolici ga je stigla i smrt g. 1834.

Sahranjen je u kripti katedralne crkve djako-

MAJCI.

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski, Sarajevo.

Medju ljudma si, medju bližnjima —
 Al' zlo je majko biti medj' njima!
 Pod ruku s zlobom pakost putuje,
 Snjima se zavist bratski rukuje,
 A laž se uvijek ondje nahodi
 Gdje ih po sv'jetu podlost provodi,
 Laska ih dvori, izdajstvo služi,
 A nevjera se sa njima druži . . .
 O majko, majko, sv'jet je pakostan.
 Život je majko, vrlo žalostan . . .

Gjuro Jakšić.

Na Liparu II. Ponoć.

*O majko, majko! O mila moja!
 Često su usna rekla mi tvoja:
 „Ta dobro ti sinko medj' svojima,
 Medju ljudma si, medju bližnjima.“*

*O majko, majko! plači i veni!
 O majko moja! O jao meni!
 Medju ljudma sam, medju bližnjima
 Al' zlo je majko biti medj' njima!*

*Tu kolo krivda i varka vode,
 A kletve s njima upored hode,
 Sebičnost gadna s mitom šuruje,
 Pod ruku s zlobom pakost putuje.*

*Tu mržnja, preljub stanak si rije
 Beznačaj ljudski srce ti pije,
 A gdje sa srećom pamet mudruje
 Snjima se zavist bratski rukuje.*

*Tu viši nižeg dnevice gazi,
Tu b'jeda s vrata nikad ne slazi,
Tu jedan drugog nad jamu vodi
A laž se uvijek ondje nahodi.*

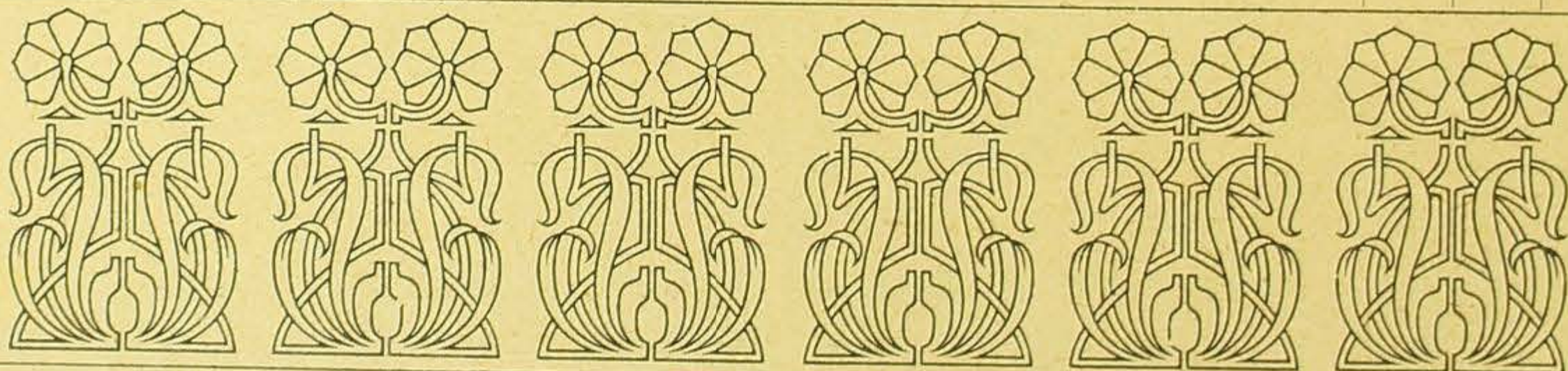
*Gdje licemjerje smješkom se lovi
Lukavstvo gdje iz potaje slovi,
Bestidnost opet se rasonodi
Gdje ih po svjetu podlost provodi.*

*Da slablji pred jačim kuka i puže
Posvuda da se kolju i ruže,
A demon strasti nad njima kruži
Laska ih dvori, izdajstvo služi.*

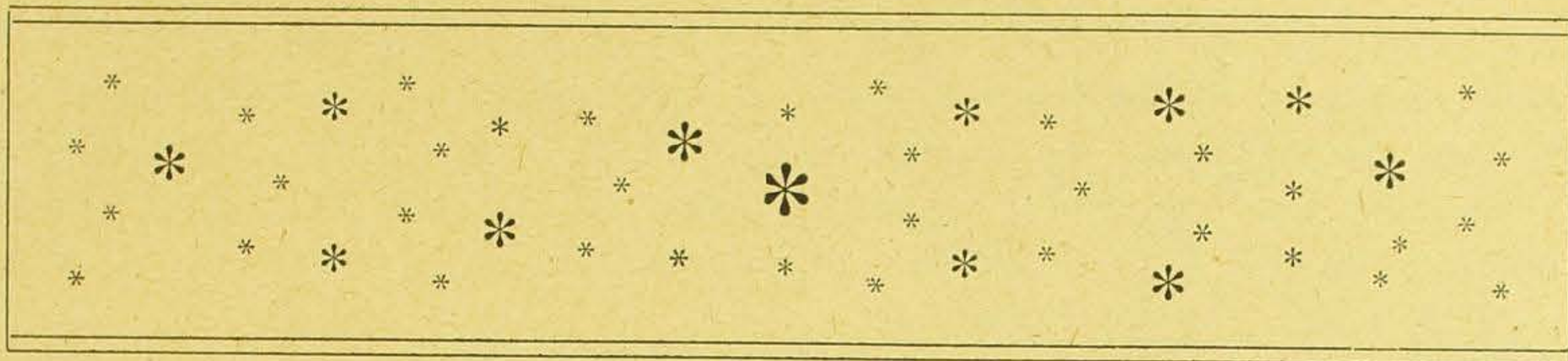
*Nesloga redom potkopa kleta
Ni r'ječ se božja ne štuje sveta,
Svak' se na zlo i pohote tuži
A nevjera se sa njima druži . . .*

*Prokletstvo svuda svjetom oblazi
Ko da se pakla 'rješili vrazi
I tu svoj kleti odabrali stan,
O majko, majko, s'vjet je pakostan.*

*O majko, majko! plači i veni!
O majko moja! O jao meni!
Svijet je trno, sv'jet je bolestan
Život je majko vrlo žalostan.*

HALLEYEVA REPATICA.

”**O**va repatica je svojim užasnim oblikom dovela sav narod u veliku uzbudjenost i porodila je taku bojazan u srcu ljudi, da su se neki razbolili, neki su pak i umirali od straha. Njezina svitlost je bila vrlo velika a blistala je krvavom bojom. Okolo se je čisto mogla viditi ruka, koja je držala plameniti mač, oko kojeg su bile 3 zvizde, a za njima, sa svijuh strana oko repatice su se nalazili bez ikakvog reda bodežovi, noževi, sablje a medju njima nakostrušene krvave čovčije glave sa strašno izbuljenim očima“.

Ove riči, koje se odnose na repaticu god. 1528., nisu uzete iz litopisa kakvog skromnog monaha (fratra) nego iz zapisaka u ono dobo glasovitoga ličnika Ambruaza Pare, kome se može virovati. Za nas je važna ona svidodžba glasovitoga učenjaka kao dokaz one praznovirne bojazni, koju su repatice ulivali u čovčiju dušu kod svakih naroda i u svaka vrimena. Repatica je viran glasnik nečega užasnoga — to drži narod; stari pisci su svesrdno potvrdjivali tu mračnu ulogu repatice u povisničkim sudbama čovičanstva. Tako je Todor Sicilijski sa prostodušnim uvirenjem govorio o tom, da je repatica g. 371 pr. I. bila predvisnica pada Sparte. U početku V. vika Cari-grad (Konstantinopol) su postigle svakake bede a pošto se je prije toga u 400. god. pokazala zlo naviščivajuća repatica koja je imala oblik sablje, tvrdili su pisci toga vrimena, Sokrat i Sozomen, da se je sa svojim repom dodirnula ovog grada pa su otud nastale te silne nevolje. Veliko zanimanje je pobudila i repatica g. 1456. Nju su opisivali kao kakvo strašilo; bila je odviše velika, rep joj se je rasprostirao na trećini nebeskoga svoda a sličio je na plamen. Sve narode Istoka i Zapada je zastravila. Prosti ljudi su vidili u njoj oblik krvavoga turskoga mača i očekivali su groznih beda sa strane muhamedanskoga Istoka. Turci su pak u istoj zvizdi vidili znamenje krsta, pa su strepili od nevolja sa kojima im se je pritilo krščanstvo.

Nije načinila ni repatica Halley-eva (čitaj: Helijeve) malo bojazni u svoje

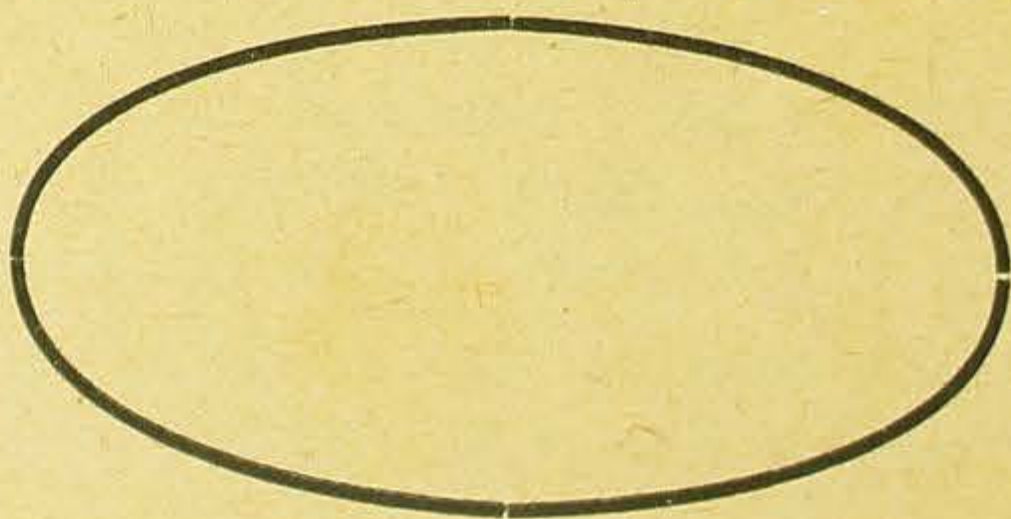
vrime. Njoj je baš i naminjen naš članak jer je ona bila ove godine naša gošća. Kada se je ona pojavila 1680. godine uznemirila je i Europu i Istok. U ove vrime je Halley sa svojim promatranjima spojio svoje ime sa njom. U to doba živući znameniti matematičar Bermulli takodjer se je podao praznovirnoj bojazni koja je prosti puk obuhvaćala; on je bio uviren, da je ta repatica javno znamenje nebeskoga gnjeva.

Strah prid repaticama držao se je još i u prošastome XIX. viku, a u narodu drži se još i danas. God. 1832. pojavila se repatice Bieli; francuski zvizdoznanac Damuazo izračunao je njezin put i pronašao, da ovaj presica put Zemlje. Ovo izvišće su novine prihvatile i preinačile upravo u to, da će se zemlja udariti sa repaticom, što je načinilo mnogo uzaša. Mislili su, da će se Zemlja od udarca raspasti na komade. Učenjak Arago umirivao je svit i tvrdio, da će repatica proći na 70 milijuni milja od naše zemlje. — Mnogo će se njih od danas živućih opominjati na uvirenja koja su obvladala prigodom pojave repatica g. 1858., 1872. i 1881.

Bez sumnje je, da repatice postoje od istog doba kao i sunca, te ostale zvizde pa ih čovičanstvo mora znati još od svoje mladosti. O tome se sudi po spominjanju na njih u zapiscima svakog doba i čitavog svita. Stari su bili poraženi pojavama repatica, pa su nastojali razumiti i razjasniti ih. N. pr. Aristoteles je učio, da su repatice: visoko uzdignuta užarena isparivanja mora i zemlje. Heraklid ih je držao za osobite, svitle oblakove. U kasnija vrimena držali su, da nastaju od Mličnoga puta. Galilei je tvrdio, da su kakvi otpadci miseca. Seneka je mislio, da se repatice isto tako pravilno okreću oko sunca, kao i naša zemlja a Kepler je baš naprotiv tvrdio, da su to sasvim slučajni putnici neba o kojima se ne zna otkuda dolazu i kuda odlazu.

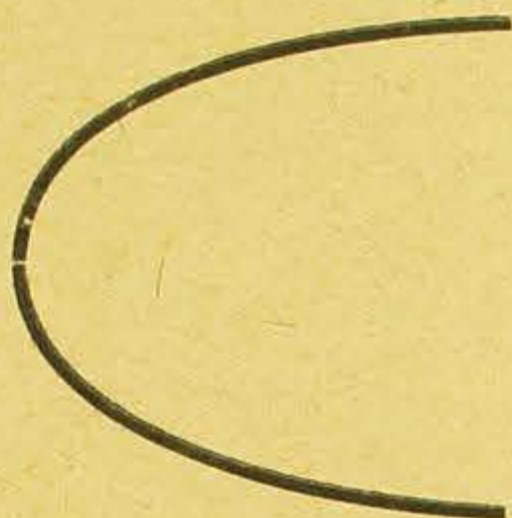
Da se nekoje repatice posli nekog vrimena opet pojave na našem nebu t. j. da se ove isto tako okreću oko Sunca kao i Zemlja, to su prvi put ustanovili Halley i Newton (čitaj: Njitn). Onaj prvi je g. 1680., kada se je ista repatica pokazivala, počeo sravnjivati njezin put po nebu sa putom prijašnjih repatica te je promašao, da se je od prilike u razdoblju od 75 god. uvijek pokazala repatica koja je brodila jednim te istim putom. Otud je slidilo, da ova nije bila slučajni gost našeg neba, nego, da se je pravilno okrećala ako sunca.

Sada se je zauzeo za ovo pitanje i glasoviti Newton, pa je pronašao, da se mogu repatice krećati sa 2 puta. Jedan je, oblik elipse, a izgleda ovako:

Drugi je oblik parabole, a izgleda ovako:

Sve one, koje se kreću po prvome putu, vrate se posli nekog vrimena opet bliže Zemlji, ako su jedanput prošle kraj nje, dočim one sa drugim putem se ne vratu više nikada.

Halley-eva rep. se, daklem, kreće po putu elipse, i to sa brzinom od 6 milijuni kilometara na dan. Daklem 80 puti idje brže nego tane najjačega topa.

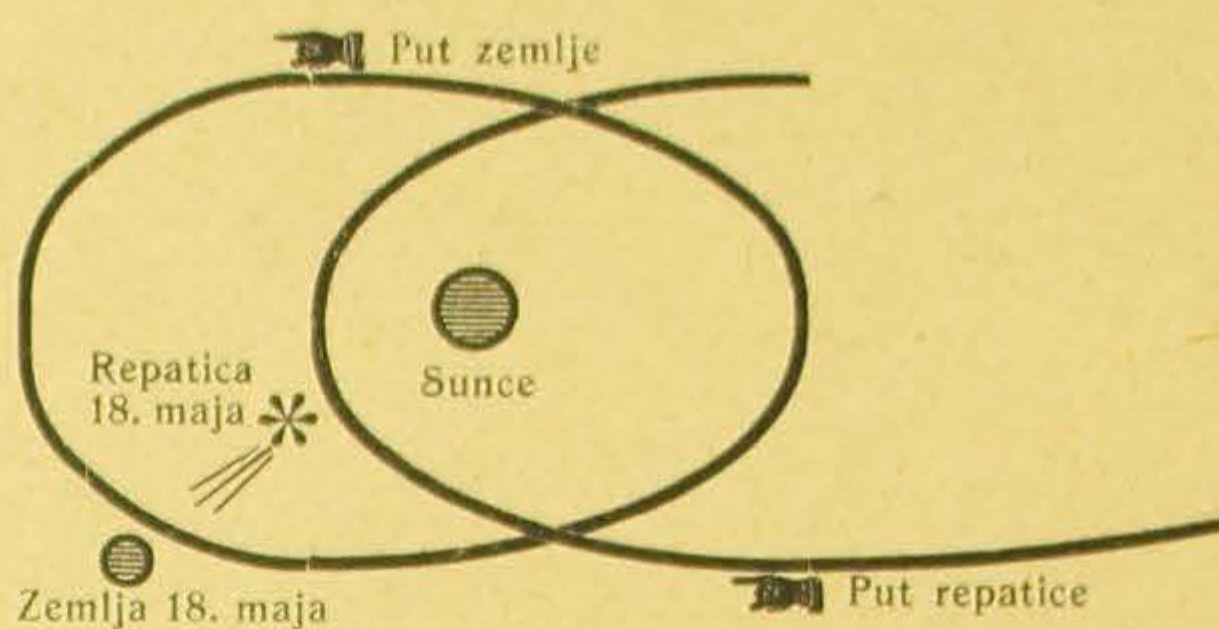
Iz čega se sastoje repatice? Na ovo pitanje nam može dati općeg odgovora jedan pogled na nju su ogromnim dalekozorom. Često kroz samu glavu joj se vide zvizde, koje se nalaze iza nje. Jasno je daklem, da se ona sastoji iz kakve jako ritke stvari. To su obično razni plinovi (gasovi). Ali u samoj glavi mnogo puta se nalaze i neke tvrde stvari. To su obično razna kamenja. — Sada nam je već lako zamisliti, šta bi mogao prouzrokovati jedan sukob Zemlje sa glavom repatice. Ako bi bilo u glavi repatice mnogo tvrdih tilova, onda bi se mogao uništiti ne samo život na Zemlji, nego bi se mogla i ona sama na komade raspasti. Bez tvrdih tilesa mogla bi nam naučiti kada bi se sastojala iz otrovnih plinova, koji bi ovde sav život ugušili.

Sve ovo se odnosi na samu glavu repatice, a što se repa tiče, to možemo reći, da njegovu ritkoću jedva može čovik i zamisliti. Rep Halley-eve zvizde je 7000 puti ridji od vazduha naše Zemlje. Nemoguće je daklem, da nam ma u kojem slučaju i najmanje naškodi. — Rep je uvijek otkrenjen od sunca, kod svake repatice.

Od repatica vrlo je malo takih, koje se dadu i slobodnim okom viditi. Većina njih se vidi samo sa dalekozorom, pa otud potiče, da ljudi ne mogu ni zamisliti, da ima možda toliko repatica u svemiru kao i jednostavnih zvizda. No učenjaci ih vrlo dobro poznaju i vode o njima točnih iskaza. Halley-evu rep. su već odavno iščekivali i motrili je na dalekozorima, ali tek u sept. g. 1909. se je pokazala samo njima, dočim se je sa slobodnim okom istom u aprilu g. 1910. mogla opaziti na istoku prije ishoda sunca. Dne 18. maja je prošla izmedju Sunca i Zemlje pa se je posli toga pokazivala večerom na zapadnom nebu. Premda su učenjaci istog dana na čitavoj zemlji iščekivali prolaz kroz rep, nisu mogli ustanoviti baš ništa i tek su posli nekoliko

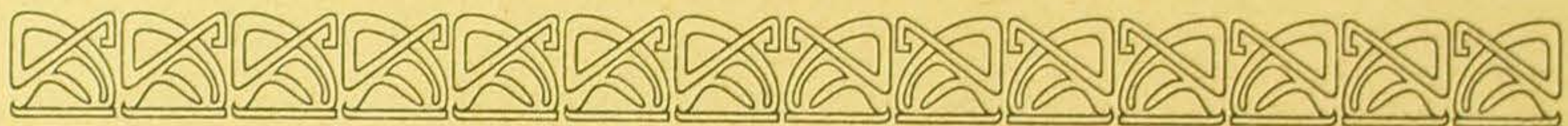
dani tvrdili, da smo morali proći kroz njega. — Evo nacрта o njezinom i zemljinom putu :

Tude vidimo položaj Zemlje i repatice na dan 18. maja, kada je repatica prolazila izmedju Zemlje i Sunca pa se je taknula sa repom Zemlje, jer je bio sa istom u jednom pravcu.

Izvan Halley-eve repatice ima ih i više, koje se redovito vraćaju natrag. N. pr. g. 1950. će se vratiti ona koja se je pokazala g. 1858. Najveći put ima ona, koju su vidili g. 1811. jer se ima vratiti samo posli 3000 godina.

Sa ruskog priveo Branko.

Često, brate, često . . .

Često, brate, često,
Na zemljicu padaj,
Za nesreću svoju,
Svom se Bogu jadaj.

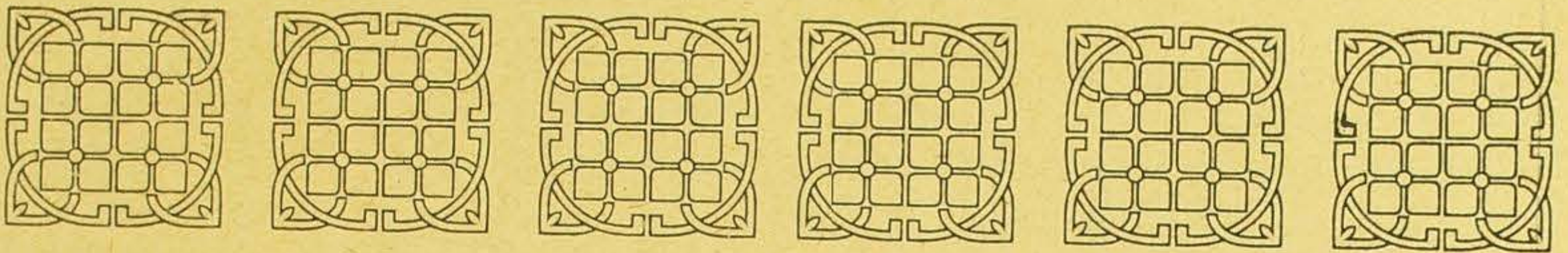
Moli, brate, njega,
Da nesreća mine,
A mjesto nje sreća,
Da ti domom sine.

Tek Bog dragi, mileni,
Kad ti dom usreći,
Ti ćeš dobro, blagoslov,
U njom, brate, steći!

Grgo Petković.

OPAKLIJA.*

(USKRSNI SLUČAJ).

Ni amo, ni tamo, izreći ću odmah: najbolji je komad haljine — opaklija. Ona se takim toplim i iskrenim prihvaćanjem prione uz gosu svoga, da mu mora — hoćeš nećeš — omekšati srce u njoj, ma da ju je baš od vuka (kurjaka) dobio. Ja sam vidio gdi se ljudi tuku u gaćama, u čakširama u lajbli, u bekeču; al da je kogagod u opakliji saletilo tako junačtvo, to nit sam vidio, nit virujem.

I Košičevi su se donde mrzili i svadjali, dok nije Gjuro Košić u nike-nikavice uzeo na sebe opakliju, a od tog časa tako su se pomirili, da jim skladu valjda ni dubač (ašov) ni motičište neće nauditi.

A oni su se upravo zbog opaklije zavadili. Gjuro Košić silno je koješta želio od Boga, ali medju tima mlogima dobrima željama, na prvom mistu je uvijek opaklija stajala. Taka opaklija — izvolite znati — koja i ciču zimu podnese, a ni za kišu mlogo ne haje; gosu svoga od člinaka do vrh timena čuva i brani. Taka opaklija, kojoj iz postave jagnjećih koža rumeni, žuti i zeleni tulipani niknu, tako, da cvatanju njiovom ni najžesća zima ne naudi na bilom polju opaklije.

Taki komad haljine imati, bila je najvrućja želja Gjura Košića. Druge želje — kao n. pr. — mlogo zemlje i valjda koju hiljadarku imati, to su bile samo šifle prama opakliji.

Niki put već je i kušao pogadjat se na tako čestit komad. Al nije se mogao dotirati s čurčijama. Taku su cinu tražili, te mu se činilo, da i onaj, koji banke pravi, mora se prije počesati po zatiljku, pa onda razvezati novčanu kesu. Njemu su barem sve pogodbe jalove bile.

Žena mu je bolju sriću imala. Baš se velike nedilje desilo, kad su se šilari sa nikog pazara vraćali. Mora da je jako hrdjav

* Šuba, bunda.

vašar bio, jer su se čizmari nemilo ljutili: Sve uzalud! kod nas svejednako nestaje novac. Sve odnese veliki dug i švabo; pa ako još dugo tako uztraja, siromahu doposli neće doteći ni na opanke.

A ako čizmari tako mrmljaju, šta da rekne onda opaklijaš čurčija. Gavro Mrvin sa tri šube je otišao na pazar; sa tri se i vraćao. Nije — dabome — mislio, da bi svit ludo radio, kad bi u proliće šubu kupovao. Al da je i mislio, morao bi otići, kad njemu siromaškom rukotvorcu iz tog valja živiti; jer nije učio zidariju, da idje kuće zidati, a ni toliko spremio za zimu, da bude dosta i za proliće, pa i cilog lita.

Bio je borme ogorčan. Novac mu do zadnjeg groša nestao. A pošto praznim budjelarom čovik i u mijani malo poštenja ima, Gabor Mrvin se odlučio, da će razgledati po selu, te će možda i izvan mijane naći konaka. Zar će se naći kršćanska duša, koja će ga iz ljubavi primit na noćište.

Tako je zašo do Košičevi. Domaćina ne biaše — doduše kod kuće, al žena ga ipak nije odbila. Nek se ugrije siroma majstor, a valjda mu neće biti suvišna ni koja kašika vruće čorbe.

Mrva je sve to s velikom zahvalnošću primio i polako udario u razgovor. Od kraja do konca je izpripovidio, kaku žalosnu sudbinu imaju majstori čurčije. Kako se tepu po vašari, kako se nadaju i uzdaju, a na koncu ipak ostanu prazne torbe. A kod kuće plaču dica, čekajući — kao i sad — da jim se bar za svece štogod pripravi. Borme pasji život imademo.

Košićka počela zaoštrivat uha, pa kad je čurčija svoje tri opaklije spomenio, smisli jedno i zapita:

— A kad bi ja jednu šubu kupila od vas, bi l' mi ju dali jeftino?

— Jeftino?! kako nebi dao! — Glasnim oduševljenjem odgovori čurčija. Dati ću je na gubitak, u pol cine. Izvolite samo kupiti gospojo; i Bog će vas blagosoviti što ćete tim pomoći na meni siromahu.

Tako je znao lipo razgovarati i pogodit načina, da je Košićku sasvim pridobio. Izabrala je najlipšu i izplatila do krajcare iz kase svoje, što ju je imala iz jaja i pileža.

Računala je: to će joj mužu dobro biti u ime uskrsnog dara. Kako li će mu šareno jaje pripravit? Ta ako tu opakliju opazi, valjda će i iz kože izskočiti!

Žena je donikle i pogodila. Gjuro Košić istom je zinio od čuda, kad je smotrio, kakim mu se šarenim jajetom umiljiva žena.

Velikim ponosom prostrla ju po krevetu, da se je nagledaju i prosude. Po svuda ju resile izvezene ruže i tulipani, izminjivale se šare svakojake: žute, modre, rumene i zelene. Ta valjda je i godinu dana gubio oči na njoj, dok ju je majstor tako izšarao. A postava?! Kao da je svilena. Kano da ni nije Ugarska ovca dala svoju kožu Gavri Mrvinom na ruku, a za volju Gjuro Košića. Jednom ričjom — krasnoj robi nije se moglo ni najmanje zabaviti.

Gjuro na očigled kano da je rasto i debljao u gledanju. No za čudo, kano da se je baš zavadit htio — napokon se ovako izustio:

— Ženo, ženo! — i zakreće glavom.

— No? — krikne žena — zar ti se još ni ne dopada?

— Dopada mi se, al što je fajde — odgovori gazda — ipak se vidi da si žena.

— Reci de, po čemu se vidi? — znalično će žena.

— Po dugačkoj kosi i kratkoj pameti.

— Gjuro! — opre se ljutito žena — bi li ti to i još jedanput rekao?

— I stotinu put, ne jedanput, golubice draga; jer tko je vidio u proliće šubu kupovati?

— Ove godine će se i na Uskrs podneti šuba — izbaci žena.

— Neće se podneti — potvrdjivaše muž.

— I zato će se, vidit ćeš.

— Sto puta neće; prava kanikula će biti na Uskrs.

— Zapasti će snig!

— Fićukat ću ja snigu. Uskrsnom snigu su se u gaćama naučili rugati.

— Pa dobro — uzvikala se sad Košićka — i zato baš dobro. Nego čekaj samo, nećeš je više dobiti, volim je izkomadati, nego tebi dati tu opakliju. Idi u košulji; dobro će to biti za te.

Zadnje su joj riči već zapinjale da plače. Ali i Gjuro je otvrdnio srcem; kako da se on umekša ženinim suzama. Sve su one hamišne. A toj nepopuštivosti bio konac bučno svadjanje, larma. Kad se pak svade oni, koji se vole, na to čudo bi se moglo i sunce na nebu zaustaviti, jer se onda dere, lupa, baca i razbija, a jadikovanje vagonom miri.

Tako se dogodilo i kod Košićevi. Ružno su proveli onu svetu noć, u kojoj je Isus uskrsnućem svojim mir navišćivao svima ljudma. Kad jim to dosadilo, okrenili jedno drugom ledja. Kako da progovore? Neće ju borme, kao ni kamenje u kupusnom buretu. Srdit će se do vika!

Osvanula uskrсна nedilja, pa gle čuda! Taj dan pravo da dugoj kosi i kratkoj pameti. Vitar vijao snigom, kao da su se z taj dan svi življi (elementi) pobunili.

Borme bi se podnela i opaklija. Al Gjuro Košić nije taj čovi da se popušta; mora on držati svoju rič, pa ma kud puklo. krenio se u košulji u crkvu. Žena mu se glasno nasmijala, ka je za sobom vrata zatvorio; tako se trefila nasmijati, da je Gjuri ništo i priko mire uzkipilo. To biaše i uzrokom da se nij vratio, ma i nije ni malo topline ositio u košulji. Prolazila g zima, kao čunak, kad se tka snjim. Pridika se po običaju posl sv. Mise govorila, al Gjuro jedva izduraio do konca Mise, a onda modar i zelen utekao kući. Žena mu se u oči smijala, al mu n jedne riči nije rekla. Mišljaše bo: sam si je skuhaio, sam nek pojide.

Ženino ponašanje vridjalo ga doduše, u drugi mah nebi mogao to brez ukora podneti, ali sad nije imao volje iznova počimat svadjanje. Bio je poražen, kao čivut kad mu se kola s krečom u jarak privale.

O podne nije sio kod prostrta astala; a žena ga baš i zato nije nudila. Zar da ona progovori prije? Zašto da ona? A da jo poklone sedam sela, bil' to učinila?! Toga nema. Nema, ni u šifoneru!

Ni briga ju ne biaše s otim. Samo je onda pozornijom postala, kad je Gjuro počeo krevet razmištjati, pa se zatim s haljinom zajedno bacio u njega; navuko dunju do uših na sebe, pa ipak cvokočo zubama.

— Isuse! — prodre strah iz žene — taj čovik obolio. Jao, golube moj, čedo moje, šta ti je? . . . Kaži . . . za Boga! govori . . . reci, šta te je snašlo?

Nego taj golub Košićkin nije htio kazati. A što je rekao, iz tog ništa nije razumila. Muž joj ustranu razgovarao.

— Bože dragi! mili moj Spasitelju! — uzdisala je lomeći ruke Košićka. — Doktora, samo doktora friško! — Pomozite!

Borme joj i tribala pomoć. Jedni grijali ciglju, drugi ladne obloge pravili, treći išli rad ličnika. Košićka samo uz krevet jadovala, a u svakoj drugoj il trećoj riči spominjala opakliju. Proklinjala ju, da je strahota bila i slušati, a svejednako tirala: izsići ću ju na komadiće, čim mi ruke dojde.

No nisu joj — daborme — dali u ruke.

Stigao i ličnik i prigledao bolesnika. Pripisao — dakako —

i likarije, al nije pogodio. I do najposli je opaklija izličila Gjuru Košića.

To se tako dogodilo, da je žena već peti dan tiho priplakivala uz mužev krevet, kad joj čovik odjedanput progovori:

— Zima mi je.

Doneli i drugu dunju, pokrili ga s njom do ušiju. Al bolesnik svejednako se tužio:

— Zima mi je, zebem vrlo.

Skupili sve jastuke i jorgane, te metnili na njeg, al sve uzalud. A kad se iznova potužio da zebe, žena ga u zdvojnosti očajno zapita:

— Hoćemo li pokušati da te opaklijom pokrijemo?

Gjuro klimne glavom da će dobro biti. Doneli je dakle iz sanduka i pokrili ga s njom. Ako štogod na svitu drži vrućinu, to onda zaisto drži ta jagnječija postava.

I držala je. Pod njom nije zebo bolesnik. Danjom — noćom s njom se pokrivaao, a peti dan — čudo od čudesa — već se digao iz kreveta. — — —

Što je opaklija pokvarila, to je i popravila. Medju supruzima opet nastao mir. Nastao tako, da — kao što na početku reko — ni dubač (ašov) ni motika nije više smetala njihovom skladu i miru.

Krunoslav.

EJ NEVJERO!

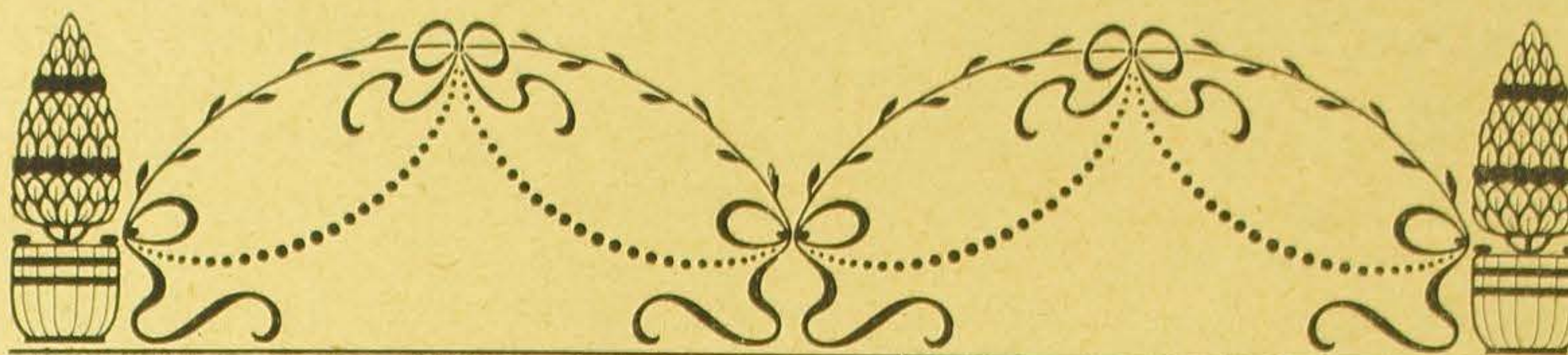
EJ NEVJERO, ZLOĆO HUDA,
EJ NEVJERO, LJUTI SMETE;
DILJEM SVIETA, PUSTE LI GA,
JADNOM LJUDSTVU, NOSIŠ ŠTETE!

OH NEVJERO, JADNA MANO,
OH HUDINJO, OPAČINO,
OH ŽALOSTI I PROPASTI,
GRDNA RANO, GADELINO...!

EJ KAD TE SE, KLETA, SJETIM,
NIZ LICE MI SUZA VRIJE;
JER I ROD MI, RADI TEBE,
ZLO SVAKOJE METE, BIJE!

GRGO PETKOVIĆ.

OČUVANJE VINA OD RAZNIH BOLESTI

Kao što svaka bolest ima svoj uzrok, što je u glavnom nečistoća, tako je i vinska bolest nastala u najviše slučajeva istim načinom. Zadaća je dakle svakog vinogradara da vino održi čisto i sve ono što s njime dolazi u dodir. Osim toga potrebno je poznavanje i drugih raznih upliva na vino, kao što su: toplina, zrak itd.

Nečisto groždje i nečisto posudje uzroci su u najviše slučajeva, da se vino pokvari. Ako je berba obavljena po kišovitom vrimenu, za velike rose poslije mraza, onda je dakako i vino izvrgnuto raznim bolestima. Zato treba brati za suha vrimena i groždje, koje je sasvim dozrilo. Berba neka se obavi u dva dila. Najprije se pobire gnjilo (istrunjeno) groždje i vrsti koje daju slabije vino. Onda možemo brati drugo groždje i to u dva razreda. Najzrilije i najbolje kao prvi, a ostalo kao drugi razred. Svaku vrst groždja valja brati posebno, ako želimo dobiti čista i odlična vina. Nesmije se brati bilo i crno groždje zajedno. Boja ovakovog vina nije podesna za trgovinu. Prvi razred od svake vrsti izmulja se posebno, dočim se drugi razred od svih vrsti iste boje groždja, može skupa muljati. Ovo se potomje proda posli kao stolno vino. Finije vrsti, kao: graševina talijanska i graševina renska, traminac, bijeli i crni burgundac, frankovka i slične, muljaju se kao čiste vrsti. Slabije vrsti mogu se sa boljima mišati. Triba uvijek paziti, da se slabosti od jedne vrsti sa drugom boljom pokriju. Takovo se vino onda bolje i lakše proda.

Nadalje treba kod berbe paziti, da se odstrani lišće, slama i zemlja. Od ovog dobije vino strani okus i miris. Sve posudje valja isprati prije i poslije branja sa vrućom vodom, kojoj se pridoda malo sode. Sve sprave isperu se svaku večer za vrijeme branja

sa hladnom vodom. Sve novo i popravljeno posudje mora sa prije uporabe dobro ispariti. U neisparenom posudju vino će pocrniti.

Prešanje se mora takodjer čisto obaviti. Preša se poslije svakog prešanja ispere. Time se predusretne da mast ne cikne. Groždje se prije prešanja i zgnječi na posebni stroj. Gaženje sa nogama je vrlo neukusno, jer noge sa znojenjem izlučuju razne tvarine koje su za zdravlje vrlo štetne. Prešanje se obavlja brzo, tako da mast ostane čim manje na zraku. Ako je groždje previše gnjilo, onda se bačva za mast prije zasumpori, da se plišanj i druge bolesti još i dalje ne šire.

Kod ciloga baratanja sa vinom ili mastom neka se pazi da tekućina ne dodje u dodir sa željezom (gvoždjom), jer od toga vino pocrni.

Vrenje masta može potrajati 14 dana i više. Ako su mlada vina previše kisela, preporuča se kod vrenja spuštenu talog u bačvi dobro uzmišati. Time će se oduzeti vinu malo kiseline. Vino će biti poslije punije i brže će se čistiti. Čim je vrenje prestalo, bačve se nadoliju. Prije toga potribno je, da se jednom zato priredjenom četkom (kefom) oko gornjega čepa iznutra dobro izbrišu. Na ovome mistu nakupe se za vrime vrenja razne nečistoće. Ovo bi posli trunilo, osobito ako se vino kasno doliva i bilo bi vinu samo na štetu.

Vina od gnjilog groždja valja odmah prije vrenja odliti, tako da ostane čim manje na truležu. Bačve za takova vina zasumpore se malo jače nego obično.

Druga vina odliju se prvi put u misecu studenom ili prosincu, a drugi put koncem veljače ili u ožujku. Ali svakako prije nego nastupe topliji dani.

Vina od izabranog groždja mogu ostati i dulje vrimena na groždju.

Mlada, jednogodišnja vina, odliju se u proliće i u jesen. Dočim je za starija vina dovoljno ako se odliju jedanput na godinu.

Bačve se svakih 8 dana nadolivaju. Vino za nadolivanje mora biti takovo, da nema nikakvog štetnog upliva na ono u bačvi. Po gotovo mora biti iste boje, a po mogućnosti i istog godišta. Vino koje se toči, ili se ne može nadoliti iz kakovog razloga, mora se svake tri nedilje slabije zasumporiti.

Bačve i vrata u podrumu potribno je svakih 8 dana dobro obrisati, podrum omesti i za lipog i toplog vrimena dobro prozračiti.

Prazne bačve neka se zasumpore svakog miseca jedanput, da ne plisnu.

Bačve, koje stoje prazne više od 6 miseci, isparit ćemo sa vrilom vodom, kojoj se pridoda malo sode. Svrha ovog isparivanja je, da se odstrani iz bačve kroz sumporenje nakupljena sumporna kiselina, koja drvo izjeda.

Priko lita za vrućeg vremena neka se pusti vino na miru. Triba držati bačve pune. Ako je jako vruće svaki dan ih otvoriti i opet začepiti, jer bi bačva mogla puknuti ako je jako zatvorena.

Ako se radi u podrumu neka su vrata zatvorena, tako da se toplina u podrumu ne minja. Isto se zatvore svi prozori i vrata podruma za jake zime i vrućine.

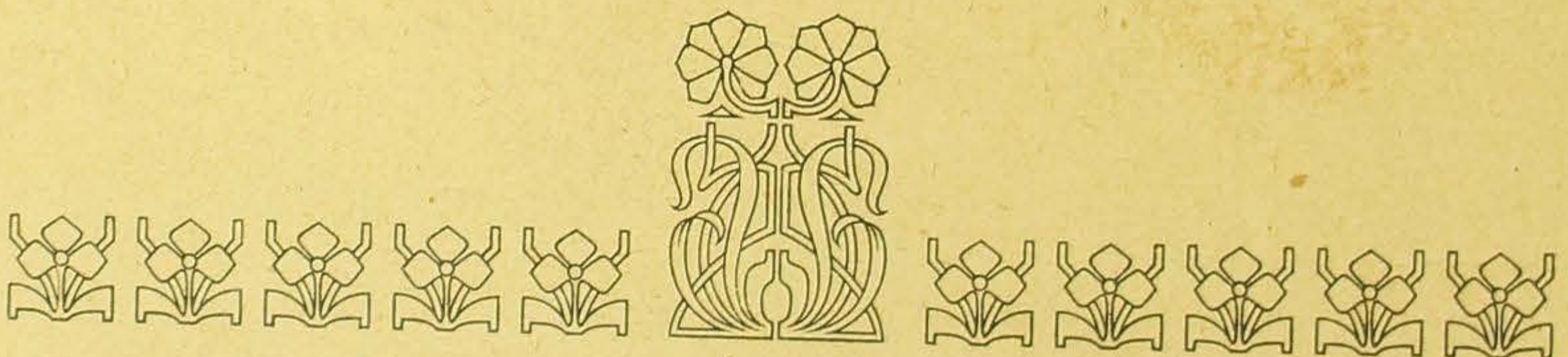
Sve posudje i sprave u podrumu potribno je prije i poslije uporabe oprati.

Ispažnjene bačve isperu se odmah 2 ili 3 puta sa vodom, postave se na gornji čep da se voda iscidi. Posli se postave na stalno misto i zasumpore. Stoje li dulje vrijeme prazne, moramo ih prije uporabe opet isprati. Isto se i čepovi moraju bar jedanput na godinu isprati.

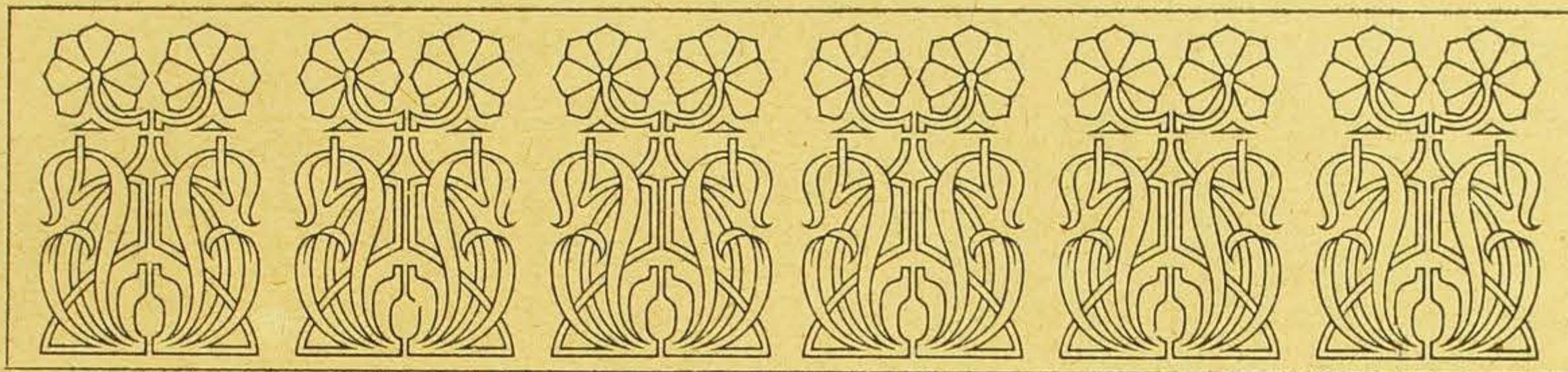
Da se odstrani plišanj iz podruma moramo ga 2 puta na godinu dobro zasumporiti.

Kod sumporenja — ma gdi to bilo — preporuča se samo obični sumpor, koji nepodaje vinu strani miris.

Ko se u glavnome ovoga drži, imat će ritko bolesna ali zato uvijek dobra vina. Mnogi nemaju, na žalost, ni pojma kako se postupi sa vinom. Ako mu se iz nepažnje pokvari on ga jednostavno prolije. Ako se pak održi proga ga pod jeftinu cinu, nešto iz straha da mu se ne iskvari, a ponajviše radi toga, što ga nemože sa razumnim baratanjem tako rekući „usavršiti“, da mu poda trgovački karakter i bolju vridnost.

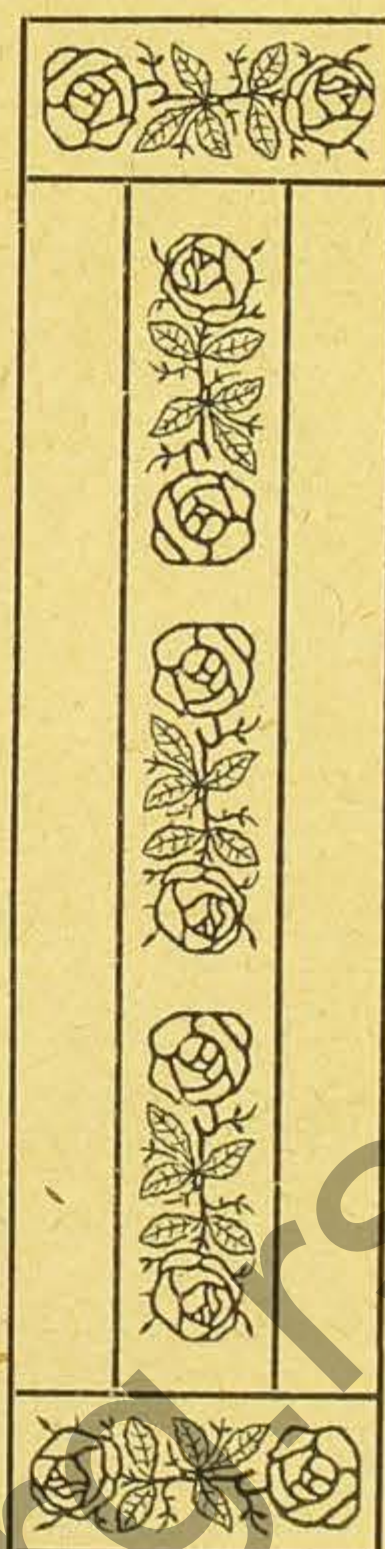
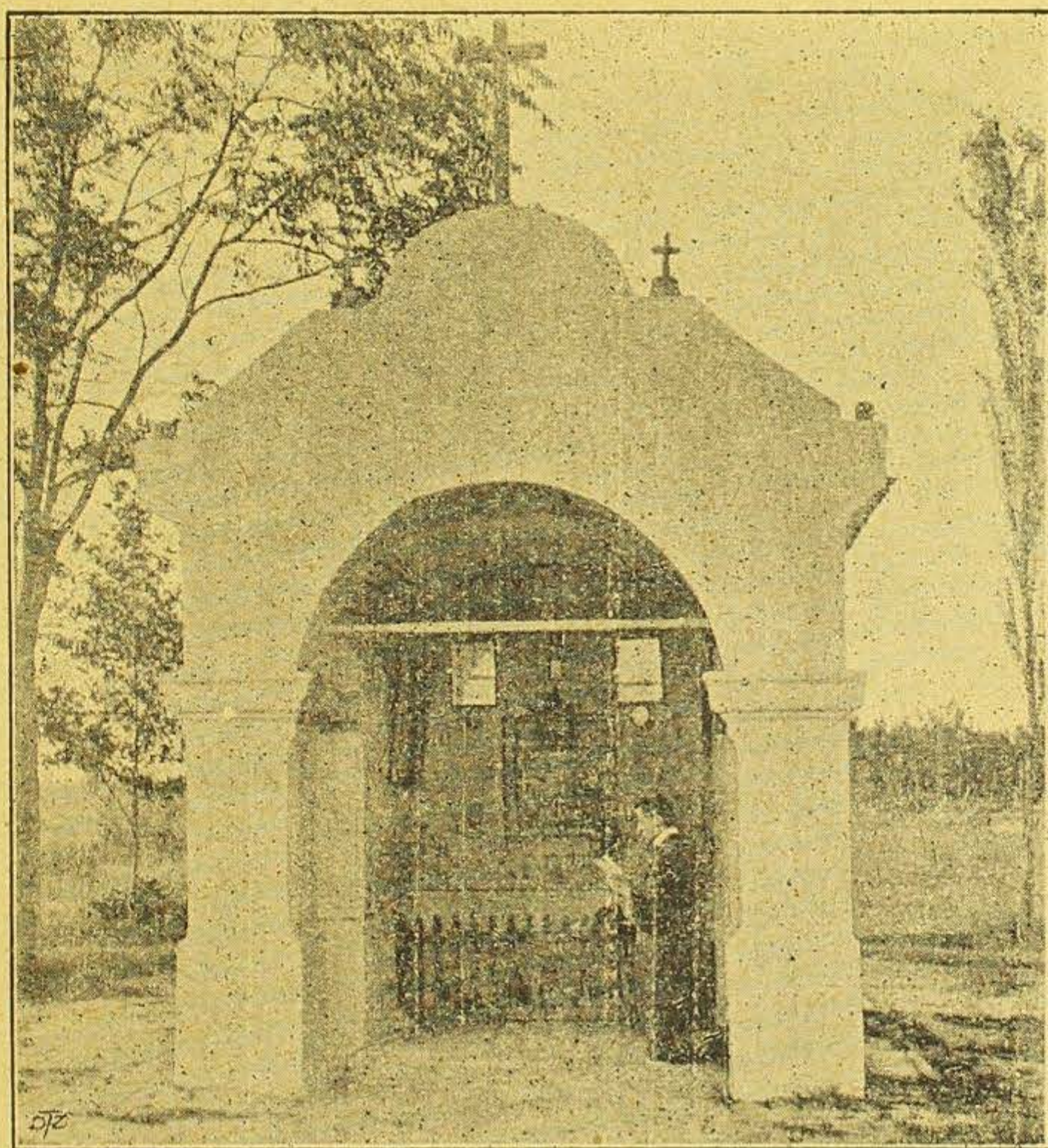
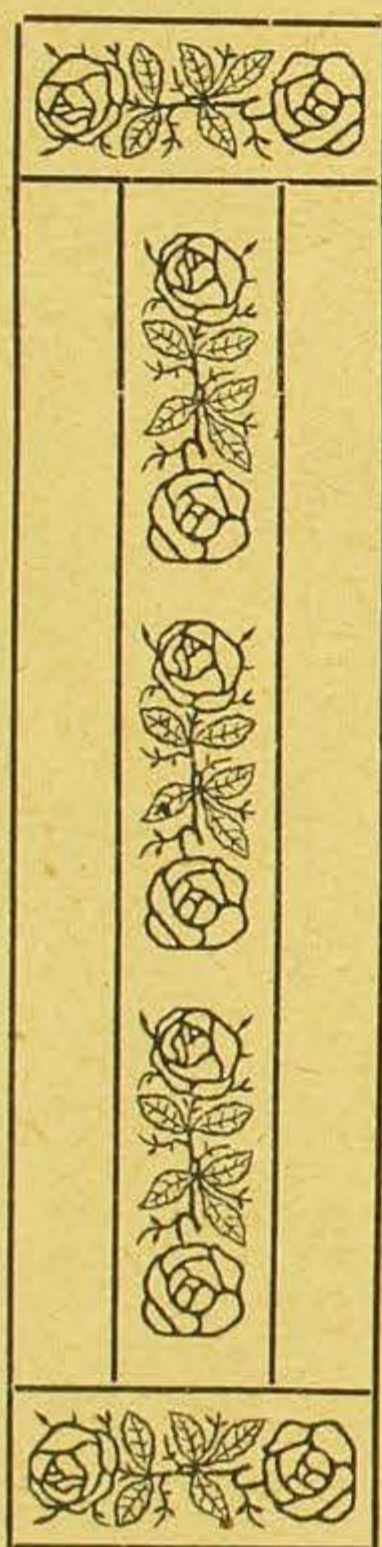

ŠANDORSKI BUNARIĆ.

Stanovnici Subotice i njezine okolice vrlo dobro poznaju šandorski „bunarić“ ili „vodicu“. Šandor je vanjski dio grada na jugo-istočnoj strani Subotice, koji je tek g. 905.

Rimo-katolička kapelica šandorskog bunarića.

pripojen njoj. Dotle je bio Šandor veliko selo, a potpadao je Topolskome kotaru. U blizini njegovoj od vjkada je bio jedan izvor, koji je davao studene vodice umorenim putnicima te ublaži-

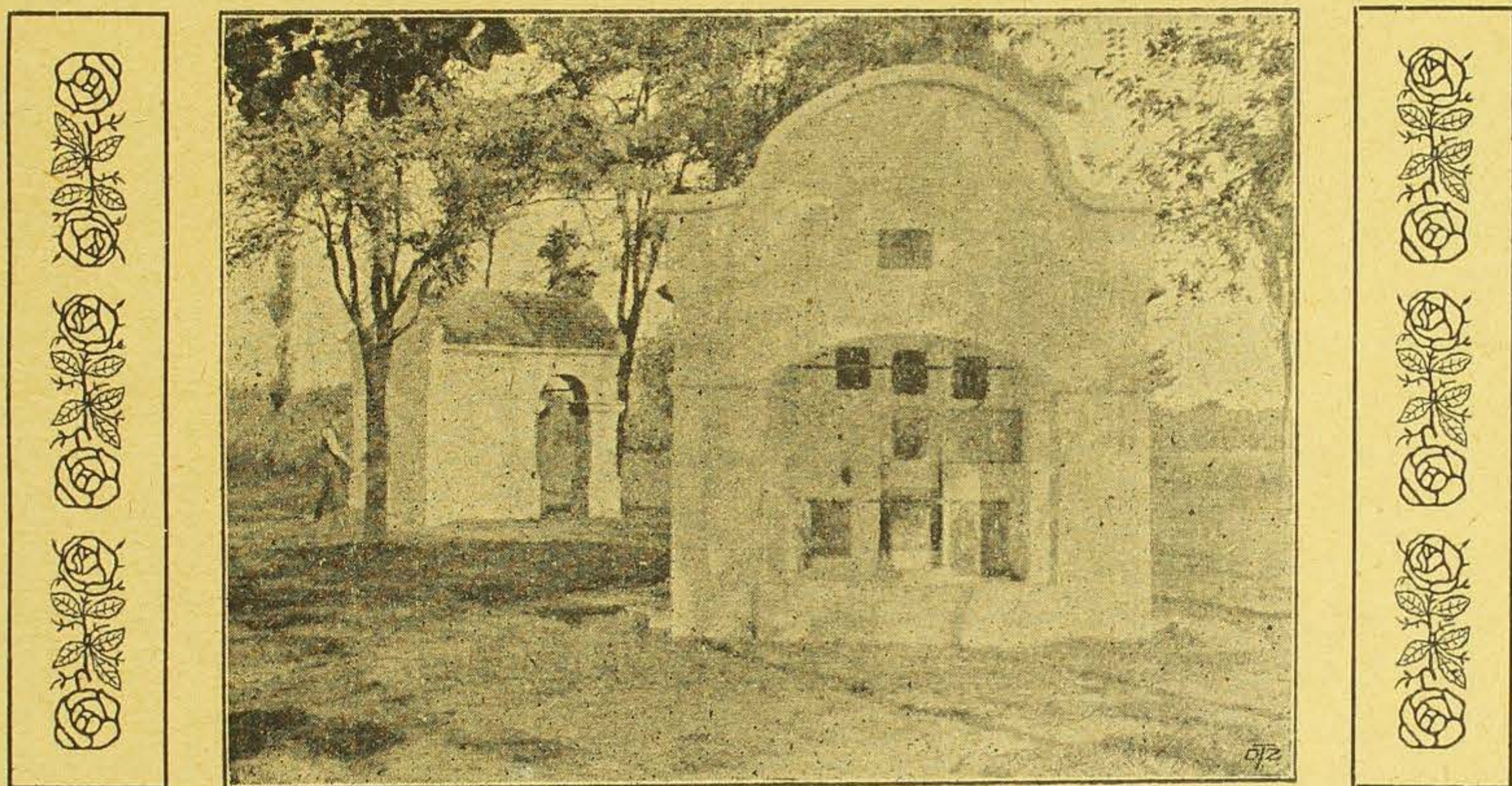
vao žedj pastirima i njihovom stadu. Mnogi putnik je ovde isprao te zavezao svoja ranjena uda. Tako su neki primetili, da im se rana posli pranja sa ovom vodom za kratko vreme izliči. Ovo se je razglasilo pa su onda za kratko vreme mnogi počeli dolaziti na ovaj izvor radi lika. Mnogi su njih bili ovom vodom izličeni, ali dobrim više njih nisu našli pomoći, što se može reći skoro na svaku izvor-vodu. Malo je izvorne vode koja nebi sadržavala u sebi kakvih likovitih elemenata, pa je stoga vrlo lako naći i ovakvih — po narodnom mišljenju — svetih mesta. Ali narod — osobito šandorčani — bome nije uzeo ovu stvar tako olako, pa je već koncem sedamdesetih godina prošastoga stolića počeo tražiti, da se ovaj izvor po crkvi blagosiva i proglasi za hodočasno misto. Pošto su ovo većinom tražili Bunjevci i Srbi razdvojilo se je ovo pitanje na dve strane, pa se je obaško zauzela za stvar rimo-katolička a obaško grčko-istočna crkva. U ovoj borbi naroda sa crkvama imali su više sriće Srbi. Ilija Mijatov je sam dao 400 kruna, a crkvena općina šandorska još koju stotinu kruna, pa su sotom svotom digli g. 1883. malu kapelicu, koju je i grčko-istočna crkva posvetila, te je odredila, da se u istoj i proštenje obdržava na dan prije njihove Velike Gospojine. Ova kapelica je opstojala oko 16 godina, kada su je srušili i podigli misto nje novu koja je i sada u životu.

Videći ovaj uspih srpskih virnika počeli su šandorski rimo-katolici takodjer sa velikim oduševljenjem kupiti novaca, da podignu isto tako malu kapelicu. Prvo su podigli — god. 1893. — samo veliki križ i tek posli toga na nekoliko godina kapelicu. Ali crkva zato ipak nije htela udovoljiti njihovoj želji, pa nije sprovela posvećenje ove kapele.

Rimo-katolici su se nakon odlučnoga postupka crkve na neko vreme osićali uvridjenima, ali ovo nije dugo trajalo. Uzeo je narod, kao da je za njega stvar svršena, pa je sa istim oduševljenjem nastavio svoja hodočašća kao i prije. Nije narod mnogo dao na to što se je kalački arcibiskup protivio posvećenju. Oni su imali već svoju kapelicu gdi su se pomolili Bogu i bunar sa hladnom vodom gdi su se bolesnici prali, pa je to za njih i dosta bilo. Ali, pošto

su rimo-katolici većinom Bunjevci, ispomogli su se oni glede proštenja sa Srbima. Malo po malo naučili su Bunjevci, da je na dan u oči srpske Velike Gospojine na bunariću proštenje, te su počeli odlaziti tamo. Narod ne zna baš mnogo o crkvenim razlikama, pa kada su Bunjevci vidili, da je na srpskom proštenju isto tako lipo i krasno kao i na njihovom, počeli su gomilama dolaziti. Čuli su Bunjevci tamo svoju rič, svoje pisme, svoje kolo; pa kako bi onda bilo čudo što su se u brzo okučili tamo?

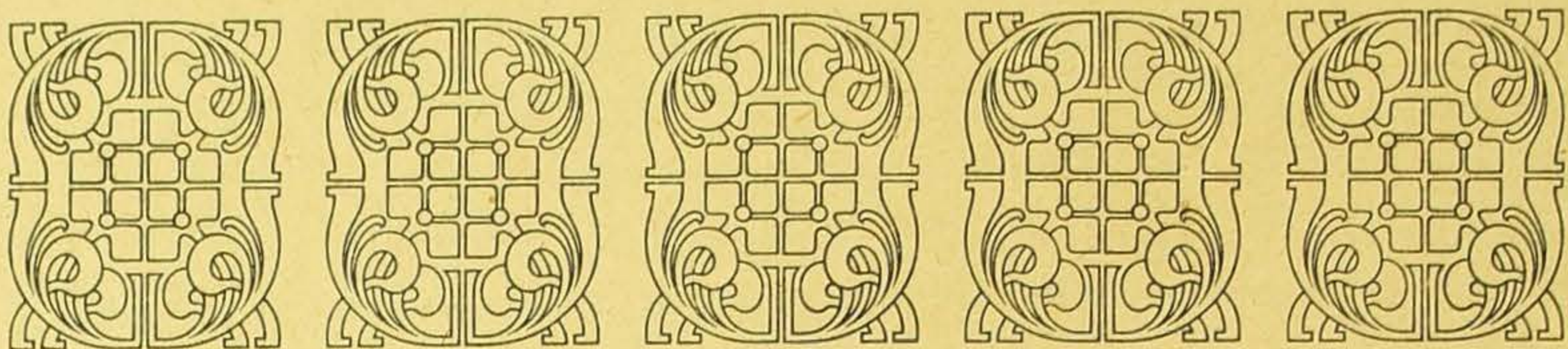
Grčko-istočna kapelica šandorskog bunarića.

U čijem srcu još nije izginula sva ljubav za svoj narod, bio Bunjevac ili Srbin, ako jedanput pohodi ovo proštenje ne može ga zaboraviti nikada. Koliko sanjaju idealni borioci naroda o srpsko-bunjevačkoj slozi, pa ne mogu, da vide, da niti nismo mi razdvojeni, nego samo naša „gospoda“ se nadmeću za nekakvo umišljeno prvenstvo. Na ovom proštenju tudjin odista ne bi mogao reći gdi je: medju Bunjencima ili Srbima? Ričom *šandorski bunarić je postao ne rimo-katolički niti grčko-istočni, nego slavenski!* Šandorski bunarić je dokaz sloge naroda bunjevačkog i srpskog!

Nabavili smo sliku i grčko-istočne kao i rimo-katoličke kapele pa obadve donášamo uz naš članak.

Skender.

SNIŽANA.

Bio seljak Ivan i u njega žena Marija, ali dice u njih bilo nije. Ivan i Marija živili u ljubavi i u slozi; i tako su i ostarili, a dice u njih sve još bilo nije. Radi toga se oni silno žalostili, te su se samo gledajući na tuđu dicu tišili. Ali tu nemaš šta raditi. Tako je već očevidno Bog dosudio: ta sve u svitu biva ne po našoj glavi, već po božjoj volji!

Jednom, kako dodje zima, i napadalo mlada sniga do kolina, — izvrve dica na ulicu, da se zasigraju, a starci naši sili k prozoru, te gledaju na njih. Dica su bižala, i stala graditi babu od sniga. Ivan je s Marijom gledao šuteći, te se zamisle. — Najednom se Ivan nasmije i reče: bi l' i mi pošli, da sebi sagradimo babu?“ I za Mariju je očevidno došao veseo sat. „A šta“ — reče ona — „da podjemo da se razveselimo u starosti! Ali čemu da ti sebi babu gradiš, jedna je tebi i meni dosta; napravimo radije sebi dite od sniga, kad nam Bog nije dao živo!“ — „Što je istina, istina je“ . . . . reče Ivan, uzme kapu i podje u vrt sa staricom. I oni uzmu u istinu graditi bebu od sniga; slože trup s ručicama i s nožicama; postave na vrhu okruglu grudu i izglađe iz nje glavicu. „Božja vam pomoć!“ reče netko prolazeći mimo. — „Hvala — zahvaljujemo!“ reče Ivan. „Božja je pomoć za sve dobra,“ pridoda Marija.

„A što vi radite?“ — „A evo, što vidiš!“ reče Ivan. Snižanu . . . .“ pridoda Marija nasmijavši se.

— „To dakle . . . . pomози vam Bože!“ reče odlazeći prolaznik. — „Još jedanput hvala!“ reku mu oboje naših staraca i opet se prihvate svoga posla. I ovi evo izgrade nosić i bradīcu, načine dvi jamice ispod čela, i tek što je Ivan prorezao usta, — kad tamo, najednom dahne iz njega toplim dahom. Ivan žurno odmakne ruku, samo gleda: jamice u čelu samo da ne puknu i iz njih evo progledaju modre očice, pa i usne su već kao malinove i smiješe se: „Što je to Gospode! nije l' to napast kakova?“ reče Ivan krsteći se. A

lutka naklanja k njemu glavicu kao živa i zamahne ručicama i nožicama po snigu kao ditešce u pelenicama.

„Ah, Ivane, Ivane!“ — krikne Marija zadrhtavši od radosti, — „evo nam Gospod dite daje!“ i poče grliti Snižanu, a sa nje spadne sav snig kao ljuska s jajeta, a na Marjinim rukama već je bila prava živa divojčica, — pa tako ljubezna, da je čudo! „Aj ti, draga moja Snižano!“ klikne starica grleći željno svoje a neo čekivano dite i pobigne s njime u kuću.

Ivan se s mukom osvisti od tolikoga čuda, a Marija izgubi gotovo pamet od radosti.

I Snižana raste evo ne s danima, već sa satovima, i s danom sve bolje. Ivan i Marija ne mogu joj se naradovali. I u domu je njihov u bilo veselo. Divojke sa sela bez prestanka zabavljaju se kod njih i kite babinu kćerku kao bebu, razgovaraju s njome, pivaju joj pisme, igraju se s njome. Snižana tako je pametna: sve opaža i shvaća. I kroz zimu postane ona divojka odista od trinaest godina od prilike; sve razumi o svemu govori i takim slatkim glasom, da se ne možeš naslušati. I ona je tako dobra, poslušna i sa svakim prijazna; srce je u nje kao na dlanu. A sama je — bila kao snig, očice kao nebo modre; svitlorusi vlasi do pojasa; rumenila u nje nema nikakoga kao da nije žive krvce u tilu bilo . . . . ali i bez toga bila je ona tako krasna i lipa, da je se nagledati ne možeš. A kad bi se ona razigrala, bila je tako utješna i prijatna, da ti se duša raduje! I sve se ne mogu nasladiti na Snižani, a starica je Marija svom dušom svojom ljubi. „Evo, Ivane!“ — govorila ona mužu, — „i nama je Bog darovao radost za starost! i ostavila me tuga srca moga! . . . .“ A Ivan joj govorio: „Hvala budi Bogu! ovdje radost nije vična, a žalost nije beskrajna . . . Prošla zima. Radosno zaigralo na nebu prolićno sunce i prigrijalo zemlju.

Premda je proliće donelo svakom radost Snižana nešto se rastuži.

— „Što ti je, dite moje?“ govorila joj ne jedanput Marija milujući je, — „da nisi bolesna? uvijek si taka nevesela, sasvim si s lica spala. Da te nije urekao rdjav čovik? — A Snižana joj svaki put odgovarala: „nije mi ništa, majčice, ja sam zdrava . . . .“

I posljednji je snig proliće potislo svojim krasnim danovima. Procvali voćnjaci i livade; zapjevao slavulj i svaka ptica, i sve je u božjem svitu postalo življe i veselije. A srdačna je Snižana još tužnija bivala; odbijala se od družica i sve se krila od sunca. Njoj je samo bilo pljuskati kod studena izvora pod zelenom vrbicom. Snižani hlad bio sve, a i od toga draže česta kišica. Za kišice i u sumrak bivala ona veselija. A kad se jednom nadviju sivi, tmurni oblaci, te se prosuli krupnom kišom Snižana se tako tome obrađuje, kako se druga koja nebi bila ni krupnome biseru. „Ah, majčice, kako mi je ugodno, kako lipo!“ vikala tad Snižana skačući po dvorištu. A kad

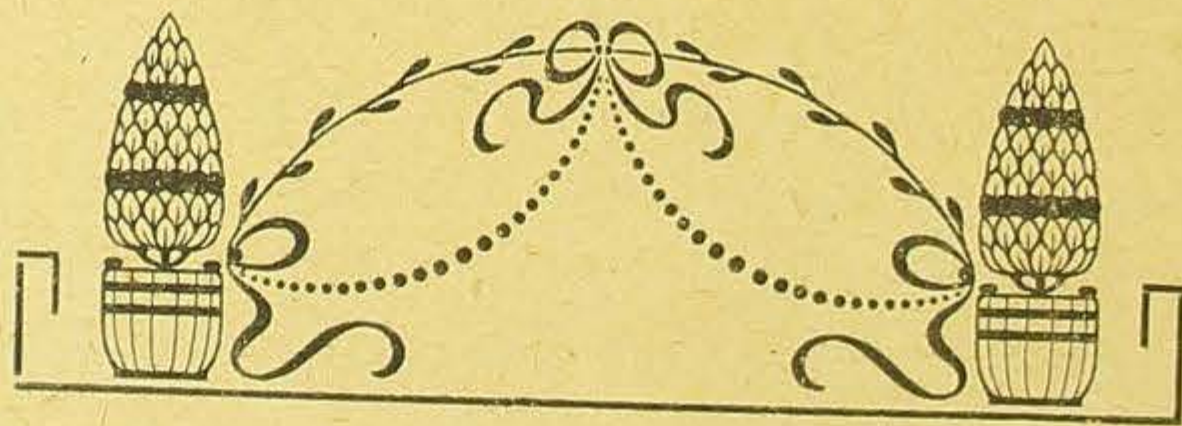
opet sunce pri peče, zaplače Snižana za njim tako jako, kao da se sama hoće da rastoči u suzama, — kako rođena sestra plače za bratom.

Ali i proliću već dodje kraj; dodje sv. Ivan dan. Divojčice sa sela skupe se u šetnju na livadu i podju po Snižanu i navale na babu Mariju: „pusti te pusti s nama Snižanu!“ Marija od straha nije htela, da je pusti, — a i Snižani nije se htelo ići s njima; ali se izgovoriti nisu mogle. A k tome pomisli Marija, možda će se njena Snižana razvedriti. I ona je nakiti, poljubi je i reče: „podji, dite moje, razveseli se s družicama, a vi, divojčice, gledajte, čuvajte moju Snižanu . . . ta ona je u mene, i same znate kao prah u oku!“ — „Dobro dobro!“ viknu one veselo, zgrabe Snižanu i podju gomilom u gaj. Tamo su one plele vince, vezale cviče u kitice i zapivale svoje sjetnovesele pisme. Snižana bila s njima nerazdružna. Kad je sunce zašlo, nalože divojčice lomaču od trave i sitne suvadi, zapale je i sve stanu s vincima u red jedna za drugom, a Snižanu postave posljednju iza svih. — „Gledaj — rekoše one, — kako ćemo mi poteći, i ti tako isto poteci odmah za nama, — ne zaostaj!“ I sve evo zapivavši Ivanjsku pjesmu poskaču preko vatre. Najednom nešto iza njih zapišti i projeca tužno: oj! . . . . One se u strahu obazru: nema nikoga. Pogledaju jedna na drugu i ne vide medju sobom Snižane. — „A jamačno se sakrila, šaljivica,“ reknu one i razbježe se tražeći, ali nikako da je nadju, vikale, jaukale, — ona se ne odziva. „Kud bi se ona sakrila?“ govore divojčice. „Očevidno je kući otišla“, reknu one po tom i podju u selo, ali Snižane ni u selu nije bilo.

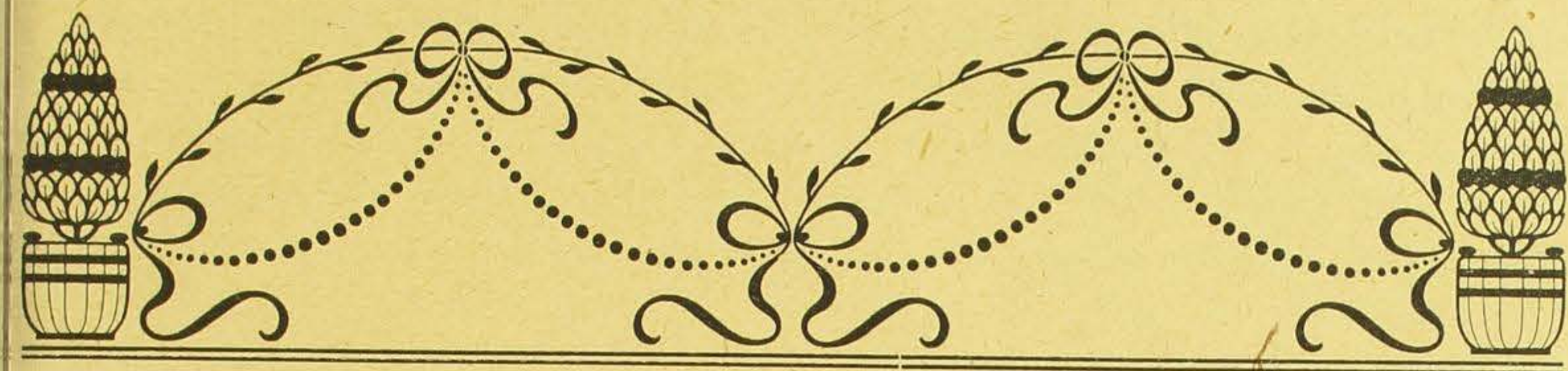
Tražili je drugi dan, tražili i treći; pretražili i sav gaj, — grm po grm, drvce po drvce. Snižane nema te nema i trag joj se zameo. Dugo su Ivan i Marija tugovali i plakali za svojom Snižanom, dugo jošte polazila je siromašna starica svaki dan u gaj, da je traži, i sve je zvala kao kukavica jadna: „Oj, oj! Snižano. Oj, oj! golubice!“

I ne jedanput joj se činilo, kao da se glasom Snižane odzivalo: oj! . . . Ali Snižane sve nema te nema!

A kud se sakrila Snižana? . . . Je li je ljuta zvir odvukla u gustu šumu, ili ptica grabilica odnela k sinjemu moru? . . . Ne, niti je ljuta zvir odvukla u gustu šumu, niti je ptica grabilica odnela k sinjemu moru, nego kako je Snižana potekla za družicama i skočila u vatru, — odmah se ona rasplinula uvis kao laka para, svila se u tanak oblačak . . . i poletila u podnebesne visine.

PREKO FRUŠKE GORE.

NAPISAO J. P.

Lepo ti je po našem Sremu . . . Tko nije vidio Karlovce, njihovu okolicu, Stražilovo, Irig, Krušedol, taj teško može pojmiti, da u ovim skromnim i jednostavnim ričima, što ih pred crkveni vratima piva uz javorgusle irižki slepac, koliko je osićaja, koliko je lipote — kad vidiš ove krajeve, pričinja ti se, kao da je majka priroda sve svoje čare, svu svoju lipotu na ovom jednom mistu prosula.

I doista! Pogledajući sa vrhunca Fruške Gore, okolo sebe na obali Dunava vidiš tiha i spokojna sela, a na podnožju planine kriju se u ladu stogodišnjeg drveća starodavni srpski manastiri, o kojima se toliko i toliko priča . . . Na sve strane mir i grobna tišina, koja se tek ritko prekida sa sviždukom kake šarolike ptice, koja ti više glave proleti i za čas je nestane u gustoj šumi.

Po strmoj dolini potok juri tiho mrmoreć, pored njeg se cveće odmara a po cvetu zuje marne pčele. Oku na dohvat u veličanstvenim kolutima vijuga ponosni Dunav. Tu nema ljudski umotvorina, nema laži, prevejanosti, mržnje i zlobe, neima bezsramne borbe za koricu hleba, tu je mir, tu je pokoj, tu su božja dila, tu je Bog . . .

* * *

Opkoljeni s jedne strane Dunavom, a s druge Fruškom Gorom na polak ravno, a na polak strmo leže Karlovci. Divota prirode, koja ih obkoljuje i pojedine znameniti mesta kadre su izmamiti zadivljenja iz čovika. Ovo je srpski Rim, jer tu je srpski rimpapa, patrijar. Tu su srpske škole, gimnazija, semenište, crkvena sabornica, stare pravoslavne crkve, u kojima se tekom stolića osobito za vrime turske moći mnogi stvari dešavalo, što ih spominje ne samo hrvatska i ugarska, nego i svitska istorija.

Stanovništvo je većinom srpsko; po dućanima osim srpskog jedva možeš viditi drugog natpisa.

Pored sviju crkveno-istorijskih znamenitosti, u kojima je ovo misto tako bogato, imade još jednu osobitu vrlinu, koju pogotovo mi Bunjevci ošuti ne možemo, a to je karlovačko vino. Poslije dobre večerice kad sam s onako umoran od karlovačke lozice potkripio, na čast francuzu šampanjac, na čast talijanu lacrimae Christi, mislio sam sve dotle u sebi dok me drim n savlada . . . .

U jutro nabavimo jila, torbu na ledja, pa krenemo peške na goru. Put koji na goru vodi odmah spočela veoma je strm i naporan, ali razgledajuć one krajeve neosićaš napora. S jedne i druge strane puta redaju se vinogradi izpremišani ovde onde sa tablom sinokosa ili njive, koje se već kose jer s već iz daleka čuje pisma sremske žetelice.

Na vrh gore stoji kameniti spomenik slavnog pisnika sremskih Srba Branka Radičevića. Ovaj dio gore zove se Stražilovo. Na ovo je misto preneo zahvalni narod i kosti svojega velikana, koji je Stražilovo u svojim pismama mnogo puta opivao.

Kad smo nakon dva sata putovanja doprli do groba pisnikova, pale su mi na um njegove riči, s kojima se je raztavljaio od svojega djačkog života, od svojih milih Karlovaca i od Stražilova :

„ . . . . Nekoliko ovde je drveta,
Al gde rastu, to su mesta sveta,
Njih je tužno posadilo doba,
Svako s' vije više jednog groba,
Po grobovih trava obilata,
Na gde kome cveća umiljata,
Ko zna koga grob ovaj pokriva,
Možda cvetak tu kakav počiva . . . .“

Kraj spomenika, koji je u ostalom sazidan od kamenja iz sviju srpskih zemalja, posidasmu. Izvadimo iz putničke torbe jilo, pa založimo. Nikad nisam tako slatko ijo i pio. Poslije ila malko se odmorimo i već smo se hteli dalje krećati, kad se na jednom stvori pred nama (što je u ovoj samoći ridkost) čovik s puškom na ramenu. Bio je to šumski stražar. Baš dobro, pomislismo u sebi, ovaj će reći s kojim nam putom valja do manastira. Upoznamo se s njime i on nam pokaza drum, koji do manastira vodi.

A može li se ići preko planine kroz šumu, zapitam ga. Pa može se i tudan, odvrati stražar, ali tko tu još nije išao, taj se lako zabune, i nikad ga onda napolje. Ako već hoćete preko šume, onda jako pazite, jer to nije matura, reče nadalje, smijajući se kroz crne i duge brke.

Nismo se dali ustrašiti od stražarevih riči i tismemo u šumu. Za četvrt sata već ni to nismo znali, na koju ja stranu istok, na koju zapad. Gusta i velika šuma, izprepletenu šikarje opkolilo nas sa svijuh strana, a bezbroj planinskih puteva križaju se na svakom drugom koraku. K tome se još uslid

silne kiše planinska žutica pretvorila u debelo blato, iz kojeg jedva izvlačiš nogu. Zabunili smo se. Probamo i na livo i na desno i naprid (još i natrag) ali nikad izlaza.

Nije preostajalo ništa drugo, nego sisti, pa se odmarati. A majko mila, šta si me rodila, pomisli čovik doduše u šali, ali samo napolak.

Odlučimo, da ćemo zauzeti jedan pravac, bilo koji, pa kud nas izvede.

Krenemo zauzetim pravcem, pa teraj i priko brda i priko najvećeg blata. Ali što dalje, šuma sve starija, a šikarje sve gušće. Samo naprid!

Puna tri sata smo tako tumarali neznajući gdi smo, kad najedanput začujemo lavež pasa, a iz daljine zamnije tajinstveni zvuk manastirskog zvona.

Šuma već nestaje, a šikarje se ridi; već se vidi manastirski toran. Za koji čas nalazili smo se u dvorištu krušedolskog manastira.

Čudnovati osjećaji bude se u čoviku, kad prvi put razgleda manastir. Ove na poldrug metera široke zidine, gradjene još za turskih vremena u XV. vieku, oni čisto bilo ukrečeni hodnici, preko njih grdni svodovi, nebrojene sobe, mračni podrumi, na sredini dvorišta crkva sa kupolom: sve te to podsića na srednji vik, najmoćnije doba kršćanstva.

Manastir je gradjen 1486. godine, ali za vreme turskog haranja po Sremu ne bijaše ni manastirska crkva pošteđena od poganske ruke. Pobožni narod nakon oslobodjenja od turskog jarma godine 1726. iznova je sagradi.

U manastiru nadjemo prijaznog igumana, koji nam pokaza veoma dragocinih i znamenitih stvari. Tu se čuva odilo kneginje Ljubice, što je dobila u dar od turskog sultana. Odilo je crven somot zlatom vezen; vridi 30,000 kruna. Tu se nalaze u jednoj sobi svi vinci nemilo pogubljenog srpskog kralja Milana; tu su znameniti spisi, diplome i pečati ruskih careva. Kao osobita i ridka starina čuva se ovde čaršap od ruskog cara Petra Velikog.

Ima dakako još mnogih stvari o kojima bi se moglo pisati i koje su za srpsku istoriju veoma važne. Kad smo sve progledali, udjemo u sobu igumanovu i započmemo š njime razgovor. Izpriča nam, kako su manastiri prija posidovali silna dobra, koja su sami upravljali, a računa o dohotku, koji je znao iznašati i 80,000 kruna za jedan manastir, slabo su davali. U ono vrime dospiti u manastir, značilo je spasiti se na zemlji.

Ali nedavno crkveni sabor uzme upravu dobara u svoje ruke, a manastirskim sveštenicima odredi godišnju platu. Od to doba naravno ne cvatu ruže zemaljskog raja ni u manastiru.

Sunce je već sakrivalo se za planinu, kad smo se iz manastira krenuli prama Irigu. Išli smo drumom, da što prije dospijemo, jer smo bili već jako umoreni. Put je bio jednoličan; tek su daleke šume i gore pri zalazku sunca privlačile na sebe pažnju.

Čitav Irig leži u tako nizkoj dolini, da dokle god ne dodješ na duž-dvie

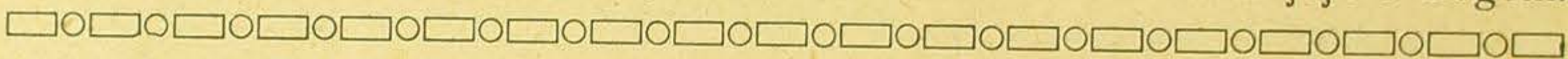
u blizinu, ne vidi se ni toran. Ova okolnost na toliko dovede u zabunu umorenog putnika, da na svakom drugom koraku zapita od prolaznika, na koju je stranu Irig.

Dospivši u selo svrnemo u gostionu, te se navečerao. Za drugim stolom sidila je grupa srpskih sokolaša s kojima se brzo upoznamo. Uz čašu i bratsku rič (nije falilo ni tamburaša) s kojom su nas sokolaši pozdravili, posidili smo do kasno doba noći . . . U jutro progledamo Irig, te se uvirimo da ovo misto nije samo sa svoje „iriške pravde“ i sa svojih slepaca (što se spominju u Saćurici i Šubari) glasovito, nego da je to i ujedno krasno selo i sa svojom gorskom okolicom i sa svojim čistim i urednim kućama.

Oko podne nadjemo se sa svojim znancima, sokolašima; zajedno obedujemo, a poslije obeda počmemo pričati o našima, oni pak o njihovim prilikama.

To su ti — uztrpljivi čitaoče — zaista sokolovi. Iz njihovih poletnih riči, iz žara i zanosa odiše ljubav za narodnu slobodu, za onaku slobodu, koju uživa samo sivi soko, kad se na krilima uzvine u svoje carstvo vrhu najvišlje planine.

Već je bilo veče kad smo se od sokolaša oprostili. Krenemo prema Kamenici, ali ovaj put već na koli. Putem nam pokaza svoju lipotu i druga strana Fruške Gore, koja ni najmanje ne zaostaje za onom, što smo malopre vidili. Iz Kamenice zaplovi parobrod beli preko Dunava, i mi se privezemo u Novi Sad pogledajući još jedanput na Frušku Goru i rekavši joj: s Bogom.

Dok još nešto! . . .

*Dok još nešto u čovika
ljubav, mladost vlada,
Dotle mu je sve blaženo
i nikad ne strada.*

*A čim lito iza lita
te pedeset prodje
Nestane ti sveg dražestva,
tuga, žalost dodje.*

*Starost izbi mladost bajnu
ruga joj se, smije
Šta si sade? gdi si bila?
od teb ništa nije.
Lice bore obužeše,
noge klecat stale,
Oči sjajne potamnile
ruke doli pale.*

*Oj starosti! zašto nisi
kao mladost divna?
Ta ni dana u teb nije,
da čovik uživa.*

*Dani su ti tamni, mračni;
u njih svitla nije
Uikovičnost za njim slidi
a grob tilo krije.*

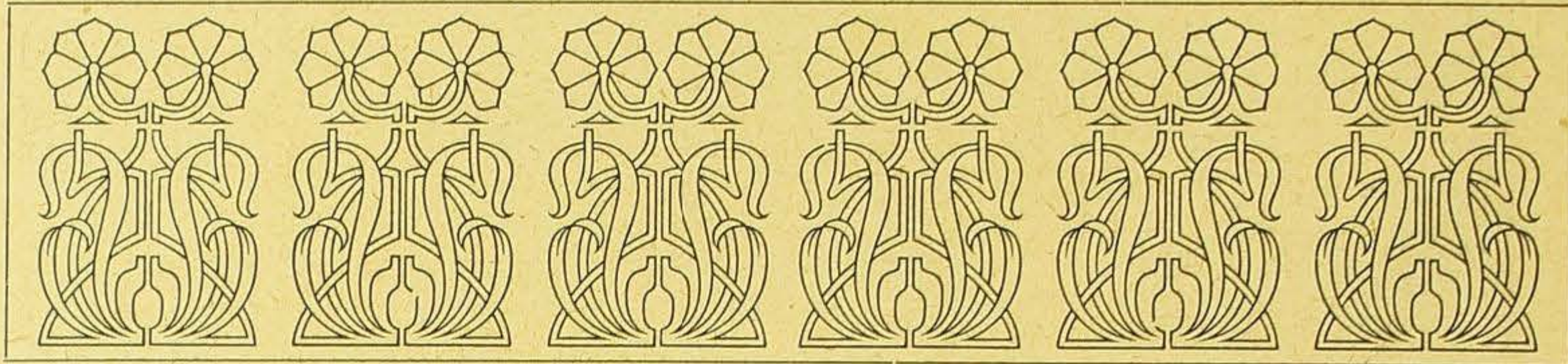
VATROSLAV.

Grgo Čović. Dr. Stipan Vojnić T. Šandor Rajčić. Kala Perčić. Joso Prčić. Ivan Vidaković.
Petar Vojnić Z. Mate Brčić K. Vranje Čović. Joso Čović. Bela Ostrogonac. Lazo Stipić. Pajo Ivković Iv.

STVARAJMO ZADRUGE, DA SPASIMO BUNJEVCE I ŠOKCE!

„Svaka ptica svome jatu leti.“

U današnjem viku se svaki bori za svoj obstanak. A kako se tek moraju oni boriti, koje i tudjin spričava, da se razviju. Makar da smo mi od pamćenja uvijek u korist domovine radili, pa se još i 1848. god. na strani Magjara borili, ipak uživamo manje prava nego ostale narodnosti.

Škole nemamo, jer nam ne dopuštaju, da take osnujemo. Dica nam se pomadžare i neće ni da se priznaju Bunjevcima; u zvaniji ne smiš tvoj materinski jezik upotribiti, makar da ti zakon to izvisno dopušta. Daklem dok drugi narodi u svakom pogledu idu u naprid, mi zaostajemo.

Naš jedini je spas, da se udružimo.

Udruženje, tojest nove zadruga su spasili onaj maleni Danski narod, gdi sad 3000 zadruga ima svakojake vrsti sa 530 hiljada zadrugara. Svi se narodi čude i tamo idu, da vide kako se ta sirotinja digla. Ima tamo zadruga mlikarskih, zemljoradničkih, za priradjivanje mesa, za prodaju jaja; imaju već nebrojenih zadruga trošateljskih i štedioničkih. U takovim zadrugama prave cipele i sve robe, koje se upotribljavaju. Hasnu koncem godine razdile med članovima, a jedan dio daju za škole i na onake stvari, koje su za razvitak naroda vrlo korisne. Svaka je peta duša — zadrugar. Svaki zadrugar ima 1000—1500 kruna godišnjeg prihoda.

U tako se udruženje primaju dobri i pošteni ljudi, koji se neboje rada, jer znaju, da „u radiše mnogo biše, u štediše još i više!“ Članovi će biti čuvarni; u zadruzi će se sastati, da se porazgovaraju, da jedan od drugog dočuju, šta je bolje za njin rad, jer svaki čovik zna nešto koristno da nadje u svome poslu. Tu bi pritresli naše

narodne nevolje, tu bi bila čitaonica i tu bi se odlučili, šta će mo u našem selu raditi, da i našu sirotu braću podignemo, da njim taku zaradu omogućimo, kakva već Bunj. i Šokcima priliči, jerbo je naša bila ova domovina već od duga vika i samo smo nju zbog naše nemarnosti i tudjeg nametanja izgubili.

U zadrugama se sastajmo, jer „bez zbora nema dogovora!“ Na tim se dogovorima širi i budi narodna svist; tu se nadje lik za popravljjanje onih, koji zbog izvjesnih mana nemogu biti primljeni u zadrugu i nastoje svim silama da stupe u društvo dobrih ljudi. Na zborovima se treba odlučiti, kako ćemo biti svisniji. Gdi je uzajamna pomoć razvijena, tu je i otporna snaga čvrsta, pa se o nju lomi svaka spoljna navala.

Nimci su tako medjusobno spojeni, da se njihova država ubraja medju prve na svitu. Nimci su spojeni vezom bratskom, pa se čuvaju, paze i uzajamno pomažu! Oni smatraju svakog za brata, pa ma gdi on bio, i sve će učiniti, da se pomognu i održe.

I čivuti mogu samo medjusobnoj ljubavi i pažnji blagodariti svoje održanje.

Iz sveg ovog može se zaključiti, da je naročito malim narodima nužna uzajamna ljubav i pomoć, a osobito nama Bunj.—Šokcima, to je glavno jamstvo našeg napritka i opstanka.

Ustajmo braćo, vatajmo se posla, stvarajmo u svakoj opštini zadruga, takove su najpotribnije; nedajmo se čivutskim agentima, nego prodajmo u zadruzi mi sami, što hoćemo. Širimo Neven, da možemo dostići ono vrime, kad će naš mili list češće izlaziti. U toj će novini svaki naći, što traži za kupovanje, jer tu će svako oglasivati; i tu će označiti svaki prodavac, šta će da proda.

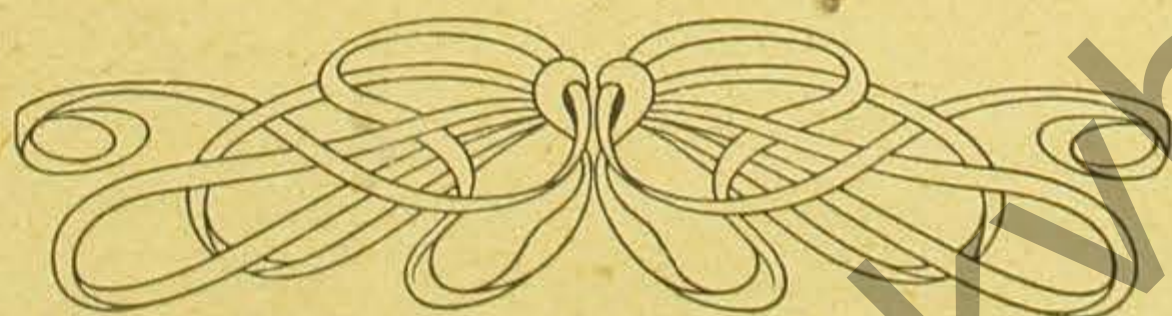
Ma kakve zadruga bi hteli da stvorite, zapitajte samo kod našeg Uredništva, ono će vam rado odgovoriti.

Sve u jedanput nije se nigdi moglo dostići. Svaki početak je težak, ali „bez muke nema nauke!“ Ustajte braćo, ako ste pravi Bunjevci i Šokci!

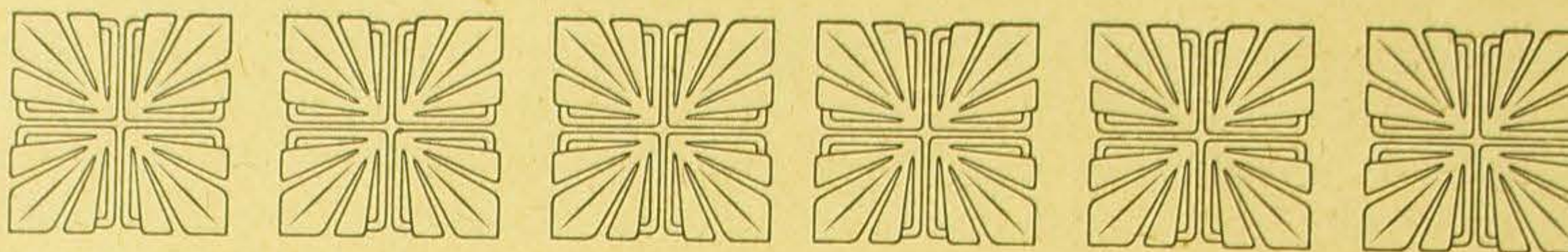
Daj Bože, da se što prije sastanemo u Savitu naših svakovrstnih zadruga!

Novi Sad.

Emil Đalić.

ČOVİK SNUJE, A BOG ODREDJUJE

CRTICA IZ VOJNIČKOG ŽIVOTA.

I.

Bilo je o maloj Gospojini. — Vrime manevera, kad su dan još vrlo lipi, a jutro ohladna. — Na nebeskom svodu gasnule i poslidnje zvizde. Zrak je bio pun divnog jesenjeg mirisa, — sve je odisalo jesenjom zrilošću. Logorovali smo u ubavom i mirnom sremskom selancu, a to jutro trebali smo krenuti dalje, da se sukobimo sa „vražkom divizijom“ Borojevićevih hrvatskih domobranaca, — kako ih je pri zadnjim carskim maneverima naš pristolonaslidnik nazvao. — U progorje zore uzbunili smo sve selo. — Čulo se hrzanje konja na sve strane, a jesenja Gospojinska magla dizala se nad selom, kao tanko velo, nad licem gospodske lipotice; dok je cilo dvorište mirisalo na pokošeno sino.

Gorostasni kapral Radovan, od prve kompanije imao je onu noć službu, pa kako je svu noć probdio, uhvati ga pred zoru san, a da mu se odhrva, ode na sred dvorišta, poče se udešavati i čistiti, te onda kompaniju po kvartirima buditi. Vidivši da je još rano, smota cigaru, ode u susjedno dvorište, gdje je pod granatim dudom bila privremeno namištena kompanijska kuhinja i zagleda se u streju gde su gukali golubovi i svadjali se prpošni vrabci. Te noći o ponoći došao je s dopusta Radovanov drug, pišak Marko Bakić, njegov prvi komšija u selu. Čeko ga je željno, — ko ozebo sunce — da čuje glase iz milog si kraja.

Marko je bio kompanijski kuhar, pa kako je obično da kuhari o maneveru uvijek poslidnji ležu, a prvi ustaju, to Marko one noći ni okom trena nije, da ne zaspi, nego je već oko 2 sata po ponoći ložio vatru i grijo u kazanima vodu momčadi za kavu. Iza srdačna pozdrava, nastavi Marko: „E moj Radovane! — Bada ti ja pričam i dadi i maji, da nama u soldačiji nije baš

tako hrdjavo, ko što je to nekad bilo i da smo se mi ovom životu svikli, ko kirijarški konj na batine, — ne dokaza ti to njoj. Kadgod te spomene, a ona uzdane, pa kadkad i zaplače. Tvoj šogor onomad dobio već pasoš, — odužio i on svoji 13 dana. — Baba Krista teško obolila, kažu da je svaku noć vištice gnjave, — držali joj već i sviću; a onaj natarošev balavander otišo na škole, kažu da uči za ministra, e šta ćeš! — Kome Bog, tome i svi sveci . . . „A tako ti očiju, — Marko — vide li Ljubicu? — Ta reko sam ti, da se na svaki način s njome sretneš, da ju pozdraviš i rekneš, da ću posli logora o Miholju, da je isprosim“ — govorio je sav zažaren Radovan.

Al misto odgovora izvadi Marko iz „brocaka“ — koga je uvijek sobom nosio — lipu, veliku, rumenu jabuku, pa je dade Radovanu. Evo poslala ti Ljubica. Kad izadjoh prvo večer u selo, krenem na rogalj i spazim iz daleka kraj raskršća pod bristom na seoskom studencu gomilu žena i divojaka, gdje vodu zahiće, — a ja onamo. Nadjem Ljubicu, — te odma s neba, pa u rebra. Kažem joj tvoj pozdrav — a ona onimila. Porumenila kao briskva, oborila duge trepavice, pa me samo kadkada ošinu onim krupnim, golubjim očima, a mirisava divojačka joj nedra — aoj Bože moj! — punačka, kao jastučak na božijem oltaru. Zaitila vode — pa gotovo uteče. — Vrebo sam je i vrebo, al ona bez njene babe Mandokare ni koraka, već u oči mog odlaska, došla baš sama na vratnice naše avlije, pa mi reče: „Pozdravi mi — veli — mog jarana mnogo, — mnogo puta i kaži mu, da ga čeka sudjenica njegova. Podaj mu ovu jabuku, nek je čuva u sanduku, neka mu miriše i neka . . . al' joj u grlu rič zape, a na oči joj udariše krupne i bistre suze, ko polelej pred oltarom svete Terezije i — . . . uteče kući. Da — još mi reče, da će doći u varoš na vašar s babom Mandokarom i dadom, pa je molila, da se vidi s tobom“; — reče Marko i pljucne na stranu zavirujuć pod poklopac kazana.

Nekako na polak zbunjen, zažarena lica, uze Radovan jabuku i turi ju najprije u nedra, a onda je opet udišući njen miris spravi u džep. U tili čas zasja mu pred očima nježno i rumeno lišće njegove Ljubice. I ponovo stade ogledati jabuku, činilo mu se, da mu ona priča slatke sne, — one bajne riči, što mu ih je Ljubica šaputala, koje je o uskrsnom dopustu s njom pod jabukom tepao. Pada mu ona mala baščica na pamet, gdi se je s Ljubicom dnevno sastajao, — one ruže, — ruzmarin — i ino cviče, što mu

je Ljubica rekla, da će trebati za svatove. Pa kad se tek sitio umilnog njena glasa i ovih slatkih riči, što mu ih je dopivala:

„Radovane, — moje radovanje,
Kroz ružino dodji meni granje,
Radovane — moje milovanje —
Kad ćeš mene vodit na vinčanje“.

Srce mu se rastapalo od milinja, a duhom se zaneo u one slatko prohujale dane pune sreće i zadovoljstva. — . . . I u tim mislima naslonio se na stari granati dud, zagledo se u Marka i budan sanjao o svojoj budućoj sreći, a pred očima mu već igrali razni prizori skorog vašara, — brujala mu glava od vašarske vike, od ciganskih čemana, i od poskočica u kolu. Znatiželjan je bio na ono umilno lice Ljubicino, kad je bude vodio pod šatru, pa joj kupio veliko srce sa ogledalom, pa medenjaka; pa kad ju tek odvede kujundžiji, da joj kupi par lipih mindjuša u maloj crvenoj somotskoj kutiji. Oh Bože, — da mu je to već viditi i dočekati?!

„Šta je Radovane? — Zar si ti moje momke zaboravio probuditi? — Jesi li zadržimao? — S mjesta ih alarmiraj; jer za četvrt sata moram za patrolu“. — Prenem ga iz snatrenja; jer sam toga dana odredjen bio sa nekoliko momaka za patrolera, pa sam još u cik zore prije odlaska čete morao otići. — Pregledam ujedno red i čistoću kuhinje, — zajutrak momčadi, te tom zgodom saznam od Marka cilu ovu crticu, koju Vam sada pričam. Marko mi je to s takom ozbiljnošću i pobožnošću pripovidao kao da evangjelje čita, a ja ga slatko slušao, da mi je čisto žao bilo, što sam ih u tom slatkome snatrenju pobunio. E al' carska se ne poriče — ja moradoh izvršiti zapovidi starijega, te za četvrt sata zaista i odoh. Preduzev sam si, da ću tu zanimivu zgodu do kraja pomno pratiti, da vidim svršetak. Dok sam o tom razmišljao brujao je odio mojih patrolera pred kućom, kao zoj pčela, samo se čuo jasno zveket sablje i psovka stražmištrova, koji radi tog malog zakašnjenja bio sav uzrujan i sa strahopočitanjem čekao na moj: „Dobro j'tro!“

II.

Radovan je kao izvrstan „šicar“ bio dodiljen odjelu strojno-brzometnih pušaka. Bio je posljednji dan velikog manevera. Četa je o ponoći krenula, da u cik zore iznenadi neprijatelja u logoru. Posljednje dane preuzeo sam zapovidništvo odjela (strojno) mašinskih brzometnih pušaka misto svoga oboliloga druga, te sam taj dan bio dodiljen sa pol „obic-baterije“ topova „forhutu“ naše

glavne čete. Dok smo maširali cestom gnjavismo se u oblaku prašine, a tek kašnje krenusmo s puta u gustu šumu punu brežuljaka i raznih provalija. U šumi je vladao propisni sveti mir, — čulo se samo šuštanje granja pod nogama i prekidno hrzanje konja, — a meni pade na um onaj stih iz Čete — Čengiće age:

„Stupa četa tiho i gluho
 Posred tisijeh, glusijeh tmina,
 Nit' tko šapće, — nit' tko zbori, —
 Nit' tko pjeva, — nit' se smije:
 Od sto glasa, — glasa čuti nije“.

Oblačno je one noći bilo, da prsta pred nosom vidili nismo. Put nepoznat, — dosta izmučeni, — ali sigurno na pobjedu računamo; jer je „Forhutom“ zapovijedo, sada već pokojni potpukovnik Žika Stanković, Golubinčanin, — naše gore list. — Išli sme ko puževi, s noge na nogu i tek što dodjosmo na kraj šume stade četa. Na mirisnoj livadi razastrla nepr. četa svoje čadore, — vidala se još i velika vatra, kao i nepravilno izmjenjivanje poljske straže. Potpukovnik nas skupi sve časnike na dogovor, izda zapovidi i odredi u što većoj tišini približiti se odmarajućoj se četi. Smišljeno — zapovidjeno, — učinjeno. Krenem dalje odredjenim si pravcem, — al naidjem na umornu i izmučenu poljsku stražu i začujem očajnički pokrik šilboka: „Stoj! — Tko si?“ — Već me uočise. — Ne preosta mi drugo, nego otvoriti vatru i junački naprid. Razvijem se za boj, — nastala i rikanje topova, — uzbuni se cili nepr. logor. Za tili čas pogasiše vatru, da se svrstaju za boj. Žamor, — buka — povici — užas — očajanje! U onoj gunguli vidio sam kako potpukovnik Žika uz tutnjavu doboša i svirku trube jurnu energično naprid. — Jurnem i ja s mojim sokolovima, al kad smo preskakivali preko jendeka, potepe se Radovan, pade med konje i dobije kopitom udarac po glavi. Samo što zajauknu i pruži se grčevito po zemlji. — Pridjem k' njemu, — shvatim ozbiljni položaj i odma pošljem po „sanitetska kola“ i liječnika. Liječnik konstatira potresenje moždjana, te odredi, da ga odma prevezu u Varadin u bolnicu. Ležao je dugo onesvišćen, — a mi nastavismo vižbu do konca.

III.

Vratili smo se već sa manevera u svoju garnizonu. Oživio grad, došli braća i rođjaci iz obližnje okolice, da pregledaju svoje mile i drage — i za junačko da ih popitaju zdravlje. — Danas

je Miholj-dan. Zgrnuo se svit sa sviju strana na vašar, — a mirnim gradskim ulicama kretao je mrtvački sprovod.

Zvuk vojne muzike razligao se po onom divnom jesenjem danu na daleko, — čak do vašarskih šatra i ciganskih ćemana, — svi vide da je to pogreb nekoga vojnika. U jednostavnom, običnom sanduku prevučenom sa crnom čojom, ležao je mrtav Radovan Obradović, kapral 1. kompanije, — dodiljen odjelu mašinskih brzometnih pušaka. Za sandukom je koracao prosid starac, koji se tupo zagledo u mrtvačka kola, koja su Radovana nosila — i sam nije virovao, da l' je to java il' je san. Bio je to dada Radovanov, koji je dotirao na vašar da proda nešto malo stoke — a uz put da obidje sina. Za njime sam koracao ja sa još nekoliko časnika i svi njegovi drugovi, koji su tmurna pogleda i pognute glave koracali odmirenim korakom po taktu muzike.

Kad su prolazili kraj vašara, čuli se tu i tamo prigušeni zvuci ciganskih ćemana, vidilo se kolo oko tamburaša i gajdaša; — ali žalobni zvuci vojne muzike razvrgoše za čas to veselje i Ljubica, koja je sa bratom došla na vašar, i nestrpljivo isčekivala svog jarana, — istrže se iz kola i pojuri za ostalom znatiželjnom svitinom, da vidi soldate, ne bi li možda ugledala svoga jarana. Ona nije ni u snu slutila, da bi to mogla biti njegova pratnja. — Opazi krst, baci i nehotice pogled na natpis, a priprosta bila slova zaigraju joj pred očima i ona jedva pročita ime svoje uvenule sreće i svoje mrtve nade, — svog milog Radovana.

Suzice joj lice orosiše; — spazi i onimilog Radovanova dadu, — krene i sama sa pratnjom, da mu bar grob upamti. — Bilo joj je da svisne od žalosti! — I kad je svećenik žalobnim glasom prozborio i poslidnje riči: „neka počiva u miru!“ — zarida Ljubica u sav glas, da se svi stali zgledati. Kad smo je zapitkivali, što joj je, — a ona je od nas stražila svog jarana natrag.

* * *

Pravo kažu naši stari: „Ljubav traje i preko groba“. Ni Ljubica se nikad udavala nije. Pofalila je sirota pameću od teške nenadane žalosti i obilazila selom pivajući svoju staru divojačku pismu:

„Radovane — moje radovanje, —
Kad ćeš mene vodit na vinčanje?!“

E šta ćemo?! — Čovik snuje, — a Bog odredjuje.

Bosiljko Fruškogorac.

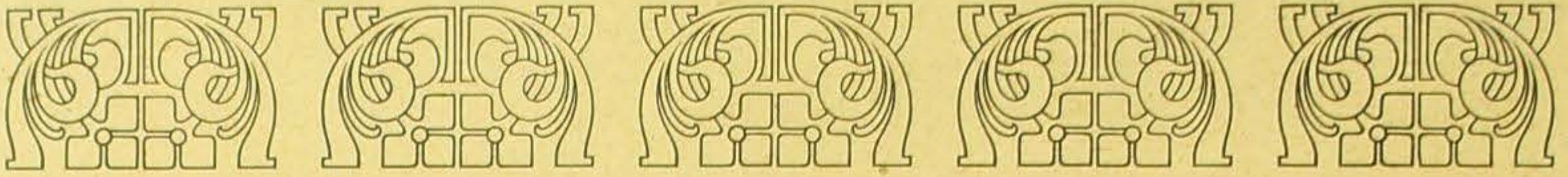

MILOM RODU!

Mili rode, ta siti se samo,
 Pa makar je to bilo i davno;
 Ta siti se milog babe tvoga,
 Tog Bunjevca prava, kamenoga.
 Slidi njega, hodaj putem time,
 Brani jezik i diči se njime.
 Ne stidi se što Bunjevac jesi,
 Još to nekte prid svakime resi.
 Bunjevac je roda od starina
 A i Šokac snjim s' biližit ima
 Jer i on je tog porikla, grana,
 I njegov rodi slavljankinja nana.
 Oj! Bunjevci, Šokci braćo mila
 Držite s' knjige potribna je svima.
 Po njoj nek ste da vas svaki znade
 Da vam prošlost vrlina imade.
 Nek se znade za čega ste živi
 Otcu, babe, tko su vaši bili.
 Složno braćo, brat nuz brata mila,
 Ma gdi bili širom svijeta bila.
 Knjiga nama jezik čuva, brani
 Po njoj znamo naš običaj stari.
 Čujte samo što nam pisnik piva
 I u pismi 'vako dovikiva:
 Svaka tica svojim glasom zbori,
 Svaki stvorak svoje čuva dvori,
 S toga braćo, zakunmo se svaki
 Jer inače ostasmo nikaki,
 Svi da ćemo u njem živiti mreti
 Jezik nam je spas naroda sveti.

VATROSLAV.

NAŠ DURŠTVENI ŽIVOT U G. 1910.

Prvi važniji čin našeg društvenog života je bilo trideset i drugo Veliko Prelo Pučke Kasine, koje se obdržalo na Marin-dan sa krasnim moralnim i materijalnim uspihom.

Zemljodilska štedionica je imala 6. veljače svoju redovitu glavnu skupštinu koja je bila posićena u vrlo lipom broju.

Miseca marta je bunjevačka omladina priuzela uredjivanje Nevena i Danice. (Vidi članak na 35. strani i sliku na 69. str.)

Istog miseca je profesorski kor ovdašnje gimnazije isključo Maću Evetovića učenika VI. razreda zbog njegovih rodoljubivih osićaja, na veliku sramotu čitave varoši.

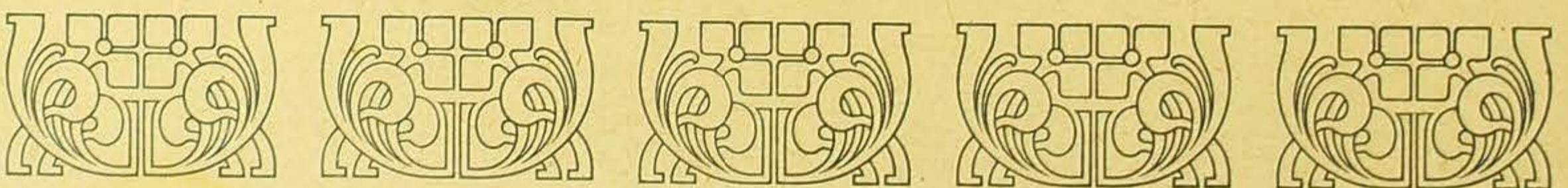
20. marta je imalo Pokopno društvo sv. Ivana petnaestu veliku skupštinu na kojoj je bio prisutan velik broj članova.

24. aprila obavljeno je svečano ustoličenje g. Paje Kulundžića, plebanoša crkve sv. Gjurgja. (Vidi članak na 37. str.)

Miseca maja smo imali u gostima nama toliko omiljeno Srpsko narodno pozorište, koje nas je i ovaj put potpuno zadovoljilo sa svojom igrom.

29. maja imala je Kat. čitaonica sv. Roke osnivajuću glavnu skupštinu i tako je otpočela svoj život bez ikakvih svećanih obreda.

Litna zabava Pučke Kasine obdržana je 18. juna u svratištu „Hungarija“ se vanredno lipim uspihom.

PISMO IZ KATANA.

SAKUPIO BOSILJKO.

Pismo piše Gudurićev Draga:
 Zdravo da si Lelo moja draga!
 Čitaj pismo, pa se onda divi —
 I saslušaj kako braca živi.
 Kako mora ovde, da se muči,
 Kako mora jegzecir da uči.
 A kad dodje kući sa zegcira
 On u sebi ovako štundira:
 Bože mili, šta kod kuće rade,
 Valjda Anta već počo da krade
 Pa ni „frštec“ za svog komorata
 Al će mu se osvetiti brata.
 Kad se siti brata Grabovaca
 Od vrućine kabanicu baca
 Srce lupa, a teško uzdiše,
 Frajta moli da mu pismo piše;
 A frajt pismen ko i sva mu braća
 Pa se pera i mastila laća
 Te on piše kako brata kaže;
 Sve mu jade u stihove slaže,
 A kad skupi i za marku novce,
 Pismo šalje u selo Grabovce. —
 Pozdravi mi lepu snašu Lelu
 I njezinu familiju celu!
 Šta mi radi moja ćerka Nera
 Jel' dobila suknju od flanera? —
 Idi Lelo kod majstora Rade

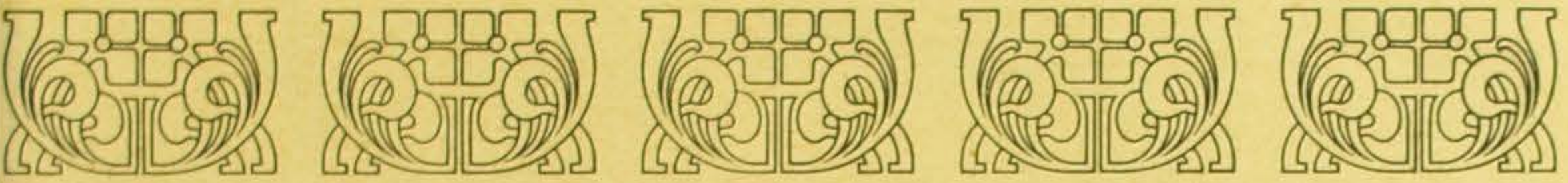
Kupi Simi šarene opanke
 I kazat ćeš Alimpiću Miti,
 Da sam bio na marod-viziti.
 Jel' istina, da se ženi Anta?
 Jel' odbegla Lolićeva Kata?
 Jel' se naša otelila „žulja“?
 Imal' dosta za zimu pasulja?
 I dal' nam se oprasila gica —
 I koliko je dobila prasica?
 Da l' još žućov na garova reži?
 A belova svako jutro veži.
 Znaš li Lelo, da se Rada skita,
 Dal' magarac za meneka pita?
 Da li ovce mogu još da pasu?
 Pozdravi mi čobanina Vasu!
 Kaži neka znade kum Danilo,
 Da bi lakše na robiji bilo;
 Jerbo ovde nikad nema mira,
 Noću škola, danju s' jegzekcira.
 Jedva čekam, da me beda prodje
 Osam puta — okošto sam gvoždje,
 A što s tiče kosta i menaže,
 Svu zapržku pojededu šarže.
 A što nama kuvar šalje puni,
 Tu zapržke ama baš ni truni.
 Samo hljebac, to još hvala Bogu,
 Kad je frižak, tužit se ne mogu;

Ali cvibok! — ta to više nema —
 Kad ga grizkam sve varnica seva.
 Pa tek Lelo krevet imam divan,
 Da ga vidiš Bože milostivan
 Samo strožak ni čaršava nema,
 Muka mi je kad na njemu dremam.
 A u strožku jest tako mi krsta,
 Nema slame, — samo sa tri prsta.
 A pokrovac što imadem divan,
 Ta ja stakim magarca pokrивam!
 Još ti ne znaš kako se ja patim,
 Jedva čekam da se natrag vratim.
 I viruj mi kad bi duže bilo, —
 Odavno bi kući dezentiro.
 Ali mi veli Mirosavljev na to:
 To nipošto nemoj činit brato,
 Odbigneš li posli češ se kajat
 Ova muka ne će dugo trajat
 Još ćeš trired fasovati novce
 P'onda begaj u tvoje Grabovce.
 Kad pak dodje taj jegzecir ljuti,
 Zadrhtaš ćeš po stotinu puti.
 Frajter Šijak nikad me ne tuče,
 Lotar Jakob za uši me vuče.
 A naš kaplar on me uvijek psuje —
 I uvijek nam džigericu truје.
 A ni laćman ne zna da se šali
 Kad me sabljom po glavi opali.
 Na oči mi navuče se crno, —
 Čisto bi mu tad šiju zavrno,
 Ali trpim, pa mislim pa neka! —
 Ne će ni to trajati do vijeka.
 Da l' poznaješ Ordinačev Radu?
 Onomad mu ukrali pomadu.

Da l' se Jova Bećarović svuko, —
 Jeste l' koga na poklade tuko?
 Il' su prošle poklade na miru,
 Il' su opet izlemali Ćiru?!
 Pozdravi mi popinog čilaša,
 I kneževog Pištu kočijaša!
 Pozdravi mi i svinjara Nedu
 Ali nemoj govedara dedu;
 Jerbo se ja na njega rasrdim,
 Kad se sitim ja ga uvijek grdim,
 On je našu žulju kaže Anta
 Istukao, pa sirota šanta.
 Bila mi je pre nekoliko dana,
 Moja nana čak iz Sentivana.
 Donela mi prsluk navatiran,
 Da ne zebem kad se jegzeciram.
 Njen će ćurak poklonit tebika,
 Kabanicu kupit će menika.
 Ako dodje u Varadin seša,
 Nek donese meni čista veša; —
 A ti ćeš mi umisiti Lelo
 Savijaču, ali na kiselo.
 I forintu pošalji mi Lelo
 Baš u petak, — al' samo za cilo.
 A sad želim, da te vidim zdravu,
 Pozdravi mi i dicu i kravu
 Pozdravi mi i Nikolu starca
 Naše vaške, ovce i magarca
 Gospodara, — našu gazdaricu
 I njihovu lipu gospodjicu
 I svakoga moga komorata —
 Reci, da ih pozdravio brata,
 Koji sada svitlog cara služi,
 Cara služi, tebika se tuži.

KOD IZBORA.

U Crnoj Gori glasovao je jedan Crnogorac za svog — pokojnog didu, koji je posikao dvadeset turskih glava, da mu tako počasti uspomenu. U Srbiji glasovao je jedan seljak za svoju — ženu, ne bi li bila izabrana za predstavnika naroda, te da se je on na jeftin način riši bar na neko vrime. U istinu, ovakva bi žena ostala kod svoga muža samo dva miseca, jer u Srbiji skupštinska zasidanja traju obično deset miseci.

I bosanski izbori imali su svoju šaljivu stranu.

Jedan Srbin u Gackom glasovao je ovako: „Ja glasujem za sultana Mehmeda, ako je gdi živ.“ U Bileću glasovao je jedan seljak za crnogorskog kneževića Petra. Jedan katolički seljak glasovao je „za cara“, a u Kreševu glasovao je jedan seljak „za svetog oca papu.“

Drugi je opet glasovao za svog „kaplara Miću, koji mu je uvik davao urlaub.“ Jedan je pitao, da li bi mogao glasovati za svog oca, koji bi mu onda izradio misto za konduktera. Seljak Melić poslao je svoga 12-godišnjeg sina, da glasuje misto njega, jer da on mora zalivati duhan. Jedan Muhamedanac glasovao je za svog bivšeg agu, koji se već tri godine nalazi u Carigradu. Jedan je opet rekao: „Ja glasujem za sebe i svoju ženu Maru.“

ČUDNA PRIČA.

Za jednim malim parobrodom plivao je ogroman kit (velika morska živina). Kapetan uvidi, da je ladja u pogibelji, pa da se nepozvanca oslobodi, zgrabi jedan košar sa narančama i baci ga u razvaljene čeljusti kitove.

Kit proguta košar i pliva dalje . . . . Vidivši da mu to nije dosta, kapetan pograbu jednu klupu te i nju baci u ogromne čeljusti kitove.

Ali kit proguta klupu i opet pliva za ladjom.

Kapetan onda dohvati jednog Židova, koji se je desio na brodu, te i njega baci u čeljusti kitu.

Kit svrši s Židovom i pliva neprestano sve to bliže ugroženoj ladji.

Kad se vidilo da opasnost još uvik priti ladjici, kapetan, da bi se rišio nevolje i oslobodio sebe i ostale putnike, nije imao kud ni kamo, već zgrabi jednog neuglednog Engleza te i njega baci u opake čeljusti ovog velikog morskog čudovišta.

Tako, i još uz druge napore, podje najzad za rukom da se kit ubije.

Kad su ga s velikom mukom izvukli na obalu i rasporili, imali su šta i viditi: Židov sidi na klupi i prodaje naranče Englezu.

NEZAFALAN SINAK.

Goji majka premiloga sinka
Njeg jednoga imajuć jedinka.
Majka ga je milo milovala
Cilu radost u njemu j' držala.

Kad je dite ponaraslo malko
Svojoj majci govori ovako:
Moja majo, ja ću popo biti
Ako ćeš me izučiti htiti.

A moj sinko, da te Bog obrani
I dopušti tvojoj miloj nani,
Pa da možeš svećenik postati
Onda bi se znala radovati.

Onda bi me radost obasjala,
Gospodinu Bogu falu dala,
Što sam mogla takva srićna biti,
Majki crkvi slugu pokloniti.

Dogje vrime majka dočekala,
Svećenika sinka upoznala.
Na zemljicu crnu klekne doli
I zafalno Bogu se pomoli.

Bože sveti neka ti je hvala,
Što sam ovu radost dočekala.
Kao skromna bunjevačka nana
Dočekavši ovog milog dana.

Pa da imam sinka svećenika
Isusovog virnog zaminika,
Koj će služiti Boga velikoga
I braniti nam jezika miloga.

Sinak biše viran zvanju svome,
Viran sluga Bogu velikome;
Majci svojoj zafalan je bio
Dok jedanput on se odrodio.

Prista biti viran svojoj nani
A i našoj bunjevačkoj grani;
Zaboravi sve lipe vrline,
Majka reče aoj mili sine!

Evo moje velike radosti,
Donese mi pritužne žalosti.
Bože; Bože! teško svakoj nani
Koja sinka nevirnog odrani!

Koji ne zna majci viran biti,
Badavad se za njega truditi;
Ja odrani tužna svećenika
I opet nam nije rodu, dika.

Bože sveti, hvala nek ti bude,
Kad nadariš podikoje ljude,
Pa ne znadu svojeg se sititi
Majku, jezik da triba ljubiti.

Ne daj Bože takvi mnogo zdravo,
Jer i tebi nemož to bit pravo,
Da zafalan taj čovik ne bude
Koji j' pozvan učiti druge ljude.

Staniša.

Njegova tajna . . .

Istiniti događaj iz života. Priča Szabó István ml. iz Pakozda.

Dobri ljudi! Na ovom svitu nema većeg blaga od zdravlja. No na žalost, kad je čovik bolestan ritko nadje dobrog lika na svoju nevolju. I ja sam 6 godina bolovao, pa sam badava kušao svakojakog lika. Onda sam čitao u jednoj novini o Fellerovim Elsa-fluidu kojeg dogotovljaju u Stubici 84. br. (Zagrebačka županija). Odma sam naručio 1 tucat za 5 kruna franko (bez poštarine) i možem reći nisam mogao ići od sipljivosti, nazebe i strašnog trzanja u nogama a ni jedne noći nisam sklopio oči. Kada sam deset dani mazao noge sa istim fluidom već sam mogao ići a posli tri nedilje bio sam zdrav kao mak.

Komšije su redom dolazi gledati ovaj čudni lik. Prvo je došao gazda Miško da mu pomognem. Navik je osićeo u glavi vatru, imao je vrućicu bolile su ga ruke noge i kosti nadalje živci i mišice, mučila ga cipnja influenza i druge nevolje. Dao sam

mu jednu bočicu od Fellerovog Elsa-fluida i za 3 dana je bio zdrav. Kum Stipan je takodjer došao sa majura da i njemu dadem od tog čudnovatog lika što svakom pomaže, jer njegova žena strašno kašlje, osiće boli u prsima, zamuknuta je, pljuje, boli je grlo i navik ima kijavicu i jer već odavna trpi na srdobolji, disajućim neredima i nesvistici strašno je oslabila i iznemogla. Zamislite samo, kum Stipanova žena je već kroz dva dana već bila kod mene, da mi zahvali Fellerov Elsa-fluid koji je na njoj tako brzo pomogao.

Baš na Svetog Stipana dodje komšicina Erža, da joj dite strašno iznemoglo od bluvanja, plača, trbušni grčeva, rana otoka zližda i izbacivanja, koje su mu cilo tilo zakupile i već je pala u dvojbu jel nezna sirota čega da se lati.

Daću jednu bocu Elsa-fluida-a toj dobroj ženi. „No rekнем nemojte se žalostiti, ovaj lik pomaže u svakoj nevolji. Ali ako ste radi Fellerov Elsa-Fluid naručiti morate čitljivo adresirati: Feller V. Gjeno likar Stubica 84. br. (Zagrebačka županija.)

A što je najglavnije, da je ovaj izvrstan

lik jeftin 12 mali ili 6 dvostruki boca koštaju K 5 bez poštarine. 24 male ili 12 dvostruki boca K 8.60, 36 mali ili 18 dvostruki K 12, 40 — konačno 48 mali ili 24 dvostruke koštaju K 16-a i poštarinu apoteka plaća. Naveče je dite već zdravo bilo, Erža je već za nedilju dana veselo donela 20 boca Fellerovog Elsa fluida, jer da ga od mene dobila nije dite bi joj ostavilo ovaj svit. Kada su ostali čuli ovaj događaj, svi su žurili naručiti ga.

Kada sam bijo u svatovi Gjüre Kertesa čuo sam, da svaki dragovoljno fali Fellerov Elsa-Fluid. jedan je svoje dite oprostijo od frasa, drugim je pomoglo proti glista, proliva,

zubobolje, šuge, aspe grčeva, srdobolje, hrdjavog probava, žutine, vrućice, slabosti i nervoznosti. Bilo ji je koji su pljuvali krv pa su se izličili. Jedan komšija je već jedva vidio i sada dnevno pere oči sa Fellerovim Elsa Fluidom i vidi kao soko. Ka što

komšije govore Fellerov Elsa-Fluid je u svakoj nevolji dosad pomogao.

Od glasoviti Fellerovi Elsa pirula su jedanput takodjer naručili kod Feller V. Gjene u Stubici 84. br. (Zagrebačka županija) 6 škatulja za K 4 — i 12 škatulja za K 7.60 — bez poštarine i nanovo su imali šta opet pripovidati kako su brzo uništile razne bole u stomaku, grčeve, nesvisticu, kako su pomogle proti netečnosti slabokrvnosti probavni neureda, nadutosti, podrigivanja, ogavnosti i ljutine osobito pak kad ji zajedno rabe sa Fellerovim Elsa-Fluidom.

Čuvajte se zdravo od patvorine, nezbušnjavajte pravi Fellerov Elsa-fluid sa raznim hotimice slično nazvatim patvorinama kao: Svitski-Fluid, Universal-Fluid, Lujza-Fluid, Gold Else-Fluid, Inda-Fluid Salvator-Fluid i raznim likovima od bilja i balsama, jer je samo Fellerov Elsa-Fluid i jel su samo Fellerove Elsa-pilule prave.

Da u istinu pravog dobijete pišite neposridno likarniku Feller V. Gjeno Stubica 84. br. (Zagrebačka županija) i svima koji ćete slidit moj savit želim Vam da i Vama pomogne, tako, kao što su i meni pomogli.

NARODNE PISME.

POLITIČKE.

Pavle bane propade,
Od banluka otpade;
Banovo je kratko vrijeme
Žalosno mu ime.

Hrvacka se veseli
Što se Pavle odseli
Zaželi mu: srićno pošo,
Natrag nam ne došo.

Slavuj piva u gori,
Jel su prošli izbori,
I pala je liva strana
Divnog Košut-ana.

Aponji se začudi,
Što ga neće sad ljudi.
Ne košta se čudit ništa:
Veli njemu Tisa Pišta.

Ljubi rode jezik svoj,
Ni od kog se ti ne boj,
Bogu, kralju odan budi
Štovat će te ljudi.

Subočani govore,
Da se hatar razore,
Da se pisak prodat mora
Sve do peštanskoga razora.

○ ○ ○

POBOŽNE.

Naš se župnik počeo nove mode,
Kanio se piti ritke vode;
I lati se gustog rujnog vina
E šta ćemo, nastala je mina.

Popovi nam govore,
Da se radi nas bore,
A Bunjevac stari veli:
Te borbe ne želi.

Bunjevci se složili,
Sebi misu molili;
Al dobit je tek ne mogu;
Ma se molu Bogu.

Nas Kalača sve voli,
Al nam prava ne dili;
A biskup nam čuti jako
To je bome naopako.

Mili rode svi složno,
Valjano i pobožno,
Mol' se Bogu biće bolje,
Dok je tvoje polje.

OMLADINSKE.

E gle mene, mlade i zelene,
Kako friško ja mlada uvenè.
Tom je kriva moja mila nana,
Što sam rano poznala divana.

Oči moje, nemojte suziti,
Ta srce će misto vas žaliti,
Ta nek žali pet godina dana,
Što me nije svitovala nana.

Svira gajdaš po našim sokaku,
A moj diko alaj si u mraku;
Što se pratiš naspram dvora moga,
Pa mi vrigjaš babu rogjenoga.

Mene babo koje veče kara:
Kani curo ljubiti gospodara,
Već ti ljubi paorskoga sina,
Valjan paor biti je milina.

Gospodar je zdravo slatki usta,
Al mu kuća od svačega pusta;
S pijace se zdravo teško ranit
Zato bolje gospode se kanit.

Al se ona jedinica nosi,
Roditelji zato igju bosi.
Ej, kumašo! kurtala te bilo,
Ti ubijaš bunjevačko tilo.

Al me nana sinoć svitovala,
A što sam ti dukate kovala,
I kupila kumašu na grane
A ti ljubiš iz Bajmaka lane.

Moj se babo zavitovo pića
Al nemož se kaniti ferblića
Ej, moj bačo! tvoje j' gazdovanje
U po dana na nas pomrčanje.

○ ○ ○

MLADA NEVJESTA.

Blizu gore dvori javorovi,
U njim neva skoro dovedena;
Poslaše je za goru na vodu.
Ne bi neve ljetni dan do podne.
Svekar veli: „što nam ne bi neve?“
A svekrva: „i ne bilo nam je!“
Zava veli: „da ju potjeramo!“
Djever mlagji nevu ogovara:
Ne ljuti se, babo, ni ti majko!
Teško vidro, a nejake ruke,
Daleko je za goru na vodu;
Trebalo otić i natrag se vratit.
Oni misle, nitko ih ne čuje,

Al to čuje nevjesta pred dvorom;
U dvor ušla, pjesmu zapjevala:
Svekar mi se na put opremio,
Na putu mi nogu ulomio!
Svekrva mi dugovjeka bila:
Od zorice do zahoda sunca!
Zava mi se blizu udomila:
Preko mora triest konak hoda!
Mlagji mi se djever oženio,
Oženio s mojom drugaricom,
Ja mu prva jengijica bila!“ —
I to bilo, dok ne zagje sunce!

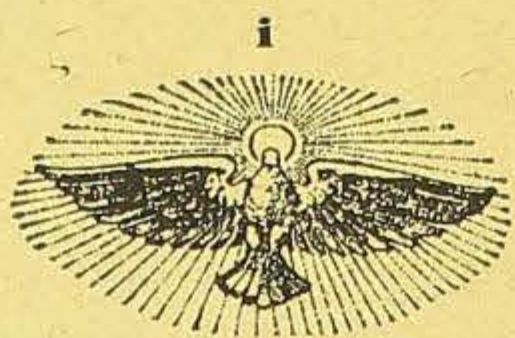

Idealan lik za tiranje lijavice

SAGRADA BARBER,

blag, čisto biljevni, prirodni proizvod, lišen od prikrajni (postrani) dilovanja, koji se u Beču dosgotavlja u likarni

k Svetoma Duhu

sigurno pomože

proti zatvorenosti, zastojanja stolice, zapečenosti, bolesti criva, slaganja mastnika itd.

„SAGRADA BARBER“ u čim se različi od sviju drugi likova tiranja lijavice, što u protiv ovima želudac i criva ojači, zato baš za uređivanje probavljanje već više od 25 godina s najvećim uspihom rabe ličnički profesori, ličnici i veliko općinstvo. Na kliniki izkušano i sa carsko-kralj. državnim nagradom odlikovano sredstvo.

I vi sasvim pouzdano možete kupiti. U kutijama

za **2 K. 40 filira**, kutije za pokušanje za **70 filira**, skoro u svakoj likarni se dobiva.

Ne patvoreno samo sa imenom „Barber“!

Sgotovitelj i ražslanja misto pošte:

Apotheke „Zum Heiligen Geist“

Wien, I., Operngasse 16.

Pošaljimo naprid **2 K 60 fil.**, dobit će mo ga bez poštarine.

Zajam bez kamate

Obzirom na veliko novčano mnoštvo na vridnostne papire i na srečke zajam bez kamate dajemo na prva tri miseca i to

Na srečku Jelisava-sanatorium	9 K.
Na srečku Dobro-srce	11 K.
Na srečku Bazilika	22 K.
Na srečku Magjarski crven-križ	28 K.
Na srečku Talijanski crven-križ	42 K.
Na srečku Austrijski crven-križ	50 K.
Na srečku Domaću	100 K.
Na srečku Konvertiran nepokretni-zalog	125 K.

itd. i na svaki drugi vridnosti papira i na dionice provincijalne Banke do najveće svote. Kojim su srečke već na drugim mistu u zalogu, nek u svoju korist pošalje biljegu zaloga ili pologa do nas na prvoj strani sa ime podpisom, i onda novu biljegu pologa, koja sadržava seriju i broj izvorni srečaka i veći zajam odmah će dobiti. Nakon tri miseca umjerenu kamatu računamo.

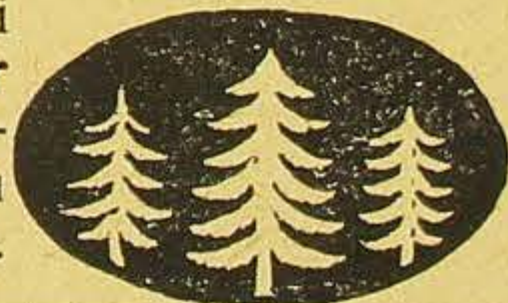
Magyar Bankegyesület Részvénytársaság

Budimpešta, VI., Teréz-körut 27.

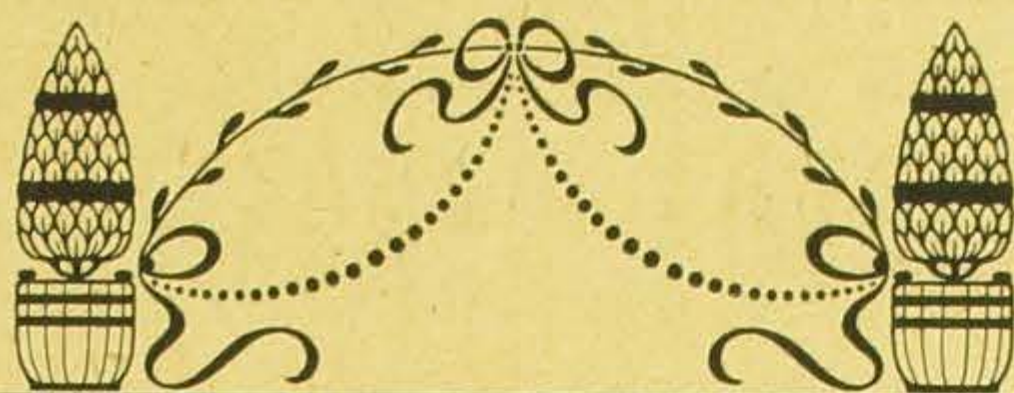
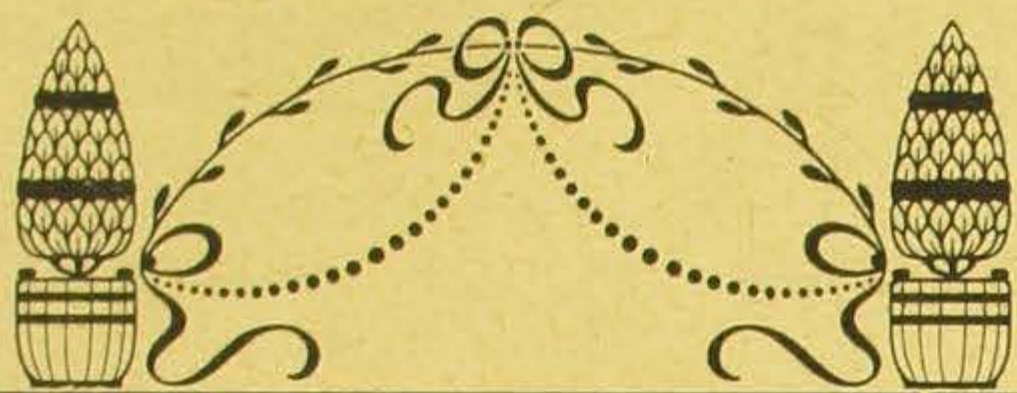
Kašelj

Tko sebe i svoju djecu hoće da oslobodi *promuklosti, katara, sluzi, grčevitog kašljanja i hripavca*, neka kupi i liječnički iskušane i preporučene **Kaiserove karamelle** sa tri bora.

5500 liječničkih svjedočaba jamči da potpuno odgovoraju svome glasu. Nikakvo slično iznašaće ne može pokazati sličan uspjeh. Sladki i ugodni su ovi bonboni. Čuvajmo se krivotvorenja! Samo sa „tri bora“ su pravi. Dobi se za 20, 40 filira. Jedna škatulja 60 filira. Dobe se u svakoj ljekarni i drogeriji. Ako ih nema najbolje je pisati **Franju Kaiser Bregenz Vorarlberg**, koji će odmah javiti, gdje se dobiju.

Mudre izreke iz Svetoga Pisma.

Blago čoviku, koji ima dobru ženu, jer broj njegovih godina postaje dvostruk.

Hrabra žena razveseljuje svoga muža i on provodi u miru godine svoga življenja.

Dobra je žena dobra srića, koja će dopasti bogoljubnoga za njegova dobra dila.

Žena ljubomorna ima u jeziku bič.

Opaka je žena kao jaram volovima, koji se miče tamo i vamo.

Pijana je žena velika nezgoda, njezina sramota nemože biti sakrivena.

Kćer, koja se ne stidi, čuvaj pomnjivo, da se ne bi okoristila prigodom, koju bi našla.

Čuvaj se svake bestidnosti ženskih očiju, inače nemoj se začuditi, ako ona ne bude pitala za te.

Uzoritost marljive žene razveseljuje muža; ona čini debelima njegove kosti.

Ženu pametnu i tihu, koja je dobro odgojena, nemože se ničim prominiti.

Ono, što je svitu sunce, koje ishodi na visokom božjem nebu, to je dobrota žene na ures njezine obitelji.

Sveta i stidna žena nadostavlja radost na radost.

Duši, koja žive u čistoći, nemožeš naći prikladne cine.

Što je goruća svića na svetom svićnjaku, to je lipota lica u zrilim godinama.

Nalazim, da su dvi stvari mučne i pogibeljne: mučno je, da se trgovac sačuva od linosti, da se krčmar uzdrži, a da ne sagriši jezikom.

Kako se, vrteć rešetom, razlučuje nečistoća, tako se poznaju slabosti čovika po njegovim mislima.

Kako se u peći kušaju lončarske posude, tako su i pravedni ljudi kušani u prigodi nevolje.

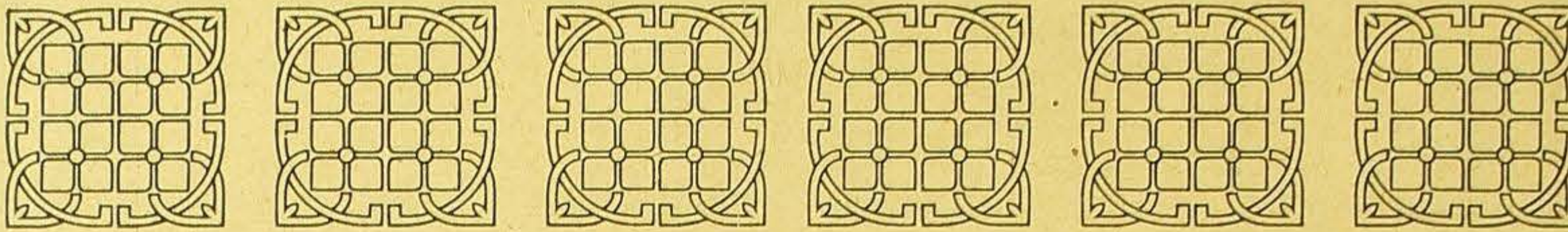
Kako se po plodnu stablu poznaje, kako je ono gojeno, tako se i poznaje srce čovika iz njegovih riči.

Prije nego čovik bude govorio, nemoj ga hvaliti, jer se time kušaju ljudi.

Pametan čovik stalan je u mudrosti kao sunce, a ludov se minja kao misec.

U skupu ludova štedi svoju rič za zgodno vrime, a skup pametnih ljudi pohagaj uvik!

BILJEŠKE.

Bezplatno dobiju poklona c. čitaoci ovog kalendara i to od glasovite i po nama toplo priporučivane likarne firme Gjene Feller V. Stubica br. 84. (Zagrebačka županija.) Ova firma svojim kupcima i c. čitaocima sa raznim poklonima se uslužuje, medju ostalim i sa srebrnim stvarima. Obširnije ubavisti rado daje svojim kupcima Gjeno V. Feller likarnik, Stubica br. 84. (Zagrebačka županija.)

Zabranjeno je uđiti zdravlju kada imamo mogućnosti braniti se protiv bolesti. Daklem neka svaki primi na znanje, da Zagorski Fellerov prsni sirup najbolji protiv: kašlja, prsobolje, katarnih bolova, promuklosti, plivanja, noćnog znoja, krčenja, astme i mnogih raznih bola. Dvi boce vrde K 5.— Fellerov balzam i životna esencija kao rukom, odnesu bolesti a najbolje su kod: hrdjave probave, netečnosti, grčeva, vatre blivanja, nadutosti, žutine i t. d. Ko se je rad sa ovim izvrsnim sredstvom braniti neka odma naruči 3 boce franko za K 5.— Obadva sredstva sa naputkom za uporabu razošilje dogotovljač: Feller V. Jenő likarnik, Stubica br. 84. (Zagrebačka županija.)

Što ne da je izgubio sve, kad izgubi zdravlje? Jer ovakova duša ne može da uživa u ljepoti svijeta. Strašno je za čovjeka kad boluje na grlu. Zanemareno kašljanje bilo je nej danputa uzrokom sušice. Bolesti se grla gotovo uvijek mogu izlječiti, samo ako čovjek postupa kako treba, da je daleko od nas glasnik smrti. Svakako, da je teško bolesniku odabrati lijek. U ovom su slučaju najbolji kućni lijek „Kaiserove karamelle“, koje se mogu dobiti u svakoj ljekarni. Ovaj je lijek najbolji protiv hripavcu, protiv svim bolestima grla. Opširnije naprije. *Franjo Kaiser, Bregenz (Vorarlberg.)*

Veliku učini pogrješku, tko ne pazi pa protiv boca, trganja kostiju, protiv trganja u križima, protiv reumi, protiv trganju u ledjima, mjesto pravog Kriegnerovog Repatora kupi kakav drugi lijek. Zato javljamo svakom bolesniku, koji pati na reumi i svakomu koji trpi od gore spomenutih bolesti, ili od bolesti, koje su nastale uslijed nahlade, da rabi pravi Kriegnerov Reparator, kojeg jedino ljekarna „Korona“, Budimpešta, ulica Baroš 2. br., samo se mora adresirat. Mala flaša 1 krunu, velika flaša 2 krune. Poštom 5 flaša 5 kruna, 3 velike flaše 6 kruna. Ovaj stari lijek bolji je od svih francuskih rakija, jer liječi nakon jednog trljanja, pa ne samo da ublaži bol, već dapače i uništi, svaku bol. Kod naručbe pazite na adresu, da dobijete pravi Kriegnerov Reparator!

Bola se odmah mora ličiti, jer ako se zanemari, postaje opasnom. — Kašalj, prsobolja, beztečnost, promuklost, noćni znoj, slabost, mlitavost i za život opasna bolest žigarice mogu imati svoje predznakove i razloge; stoga ako ih opaziš ne žali 3 krune te naruči pravi sirup lipovog meda „Örkény“ vrsti, koji umiri kašalj, obustavi pljuvanje krvi, noćni znoj, popravlja apetit, otira bezsanicu i zapreči daljnji razvoj nevolje. Ako naručiš malu bocu za 3, veliku za 5 ili 3 velike bez poštarine za 15 kruna, adresiraj pismo ili poštansku naputnicu na „Örkény Hugó gyógyszertárához“ Budimpešta, Tököly-út 28. Centrala 78.

Tko sigurno ide, ide najbolje. Od osobite je vrijednosti sigurnost, kad čovjek uru ili zlatnine i srebrnine kupuje, jer kod ovih najvećim smo varkama izdani. — Ako se hoće sigurnim putem hodati, treba da zaištemo ponajprije veliki i bogato ilustrirani krasni katalog svjetsko prometne kuće ura H. Suttnera u Ljubljani (Laibach) Br. 311. (Kranjska), tvrdka Vam isti pripošalje sasna badava i franko. — Šta u ovom katalogu nadjemo, smijemo najvećim pouzdanjem primiti, jer Suttner je stručnjak, koji samo prave dobre švajcarske ure, oprobane i puncirane zlatnine i srebrnine drži, koji posjeduje množinu priznanica, kojim mu se njegovi naručnici za solidnu i savjestnu poslugu zahvaljuju.

Veleliepih debelih krava, svinja, krasnih konja imadu sve one gazde, koji kućnim živinama u obrok mišaju Demeterovog hranivog prah za živinu. Ovo nije obični prah nego posli važne promišljene iztrage sastavljena mješavina, po kojoj gazde na živinama dobrim više novca mogu zatražiti, nego prije tog. Jedna kutija samo 60 fil., ali ako kod tvoraca Demeter N. Kornél apothecara u Szászvárosu 10 kutija s pouzećom ili novac unaprid poslato naručujemo onda prosto od poštarine, kući dopremljeno dobijamo. Prah za nosenje jaja kokošima (kutija 30 fill.) i masti proti ušivih kod marve, svinja i konja (kutija 1 kruna) može se u iztom paketu odaslati.

Bolestan stomak sili čovika da se stalno bori protiv čitave vojske raznih bola, koje većinom nastaju od neurednog probava i zatvora polja. Kao izvrsno, lako i povirljivo sredstvo protiv toga su Örkény-ove Caskaradin-tablete. Polak kutije 1 kruna 20 filira, čitava kutija 2 krune 20 filira vridi u likarni „Apoštol“, Budapest, József-körut 64. Protiv uložnih i nazebnih bolova općenito hvaljeno mazalo „Gaultheria“ takodjer se ovde naručuje. Jedna kutija za 1 kruna 60 filira.

Na večer uzeti „Sagrada Barber“ samo sutra dan u jutro diluje, dakle po prilici posli 10—12 sati i to dilovanje ne otkriva se u tako jakim (dakle škodljivim) uznemirivanjem criva, kao što to biva u drastičnim tiranjem lijavice, nego sličan je jednim nutarnjim nježnim (rajbovanju) massiranju, po čemu se ojaču criva. Dok od drastični sredstva triba uvik veći obrok dadilovanje naredu, dotle kod porabe „Sagrada Barbete“ obrok do mala smanjkava se i napokon sredstvo suvišnim postane. Ovo je prirodnih, čistih, biljevnih, blogih, ali sigurno uspišan lik za tiranja lijavice. U kutijama 2 K. 40 filira i za 70 filira — skoro u svakoj likarni se dobiva. Sgotovljanje i glavno skladište: Likarna K „Svetome Duhu“, Wien, I. Operngasse 16. Pazimo na ime „Barber“.

Polipšat i lipim ostat već nije nerišeno pitanje, otkad je po svem svitu pokušana i pri uporabi sasvim neškodljiva Schneiderova mast i sapun dostigla do svih krugova ljudi. Ove sprave ne drže se medju ona sredstva, koje se po vašarima oglašuju bez ikakvog uspiha. Schneiderova mast i sapun je uz priko više godina sakupljeni primera višto sastavljeno sredstvo, kod čiji uporaba sa lica, ruki, sa vrata i sa svakojeg mista tila ova nečistoća kože nestane. Jedna mala boca Schneiderove masti stoji 1 krunu, a 1 komad Schneiderov sapun 1 krunu. Bliže upute nalaze se u oglasu likara Josipa Schneider Rešica glavni trg 573 (Južna ugarska.) Vridno ga je naći i pročitati.

Živo pitanje je toj čovik, koji bi volio raditi, jesti i spavati, ali ne zna, jer mlitava probavila postanu nesposobnima za porabu (uslugu), želudac mu jilo ne prima. Tko rabi **Germanovu „Životnu esenciju“**, nikada ne smi patiti u bolesti želuca, i ako je komu želudac pokvaren, koji nema stolice, tima brzo i sigurno će pomoći Germanova „životna esencija“ Naručite 2 boce, stoje 2 K. 80 filira (i 40 filira u ime odpreme); naručuje se kod likarne proizvođitelje K. Germana u Bjelovaru br. 82. (Bjelovar područje Körös).

Slana vinska žesta

Dr. Verteš likarnika je pri uporabi najuspješnija. 1 boca 36 filira, 1·20 i 2·40 kruna. Može se dobiti u likarnama, drogerijama i trgovinama mirodije. Tamo gdi nema skladište, već 1 obiteljska boca, 3 velike, 6 malih ili 20 boca na probu se šalje za 7·20 kruna bez poštarine neposridno iz likarne Verteš L. „k orlu“ Lugos, 524. br.

Pametan gazda,

koji je rad svoj dohodak od živina znatno povećati rabi za najboljeg priznat i pod imenom „Radost gazde“ zakonito zaštićen hranivi prah za gojenje živina. Jako pomaže kod živina apetitu, težini, brzom gojenju, mliko se znatno poboljšava i množi od njega. Trošak na ovaj prah se sto puta povrati. Sjajna priznanja i prve nagrade je dobio na izložbama u Rimu, Londonu, Ostendi i Parizu. — Jedan paket 1 kruna. — Dobiva se tamo gdi i Verteš-ova vinska žesta ili neposridno iz likarne Vértés L. „k orlu“ u Lugosu 524. br.

Kakvo se misle iskušani ličnici

o Fellerovom Elsa-Fluidu to nam svidoči slideće zahvalno pismo: „P. n. g. Gjeno V. Feller, Stubica 84. br. (Zagrebačka županija). Primate moju zahvalu za poslati Fellerov Elsa-Fluid. Ovaj proizvod kod svih nazebnih i uložnih bola zaista je sjasno uspio; svagdi gdi je nužno najtoplije priporučujem Fellerov Elsa-Fluid i molim, da za mene opet pripošaljete jednu veliku paklu, novac za istu obaško šaljem. Dr. M. Dávid gradski ličnik u Sieniawi nuz Jaroslau, Galicija. Čitava garmada sličnih zahvalnih listova svidoči nenadkriljivost pravog Fellerovog Elsa-Fluida

i tu istinu, da protiv najviše bola, kao trganje, bola mišica, kočnja, zubobolja, žaba, bockanja, grč, glavo-, nogo- i rukobolja, nemoćnost, slabost, okobolja i t. d. izvrsno diluje. Ali čuvajmo se od patvorina manje vridnosti, i ne dajmo se zavesti sa sličnim imenima kao na pr. Univerzalfluid, Luizafluid, Goldelsefluid, Horgonyfluid i kojekakvi svitskih fluidi te žeste od bilina, nego naručimo 12 malih i 6 dvostrukih boca pravog Elza-Fluida za 5 kruna bez poštarine od likarnika Gjene V. Feller, Stubica 84. br. (Zagrebačka županija.)

Najmjerodavniji dokaz pouzdanosti i solidnosti jedne tvrtke jest odanost kupaca. Malo tvrtka može se hvalisati s tako jakim, vjernim okrugom kupaca, kao što je tvornica uza Kiffmann A. Marburg br. 452. (Štajerska). Ove tvrtke jedino je nastojanje, da svojim kupcima od dobrog najbolje pruža i da sa poštenim, solidnim posluživanjem zadovoljstvo kupaca zavrijedli. Ovako ponašanje prometa mora da nadje svoju nagradu, pošto je već i našlo, u koliko općinstvo kao što iz bliza, tako isto i iz daleka u prvom redu Kiffmannovoj tvrtki se okrene i svoje potrebe u satima, u srebrnim — i zlatnim robama po cjeniku ove tvrtke osjigura. Ovaj više od 1000 umjetno izvedeni slika sadržavajuć liepi cjenik svaki čitatelj ovoga kalendara sasvim bezplatno dobiva, samo na jednoj dopisnici treba iskati od tvrtke Kiffmann A. Marburg br. 452. (Štajerska).

Slava i pobida! Gazdina srića Kallai-jeva motorna mašina.

Najbolja kose su topocelnate „Dewett general“ koje su izvojštile priznanje gospodara. Ove kose mnogo varalica patvore, pa se zato čuvajmo od njih i pazimo na žastitni žig „Dewett general“. Cinik svakome badava i franko šilje Sohr-ovo otpremništvo Dewett-kosa, Somogy-Szill 120. br.

Jeftino perje. Pred svima naši čitaocima glasovitim je poznato Fleischl A. i Sinovi, Neuern 152. br. (Česka) skladište roba od perja, dvaput čišće nog perja, samo dobar espap, kao što gotove postelje nuz iznimne jeftine cine dobavlja. Dobra glasovitost tvrdke osjegurava strogo solidno posluživanje. Cjenik bez platno i prosto od poštarine.

Slava i pobida! Nemaju para Kállai-jevi motori.

Nije čudna tvar neg s izvrstnim ličnicima pokušana i pripoznata tvorina je Menfor kremska mast kao mješavina svih onih ljekovitni tvari, koje kod ličenja nazebnih i uložnih bola odlično utišavaju bol. Menfor je u kada se krajnu udu, mišnice i žile utvrđjavaju. Jedan pokusan tub 1 K. Velik tub uz priposlanje novce u naprid 2 K. Može se naručit kod Szent-Péter gyógy-szertár, Budapest 44. Rákóczi-tér 2.

Gospoda žene i cure budu pri kupovanju ruha i rubenina mnogo puta privareni to otud dolazi, što gledaju na jeftino a ne na dobro. Svitska tvrtka R. Miklauc u Laibachu dosada je samo u velikom lifrovala no na volju puka smislila je dobro ruho, rubenine i razne štofove i privatnim ljudima lifrovati zato mož svaki na firmu pisat te iskat badava cinik i minte od roba.

Neprijatelj je svoga novca ko ne radi sa Kállai-jevim motorima.

Kroz prozor izbačeni su mnogo puta novci, koji se za perje ili gotove krevete izdadu ako ih ne uzmemo na pravim nabavnim mistima. — Baš toga radi se mora pri kupovanju perja jako pazit i obratiti se samo na prve kuće te struke; mi vam priporučujemo najglasovitiju firmu S. Benisch, Deschenitz br. 655. Česka, koja strogo solidno i jeftino zadovoljuje svačije zahtive. (Vidi oglas).

Pravi i patvoren.

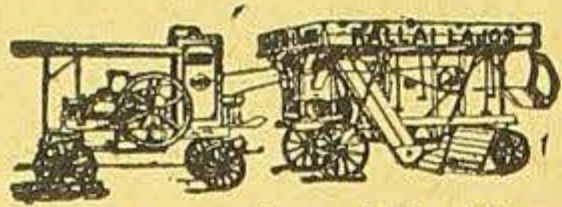
Ovo je pravi Fellerov Elsa-Fluid iz Stubice, sasvim jasno se vidi Fellerovo ime. Ovako je dobar i pravi.

Ovo je samo imitacija, i ovo nazivaju fluidom, ali ovo nije Fellerov Elsa-Fluid i nije pravi, daklem dalje snjime.

Ne može dovoljno dobro biti to što je imitirano.

Pravi i od više godina po cilom svitu poznat, izvrsno dilujući Fellerov Elsa-Fluid jedino kod Gjene V. Feller likarnika se dogotavlja u Stubici br. 84. otkuda za 5 kruna 12 mali, 6 duplovani ili 2 špecialne boce se može doneti.

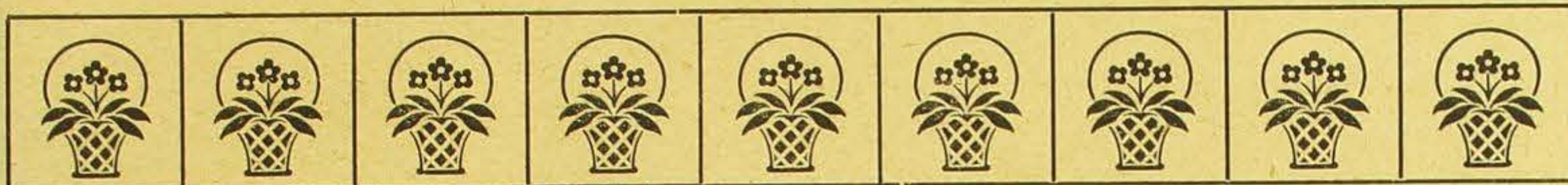
Slava i pobida! U čitavoj državi najvećma su obljubljene Kállai-jeve motorne vršalice, jer su te najjednostavnije pa ih gazde mogu najlakše rukovoditi. Toga radi su na svim izložbama nagradjene sa prvim diplomama te zlatnim i srebrnim kolajnama. Uporozujemo poštovane gazde, da sada ima iz Kállai-jeve tvornice mnogo vršalica u poslu sa velikim uspihom. Svaki će u svoju korist činiti ako ište u svudan uspilim i najpoznatijim te najjednostavnijim motornim vršalicama cinik od tvornice Kállai Lajosa (Budapest, Gyárutca 28. sz.) gdje se jedino mogu dobit iste vršalice.

Mlad i star, gospoda i gospoje zacilo se zanimaju zatim, imali kakvo sredstvo, od kojeg će kosa narast. Pod svakojakim imenom priporučavaju se sredstva za narast kose, al od tih je zdravo malo, koja bi svoj cilj postigla. Samo jedno sredstvo i to Schneiderova amerikska žesta (essentia) je poznata kao taka, koja se sa krasnim uspihom uporablja za narast kose, brade i obrva. Sasvim je neškodljivo, učvrsti žile na glavi, utamani perud očuva kosu do velikog doba. Jedna boca stoji uz plaćanje u naprid ili sa pouzećem 3 ili 5 kruna i dobiva se kod Josipa Schneider Rešica, glavni trg 573. (Južna Ugarska.)

Ko hoće s uspihom oglasivat, neka se obrati na oglasivajuće poduzeće **GYULE LEOPOLD, BUDAPEST VII., Erzsébet-körut 41.**

Bunjevci i Šokci :-: širite i **„NEVEN“**,
 koji brani Vaša prava u školama, u crkvi,
 u zvanijama i u javnom životu.
 Pritplata iznaša samo K 2 na cilu godinu.

BEĆARAC.

*Ja sam jedan, pa jedan . . .
Pa ni noći ne čekam :
Danjom vodim tuđe konje,
Čak od Baje do Topole.*

*Ja sam jedan, pa jedan . . .
Pandurima žviždukam ;
Brkom maknem, pogledam
Ne smi na me ni jedan.*

*Ja sam jedan, pa jedan . . .
Šešir nikom ne skidam,
Meni svaki s puta skreće,
Mene još ni tane neće.*

*Ja sam jedan, pa jedan . . .
Pun sam novca svaki dan,
Po katkad se našalim,
Bangom lulu zapalim.*

*Ja sam jedan, pa jedan . . .
Uz tambure zaigram,
Tamburašu bangu lipim na čelo
Nek se čudi sve selo.*

*Ja sam jedan, pa jedan . . .
Što svit više, ne slušam ;
I sam vidim, da sam lola
Pa ne valjam ni gjavola.*

Karla Kopunović.

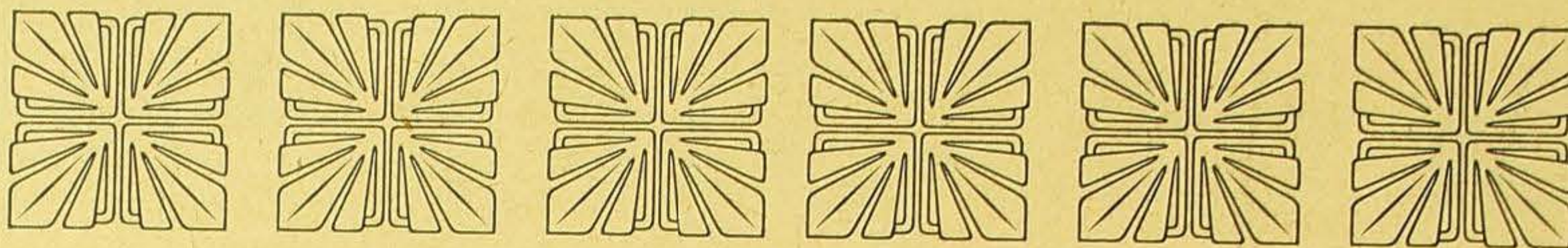
KRAJ JEZERA . . .

*Kraj jezera zelena livada,
Na livadi sidi cura mlada,
Vezak veze po bilome platnu,
Bile ruke slažu žicu zlatnu.
Tankom iglom bilo platno šara,
Zlatnom žicom zlatnu granu stvara,
Zlato suče sve po žicu tanku,
Još počela jutrom na uranku.*

*Usrid rada ona piva mlada,
Ta i njome žarko srce vlada.
Kad god koju dovršila granu,
Gledala je desnu, livu stranu,
Nebil svoga vidila miloga,
Dilber lvu srcu pridragoga.
Viruj lve, viruj dragom Bogu
Srcu mome odoliti ne mogu.*

Justika L.

Š A L E.

Razlog. O t a c: Moraš svršiti čitavu gimnaziju i onda poći na pravo!

S i n: Ali oče i ti si došao samo do četvrtoga razreda.

O t a c: E, da, ali kod mene je to drugačije, jer bi ja sigurno dopro puno dalje, da me nisu uzeli u vojništvo.

Nakon oružne vižbe. — No, kako je bilo, sigurno dobro.

— E djavola, kamo god sam došao, posvuda je već imala kuharica svoga dragoga. Za to sam baš gadno gladovao.

Je li sve u redu? Gavro je gledao, kako njegov tata gotovo svaki dan tuče njegovu mamu, i konačno je mislio, da je to sasvim u redu, da to spada u brak i da tata time vrši jednu od dnevnih bračnih dužnosti.

Jednom, kad se otac vratio prilično kasno kući, zapita Gavre, da li je sve u kući posvršavano, da li se imade još štogod načiniti i uopće, da li je sve u redu?

— Nije! — odgovori mali Gavro.

— A što još nije?

— Mama danas još nije dobila batina! . . .

Ženitba. B a n k a r (proscu): Na žalost kasno dolazite gospodine, moja kći će se već za tri miseca udati.

P r o s a c: Šteta! Ta i ja bi baš za tri miseca znao dobro upotribiti taj novac.

Slideće sride. — Je li istina, — pitao je trgovac Moric svoga prijatelja Abela, kad ga je sreo na ulici, — da ćeš dobiti od osiguravajućeg društva 30,000 kruna?

— A zašto da ih dobijem? pita Abel, gledajući Morica preko naočara.

— Pa . . . ja sam ovaj čuo, da ti je dućan sav izgorio prošle sride . . .

— Pst! . . . učini Abel obzirući se preplašeno oko sebe, pst . . .!

Pa onda dodade šapatom:
Slideće sride . . .

Žudija Kon. U jednom željezničkom kupeu sidi jedan konjanički major i Kon.

Kad je vlak prolazio pored jednog sasvim golog briga, zapita Kon:

— Jelte, gospodine majoru, zašto je ovaj brig tako go?

— E, vidite, u davnini jedan je čivutin pljunuo na to brdo, i tako na njemu ništa ne raste.

Kon se umudrio . . .

Pošto je bila vrućina, major skinu kapu, a zasiya mu sasvim ćelava glava.

Kon zapita majora:

— Jelte, gospodine majoru, možda je i vas u ditiinstvu pljunuo kakav čivutin, te nemate nijedne dlake na glavi?

U lovu. G o n i ć (hajčar): (mladome ličniku, koji ga je ranio) Do bisa, gospodine ličniče, mi smo ovde u lovu na zecove, a ne na pacijente.

Iskreno. — No, derane, koji ti se naukovni sat najviše svidja?

— Poslidnji!

Spremala se. — Čuješ, našoj komšinci mora da ide slabo, kad nije mogla ove godine ni u kupke.

— To sam odmah mislila, jer se je već čitave zime nekako sumnjivo zdravom osićala.

Izrekla se. Došao Turčin k jednoj ženi na selo, pa je zamoli, ne bi li mu htela prodati sirac, da malo založi. „Hoću, veli ona; pogodi, koliko siraca imam i dat ću ti ih badava svih devet“. A Turčin će: „Ženo, ti imaš devet siraca“. — „Ma Turčine, koji ti bis to reko?“

Ipak je zaslužio. Izlupao krajišnik svoga kuma u birtiji, pa ga zato odsudili na 25 batina.

Oficir mu dade pismo i zapovidi mu, da ga odnese na kompaniju, a u pismu lipo napisano i carskim pečatom udareno: Donosiocu ovoga pisma ima se milostivo podiliti 25 batina.

Idući krajišnik u središte kompanije, sastane još u svom selu poznatog mu Mavru Silberfelda i dozna od Mavre da i ovaj putuje u središte kompanije.

— Evo Mavro, dat ću ja tebi 3 seksera, a ti misto mene odnesi ovo pismo na kompaniju? — zamoli ga krajišnik i izvadi 3 seksera.

— Kako ne, dragi! Tebi! Tebi ću ja sve učiniti! — odgovori Židov, a oko mu zasuzi nad 3 seksera. I zbilja, odnese on pismo.

Došo Mavro na kompaniju, preda pismo a oni mu odrapiše milostivo 25 batina.

Kompanija ko kompanija — pomisli Židov, sitivši se na povratku svojih ledja — al ipak sam na laku ruku zaslužio 3 seksera.

Dobro su se izvukli. U nekom selu izdao knez zapovid, da nitko ne smije pivati i vikati, kad se vraća kući iz krčme posli deset sati noću. Nekoliko veselih momaka podju drumom posli deset sati i počnu pivati. Odmah izadje patrolac pred njih i opomene ih: „Molim vas, braćo, nije slobodno pivati, kad se ide kući!“ — „Znamo mi to“, odgovori jedan od momaka; „no mi ne idemo kući!“ — „E, onda je druga stvar!“ reče patrolac i pusti ih, da idu dalje pivajući.

Poslidnja želja. Stara, prestara baka leži na samrtnoj postelji. Kraj nje sidi njezin starac, neveseo i tužan, što hoće da mu umre žena, pa je tek zapita žalostivo: „Bako jedna! Kaži mi, želiš li još štogod ovog svita?“ — „Jao, starče“, prošapta baka, da se jedva čulo: Da mi je samo, da još malo ozdravim!“

Postolarski majstor (svome šegrtu): No, Bartole, što plaćeš? Zar ti ne ide u tek jilo? — Šegrt: Ah ne, majstore! Jilo mi ide dobro u tek, ali mi je žao vola, da ga ubiše radi tako sitnoga komadića mesa, što ga imam na tanjiru.

Iz škole. Učitelj: U svibnju cvata cviče, u srpnju se žanje žito, a kad je najzgodnije, da se tresu jabuke? — Djak: Kad nema nikoga, da ih čuva.

Poludjena riba. Učitelj: Kazo, imenuj meni nekoliko živina, koje se na drvima nalaze.

Kazo: Vrabac, slavulj, pripelica.

Učitelj: Dobro je. Kobi, nastavi dalje.

Kobi: Ribu.

Učitelj: Ti magarac, gdi si čuvo to, da se riba na drvima nalazi.

Kobi: Ne može znati! Jedna poludjena ribu.

Virovnik: „Pa zar tako, vi se hranite piletinom, a meni ne ćete da platite dug.“

Dužnik: „Oprostite, ta samo iz nužde činim, jer mi mesar već ne da na veresiju, a pilićar još daje.“

Rekrutov odgovor. Oficir: „Kada zasviraju, da se razidje cila četa, šta ćeš ti onda učiniti?“ — Rekrut: „Onda ću se i ja razići.“

Žena: „Zašto ne zoveš ličnika, da te izliči od besanice.“ — Muž: „Zašto? Ta upravo mi je on naneo besanicu, jer kada mi je izličio nogu podastro mi je takav račun, da ne mogu od tog doba ni trenutka spavati.“

Dobar ličnik. Ličnik: „Velika vam je srića što ste se meni obratili, jer ću vam ja dati vrlo dobar lik.“ — Bolesnik: „Drago mi je što ste moju bolest tako brzo upoznali.“ — Ličnik: „Lako je to meni, jer ja istu bolu već 20 godina imam.“

Otrovana zmija: Sluga: „Gospodine desila se strašna nesrića.“

Gosp.: „Šta je to.“?

Sluga: „Vašu punicu (babu) ujila je otrovna zmija.“

Gosp.: „Ah, sirota — zmija!“

Oodgvor. Kupac: Čisto mliko sam isko, a u ovom ima vode. Ovo je privara!

Trgovac: Ali molim, vi ste iskali čisto mliko pa zbog tog sam ga malo prija opro.

To je drugo. Domaćica: „Zašto ste otišli sa Vašeg posljednjeg mista.“ — Sobarica: „Jer me je gospodar poljubio.“ — Domaćica: „A vi ste se zato rasrdili?“ — Sobarica: „O, ja nisam, već milostiva gospoja!“

Želudčanu bolest. Pisar: Slatki gospodine doktore, molim srdačno Vaš savit, jer zdana — na dan mršaviji postajem.

Ličnik: Molim, pokažite jezik! Hm, hm, tako vidim stomak vam je bolestan.

Pisar: Pa to je moguće jer već tri dana nemam šta jisti.

Ne opominje se. Učitelj: Prija sto godina jel je bilo vruće, jeli ladnije. Djak (ozbiljno): Ja se bome ne opominjem, gospodine učitelju.

Dobar savit. Lajčo: Imam jedno krasno pseto, ali se navadilo na piliće, pa ne znam čime bi ga mogo odučiti od tog.

Lozija: Pa to je vrlo lako. Skuvaj mu — ali možeš i ispeć — toliko pilića, da se prijide, pa će se ogadit.

Velika tuga. „Dakle Vaša sestra je izgubila muža? Pa je li je već prišla žalost?“ — „Još nije isplatilo mrtačko društvo pripadajuću svotu posli nje-gove smrti.“

Jasno je. Gospodin: „Sanjao sam, gospojice, da sam vas zaprosio, pa šta znači to?“ — Gospojica: „To znači, da ste vi u snu dobrim pametniji, nego budni.“

Velik teret. Stražmešter: „Ti si Luka došao kasnije od kuće sa jednim danom, zato ćeš odsiditi 14 dani zatvora.“ — Luka: „Molim pokorno, moj otac je poslao na vašu stranu jednu veliku šunku od 5 kila . . .!“ — Stražmeštara: „E, to je već drugo, s takim velikim teretom, dabome, da mora čovik zakasnit. Ne ćeš biti zatvoren.“

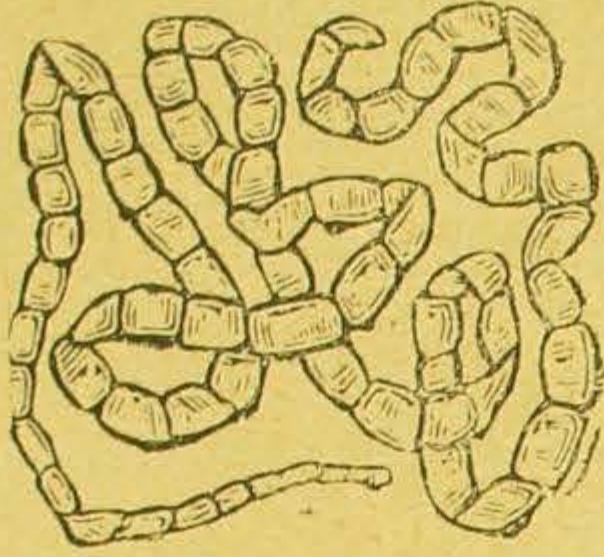
Na hištoričnom satu: Učitelj: Šta znate o rimskim carovima? Djak: „To znam, da su već svi poumirali.“

Kod svota ispod 10 kruna računa se za tovarni list i kutiju 40 filira; preko 10 kruna, kod pošiljke od 5 kila za omot se ne računa, te ide pošiljka franko, uz unaprijed poslat novac u Ugarskoj, Austriji i Njemačkoj. — Ispod 2 krune ništa se ne šalje. — Poste restante pod lozinkom ništa se ne šalje. — Preprodavaoci dobivaju znatan popust.

L. Verteš, ljekarna „k'orlu“, Lugoš 524.

Po liječničkom nalogu uvijek svježe zgotovljeni lijekovi:

VERTEŠ-OVE CUE-PILULE,

protiv pantljikare, u nebrojeno slučajeva oprobano sigurno sredstvo, koje nad ostalima sredstvima ima tu prednost, da ne slabi bolesnika, ne kvari mu stomak, koje neugodne posljedice obično ostali lijekovi imaju, šta više potpomaže varenje i unapređuje tek. Nije ni onda škodljiv, ako nema trakavice. Trakavica u trulom stanju zajedno sa glavom izadje, s toga nemože se više ploditi. — Po čemu se poznaje prisutnost pan-

tljikare? Po tome, da kod bolesnika nastupe razni bolovi, grčevi stomaka i crijeva, povraćanje, pritisak u tijelu, kao i takav osjećaj, kao da se neka knedla valja po grkljalu, vjetrovi, pritisak donjeg tijela, nesvjestica, vrtoglavica, malokrvnost, nemanje teka, zatim užasan glad i tek, malaksalost, nemanje volje za rad, suvišna slinavost, kiselo podrigivanje, bol u prsima, melankolija, itd. kao spoljašni su znaci: oko očiju plave karike, blijedno lice, uvučen jezik, omršavi naduveno tijelo itd. — 1 kutija Cuo-pilula uz predhodno priposlanje 7 kruna 65 filira franko šaljemo. Kod narudžbe molimo naznačiti godinu starosti.

Stomaka bolesti, kao neimanje teka, hrdjavo varenje, katar stomaka, draž, na povraćanje, gadjenje, grčevi, kao i svaku slabost brzo liječi i sigurno odstrani *Verteš-ova esencija za stomak* po propisu doktora Heuffela. — 1 boca 2 krune 50 filira.

Prsa bolesti mogu se liječiti sa *Vertešovim željeznim vapnenim sirupom*. Najbolje sredstvo protiv katara pluća, tuberkuloze, kašlja i prsobolje žutice, malokrvnosti, te posljedica iste, engleske bolesti, kao i kod oporavljanja. Kod slabe, blijede djece sa najboljim uspjehom djeluje pri stvaranju kostiju i jačanju. 1 boca 2 k. 50 f., poštom franko 3 kruna 50 f., 4 boce, redovno je nužno za jednu kuru, franko 10 k.

Zejtin za uho dr. Browna kod reumatičnog i nervoznog bola ušiju, curenja uha, ujanja, gluhosti s osobitim uspjehom rabi se. 1 boca 3 K 60 fil. uz predh. priposlanje 4 K franko.

PIJANSTVO Ko se želi riješiti ove ružne mane, neka uzima sjajnim uspjehom dosta puta prokušani lijek od pijanstva, koji se sprema polag pouzdanih liječničkih propisa u ljekarnici „korlu“ u Lugošu. 1 doza 5 K. Dvostruka doza za jaču strast 8 kruna 80 filira.

Vaš *lijek od pijanstva* Ne mogu propustiti a čudesno je djelovao. Čov- da Vam najtoplije ne jek, za koga sam ga na- zahvalim za *lijek od ručio, sasvim je izliječen, pijanstva*, moj čovjek on je sada najtrijeznije i ne pije već od dva mje- najradišnije čeljade; čemu šeca rakije, što me veo- samo Vama ide hvala. ma raduje.

Bog Vam obilato platio.
Franjo Harlovic,
Kruciza.

Elsa Unterlocher,
Bleiberg.

Krv čisteće pilule ljekarnika Verteša, na uspješnije, najbolje djelujuće i nuz to posve neškodljivo sredstvo za otvaranje stolice. Uslijed vrlo dobrog djelovanja već su sada postale prekopotrebne u kući. Ove se pilule na zahtjev sa šećerom ili bez šećera mogu dobiti. 1 velika kutija 2 kruna 40 filira, koja se franko šalje, ako se naprijed pošalje 2 krune 40 filira.

Protiv slabosti, kao: žutica blijedila, malo- krvnosti, slabosti histeričnih grčeva, slabosti živaca, polucije, impotencije, neplodnosti najbolje i najsigurnije djelujuće sredstvo je: 1 porcija snažeg praška za 5 K 60 fil., jedna dvostruka porcija 10 K, uz prethodno priposlanje 6 ili 10 kruna franko,

Kapavica pa ma kako da je zastarjela, za kratko vrijeme se divno izliječi sa Injectionom i Capsules vegetales. 1 boca Injectiona 2 K 50 filira, 1 boca Capsules vegetales 3 K 20 filira.

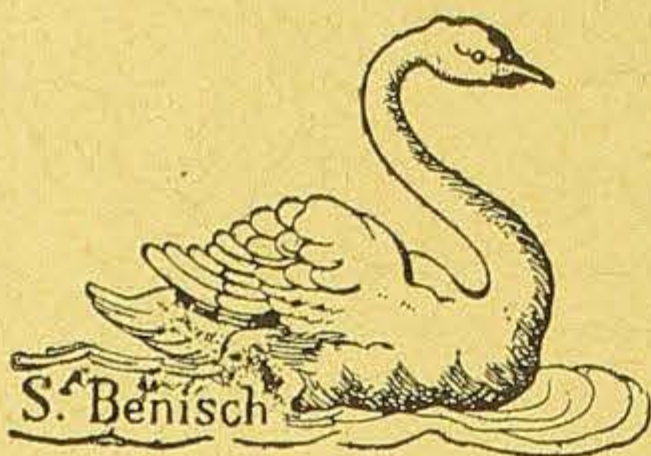
Krasni- brkovi i puna brada najbrže i najsigurnije se odgoji ako se upotrebljuje Dr. Heuffela *pomada za porast brade*. Ona je sasvim neškodljiva koži i za kratko vrijeme mladići s njome mogu odgojiti baš krasne brkove i punu bradu. — Pol doze K 2.50, 1 cijela doza K 4 — Uz predh. pos. K 3.15, šaljemo franko pol, a uz K 4.65 cijelu dozu.

Dobije se u ljekarni L. Verteša „k'orlu“ Lugoš 524.

Najbolji český dobavni izvor!

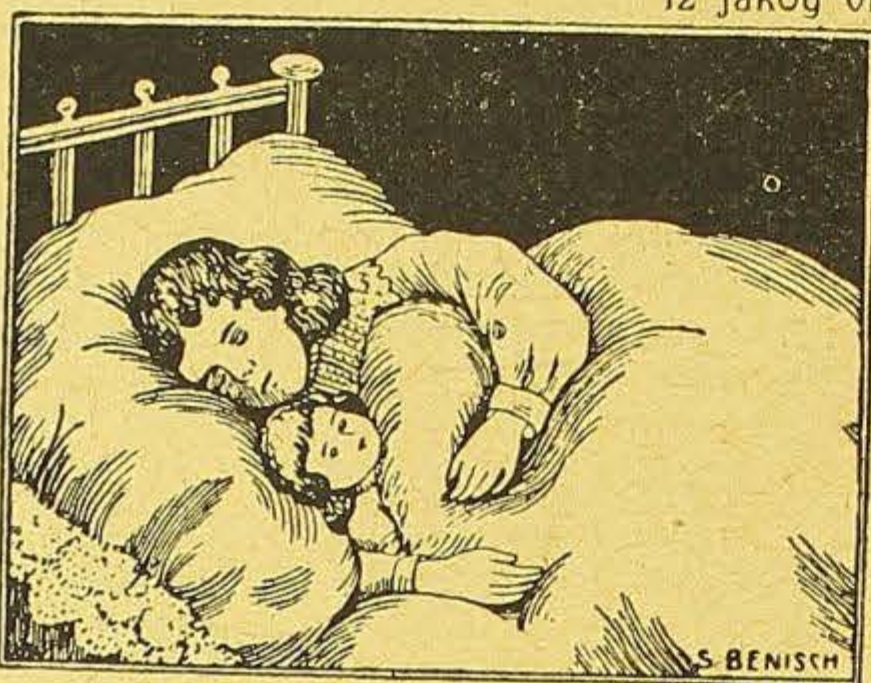
Jeftino perje za postelju i pahuljice!

1 klg. sivog, dobrog, čih. perja K 2.—, bolje K 2.40, 1 kg. čih. perja polubijelo K 2.80, 1 kg. čih. bijelo K 4.—, 1 kg. čih. perja bijelo pahuljičasto K 5.10, 1 kg. sasma bijelog gospodskog perja K 6.40 i K 8.—, 1 kg. bijelog nečih. čupanog pahuljičastog perja K 4.80 i K 5.20, 1 kg. carskog čupanog perja K 5.80, 1 kg. pah. sivo K 6.— i K. 7.—, 1 kg. sasma bijelo K 10.—, 1 kg. finije prsne pahuljice K 12.—.

Kod narudžbe od 5 kg. franko.

Gotovo punjene postelje.

Iz jakog vrlo trajnog crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinga: 1 tuhica 180 cm. dugačka 120 cm. široka, i 2 jastuka svaki 80 cm. dugačak, 60 cm. širok, punjen sa novim sivim trajnim pahuljastim perjem K 16.—; polupahuljastim K 20.—; pahuljastim K 24.— pojedine tuhice K 10.—, K 12.—, K 14.— i K 16.—; pojedini jastuci K 3.—, K 3.50, K 4.—; dvostruke tuhice 200 cm. dugačke 140 cm. široke K 13.—, K 14.70, K 17.80, K 21.—; dvostruki jastuci: 90 cm. dugačak 70 cm. širok, K 4.50, K 5.20, K 5.70; Blazina iz ljepog prugastog posteljinskog gradla; 180 cm. dugačka, 115 cm. široka, K 12.80, 14.80.

Dječje postelje, jorgani, strunjače uz najjeftnije cine.

Razpačava se uz pouzete od 12 kruna počamši franko. — Pakovanje badava. — Izmjena dozvoljena.

Za neodgovarajuće vraća se novac.

S. BENISCH, Deschenitz br. 655. (Čechy).

Bogato ilustrovani cijenik stoji na zahtjev badava.

Pravi je pakao

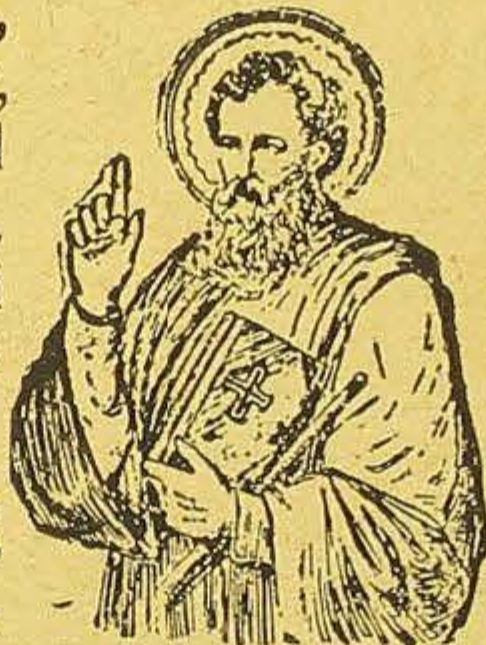
bolestan stomak. Glavobolja, neredi u stomaku, beztačnost, bolest žigarice, žutoća, hrdjava probava, zlakrv, nagomilanje krvi, nesvist, kiselo podrigivanje, grč, začepjenje obično od hrdjavog stomaka, potiču. Stoga tko od ovih bolesti pati, neka odmah upotribe protirajuće

Tablete-Cascardin

Örkény-ove vrsti, koje se mogu dati i dicama i roditeljama. Pol škrinje 1 k. 20 f., čitava 2 k. 20 f. Uvik je imati kod kuće. S naručbom najbolje je i novac poslati i naputnicu ovako adresirati:

UŽASNO

stanje ima onaj, tko u nazebnim i sipljivim bolama pati; ove skoro do očajnosti ubiju čovika. Tko proti nazebi, sipljivosti, rheumi, čupanju kočnji, strljanju, kidanju, proti boli dreka nogiju ili mišica traži lika, neka naruči Örkény-ovo

mazalo „Gaultheria“

točna upotreba kojeg oslobodi od užasne muke. Čuvajmo se imitacija, te ako naručimo 1 tubus za 1 k. 60 f., ili 3 tuba za 5 k. bez poštarina, adresirajmo pismo ili naputnicu ovako:

Likarna „Apoštol“

Budimpešta,
József-körut 64

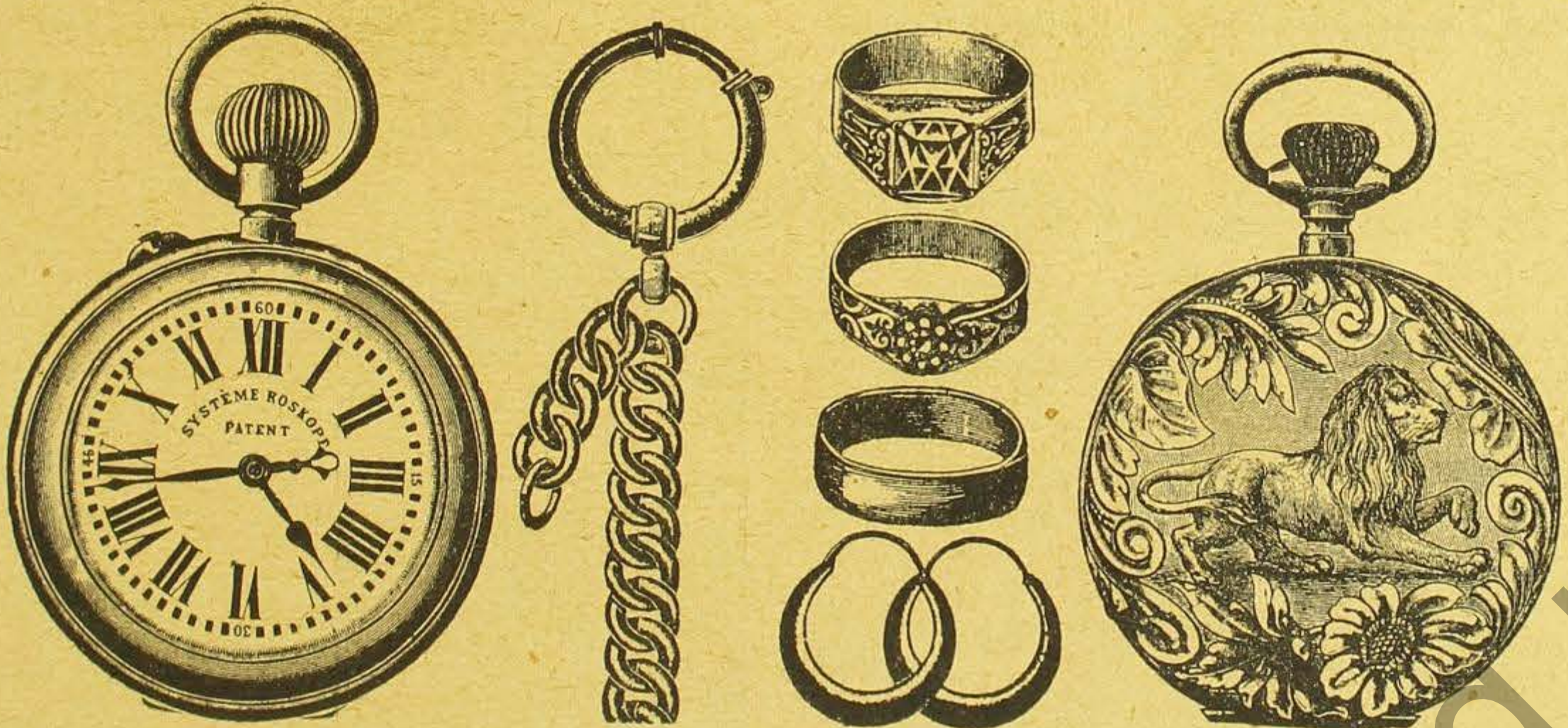

Pa naravno! Ja moram za moje skupe novce meni baš najtrajavije sate kupit. Tako je to ako se uvijek na cinu gleda. Kazuje meni moj otac: „Ti Janko! podaj bolje nekoliko kruna više za sate, al' neka budu prave švicarske, pa ćeš na redovno vrijeme biti svagdi.“ Istina je, otkada ja za tri kruna sate nosim, ili ranim, ili kasnim. — Naš komšija je prije 10 god'na kupio sate kod Suttnera u Laibachu za 15 kruna, pa ih još nikada nije reperirao, jer tako dobro i tačno igju, kao i prije deset godina, a ja zato vrijeme sam za jeftine bazarne sate triput više novaca izdao. Još danas ću iskat jedan katalog od Suttnera, njegov adres već mi je poznat, a glasi tačno ovako:

Weltver- sandhaus **H. SUTTNER u LAIBACHU** Nr. 311. (Krajna)

Švicarske sate su najbolje, najpouzdanije i najistrajnije. Tko hoće ovake sate da ima i tko hoće prave zlatne i srebrne robe da kupi, taj neka ište od ove zdravo poznate Firme jedan krasan katalog, što će svaki badava i bez poštarine dobit.

Vlastita tvornica sati u Švicarskoj.

Nr. 100. Nickel-Patent-Roskopf-sate 36 s. idu K 4.50
 Nr. 1. Nickel Zyl. Rem. K 5.—
 Nr. 719 Srebr. „ „ K 7.80
 Nr. 723. prave švicarske srebrne Fant. s prida K 11.70

Nr. 865. Nickel lanci za sate sa visaljkom K. 1.—
 Nr. 865. srebr. lanac 30 gr. težak K 4.40
 Nr. 851. 50 gr. težak K 6.—
 Nr. 878 Double zlato sa visaljkom K 7.70

Nr. 1064. muški prsten pozlaćen na srebro K 2.70
 Nr. 1068. ženski prsten K 2.40
 Nr. 1056. za ženitbu srebr. —.90 novo zlato K 2.80 14-k. pravo zlato K 7.80
 Nr. 8. Double-Kr. K 1.50 K 1.80, u zlatu K 3.80

Nr. 3. Metall Anker-Rem. Roskopf Doppelm. K 7.50
 Nr. 3. srebr. „ „ K 10.75
 Nr. 780. srebro Anker-Rem. Doppelmantel, kao ovde slikane . . . . K 17.50

Razašiljanje uz pouzete ili priposljanje novca u naprid. Neodgovarajuće izminiti će se ili novce natrag! Veliko izbiranje u krasnom katalogu!

Živo pitanje

je taj čovik, koji bi volio raditi, ali ne može, koji mora do bdije, kada bi spavati htio i sve to upravo radi toga, jer ne zna, da mu bolestan želudac, mlitava probavila prouzrokuju ovu patnju. Ako je želudac bolestan, onda pati cilo tilo, čovik, je nemoćan, postane ljutitim i ne mož', da uživa radosti ovoga života. Ovakovi ljudima pravo blago je Germanova „životna esencija“. U slučaju svake bolesti želudca, grčeva, zatvorenosti, zastojanje štolice, zlatne žile, pomanjkanje teka, nabuhlosti, glavobolje, vrtoglavice, smučenja i. t. d. uzmimo nekoliko kapi od Germanove „životne esencije“, koje likoviti uspih širom svita slave. Onima, koji su debeli i nagingju na ugojenost rado uzimaju misto probahrile. Naručite 2 boce, stoje 2 K. 80 filira (u ime odpreme se računa 40 filira) — manje se ne šalje; naručuje se kod K. Germana likarne u Bjelovaru br. 82. (Bjelovar područje Körös).

Tko želi

RAKIJU (ŽGANICU)

bez kotla, nek si naruči kod

trgovca **RADOVANA POPOVIĆ**

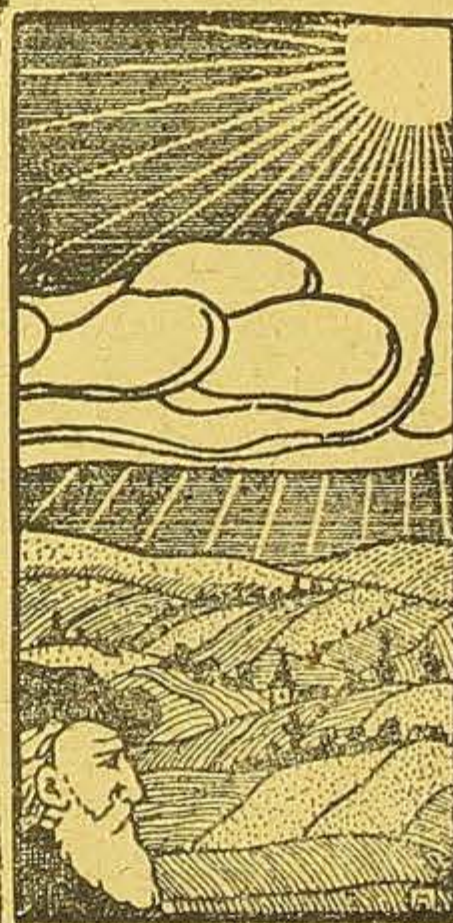
u **Novom-Sadu (Ujvidék)**,

jednu podučavajuću knjigu, iz koje će naučiti kako se može praviti svake vrste rakija i kako se s vinom postupa. Ciena joj 6 kruna. — Ovdje se može naručiti sav potrebiti material, koji zajedno sa prahom potrebnim za 100 litara rakije stoji samo 8 kruna, svega 14 kruna.

SVAKI NEK SI NARUČI poučavajuću knjigu i potrebiti materijal za ugotovljanje rakije. Tko će naručiti, ne će požaliti. A tko radi po uputama knjige, vremenom će obogatiti.

Ako je jednomu skupo, nek ih više zajedno naruči, pa će pojedincu jeftinije doći.

Tuže se

Gospodari, da im polja slabo uspevaju a

Zašto? Zato jer ne rade racionalno.

Eto Vam jeftini savjet:

Žrtvujte 5 filira i naručite si jako zanimiv i poučan cjenik sa krasnima slikama svih gospodarskih strojeva od društva

„Gospodar“ **Milotice n/B. Moravska.**

Proizvedba i prodaja svih gospodarskih strojeva i pripadaka.

Stara istina

je da dobrom vinu ne treba firma, nego sam od sebe mu se širi glas. A ne samo da je vinom ovako, za svaku dobru stvar brzo dozna svit. U sadašnje dobo mnogo govore po cijeloj kraljevini o jednom čudovatom izumu, koji kod bolova nazebe i sipljivosti takim vanrednim uspihom diluje, da bolesnici već napadaju izumitelja, koji nemože od bez para lika toliko pripravit, koliko je nazebnima i uložnima bolesnicima potriebno. Ime je ovog lika „Menfor“, kojeg sa sigurnim uspihom upotribljavaju od reume, nazebe, uložne bole, od prihlade potičući raznolike bolesti, posli teške tilesne radnje kod umora, proti trganja, glavobolje, bodenja sa strane, oprhlosti rukiju i noga bol ledja itd. Tako je kao mast ovaj Menfor, od kojeg bolesnik malo pušti na bolesno tilo, raztare, posli tog bol sasvim nestane. Govore, da koji tušta radu, ili tušta pješice hodaju, frišku snagu dobiju ako mišnice s Menfor tvarom umazaju i posli tog

za dvaput toliko znadu uradit i hodati, nego prija tog. Upotribljavaju još proti hunjavice, influenze, teškog disanja, zubobolje, rujba, zlatne žile, kukacujeda i proti drugog i svakdi se samo dobro govori od njegovog djelovanja.

I glasoviti ličnici su se očitovali o „Menfor“-ovoj snagi i tako jedan pukovnijski ličnik toje piso o njemu, da je i u svojim bolnicama pokušao, koji ljeti na vežbama nisu mogli hodati i kad su s „Menfor“-om umazali noge tako su išli, kao da su nove noge dobili.

Opet jedan drugi ličnik to je pisao, do proti rheumatičke bole mnogo godina je ličio jednog starog gospodara i u koje dobo je davo njemu „Menfor“, da ju upotribljava, toje kazo starac, samo da sad viruje rečenicu glasovitog Jokaije po kojim „Stari čovjek nije mator čovjek“, jer posli umazovanja s „Menfor“-om, kao daje brza, mlada snaga prelazila starčeve kosti. Jedan treći ličnik više orbanac imajućih bolesnika je ličio s ovom tvarom i nise mogo dosta načuditi djelovanju njegovomu.

Ko ovu „Menfor“ tvor jedanput pokuša, taj svima poznatima s dobrom dušom preporučiva. Cina jednog tuba na probu 1 krana, jedan velik tub 2 K. Naručbe ili poštanske naputnice točno treba atressirat ovako:

Szent-Péter gyógyszertár, Bpest, 44., Rákóczi-tér 2.

Broj telefona: 266-

IMRA ŠTEINITZ

naslidnik JOSIPA ŠPRINGERA
U SUBOTICI.

Na svatove, prela, balove i izborne
skupštine daje u zajam

na te cilji pripravljene

male i velike šatre sa ponjavama
što ne prokisivaju, slučajno daskama
postavljene, ogradjene sa dobrim
vratima, zatvorene da se zimi mogu i
grijati; daje fino posudje: tanjire,
zdile, čaše, boce; noževe, vilice,
ubruse, salvete, lonce, kotlove za
kuvanje: stolove, stolice, klupe, sve
u najvećoj miri.

Za čistoću, tačnu i čestitu poslugu odgovora.

Prvo subotičko poduzeće za
podvorbu šatrama i sudima.

IMRA ŠTEINITZ,

naslidnik JOSIPA ŠPRINGERA.

III. krug kod crkve sv. Roke.

Broj telefona: 266.

Veliki štednjak (šporelj) dajem u zajam za 5 kruna.

100 komadi pletenih stolica najmljujem za 10 kruna.

Priporučujemo vlastito izredjeno

nadgrobno kamenje

u najjeftinijoj tvorničkoj cini

FEKETE, PALATINUŠ I BARTUŠ

u SUBOTICI, Deák-ulica br. 68.

(Pijaca od mesa.)

Najveća kršćanska trgovina manufakturne robe

≡ U SUBOTICI ≡

STANTIĆ I DRUGOVI

„KOD ZLATNOG KRIŽA“

priporučujemo našem bunjevačkom narodu
najveću pravu kršćansku radnju u kojoj se
nalazi najveći izbor svake vrsti robe t. zv.

■ ■ ■ ■ čoje, platna, svile i kumaše, najveći izbor svake ■ ■ ■ ■
vrsti sukna za muška i ženska odila, zefira,
batista i t. d. — Sva roba iz najboljih i prvih
■ ■ ■ ■ tvornica. — Posluga susretljiva, mire poštene. ■ ■ ■ ■

Sa odličnim poštovanjem **STANTIĆ I DRUGOVI.**

Najstarija tvrtka perja
za krevete u Českoj.

Jeftino perje za posteljinu iz Česke.

Dvostruko čišćeno šaljeno bez troška na na svaku postaju pouzećem ili ako se unapried plati, u novom, uporabljivom zamotku (ovaj badava), uz vrlo jeftinu cieniu dobru robu čupano ili nečupano već prema želji.

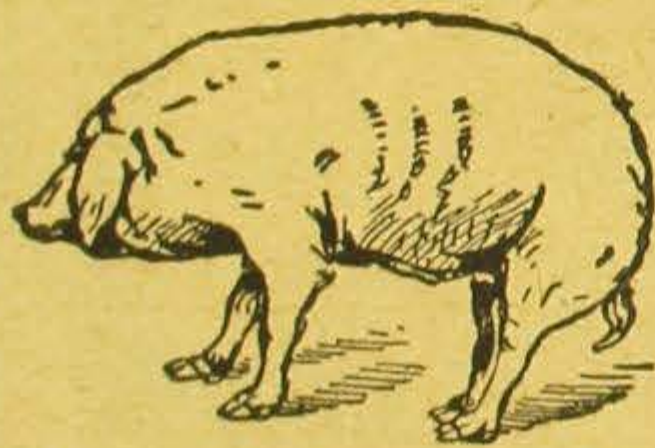
Ciena po 1 kili: Sivo perje za posteljinu od 1 K 84 f. do K 2·80. Bielo, perje za posteljinu od 3 K 20 f. do K. 6.—. Bielo, vrlo pahuljasto gusčje perje (polupaholjice) K 6.— do K 12.—. Sive pahuljic (paperje) K 5.— do 10.—. Biele pahuljice (paperje) K 8.— do K 16.—.

Gotov postelje! dovoljno napunjene, u vrlo gustom, crvenom ili modrom nankingu 1 tuhent 180 cm. dug, 116 cm. širok, 2 jastuka za glavu 80 cm. dugi, 58 cm. široki, po K 14.—, 16.—, 18.—, 20.—, 30.—, 40.—, do 80.—, Postelje od K 20.— dalje napunjene su bielim perjem.

Ako se želi, mogu se želi, mogu se postelje i to tuhenti jednokrilni i dvokrilni, do nji dio postelje i jastučci za uzlavije poslati u svakoj željenoj boji velećini. — Pošiljke počevši od 9 K 20 f. šalju se na svaku postaju **franko**. Dopušta se **izmjena i povratak** uz odbitak poštarine. Cjenik perja za posteljinu badava. Uzorci porja i posteljine, ako se pošalje 40 filira u markama. **Jamči se za najpošteniju podvorbu.**

A. FLEISCHL & SIN, prije ANTUN FLEISCHL, u Neuern br. 152. (Česka).

GAZDE!

Prije uporabe hranivog prah.

Pročitajte pozorno slideće, pa će te se uviriti, da ne triba nikom ni u Ameriku otić dollara tražit, ni u Nimačku marke zapaćati, ni u Klondiku zlata tražit, jer sve ovo blago svaki čovjek može naći u svojoj kući i u svom gospodarstvu. Pripoznato je, da se na svitu ne može ni načemu bolje obogatit, nek odranjivanjem marve, svinja i konja. *Samo šta malo njih zna tu ta'nu, kako mož marvu, svinje i konje ne izdašn ma, debel ma i lipima opravit za malo vr ema tako da na vašaru svako oko na njemu ostane i da ga uz dobre novce može prodat.* Malo ji znadu, šta triba raditi, da se tele, prase i ždribe brže

Posli uporabe hranivog prah.

razvije, urani i kao okošten od redovnog na veće naraste. Zaista ovo malo nji znadu, jer ko zna, taj neće dragovoljno prodat i drugim ovu tajnu, da neće i drugi imati takvu lepu marvu, svinje i konje. *Dakle, da ova tajna ne bude, odlučio sam, da ću ocitovat ovaj hranovih prah s kojim se ovaku čudo može činiti.* Ime je ovog prava:

„Demeter-ov hraniviv prah.“

Svaki gospodar nek se služi bezuvitno s ovim prahom, jer veleliepu, uranjanu i za rad sposobnu marvu će imatati. Ko ovo ne upotribljava, taj je sam sebi nepriatelj i odbaci sam od sebe novac. Veliko djelovanje ima ovaj prah prema kravj, jer od redovnog dobr m boljeg i dobrim više mlika dadu. Jedna kutija kravinog praha 60 filira, 10 kutija narućeno prosto od postarine dobija s pouzećom ili kad novac unapried pošaljemo. Mogu narućiti i više njih zajednički, tako na svakog manje turka pada.

Prah za nošenje jaja, od ovog snesivaju kokoši dobrim više, nek redovno i vimom još, kad inaće jedva snesivaju i kada su skupa jaja. Jedna kutija 30 filira, kod 20 kutija prosto od poštarine.

Mast proti ušivih. Brzo tamanjivajuća mast proti ušivih kod marve, svinja i konja. Ne ukaljiva, kao druga mast. Jedna kutija 1 kruna, kod 6 kutija prosto od poštarine.

Sve ovo dobije se kod tvorca:

Demeter N. Kornél apothecar, u Szászvárošu.

POLIPŠAT i LIPIM OSTAT

već nije nerišeno pitanje, otkad je po svem svitu pokušana
i u upotrebi sasvim neškodljiva

Schneiderova mast za lice i sapun

dostigla do svih krugova ljudi. Sasvim je svejedno ili muškarac, ili divojka, ili žena, gadno lice svakim je žalost a srićan je taj koga oslobodi Schneiderova mast i sapun od žuto-crveni zakopa piga, sa čijeg lica, sa rukiju, vrata i sa tila gadne brazde, mrske, izpucane kože, crno lice, bubuljice, mitesere, lišaj, žuljeve, gulenje kože i svake vrsti gada kože najedared nestane, što mnogo zafalni pisma potvrđuju.

Ove slike zanimljivo pokazuju, kako se čovik promine posli uporabe Schneiderove masti i sapuna, kako ostaje lipota dražljivost do velike starosti i kako postane od piga pogrdjeno lice čisto i milo.

Više milijuna

mogu zafalit lipotu svoju Schneiderovoj masti i ko samo jedanput je upotribe, već posli nekoliko dani osvidočit će se o njezinom čudnovatom utisku. Sasvim neškodljivo i pošto nije masno, lice ne bude sjajno kao od druge masti

Cina Schneiderovoj masti i sapuna :

1 mala čaša	1 krana	1 velika čaša	2 krune	1 komad sapuna	1 krana
6 " "	5 "	6 " "	10 "	1 kutija pravog praška	
12 " "	10 "	12 " "	20 "	za lice od ljubičice	2 "

Kod veće naručbe znatan popust. Svaka naručba se odma potajno otpremi po samom dogotovljaču, na koga adressirati treba sve ovako :

Likarna JOSIPA SCHNEIDER, REŠICA glavni trg 573. (Južna Ugarska.)

U Ministeriji za zemljodilstvo i obrt, po najnovijim podacima sastavljeni

SAJMOVI (VAŠARI) U UGARSKOJ.

A

- Abád-Szalók (Szolnok m.) 16. velj., 18. svibnja, 10. kolov., 11. nov. u nedilju i poned.
- Abauj-Szántó (Abauj-Torna m.) prid vel. četvrt., 13. jula, 4. okt. i 6. dec. Po jed. dan živinski sajam prid datum.
- Abony (Pest m.) 30. maja, 20. aug., 30. nov. uvijek prid datum u ned. i poned.
- Abrudbánya (Alsó Fehér m.) po star. kal. na Todora; prve ned. maja, prid Miholj i Božić u poned. za sitnariju a prija jedan dan živinski vašar.
- Ača (Pest m.) 15. aprila, 29. oktobra.
- Ada (Bačka) 19. marta, 15. juna i 25. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Alamos (Alsó-Fehér m.) 5. marta, 4. sept., za sitnariju, a prid njim jedan dan živinski sajam.
- Alberti (Pest m.) 16. maja, 13. jula, 5. nov. uvijek prid dat. ned i poned.
- Alčil (Arad m.) 24. apr., 11. jul., 26. okt. uvijek u poned. il prid datum u poned.
- Alcina (Szeben m.) 20. febr. i 31. aug., za sitnariju, a prid njim živinski, — ako datum u ned. il svetac biva, slidećeg dana drži se sajam.
- Algjogj-Alfalu (Hunyad m.) 5. maja, 5. sept., 30. dec., za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alho (Vaš m.) 19. marta, prid Duhove u poned 8. okt. i 18. dec.
- Alibunar (Torontál m.) na Duhove i uzviš. Bl. Div. M. u nebo uvijek po star. kal.
- Almakerek (N.-Küküllő m.) 12. marta, 13. juna i 30. sept.
- Aljmaš — Almaš (Bačka) 9. febr., 1. maja, 14. sept. i 22. nov. ako označ. dani u ned. bivaju, onda u poned. biva sajam, ako osim poned. datum na drugi dan pada, onda prid dat. u poned. biva sajam.
- Alpar (Pest m.) na cvitnicu i 10. okt. u ned. i poned. prid dat.
- Alparet (Szolnok-Dob. m.) 2—3. jan. na cvitnicu i na Spasov dan; po star. kal. 1—2. aug. i 10—11. oktob.
- Alšo-Dióš (Požonj m.) u utorak posli glune ned., iza ned. sv. Trojstva za Ēgidijom i sv. Andrijom slideći utorak.
- Alšo-Domboru (Zala m.) 19. marta, 16. maja, 13. jula i 9. dec.
- Alšo-Kubin (Árva m.) febr. za ned. „sexagesima“ za cvitnicom, 24. juna, 8. sept., 19. nov. uvijek u poned. posli označeni dana.
- Alšo-Lendva (Zala m.) 25. jan. „miserere“ ned. u četvrtak, na vel. četvrt. posli Duhova u poned. 28. jula, 28. aug., 28. okt., prid Božić u četvt.
- Alšo-Mecenzef (Abauj-T. m.) prid Uskrs u utor., 6. sept., — 2. jula, slid. poned. i 1. poned. adventa.
- Alšo-Nemedi (Pest m.) 2-ge ned apr., 4-te jula, 2-ge sept., 3-će dec. nedilje i poned.
- Alšo-Nyarasd (Požony m.) 24-ti apr., 26-ti jul., 8-mi sept., 25-ti nov. slid. četvrtak.
- Alšo-Őr (Vas m.) posli uskrsa u 2. poned. 10. aug., 11. nov.
- Alšo-Porumbak (Fogaras m.) 14. apr., 1. sept. živinski sajam.
- Alšo-Rakoš (N. Kük. m.) 24. apr., 24. juna, 21. sept. za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alšo-Šagh (Vas m.) 4. apr., 25. maja, 21. sept., 5. nov. ako na svetac pada, slideći dan biva vašar.
- Alšo-Šarvar (Szolnok-Dob. m.) 1. maja, 3. okt.
- Alšo-Sentgjörgj (Jas-N.-Kun-S. m.) 10. jan. u poned. za nedelj. sv. Trojstva, 2. aug., 15. okt. prvi i dva poslid. ako u posleni dan pad. bivaju u poned.

- prid označ. danom; ako dat. u ned. pada, slideći dan biva sajam.
- Alšo-Sopor (Szilágy m.) u četvrt. posli Marinja, na Petrov; na Miholj, u prvi četvrt. adventa uvik po star. kal.
- Alšo-Verecke (Bereg m.) 6. sičnja, marta o Aleksi, 28. apr., 29. juna, aug. Marie i okt. Paraskeve nedilje u sridu i četvrtak.
- Alšo-Žuk (Kolož m.) 20. maja, 4. sept., 1. 2. i 3. maja za ovce.
- Alvinc (Alšo-F. m.) 24. jun., 25. nov. za sitn., a prid njim živinski dva dana.
- Antalfalva (Torontál m.) 1. apr., 10. okt.
- Apáti (Zala m.) 21. marta, u sridu prid Duhove, angjela čuv. slid. dan, 31. okt.
- Apatin (Bačka) 7—8. maja i 7—8. okt. ako su označ. dan i osim ned i poned., biva prid označ. dan u ned. i poned. sajam.
- Apátfalva (Borsod m.) 19. marta, 29. maja, 14. aug., 30. nov.
- Apátfalva (Čanad m.) 24. apr., 26. jula, 8. sept., 25. nov. slideći poned. i utorak.
- Apoštag (Pest m.) 24. juna, 12. okt. prid dat. u ned.
- Arač-Vranjova (Torontál m.) 13. maja, 13. jula i 30. okt.
- Arad (Arad m.) od petka prid Gluhu ned. posli Petrova od petka i od pet. prija 5. nov. uvik po 5 dana traja. I to petkom i subo. Živinski, a ned. i poned. za sitnariju.
- Aranjoš-Marot (Bars m.) prija 2. febr. i prid Uskrs u poned. i utor., posli Gjurgja 2. ned. u poned. i utor.; prid 29. jun. posli Sv. Jakova 2 ned. u poned. i utor 29. sept., 1. nov. i 25. dec., prid označ. dan u poned. i utor.
- Aranjoš-Medgješ (Szatmár m.) Velike ned. — Bile ned. — na Spasov, 24. juna, 8. aug., 5. nov. i 24. dec. datumom označ. ned. utor. sridu i četvrt. ako označ. dani na svet. pad. prija te nedilje biva sajam.
- Aroksallaš (Jas N. K. S. m.) 24—25. febr., 15—16. juna, 5—6. aug., 21—22. sept. ako su označ. dani posleni, prid označ. dan u ned. biva.
- Asod (Pest m.) posli Spasova — sv. Stipana i sv. Martina u petak.
- Assonjfa (Győr m.) 9. maja i 14. sept.
- Assonjfa (Vas m.) 13. jula.
- Alša (Pest m.) 15. aprila, 29. oktob.
- Avašujvaroš (Szatmár m.) 1. marta, 1. maja, 12. juna, 15. aug., 25. okt. u poned.

B

- Baan (Baranja m.) 10. marta, 1. juna, 29. sept. i 8. dec.
- Baan (Trenčen m.) 2. jan. živinski, — 5. jan. za sitnariju, 1-og febr. živinski, 7-og febr. za sitnariju, 17-og apr. živin. — 20-og apr. za sitn., 22-og maja živin. — 25. maja za sitn. 22-og juna živin. — 24-og za sitn. 1. aug. živin. — 17-og aug. za sitn., 25-og sept. živins. — 28-og sept. za sitn., 26-og okt. živin. — 28-og okt. za sitn., 11-og dec. živin. — 14-og dec. za sitn.
- Baboča (Somogj m.) 19. marta u poned. za ned Sv. Trojstva 24. aug., 30. nov.
- Bač (Bačka) 10. marta, 21. maja, 8. sept. i 26. okt. slid. poned.
- Bač-Földvár (Bačka) 22. marta, 22. maja, 21. aug. prid. dat. u ned.
- Baja (Bačka) u ned. prija 14. febr., 24. apr., 22. jula, 21. sept., 6. dec. ako označ. u poslen dan pada, prid dat. u ned. i u pon. biva vašar.
- Bajmoc (Nyitra m.) 7. jan. za sitnariju, 17. apr. živinski, 24. apr. za sitn., u utor. prid Duhove živin. posli Duhova za sitn., 17. aug. živin. 24. sitn.; 4. okt. za sitn. a prija 8 dana živin.; 4. nov. živin., 11. nov. za sitn., 30. dec. živin.
- Bajmok (Bačka) 25. maja, 24. aug., 11. nov. ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid označ. dan. u pon. biva sajam.
- Bakabanja (Hont m.) u subotu prid ned. „septvagesima“, prid Gjurgjev živin., na Gjurgjev za sitn., 1—2. jula, 31. aug., 1. sept., 6. dec.

- Bakonja (Baranja m.) 10. juna, 29. sept.
- Bakša (Zala m.) 4. maja, 14. sept.
- Balázfalva (Alšo-F. m.) u subotu prid cvitni, 2. jula, 6. dec. za sitn. a prid njim 1 dan živinski.
- Balaša-Gjarmat (Nograd m.) 6. jan. i 2. febr. prija dat. u pon. i utorak, ako dat. na svetac pad. posle dat. slid. 2. dana biva sajam; iza ned „Laetare“ u pon. i utor. prija 1. maja, 26. juna ako u ned. pada onda slideći poned. i utorak biva, ako u subotu pada prid dat. u poned. i utor. biva, 20. aug. ako ovaj dan u ned. pada, slid. 2 dana, ako u drugi dan pada, onda prid dat. u poned. i utor. biva; 29. sept. ako u ned. pada slid. poned. i utor. ako drugi dan pada, prid dat. u poned. i utor. biva sajam; poslid. poned. i utor. miseca oktobra.
- Balatonfüred (Zala m.) 14. jan., 15. apr., 11. jula, 11. sept.
- Balkani (Sabolč m.) u poslid. utor. marta, juna i okt. miseca; i prid Božić u utorak.
- Banfi-Hunyad (Kolož m.) 25. jan. i utor. prija Uskrsa i Duhova; 26. jula, 21. sept. i 25. nov.
- Bankfalva 3. maja, 9. dec.
- Banlak (Torontal m.) 11. rujna.
- Banok-Sentgjörgj (Zala m.) 24. apr., 24. juna, 3. aug. i 29. nov.
- Banrév (Gömör m.) 17. marta i 6. sept.
- Baračka (Bačka) 17. juna, 20. okt. ako dat. u ned. pada, slidećeg poned. biva sajam.
- Barč (Somogj m.) 1. apr., 24. juna, 2. sept. i 9. dec.
- Brnjevar-Baranjava (Baranja m.) 2. febr., 8. juna, 5. aug., 15. nov., u poned. onih ned. kada označ dani padaju.
- Bartfa (Saros m.) 24. febr., 19. marta, 15. maja, 24. juna, 1. sept., 15. okt., 21. dec. u sridu ovih nedilja obični a prid njim u sridu živinski sajam.
- Battonja (Čanad m.) na dvi ned. prija cvitnice u ned. prid Petrov; i na dvi ned. prija Sv. Dimitrije.
- Bath (Hont m.) u četvrt. prid „Septvagesimu“ živin., a za tim u poned. za sitn. Prid „Rogate“ — Lovrinca i Martina uvek četvrtkom živin., za označ. dan slid poned. pak za sitn.
- Batorkes (Estergom m.) 25. jan., 4. maja, 2. jula, 14. sept., 11. nov.
- Batoš (Kolož m.) 27. jan., 21. maja, prid njim živinski vašar.
- Bata (Tolna m.) 9. apr. i 15. okt. te ned. kada dat. pada u poned.
- Batasek (Tolna m.) 19. marta, 16. juna, 24. sept., 28. okt. prid dat. u poned.
- Bazin (Požonj m.) febr. na Dorotheu; prid Uskrs; juna posli Bonifaci-je; jula posli Mandal; aug. posli Sv. Augustina; okt. posli Sv. Franje; nov. posli Sv. Kate uvek u sridu.
- Beel (Bihar m.) 1. nedilje apr., jun. i sept. 3. nedilje okt. utorak za živinu a u sridu za sitnice.
- Bečhely (Zala m.) 19. marta, 11. maja, 11. sept., 13. okt.
- Bec (Šomogj m.) 23. maj., 4. okt.
- Bega-Stgjörgj (Torontal m.) 15. apr., 30. sept., 20. juna.
- Bekeš (Bekeš m.) 24. marta, 20. juna, 29. sept. ako dat. u poslen dan pad., uvek prija dat. u ned. poč. sajam.
- Bekeš-Čaba (Bekeš m.) 3. marta, 1. jula, 26. okt., 2. dec. adventske ned.
- Bela (Sepeš m.) 15—16. jan., 16—17. apr., 28—29. maj., 16—17. jula, 24—25. sept., 26—27. nov., 17—18. dec.
- Bela-Uj (Sepeš m.) 2. febr., 5. juna, 19. nov.
- Belenješ (Bihar m.) na Marina, — Sv. Gjurgja, — Sv. Ilije, — Sv. Dimitr, u četvrt. i petak uvek po grčk. koled.
- Bellatinc (Zala m.) 20. jan., 24. febr., 25. apr., 27. juna, 15. jula, 5. nov.
- Belték-Krasna (Satm. m.) 10. febr. utor. posli Uskrsa i Duhova; 21. jula, 22. sept., 10. nov., 22. dec.
- Belluš (Trenčén m.) febr. na Matiju; poslid. sride aprila živin.; a četvrt. za sitn.; jun. na Filipa i Jakova; aug. na preobr. Isusa; na malu Gospu; i okt. na Šimun Judu.

- Beodra (Torontal m.) 6. maja, 8. sept., 1. nov. ako datum nepada u ned. onda prija dat. u ned. biva sajam.
- Beregsas (Bereg m.) u sridu i četvrt. prid cvitnicu; u sridu prid Duhove i posli Spasova u petak; sv. Antuna Pad. slid. ned. u sridu i četvrt.; u četvrt. i sridu ned. Sv. Bartholomeja; Svisveti, — Sv. Luce, — ned. takodjer u sridu i četvrt.
- Beretjo-Ujfalu (Bihar m.) prid 24. apr., 15. aug., 9. okt., 21. juna u sridu i četvrt. živinski sajmovi.
- Berkenješ (Kolož m.) na petrov po star. kal.
- Berkešd (Baranja m.) 2. marta, 30. juna. Ako na ned. pada onda zatim u poned.
- Berkeš (Satm. m.) na Tri Kralja; 24. apr., juna posli Ivana krstit.; i nov. mis. posli Luke u petak, 1—2—3-eg maja, sajam za birke.
- Berki (Šomogj m.) utorak posli Uskrsa; 27. juna, 10. aug., 25. sept.
- Berzence (Šomogj m.) na cvitni poned. 13. juna, 10. aug., 28. dec.
- Berzevice (Šaroš m.) prid: — Balinta (14. febr.); Uskrs — Duhove, Bartholomeja, — (24. aug.); Svisvete, — i Božić — u sridu; ako na ove sride svetac pada, onda prid ovom ned. u sridu biva sajam.
- Berzova (Arad m.) 21. marta, 6. jula, 26. okt. uvik prid dat. u ned.
- Besterce-Vag 3—7. jan., 11—15. apr., 13—17. juna, 8—12. aug., 19—23. sept., 8—12. nov.
- Besterce (Nasod m.) na pepelnicu 17—18. maja; posle Barthola, i prid svetu Katu u sridu, a marven. sajam prija tri dana se počima.
- Bestercebanja (Zoljom m.) 25—27. jan., 7—9. maj., 29—30. nov., 1—2. dec.
- Bethlen (Solnok Dob. m.) 5—6. apr.; posli Duhova u ned. i poned., prid. malu Gospu; i posli Kate u ned. i poned.
- Bethlen-St.-Mikloš (Kiš-Kük. m.) 25. apr., 21. sept., 13. dec. za sitn. a prid njim po tri dana živinski.
- Bezdan (Bačka) 15. marta, 16. jula, 29. sept., 19. nov. prid označ. dane u poned. ako dat. u ned. pada, onda u slid. poned., ako pak dat. na poned. pada taj dan biva sajam.
- Bičke (Feher m.) 25. jan., 3. maj., sept. na Sv. Matu evang. jula Sv. Jakova nedilje u utorak i sridu.
- Bihar-Püspöki (Bihar m.) 30. nov.
- Biksad (Satmar m.) 12. jula, 25. aug., 19. sept.
- Bilak (Besterce-N. m.) 21. mart.
- Billet (Torontal m.) 26. marta, 15. juna, 8. okt. ako datum na ned. pada — taj dan, inače prid dat. u ned. biva.
- Bilke (Bereg m.) 20—21. maj., 17—18. jula, 14—15. aug., 20—21. sept., 18—19. okt.
- Birkiš (Krašo-S. m.) 28. jan., 6. apr. posli grčko istoč. Duhova u ned.
- Boldogfalva (Hunjad m.) po star. kal. u subotu prid cvitnicu, 20. sept.
- Bodon (Torda-A. m.) u sridu posli Duhova.
- Bodokő (Abauj-T. m.) 16. febr., 26. maja, 11. aug., 11. nov.
- Bodokő-Varalja (Abauj-T. m.) 12. nov.
- Bodajk (Feher m.) posle nove god., — 29. juna, i Miholja, slideći poned.
- Bodrog-Kerestur (Zemplen m.) 24. febr., 24. aug., 24. nov. i duhovske nedilje u četvrt.
- Bodzaš-Ujlak (Zemplen m.) 18. jan., 24. marta, 14. jula, 17. okt., 21. dec.
- Bogdanj 12. marta, 24. juna, 4. okt. — tih nedelja uvik u sridu.
- Boica (Hunjad m.) I. ned. posta, prid cvitnu ned. Spásov dan, iza Borbale četv. i pet. po star. kalend. živinski sajam.
- Bokšanjanja (Krašo-S. m.) 1. apr., 16. maja, 11. jula, 20. sept. uvik petak, subota i ned. posli datuma.
- Boka (Torontal m.) 15. sept. ako u ned. biva — na datum — inače prid dat. u ned.
- Boldogassonj (Mošon m.) 1. febr., prid Duhove, veliku Gospojinu i prikazi-

- vanje Divice u poned. ako bi ovi dani svečani bili, slideći dan biva sajam.
- Bolkač (Kiš-Kük. m.) 18. marta, 9. nov. za sitn.; a prid njim po tri dana traje živinski.
- Bonchida (Kolož m.) iza „Laetare“ 30. juna, 21. okt. a prid njim po jedan dan živinski.
- Bonjha (K.-Kük. m.) posli čiste sride i Duhova — četvr. i srida — 27. sept.
- Bonjhad (Tolna m.) 6—7. marta, 1—2. maja, 10—11. jula i 4—5. sept. uvijek prid datum poned. i utorak.
- Boroš-Jenő (Arad m.) prid Ivana krstit.; — Ilije pror. ned., — i prija Paraskeve u ned. po star. kal.; a prija data živin.
- Boroš-Šebeš (Arad m.) po novom kal. Gjurgjevske i Miholjske nedelje; a po star. kal. Nikoljske ned. u sridu.
- Borošćankő (Vaš m.) drugi poned. korizme; 3. maja, 10. juna, 14—16. sept.
- Borša (Kolož m.) 24. febr., 6. maja, 4. okt.
- Botornja (Zala m.) 8. juna, 9. sept. posli dat. u ponedeljak marvin.
- Bozok (Hont m.) 5. maja, 30. aug., 11. dec.
- Bozovič (Krašo-S. m.) prvi utorak jan., 1. apr., prid Spasov pravosl. utorak i 1. utor. oktobra.
- Bő (Šopron m.) 6. febr., 9. maja, 10. aug., 4. okt.
- Böhönje (Somogj m.) 19. marta, u petak posli Brašanca; 20. jula, 21. aug.
- Böš (Požonj m.) 14. jan., 24. marta, 1. maja, 6. aug., 28. okt. ti nedelja uvijek u četvr.
- Brad (Hunjad m.) treći četvrtak marta, juna, sept. i dec. Naprid dva dana živinski.
- Braššo posle Brašanca na nedelju dana, — posle Luke četvr., petak, subota. Naprid 3 dana živinski.
- Brozova (Njitra m.) posle Tri Kralja; i prija čiste sride u poned.; na cvitni poned. prija Duhova — Sv. Ivana krstit. i Sv. Stipana kralja u poned.; posle Mate i Imre Mirka u poned.
- Breznobanja (Zoljom m.) marta na „Laetare“, prid Duhove u sridu; 16. aug., 30. nov.
- Boroslo (Šaroš m.) 1. jan., 2. jula, 13. dec.
- Brocko (Njitra m.) prie Antuna pustinj., — Josipa 19. marta, vel. Gospe, — i Martinja — utorak.
- Budimpešta** druge ned. marta; poslid. ned. maja; treće ned. aug. — prve ned. nov. — i svaki do druge subate traje; marvin. i konjski u drugu nedilju i poned. Od utorka prija označ. dana, do prve sride kožne trgov.; a ostali dani za sitn. Dva sajma za konje: 1. počima ze prija Gjurgjevske nedilje u ned., pond. i utorak; 2. prve ned., ponediljka i utorka oktob. miseca. Nediljni sajmovi: u Tabanu poned. i petkom; Kristinavaroši četvrt.; u Gradu subot. i ned. — po cilom prvom krugu. II. krug: u sridu, subotu i ned. III. krug: utork. i petkom. U star. Budimu četvr. nediljom po cilom krugu; IV., V., VI., VII., VIII. i IX. utor. i petkom. X. krugu: četvrt. i ned. Nedeljni živins. sajmovi: I. krugu: petkom i subot. za telad i svinje. II. krugu: sridom za telad i svinje; četvr. za marvu i konje. X. krugu: četvrt. i nediljom za svinje.
- Bujin (Arad m.) po star. kal. na Marinje, Brašanac, Ivana usjeka; i prid Božić ti nedilja tako da sajmovi prid — il za označ. danima najbližim poned. bivaju.
- Bujin (Temeš m.) 24. apr., 24. juna, 15. okt. i 30. nov. Ako na označ. dane rim. kat. il grčko ist. sveci pad. posle na ned. dana biva sajam.
- Buziaš (Temes m.) 23. jan., 24. apr., 25. jula, 1. okt. prija 1 dan živinski sajam.
- Bükösd (Somogj m.) iza 5. aug. u nedilju.
- Bükösd (Baranja m.) 25. marta, u poned. za ned. sv. Trojstva; 4. okt., 11. nov. ako je dat. u svet., onda slid. dan biva sajam.
- Ceglid, Czegléd (Pešt m.) 15. jan., 16. apr., 20. jula, 1. nov., prid dat u ned. i poned.

- Cenej (Torontal m.) 24. maja, 21. aug., 24. okt., ako označ. dan u poslen dan pada, prid dat. u ned. biva sajam.
- Cibakhaza (J.-N.-Kun-S. m.) 31. marta, 30. maja, 15. sept., 18. nov., uvik u ned. i poned. ako dat u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Crepaia (Torontal m.) 4. do 6. aprila, 8. do 10. sept.
- Čaba vidi Bekeš-Čaba.
- Čakanj (Somogj m.) 15. aug.
- Čakanj (Vaš m.) 27. febr., 2. maja, 8. juna, 6. aug., 9. i 29. sept., 25. nov. ako u svetac il sa sajmom u Körmenu ili Sv. Gothardu u isti dan pada, slideć dana biva sajam.
- Čakova (Temes m.) po starom kal. u po korizme; na Petrov dan, 27. aug., 10. okt., 11. nov. tih nedilja uvik od po dana četvrtka do ned.
- Čaktornja (Zala m.) 3. febr., na vel. poned. 30. juna, 3. aug., u poned. prid 13. okt., 25. nov.
- Čakvar (Feher m.) u poned. za nediljom „bez Imena“, u poned. i utorak za ned. „Rogate“, Sv. Ane (jul.) i Nikoljske ned; takodjer u poned. i utor.
- Čanad Srpski i Nimački (Torontal m.) 16. marta, 20. juna, 16. okt., 10. dec. ako označ. dan u poslenik pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čanad (Pešt m.) 14. febr., 7. maja, 16. okt., 11. nov.
- Čanad-Palota (Čanad m.) 11. juna i 23. okt. slideće subote.
- Čantavir (Bačka) u poned. prid. 1. maja i 24. sept.
- Čatad (Torontal m.) 13. marta, 1. maja, 15. okt. ako dat. u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čeffa (Bihar m.) prvog četvrtka aprila, aug. i dec. miseca.
- Čenej (Torontal m.) 24. maja, 21. aug., 21. okt. ako datum u posleni dan pada, prid njim u ned.
- Čenger (Satmar m.) 25. januara, 24. febr., 19. marta, 24. apr., maja na Spasov, juna na Brašančevo, 22. jula, 20. aug., 29. sept., 28. okt., 19. nov. i 25. dec. u petak prid dat.
- Čepa (J.-N.-Kun-S. m.) 12. apr., 12. jula, 5. sept., 18. dec. uvik u ned. biva sajam ako je dat. posleni dan, u prijašnju ned. biva.
- Čepin 20. maja, 11. nov.
- Čepreg (Šopron m.) u četvrt. za čist. srid; na vel četvrt.; posli Spasova u petak; 29. jula, 29. sept. i prid Božić u sridu.
- Čermő (Arad m.) na cvitn. ned. posli Petrova u ned.; po star. kal. u ned. posli Sv. Dimitrije.
- Čiksereda (Čik m.) u petak posli „Septuages“ i Spasova; 13. jula, na Miholj prija dat. po 3 dana živ. sajam; koji na svetac padne, prilazi na slid. posleni dan.
- Čik-Stgjörgj (Čik m.) na vel. poned. i prid Božić u poned. na dat. za sitn. a prid njim živinski.
- Čik-Stmarton (Čik m.) 3. maj., 9. nov., ako u svetac pada slid. dana biva sajam za sitn. prid njim živin.
- Čoka (Torontal m.) na Ime Isusovo; na mladi Uskrs; na dan Sv. Trojstva i 29. sept.
- Čokonja (Šomogj m.) 24. febr., u četvrt. posle Uskrsa; 27. juna, 26. jula, 21. sept.
- Čongrad 1. marta, 1. maja, 25. aug. i 10. dec.
- Čorna (Šopron m.) 6. jan., na Grgura; Filip i Jak.; Sv. Ivana krstit.; na Miholj i na Martina, ako dat. na ned. ili svetac kršč. ili žudinski pada slidećeg poned. biva.
- Čurgo (Šomogj m.) posli Uskrsa i Duhova u utorak 1. sept.
- Čurog (Bačka) 4. marta, 1. juna i 6. okt. prid dat. u ned. i poned.

D

- Dabaš (Pešt m.) u ned. i poned. prija 18. febr., 1. maja, 3. aug. i 1. nov.
- Dalja (Udvarhely m.) 4. maja i 30. okt.
- Darda (Baranja m.) 27. marta, maj.

- prosni dana; ned. Bartholomeja i Svi Sveti uvik u pon.
- Daruvar (Krašo-S. m.) 10. marta i 10. juna.
- Debeljača (Torontal m.) 19. marta i 1. sept.
- Dekležin (Zala m.) 18. juna i 21. aug.
- Deliblat (Temeš m.) 6. aprila i 10. sept.
- Dengeleg (Satmar m.) 30. marta i 17. sept.
- Debrecin Sv. Antuna pustinjaka; Gjurgjevski; vel. Gospojinski; o Dionisiju muč. takozvani vel. sajmovi, 9 dana traju: sajam se počima u poned. prija ti ned. kad označ. dani bivaju; za obrt i neizradjene proizvode svi 9 dana; počet. sajma u četvrt. i petak za ovce, u sub. i ned. za svinje, u ned. i poned. za konje; a slideće nedilje ili sveca, ponediljka i utorka marvinski sajam biva.
- Deeš (S.-Doboka m.) 1. marta, 1. juna, 13. dec. ti ned. poned. utorkom i sridom i prid Sv. Stipana kralja utorkom, sridom i četvrt.; prvi dan za svinje i konje, drugi dan opće živinski, a treći dan za sitn.
- Derečka (Šopron m.) 12. marta, 24. juna i 30. nov.
- Derečka (Bihar m.) 15. sičnj., 24. aprila, 15. kolovoza i 15. okt. u petak koji je prid pon. prija dat.
- Detta (Temeš m.) 24. marta, 15. juna, 12. sept. i 30. nov. prid. dat. sub. i ned.
- Deva (Hunjad m.) 14. jan., 13. maja, 3. aug. i 30. okt. Tri dana prija živinski a 4. dan za birke.
- Devavanja (J.-N.-Kun-S. m.) 17. jan., 15. apr., 5. jula, 12. okt. po 2 dana traje, ako dat. u posl. dan pada, prid dat. u subotu i ned. biva sajam.
- Devečer (Vesprem m.) 25. jan., 1. maja, 6. aug. i 1. nov. prid datum u poned. i utor.
- Devenj (Požonj m.) 2. do 3. jan., 1. do 2. maja, 25. juna, 10. do 11. aug. i 18. okt.
- Dičő-Stmarton (Kük. m.) 1. mart., 1. maja, 24. jula, 15. okt. za živin. 3 dana na- prid, 10—30. apr. sajam za ovce.
- Dioseg (Bihar m.) u sridu prve ned. febr., 3. ned. marta, 1. ned. maja, 2. ned. jula, 2. sept. i 2. ned. dec. miseca.
- Dioseg M. (Požonj m.) u četvrt. prid ime Isusovo, prid Giurgjevo, Margitu jula i Martinianov.
- Disnod (Seben m.) 30. juna i 29. aug.
- Divenj (Nograd m.) 2. jan., 1. maja, 24. juna, 10. aug. i 18. okt.
- Dob-Tisa (Sabolč m.) 15. jan., 17. apr., 7. aug., 4. okt. tih nedilja uvik u poned.
- Dobra (Hunjad m.) 5. maja, po star. kal, 2. četvrtka posli Duhova; 20. sept., 7. nov.
- Dobra (Vaš m.) u poned. posli Sv. Stipana; posli 1. nov., u poned. prid dat. po 2 dana živinski.
- Dobrica (Torontal m.) 2. do 5. maja, 23. do 25. sept.
- Dobšina (Gömör m.) na Petra Nol., Stolica Petra, Pongraca i zač. bl. Div. Marije.
- Dognačka (Krašo m.) 18. sept.
- Dolova (Torontal m.) 21. marta i 21. okt.
- Domašina (Krašo m.) 1. jan., na cvitn. po star. kal. i 17. jula.
- Dombovar-O (Tolna m.) posli tri kralja u poned. na Gjurgjev i Petrov dan; 30. nov.
- Dorogh (Hajdu m.) 8. febr., 29. jula i 11. nov. ti nedilja u četvrtak.
- Dorožma (Čongrad m.) 7. apr., 29. juna, 16. sept. i 8. dec. prid dat. nedilj.
- Döbrököz (Tolna m.) u poned. prid cvitnicu i posli Sv. Stipana kralja.
- Dömsöd (Pešt m.) 7. marta, 22. lipnja 10. kolov.
- Drag (Kolož m.) na vel. četvrt. 6. jula, 18. aug. i 7. nov., prid dat. po 2 dana živinski.
- Dravavašarhely (Zala m.) 10. marta, 15. lipnja posli Angjela čuv. u poned. i 13. pros.
- Duna-Adonj (Feher m.) 2. apr., 16. juna, 15. sept., 24. nov.
- Dunaföldvar (Tolna m.) 25. marta, 20. aug. poned. i utor. na Duh. utorak i srida i poned. uvik po 2 dana; prvi dan živin., a drugi za sitn.

Dunapataj (Pešt m.) 19. febr., 14. apr., 29. juna, 4. okt. i 13. dec. prid dat. u ned.

Dunapentele (Feher m.) u poned. sv. Gjurgja, sv. Trojstva i male Gospe nedilja u poned. i prvi poned. adventa. Duna-Sekčő (Baranja m.) 12. marta; u poned. za ned. sv. Trojstva; 1. sept. i 5. nov. ako datum u ned. ili svetac pada, slid. poned., inače prid dat. u poned. biva.

Dunaserdahelj (Požonj m.) 18. sičnj. prid Uskrs dvi ned. spasovske ned., 27. juna, 22. srpnja, 11. nov. i 13. dec.

Dunaveče (Pešt m.) 14. febr., 6. maja, 26. jula i 29. sept. prid dat. u ned. živin., a utorak za sitn.; ako dat. na ned. pada, istog dana biva sajam.

E

Edelenj (Boršod m.) prid 15. jan., 15. apr., 15. jula i 15. okt. u četvrt.

Eger (Heveš m.) posli tri kralja u poned. tri dana; i to marvin. sajam u ned. i poned. utorak za sitn., tog poned. koje ned. Pongrac i pohod Gospodnji biva 29. sept. tri dana.

Egerag (Baranja m.) 5. apr. i 11. okt.

Egreš (Torontal m.) 26. aug.

Egjed (Šopron m.) 1. marta, 20. okt., u slučaju sveca ili ned. posli dat. u poned. biva.

Elék (Arad m.) 15. marta, 15. juna, 15. okt. prid dat. u ned.

Elešd (Bihar m.) 25. febr., slid. ned. u sridu i u četvrt.; (jun.) prid Alojziju; (sept.) Mate i dec. sv. Luce ned. u četvrt. i petak, prvi dan sitnarija, 2. dan živinski.

Elő-Patak (Haroms. m.) 17. do 19. aug. marv.

Enjing (Vesprem m.) na „Sexagesimu“ na Margitu, malu Gospu i na Mladence.

Erči (Feher m.) aprila na Lav papu i na Miholj; ti nedilja u poned. i utor.

Eperješ (Šaroš m.) za sitn. 28. do 30. jan., 6. maja; 17. do 19. juna; 12. do 14. aug.; 16. sept.; 25. do 27. nov.

Živinski: 25. jan., 3. maja, 14. juna, 9. aug., 13. sept. i 22. nov.

Erd-Hamžabeg (Feher m.) prvog poned. maja i 10. aug.

Erdőd (Satmar m.) posli 2. febr. prid Uskrs i Duhove, posli 2. jula, 14. sept., 1. nov. i 16. dec. uvik u četvrtak.

Erdősada (Satmar m.) prve ned. marta i juna; 3. ned. aug. i 2. ned. nov. uvik u petak.

Erdőveg 9. aprila i 28. sept.

Eržebetvaroš (Kük. m.) 27. jan., po Blagovisti slid. dan; u pet. posli Spasova; 5. jula, 21. sept., 10. nov. po 3 dana živin.

Estergom-Ostrogon, posli Grgura; posli Urbana; posl. Lovrinca; posli Šimon Jude uvik u poned. utor., i sridu.

Ermihaljalva (Bihar m.) 14. do 15. marta, 27. do 28. juna, 6. do 7. sept., 10. do 11. dec. ti ned. u sridu i četvrt.

Eršekujvar (Njitra m.) o Matiji, cvitnici, Ivanu krstit., Demeteru, Sv. Stipanu, Klementinu i o Luci tih ned. uvik u sridu; i prid Duhove u sridu; ako dat. na svetac pada, onda prid dat. u utor. A živinski uvik prid 2 dana biva. Ako ovi na nedilju ili svetac pad. slid. utorka biva.

Eček (Feher m.) 9., 10. maja i 9. do 10. septembra, srid. i četvrt.

F

Fadd (Tolna m.) 12. marta i 15. okt. pridohodni nedilja u poned.; 25. jula ili slidećeg poned.

Fáčet (Krašo m.) po star. kal. na vodo-kršće; Sv. Todora, Cvitnicu, na Spasovo, Petrov, o velik. Gospi, Sv. Dimitriji i Sv. Nikolji.

Fegjvernek (J.-N.-Kun-S. m.) 1. marta, 1. juna, 12. sept., 20. nov. uvik u ned. i poned. ako u poslen dan pada, te ned. i ponediljka biva.

Fehergjarmat (Satm. m.) posli 2. febr. slid. ned. prija Duhova te ned., 28. juna i 29. sept. ti ned. i prid Božić t. j. posli Otaca u poned.

- Fehertemplom (Temeš m.) 5. do 7. marta, 20. do 23. juna i 15. do 18. okt.
- Feherto (Sabolč m.) 28. jan., 8. juna, 26. aug. i 20. nov. tih ned. uvik u četvrtak.
- Feketehegj (Bačka) drugog ponediljka maja i posljednjeg ponediljka oktobra miseca.
- Feketeto (Bihar m.) prija Pavla priobr., posli Vincencije, na rastanak Apoštola, 16. okt. posli dat. u poned.
- Feika (Sepeš m.) na vel. utorak, 6. juna i 1. okt.
- Felkenjer (Hunjad m.) posli Uskrsa u petak i 28. dec. po star. kal.
- Felšö-Bajom (Kiš-Kük. m.) 1. apr., 1. aug. za sitn. a prid njim po 3 dana živinski.
- Felšö-Banja (Satm. m.) 6. jan. „prosni dana“, o rastanku Apoštola (jula), o Franji (okt.) nediljom, poned. i utorkom.
- Felšö-Dioš (Požonj m.) na Grgura, ako dat. na subotu ili u ned. pada slid. poned. biva, posli Brašanca i Imena Marinog u utorak na Tomu, ako dat. na subotu ili u ned. pada, slid. poned. biva sajam.
- Felšö-Lendva (Vaš m.) 28. mart., 20. juna, 16. aug., 29. sept. i 30. nov.
- Felšö-Pulja (Šopron m.) u četvrt. 4. ned. korizme, prid Duhove, vel. Gospu i 11. nov. četvrtkom biva sajam.
- Felšö-Šegešd (Šomogj m.) u poned. posli 30. marta, 2. jula, 8. sept. i 25. nov.
- Felšö-Šuranj 19. marta, 1. maja, 21. aug. i 26. okt.
- Felšö-Salašpatak (Hunjad m.) 5. maja, 11. okt., prid datum 1 dan živinski.
- Felšö-Senice (Njitra m.) 24. mart. 5., maja, 19. juna, 14. jula, 24. aug., 29. sept. i 24. nov.
- Felvinc (Torda-Ar. m.) u poned. za ned. bez imena i 8. juna, 23. aug., 19. nov., prid dat. po tri dana živinski.
- Fertö-Stmiklos (Šopr. m.) 3. poned. korizme, utor. posli Duhova, posli Mate i Nikolje u poned.
- Felegjhaza (K.-Kun m.) 20. jan., 27. maja, 18. aug., 4. okt. prid dat. u ned. ako dat. u ned. pada, isti dan biva sajam.
- Fenjsaru (Jas m.) 12—13. marta, 12—13. maja, 29—30. jula, 24—25. okt. ako dat. na poslen dan pada, iste nedilje u ned. i poned. biva.
- Fogaraš (Fogaraš m.) u četvrt. posli Duhova; 9. sept., 6. dec. po 4 dana traje, prid dat. dva dana živinski.
- Földeak (Čanad m.) u poned.: prid Matiju „Cantate“, „Angjela čuv.“ i zač. Bl. Div. Marije.
- Földeš (Hajdu m.) 3. nedilje maja, 2. ned. nov. u sridu.
- Földvar-Marienburg (Brašo m.) 25. marta i 14. dec.
- Feldvarac-Földvar (Bačka) 22. marta, 7. juna, 21. aug. ako dat. u poslen dan pada, prid dat. u ned. biva.
- Franjova (Torontal m.) 13. maja, 13. jula, 30. okt. ako dat. nepada u ned. u prijašnju ned. biva sajam.
- Frata-Magjar (Kolož m.) 27. aug. i 19. nov.
- Futok-Futak (Bačka) 3. apr., 16. juna, 17. aug., 6. nov. ako dat. nepada u ned. ili u poned. u prijašnju ned. ili poned. biva sajam.
- Füleak (Nograd m.) 6—7. febr., 24—25. maja i 18—19. nov.
- Fülöpsalaš (Pešt m.) 8. aprila, 17. juna, 5. sept., 6. dec. prid dat. živinski, ako dat. u ned. ili svetac pada, u prijašnji poned. i utor. biva.
- Füzeš-Abonj (Heveš m.) 12. marta, 12. juna, 12. sept., 12. dec. ako dat. nepada u poned., u prijašnji poned. biva.
- Füzes-Gjarmat (Bekeš m.) 30. marta, 10. juna, 25. aug., 24. okt. biva sajam.

G

- Galantha (Požonj m.) u poned. ned. Grgura i prid Duhove posli Sv. Stipana kr. i prvi poned. adventa.
- Galgoc (Njitra m.) Pavla priobr., Laetare, Uskrsne, Pilipove, Duhovske, Sv. Lorinca, Miholjske, Svih Svetih, Sv. Tome, tih nedilja utorkom i četvrt.

- marvin., a posli ovih utorkom za sitn. biva sajam.
- Gattaja (Temeš m.) 20. jan., 20. aprila, jula i okt. miseca.
- Gač (Nograd m.) u poned. posli Imena Isus. u poned. jan. posli 3. ned. Josipov i Sv. Imbre sajam (nov.) ako ova dva poslid. data koji u ned. padaju slidećeg poned. i utorka; ako pak na subotu dat. pada, onda marvin. prid dat. u pet. biva.
- Gač-Varalja (Nogr. m.) 7. jan., 8. febr., 6. maja, 1. jula, 26. aug. i 30. sept.
- Galošfa (Somogj m.) 12. marta, 16. maja, 3. jula, 21. aug. i 21. sept.
- Galseč (Ung m.) na Antuna pust. (jan.) na Grgura, na Sofiju (maja) na Mar. Magd., na Nikolj i Martina.
- Gelej (Boršod m.) na Gjurgjev i 19. nov. nedilje utorkom biva sajam.
- German (Temeš m.) 26. jula i 20. aug.
- Gernješeg (Maroš-T. m.) 14. jan., 15. maja, 16. aug. i 19. nov.
- Gerend (Torda-Ar. m.) 26. jula i 7. okt.
- Ghymes (Njitra m.) 23. febr., 13. jula i 16. dec.
- Gödöllő (Pešt m.) 20. maja, 29. juna, 1. okt., 13. dec. uvik posli dat. u poned. ako je datum u poned. isti, dan biva.
- Gödre [Baranja m.] 19. marta, 22. jula, 21. sept., posli dat. u poned. i 5. nov. prid dat. u poned.
- Gölnicbanja [Sepeš m.] u utor. posli Glune ned. Utorak prid Ivana krstit. 4., 5. sept., 11. i 12. dec.
- Görčönj [Baranja m.] 24. febr., 25. maja, 24. aug. i 5. nov.
- Gerinc [Sepeš m.] posli Imena Isus., Sofije, Rastanka, Apoštola, Sv. Kate uvik u poned.
- Gurahonc [Arad m.] 11. maja, 21. aug., tih nedilja u poned.
- Gufa [Komarom m.] 1. jan., Judica, 13. juna. tih nedilja u poned. na dan Jeremije i Sv. Mate.
- Gjalu [Kolož m.] 20. aprila, 24. jula, 11. dec. prid dat. po 1. dan živinski sajam.
- Gjarmata [Temeš m.] 16. jan., 16. maja i 26. okt.
- Gjula [Bekeš m.] 25. jan., prid dat. ned. od sride zaključivo do nedilje, 22. jula, 8. sept. uvik tih nedilja prid dat. od sride zaključ. do nedilje biva.
- Gjulafehverar [Alšo-F. m.] u poned. posli Uskrsa; 26. jula, 30. sept., 17. dec. prid dat. po tri dana traje živinski.
- Gjergjo-Alfalu [Čik m.] 24. febr., 31. okt. ako u ned. ili svetac pada, slideći dana biva.
- Gjergjo-Ditro [Čik m.] 3. febr., 1. maja, 17. jula, 25. nov., ako dat. na ned. ili svetac pada, slid. dana biva.
- Gjergjo-St.-Mikloš [Čik m.] u subotu prid cvitnicu, 15. juna, 7. sept., 13. dec., ako dat. na svetac pada slideć. dana biva, a prid dat. uvik po 2 dana traje živin. sajam.
- Gjekenješ [Somogj m.] 1. maja, 1. aug., ako dat. na ned. ili svetac, pada slid. dana biva.
- Gjercamoš [Torontal m.] 5. apr., 17. juna, 19. sept. ako dat. na poslen dan pada, prid datum u ned. biva sajam.
- Gjetva [Zoljom m.] 24. apr., 25. juna, 24. sept., 24. nov. prid dat. po jedan dan živinski.
- Gjoma [Bekeš m.] 10—11. marta, 1—2. juna, 15—16. aug. i 15—16. nov.
- Gjorok [Arad m.] 15. marta i 29. sept.
- Gjöngjös [Heveš m.] 2—3. febr., 25—26. maja, 24—25. aug., 19—20. nov., ako dat. nepada na ned., onda prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Gjöngjösmellek [Somogj m.] 5. apr., 5. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Gjönk [Tolna m.] u utorak na poklade; u četvrt. prid Duhove i 1. četvr. aug. mis.
- Gjur-Gjör 18. jan. te nedilje kao i vel. nedilje prva 3 dana; Brašančeve, Marije, Magdaline, Malo-Gospojinske i Sv. Kate, tih ned. u poned. i utorak.

H

- Hadhaz [Hajdu m.] 12. marta, 6. jula, 21. sept., tih nedilja četvrtkom.

- Hajoš [Pešt m.] 25. marta, 29. juna i 29. sept. posli dat. u ned. sajam.
- Hajdubösörmenj [Hajdu m.] 3. febr., 1. apr., 26. juna, 25. aug., 19. nov. tih nedilja u poned. ako na svetac pada, posli dat. slid. biva sajam.
- Hajdunanaš [Hajdu m.] 19. marta, 15. jula, 14. sept., 4. dec. tih nedilja sridom.
- Hajdušica [Torontal m.] 25. aug.
- Halaš [Pešt m.] 25. marta, 21. juna, 1. sept., 9. nov. prid dat. u ned. i poned. ako dat. pada na ned., isti dan biva sajam.
- Halaši [Mošon m.] 24. febr., 27. juna, 20. aug., 11. nov. tih nedilja u poned.
- Hanušfalva [Šaroš m.] na Matiju [25. febr.] prid Uskrs, prid Duhove, na Sv. Ivan dan 26. juna i prid Sv. Stipana kr. u četvrtak. Ako označ. dan na četvrt. pada, onda u taj dan biva sajam, inače prijašnji četvrt. Ako Sv. Stipana kr. sajam u četvrtak pada, onda prijašnje nedilje u četvrt. biva sajam.
- Harkanj [Baranja m.] kupalište febr. na Sv. Susanu, aprila na Gjurgjev dan, aug. na Sv. Petra u okovih i na Nikolju tih nedilja poned.
- Hatvan [Heveš m.] 2. febr., 28. apr., 2. juna, 31. aug., 2. okt. i 5. nov. tih nedilja ned. i poned.
- Haromfa-Agarev [Šomogj m.] 1. marta, 6. maja, 30. aug. i 19. nov.
- Haromšator [Vaš m.] 13. jula i 21. sept.
- Hatseg [Hunjad m.] 14. febr., 27. aug., prid 14. febr. po tri dana živ., 21—23. aug. za birke; 24—26. aug. za marvu.
- Hegjfalva [Vaš m.] u poned. posli 8-og juna; 29. sept. u sridu posli Medarda [jun.] i 11. nov.
- Hegjkő [Šopron m.] na velik poned. i prid Miholj dan u poned.
- Hercegsöllőš [Bar. m.] 4. maja, 21. nov., tih nedilja u poned.
- Heteš [Šomogj m.] 1. poned. marta; prvog četvrt. maja; i 3. poned. juna; i 4. poned. jula.
- Heteš [Zala m.] u utorak posle Uskrsa; u sridu prid Spasov; 28. jula.
- Heveš [Heveš m.] 25. jan., 18. apr., 18. jula, 24. okt. tih nedilja nediljom i poned.
- Hedervar [Gjör m.] u utorak posli Uskrsa; u poned. posli Brašanca; male Gospe; i Sv. Kate.
- Hidalmaš [Kolož m.] 5—6. apr., 25—26. sept.
- Hidegkut [Temeš m.] 16. jan., 16. maja, 14. sept.
- Hidegkut [Vaš m.] u poned. posli cvitnice, i Sv. Trojstva; na Ruperta; i Martina; 24. sept., 11. nov.
- Hedvegh [Vaš m.] u poned. posli tri kralja; cvitnice; Sv. Ivana krst. i Sv. Franje.
- Himešhaz [Baranja m.] u poned. nedilje Mar. Terezije i Sv. Vinc.; ako na svetac pada, onda slideć. dana.
- Hodmezövašarhelj na ime Isusa u ned. i poned. prid Josipa; Brašančevo; rastanka apoštola; i Sv. Gala [okt.], a prid ove subotom živinski sajam.
- Hodšag [Bačka] 19. apr., 28. sept., ako dat. na ned. il poned. pada, isti dan biva sajam; ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Homolic [Torontal m.] 18. aug.
- Horgoš-Vorgoš [Congrad m.] u poned. druge ned. febr., druge ned. juna i treće ned. nov.
- Hortobagj [Hajdu m.] 20. juna, živinski sajam.
- Hosufalu [Brašo m.] posli čiste sride; Spasova; Ivana krst. Uzvišenja križa uvik petkom sajam.
- Hosuhetenj [Baranja m.] u poned. prid 4. maja i prid Sv. Križa; [sept.] u poned.
- Högješ [Tolna m.] posli Pavla priobr. Josipa, Petrova, Leopolda, sridom marvin., četvrtkom sajam za sitn.
- Hradišće [Njitra m.] 15. jula, 11. nov.
- Hunfalva [Sepeš m.] o Antunu pust., o Petrovu, o Ursuli [okt.] tih nedilja četvrtkom.
- Hust [Marmaroš m.] poned. i utorkom

2. nedije marta ; treće nedilje jula ; prve nedilje okt., po star. kal. na vel. Gospu i na Miholj, po star. kal. na Sv. pričisti.

I

- Idvor [Torontal m.] 3. maja, 23. sept.
Igal [Šomogj m.] 24. apr., 24. juna, 1. sept., 28. okt.
Iglo [Sepeš m.] 4. četvrtka korizme, poslid. ned. sept., prve ned. dec. u sridu ; i 7. juna te nedilje u sridu.
Iharoš-Berenj [Šomogj m.] na Matiju, 16. maja, 26. jula, 21. sept.
Illava [Trenčen m.] o Dorotheji, o Blagovisti, o Spasovu, Brašančevu, o Mar. Mand., o Mati, o Svi-Svetima i o Zač. Bl. Div. Mar.
Ilonda [Solnok-D. m.] 9—10. febr., 1—2. maja, 15—16. okt.
Ipoljšag [Hont m.] u poned. i utorak prid Matiju ; prid Blagovisti ; prid Urbana ; Margaretu ; vel. Gospu ; Matu [sept.], Imbru [nov.], prid mladence uvik u poned. i utorak.
Ireg [Tolna m.] o Blažu, Gjurgju, male Gospojine, Sv. Kate, tih nedilja poned. i utorkom.
Irša [Pest m.] 14. febr., 15. juna, 1. sept., 13. dec. ako decemberski dat. na ned. pada, u prijašnjju ned. biva.
Ištivandi [Šomogj m.] 27. apr., 8. juna, 28. aug., 28. okt.
Istimir [Feher m.] o Josipu, Susani i Svi Svetima, tih nedilja ponediljkom.
Ittebe [Torontal m.] prid Gjurgjev u ned. ; 16. okt. ako ovaj dat. na poslen dan pada, prid njim u ned. biva sajam.
Ižak [Pešt m.] 1. marta, jula i okt. uvik prid datum u ned. i poned.

J

- Jablunka [Arva m.] 20. jan., 15. marta, 20. juna, 25. okt.
Jankovac [Bačka] 17. apr., 26. juna, 2. nov., ako dat. nepada na ned. uvik slidećeg poned. biva sajam.
Janošhaza [Vaš m.] 19. marta, prid Duhove u poned. 23. aug., 15. nov.

Jarkovac [Torontal m.] 3. apr., 22. juna, 25. okt.

Jas-Apati [J.-N.-Kun m.] 19. i 20. febr., 25. i 26. juna, 8. i 9. sept., 3. i 4. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jasberenj [J.-N.-Kun-S. m.] 25. i 26. marta, 18. i 19. maja, 15. i 16. aug., 4. i 5. okt., 9. i 10. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jesenova [Temeš m.] 21. maja, 11. okt.

Jas-Doža [J.-N.-Kun-S. m.] 8. jan., 8. jula, 25. okt. uvik ned. i ponediljkom ; ako dat. na srid. nedilje pada, slideće ned. i poned. biva.

Jas-Karajenő [Pešt m.] 3. apr., 8. jula i 2. okt.

Jas-Ladanj [J.-N.-Kun-S. m.] 18. jan., 5. apr., 2. jula, 22. nov. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jas-Lajoš-Miže [Pešt m.] u poned. prid 26. maja i 15. sept.

K

Kadarkut [Šomogj m.] u utor. prid Sv. Ivana ; u poned. prid Ivana krstit., Barthola i Imbru.

Kaljača-Kaloča [Pešt m.] 19. marta, 15. aug., 30. nov. prid datum u ned. i poned. i prve nedilje i poned. juna.

Konak [Torontal m.] 19. marta, 20. sept.

Kanjiža vel. [Zala m.] u poned. prid 2. febr. ; na velik poned., u poned. prid Duh. i vel. Gospu ; u poned. prid Tereziju [okt.] ; ako dat. okt. miseca na poned. pada, isti dan biva sajam i u poned. prija zač. Bl. Div. Mar.

Kanjiža stara [Bačka] 25. maja, 1. sept., ako dat. nepada u nedilju il u poned., onda prid datum u ned. i ponediljak biva sajam.

Kanjiža turska [Torontal m.] 29. apr., 1. aug. i 1. nov., ako dat. nepada u ned. prid dat. u nedilju biva sajam.

Kapornak-Nagy [Zala m.] na ime Isusa, mladog Uskrsa, Sv. Trojstva, vel. Gosp. i posli Svih-Svetih uvik u poned.

Kapoš-Mező [Šomogj m.] 10. febr., 1. apr., 18. maja, 14. juna 11. aug., 30. sept.

- Kapošvar [Šomogj m.] 25. marta, 29. juna, prid dat. u poned. 4. sept., 2. nov.
- Kapuvár [Šopron m.] 25. jan., 19. marta na Brašančevo, 26. jula, 15. okt., 13. dec., ako dat. na poned. pada, isti dan biva, inače uvik slidećeg poned.
- Karoljfalva [Temeš m.] 19. do 21. marta, 29—30. juna i 1. jula, 29—30. sept., 12. okt., 7—8. nov. ako prvi dan data na nedilju il svetac pada, i osim četvrtka ma koji dan pada, slid. četvrtka počima sajam.
- Karanšebeš [Krašo m.] 1. nedilje maja, aug. i okt. petkom, subot., ned. biva sajam.
- Kašša 20. jan., 2. maja, 27. juna, 15. aug., 19. nov., tih nedilja poned., utor. i sridom; i svakog miseca prve sride vel. zemaljski živinski sajam.
- Kaćmar [Bačka] 16. maja slidećeg ponediljka; Sv. Terezije nedilje [okt.] u poned.
- Kakova [Krašo m.] 1—2. maja, 2. nov.
- Kaloz [Feher m.] 1. febr. na vel. poned.; 27. jula, 26. sept. i 9. dec. tih nedilja ponediljkom.
- Kapolnaš [Udv. m.] 28. juna.
- Kapolnaš [Krašo m.] 13. jan., 21. marta, 5. maja, na grčk. istoč. Duhove, 6. jula, 20. sept. i 20. nov.
- Kečkemet 12. marta, 10. maja, 10. aug., 26. sept., 25. nov., uvik u poned., ako dat. u ned. pada, slidećeg, ako u poned. pada istog dana, ako na drugi poslen dan pada, prid datum u poned. biva.
- Kecel [Pešt m.] na mladi Uskrs u poned.; u poned. prid Dimitriju; 20. jula ned. u poned. i utorak.
- Kemnic 2. maja, 22. juna i 18. okt.
- Kendilona [Solnok-D. m.] 23. jan., 24. maja i 16. aug.
- Kerestur-Sekelj [Udv. m.] 21. do 24. febr., 1—4. maja, 4. do 7. jula i 12. do 15. sept.
- Keresteš [Bihar m.] 29. maja, 12. sept.
- Keresteš-Nemet [Vaš m.] u poned. posli Sv. Trojstva i cvitnice i posli Nikolje u poned.
- Kerka-St.-Mikloš [Zala m.] 16. febr., 23. apr., 10. juna, 6. aug. posli dat. utork.
- Kerteš [Vaš m.] u sridu prid Spasovo; 13. aug.
- Kesthelj [Zala m.] 6. jan., posli Uskrsa, Brašančevo, Lovrinca četvrtkom; posli 21. sept. i Sv. Martina u četvrtak.
- Kekkő [Nograd m.] 23. jan., 13. marta, 24. apr., na Spasovo i Brašančevo, 10. jula, 24. i 29. sept., 13. nov., 3. dec. uvik prid dat. u sridu; ako na ovaj svetac, biva onda slid. sride drži se sajam.
- Kemend [Estergom m.] u poned. Spasovske nedilje 20. nov.
- Kežmark [Sepeš m.] utorkom i sridom; posli „Invocate“ i Trinitatis ned.; 14. sept. i 13. dec. tih nedilja utor. i sridom.
- Kethelj [Šomogj m.] u poned. posli tri kralja Teofila [marta] posli Demetra [okt.]
- Kezdi-Vašarhelj [Haroms. m.] u poned. 3. jan. i 2. maja; na dan Šimun Jude prid dat. po 3 dana živinski.
- Kiš-Ber [Komarom m.] četvrte nedilje apr.; Sv. Ivana krst., vel. Gospe i Martina, tih nedilja četvrtkom.
- Kiš-Cel [Baš m.] 2. poned. korizme; 16. maja, 1. sept., 24. okt., ako dat. na svetac pada, slid. dan biva sajam.
- Kiš-Er [J.-N.-Kun-S. m.] 8. febr., 25. apr., 25. jula, 11. nov. ako dat. na ned. ili svetac pada prijašnjeg poned., a prid datum jedan dan biva marvinski sajam.
- Kiš-Jenő prid tri kralja; Gjurgjev i Miholj u ned.
- Kiš-Kapuš [N.-Kük. m.] 28. apr. i 28. aug.
- Kiš-Köröš [Pešt m.] 24. i 25. febr., 1. i 2. maja, 1. i 2. aug., 18. i 19. okt. ako dat. nepada u nedilju i poned. prid datum u ned. i poned. biva sajam.
- Kiš-Marija [Bihar m.] 9. marta, 12. juna, 11. sept., 11. dec.
- Kiš-Marton [Šopron m.] u poned. za ned. brez. „Imena“, Exaudi i Sv. Petra u okovih, 21. sept.
- Kišmart-Varaajlja [Šopr. m.] u prvi poned. marta, jula, sept. i dec. mis., ako

- koji dat. na svetac pada, istog miseca slid. poned. biva sajam.
- Kiš-Seben [Šaroš m.] 21. i 22. febr., 25. i 26. apr., 20. i 21. juna, 5. i 6. sept., 15. i 18. okt., 5. i 6. dec. za birke; 24. apr., 16. okt. živinski; 21. febr., 25. apr., 20. juna, 5. sept., 17. okt. i 5. dec. prve sride jan., marta, maja, jula i aug. miseca.
- Kištelek [Čongrad m.] 13. sičnja, 16. apr., 7. jula, 20. okt. prid dat. u poned.
- Kiš-Ujsallaš [J. N. Kun m.] 19. i 20. marta, 30. juna, 4. i 5. sept., 13. dec. ako dat. na ned. ili poned. pada, istog dana biva sajam.
- Kiš-Ujfalu [Šopron m.] u poned. na Duhove i u nedilju prid Šimon Judu.
- Kišeto [Temeš m.] 18. juna, 15. okt.
- Kišuba-Ujhelj [Trencsen m.] prid 6. velj. u poned. i posle 8-og maja; a marvinski prid dat. u četvrt., u poned. posli 15. juna, a marvin. prid dat. u četvrtak; prid Jakova, Sv. Stipana, [aug.], sv. Gala, [okt.] i prid sv. Luku uvik u poned. a prid njim u četv. marvin.
- Kiš-Varda [Sabolč m.] 17. marta, 23. maja, 16. juna, 1. sept. i prve ned. nov. i prid Božić u poned. ako Božić u oned. pada u prijašni biva.
- Kiš-Zombor [Torontal m.] 15. aprila, 10. augusta i 18. okt.
- Koka [Pešt m.] 21. febr., 22. juna, 22. sept., 22. nov., tih nedilja, nediljom i ponedilj.
- Kolož [Kolož m.] u sridu posli Uskrsa, 5. nov. za sitnež, prid tim 2 dana za živinu.
- Kolož-Monoštor (Kolož m.) 4. i 5. maja.
- Koložvar, 10. jan., 12. marta, 13. juna, 2. sept., 2. nov., a prid dat. po 3 dana živ., 5. maja za ovce.
- Komadi [Bihar m.] 20. marta, 20. apr., 16. aug. i 1. okt. tih nedelja petkom i subotom.
- Komarom, Filipa i Jakova. Petrova, Sv. Roke, Sv. Franje i Andrije, nediljah, ponediljkom živin. a sridom i četvrt. za sitn.
- Komjath [Njitra m.] Fabijan i Sebast., Blagovisti, Sofije, rastanka Apoštola i Demetra tih nedelja petkom marvinski, slid. ned. za sitn.
- Komloš [Torontal m.] 5. marta, 15. juna, 1. sept. ako dat. nepada u ned., biva sajam.
- Konji [Tolna m.] 12. apr., 9. okt., tih nedilja sridom.
- Korpona [Hont m.] 3. februara živinski, c. za sitn. u petak prid cvitnicu živin. na vel. poned. sitn.; posli Spasova u petak živ. slid. poned. za sitn., 27. juna za živinu, 30. za sitnež. Na Bartok sitn. prija tri dana živ. Na Miholj dan sitn. prija 3 dana živ. Na Šimun Juda sitn. prid 3 dana živ. U petak 3-će ned. adv. živin., slid. poned. sitn.
- Kotor [Zala m.] 9. marta, 27. juna, 30. sept., 30. nov.
- Kozar racki [Baranja m.] 13. marta, 1. maja, 26. juna, 16. okt.
- Kölešd [Tolna m.] Judicom, Sv. Gotthardom, Vladislavom i Martinom tih nedilja u uturak i sridu.
- Köpčenj [Mošon m.] za Babijanom i Sebastijanom, Pongracom, Gospinim pohodom, Šimon Judom slidećeg ponedeljnika.
- Körmönd [Vaš m.] 2. febr., 12. marta, 5. apr., 10. maja, 24. juna, 20. jula, 24. aug., 21. sept., 18. okt., 11. nov., 13. dec.
- Körmöcbanja [Bars m.] u. četvrt., petak i subotu posli Gjurgja; 1. 2. aug., u četvrtak, petak i sub. posli Miholja.
- Körösbanja [Hunjad m.] 2. jan., 8. jula, 20. nov., 7. dec.
- Körös-Ladanj [Bekeš m.] 10. maja, 28. juna, 15. sept., ako dat. na ned. il svetac pada, prid isti dan biva sajam.
- Köröshegy [Šomodj m.] poslidnjeg utorka marta i augusta miseca.
- Kösegy [Vaš m.] poslidnja srida sičnja, prid cvitnicu; prid Duhove; prid Jakova; posli Egidije; prid Ursulu; iza treće ned. adventa uvik u poned. biva.

- Kötelek [J. N. Kun S. m.] 25. sičnja, 5. maja, 20. sept. u ponideljak ili prid njim u poned.
- Kövágó-Sölös [Baranja m.] 1. marta, 22. jula, 15. sept., 1 dec. ako na ned. padaju, onda prid nji u poned.
- Krašova [Krašo m.] 1. pon. za Gjurjevom; 2. pon. za Petrovon i 3. poned. i utorka za 14. nov.
- Kraššo [Satm. m.] 1-im utorkom maja. 2. utorka jula., 1. utor. sept. i nov. miseca.
- Krasna [Silagj m.] 3. poned. jan., 2. poned. i utorka aprila jula i okt. miseca.
- Krasna-Beltek [Satm. m.] 10. febr., 31. marta, 19. maja, 21. jula, 22. sept., 10. nov. i 22. dec.
- Krnaja [Bačka] 12. maja, 6. okt. ako datum u ned. ili poned. pada isti dana; inače prid datum u nedilju biva sajam.
- Kubin-Alšo, u poned. za ned. Sexagesina; za 24 tim junom; malom Gospom i 19. nov.
- Kubin [Temes m.] 17. mart., 5. maja, 7. nov.
- Kudric [Temeš m.] 1. maja, 16. okt.
- Kula [Bačka] 29. apr., 24. juna, 6. aug., 15. okt., prid dat., ako dat. na taku nedilju pada, koji je dan i inače svetac, sli. dana biva sajam.
- Kunhegješ [J. N. Kun m.] na Marinje; Antuna Padovanskog; Samuila i Luku; uvik nediljom i poned., ako ovi na poslen dan pad. prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Kun-St.-Marton [J. N. Kun m.] 14., 15. febr. 22., 23. maja, 22. 23. aug., 11. 12. nov., tih nedilja nediljom i poned.
- Kun-St.-Mikloš [Pešt m.] 3., 4. febr., 16., 17. maja, 22., 23. aug., 29., 30. dec.
- Küküllövar [K. Kük. m.] u poned. posli 3 kralja; u poned. prid poklade; na velik poned. 21. aug., prid Božić u ponideljak a po 3 dana prid dat. biva živinski sajam.
- L**
- Lachaza [Pešt m.] 28., 29. febr., 25., 26. maja, 3. 4. aug., 15., 16. okt., tih nedilja nediljom i poned.
- Ladomer [Šaroš m.] 20. do 22. jan., 3., 4. juna, 11. do 13. nov., u slučaju sveca, slid. dana biva sajam.
- Laško [Baranja m.] 4. aprila, nedilje ponediljkom i 1. ponediljka okt. misca.
- Leibic [Sepeš m.] prvog utorka feb., na mali Uskrs, 1. utor. jula miseca, u utorak posli vel. Gospe, ako Gospa na utorak pada 12. aug. biva marven. sajam; i 1. utorka nov. miseca.
- Lepšenj [Vespr. m.] 25. maja, 12. okt.
- Letenje [Zala m.] 24. febr., 2. juna, 29. jula, 25. aug., 6. okt., 25. dec. uvik naprid u utorak.
- Legrad [Zala m.] 12. marta, na Sv. Trojstvo, 24. aug., 2. nov. i 13. dec.
- Leka [Vaš m.] poslid. poned. febr., 2. poned. maja, poslidnjeg poned. sept., na Nikolju.
- Leva [Barš m.] 6. jan. gluhe nedilje, Brašančeva, 25. jula, 29. sept. i 25. nov., tih nedilja poned. i sridom, ako na ove koji svetac pada, iste ned. slidećeg dana biva.
- Libetbanja [Zoljom m.] 2. febr., 1. maja, 22. jula, 29. sept.
- Libling [Temeš m.] 10. maja, 7. sept.
- Ligei [Baranja m.] u poned. prid Demetra (apr.) i posli nedelje Angjela Čuvara.
- Lippa [Temeš m.] po star. kal. na Gjurjev, na Iliju, Malu Gospu i Miholj dan.
- Lipče [Zoljom m.] 6. jan., na Septuagesimu, posli Duhova slideći dan 25. jula, 4. okt.
- Look [Šopron m.] u drugu subotu posli Uskrsa, 14. aug.
- Losonc [Nograd m.] 13., 14. febr., 9., 10. maja, 1., 2. jula, 13., 14. sept., 9., 10. dec., ako na dat. svetac pada, slidećeg dana biva sajam.
- Lošonc-Tugar [Nograd m.] 4. jan., 4. apr., 2. aug., 4. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Lovaš-Berenj [Feher m.] vel. ned i prid

- Duhove u poned. 11. sept. nedilje u poned. posli Dimitra u slučaju sveca u utorak.
- Lovas-Patona [Vesprem m.] o Rudolfu (apr.), o Antunu Padovanskom, o Augustinu (aug.) o Elisabeti, tih nedilja u poned; ako na dat. svetac biva, slid. dana drži sajam.
- Lövö [Požon m.] 5. jan., 11. maja, 21. jula, 11. aug., 21. sept., 12. nov.
- Löče [Sepeš m.] u petak posli nove godine, (marvenski sajam) u prijašnju sridu, ako Vodokršće na koji ova dva dana pada, slideće ned. istog dana biva. U petak prid Judica, a u sridu marvinski; 2. jula nedilje u sridu i petak ako dat. na utorak pada, onda marvinski prid dat. na jedan dan biva, 16. okt. nedilje sridom i petkom, ako dat. na ned. pada, prid dat. na jedan dan biva.
- Lubica [Sepeš m.] 7., 8. febr., 18., 19. apr., 4., 5. jula, 22. do 23. aug., 7., 8. nov.
- Lublo-Ó [Sepeš m.] u ponideljak i utorak nedilje 1. januara, Sexagesime, Cvitnice, Exaudi pohoda Gospinog, Sv. Stipana, Matu, Gala, i Nikolju, tih nedilja, ako sv. Stipan na poned. utorak pada slidećeg dana biva sajam.
- Lugoš [Krašo m.] 10. febr., 10. maja, 2. do 4. jula i 21. okt. uvijek prid datum u subotu.
- Lupša [Torda Ar. m.] 13. jan., 3. maja, 18. sept., prid dat. po 3 dana marvinski.
- M**
- Mada 3. apr., 14. maja, 18. jula, 24. aug. i 17. dec. tih nedilja u sridu.
- Madaraš [J. N. Kun m.] 25. jan. prid dat. u ned. u poned., prid Spasovo u ned. u poned., Jakovske nedilje u i poned., prid 26. okt. u nedelju i poned. prid Mitra.
- Magoč [Baranja m.] 14. febr., 18. apr. 3. juna, 7. okt., tih nedilja u poned., ako dan na svetac pada, slid. poslednog dana biva sajam.
- Magjar-Lapoš [Solnok Dob. m.] 18. i 19. jan., 13. i 14. maja, 6. i 7. jula, 26. i 27. sept., ako koji datum na ned. ili svetac pada, slid. dana biva sajam.
- Magjar-Gj. Monoštor [Kolož m.] 19. marta, 29. juna, 20. aug., 11. nov. prid dat. po 1 dan živinski sajam.
- Magjar-Igen [Alšo F. m.] u petak prid Duhove; 26. okt. prid dat. po 6 dani živinski.
- Magjar-Itebe [Torontal m.] u ned. prid Gjurgjev i 16. okt.
- Magjar-N. Žombor [Kološ m.] 20. jan. po star. kal. posli Uskrsa i Duhova slideći dan 27. aug. 22. nov.
- Magjar-Ovar [Mošon m.] 6. jan., 5. maja, 1. aug., 21. sep., 28. okt., ti nedilja poned. i utorkom.
- Magjar-Pečka [Arad m.] u sub., ned., pon. prid. 9. maja i 14. sept.
- Majša [Pešt m.] 9. febr., u poned. posli nedilje Sv. Trojstva; 27. aug. i 11. nov.
- Maiš [Baranja m.] 20. jan., 1. maja, 29. aug. i 10. okt.
- Mako [Čanad m.] u subotu prid nedilju „Judica“ prid 24-og juna; 19. aug. i 19. nov. uvijek u subotu.
- Margitta [Bihar m.] 6. jan. sridoposne, 24. aprila, 13. jula, 14. sept. i 5. nov. nedilje u sridu, četvrt. i pet.
- Maria-Poč [Sabolč m.] u poned. iza 6. febr., 3. maja, 21. aug. i 8. dec.
- Marmaroš Siget po star. kal. 1-vi poned. i utorak posta; u poned. i utorak Duhova; po star. kal. Ilinske nedilje u poned. i utorak, ako Ilija na nedilju pada, slid. nedilje u poned. i utorak biva; 13. okt. nedilja u poned. i utorak, prvi prvi poned. i utorak iza 15. pros.
- Marošilje [Hunjad m.] 19. jan., 6. aprila, drugi dan Duhova po star. kal.; 6. jula, 27. aug. i 11. okt.
- Maroš-Ludaš [Torda A. m.] 4. maja, 4. okt., prid datum po 3 dana marvinski.

- Maroš Ujvar (M. Torda m.) 13. apr. i 15. aug. prid datum u petak, a četvrtak živinski sajam.
- Marošujvar-Akna (Alšo Feh. m.) u petak prid 13. apr. i 15. aug. prid to jedan dan marveni vašar.
- Marošvašarhelj (Maroš T. m.) 17. jan., u četvrt. prid cvitnicu; u poned. posli Brašančeva; 4. sept., 11. nov., prid datum po 3 dana živinski.
- Martonoš (Bačka) 8. juna i ime Marije šlideći ponediljak; 7. nov., juna i nov. sajmovi ako datum ne pada na nedilju ili poned. uvik prijašnji poned. bivaju sajmovi.
- Martonvašar (Feher m.) 25—26. marta, 15—16. juna, 14—15. sept. i 21—22. dec.
- Matesalka (Satm. m.) 25. jan., 19. marta tih nedilja u poned. 24. apr., o Mariji Mand.; Miholjske i Elisabetine ned. u poned.
- Megjaso (Zemplen m.) 15. jan., 10. maja, 29. sept.
- Megješ (N. Kük. m.) posli Invoke u četvrtak, 13. jula, prid Miholj u četvrtak 30. nov.
- Mehadija (Krašo S. m.) 22. jan., 6. apr., 16. jula i 26. okt.
- Mekenješ (Baranja m.) posli 4. juna u poned. i 10. aug. nedilje u poned. sajam.
- Melence (Torontal m.) grčko-istoč. Duhova prvi dan; 27. aug. 7. nov. Ako datum nepada u ned., prijašnje nedilje u ned. biva sajam.
- Mernje (Šomogj m.) 24. febr., 5. maja, 2. aug.; 5. nov., ti ned. ponediljkom.
- Mecenzef-felšő 5. apr., 31. jul., i 3. dec.
- Mecenzef-alšo na vel. utorak, 6. sept.; u poned. posli 2. jula; i prve adventske nedilje.
- Mezőberenyj (Bekeš m.) 8. apr., 12. jula, 6. okt. prid dat. u ned. ako dat. na nedilju pada, istog dana biva.
- Mezőtur (J. N. K. m.) 1. jan., 1. maja, 1. aug., 1. nov., ako datum na poslen dan pada, prid datum u nedilju biva saj.
- Miava (Njitra m.) u sridu posli Pavla priobr. Josipa, Duhova. Ivana i Pavla, Jakova apošt., Male Gospe. Šimon Jude i Nikolja uvik u sridu, prid to utorak marv. sajam.
- Mindsent (Čongrad m.) 7—8. jan., 14—15. apr., 30. juna, 1. jul. i 27. okt. ako ovi ne padaju na sub. i ned. onda prija tog u sub. i ned. biva sajam.
- Miške [Vaš m.] posli svitlog Marinja slideći dan [febr.] posli Blagovisti slid. dana [marta] posli pohod. Gospe [jula] posli vel. Gospe slid. dana [aug.] posli male Gospe slid. dana [sept.] na Franju [okt.] na Katu. na Lucu [dec.] Ako na svetac padaju, slideći dana biva.
- Miške (Pešt m.) 2. febr., i 25. marta slidećeg dana; 2. jula, 23. aug. i 8. sept. slidećeg dana; 4. okt., 15. nov. i 13. decemb.
- Miškolc (Boršod m.) na Julijanu [febr.] na Urbana [maj.], na Šamuila [aug.], na Luku [okt.], na Lazu dec. tih nedilja u ponediljak.
- Mišla (Tolna m.) u poned. prve ned. jan., apr. i sept. i 26. okt. ako na kat. svetac pada za njim.
- Moč (Kolož m.) 1. i 2. jan., na vel. poned., po star. kal. Spasova slid. dana, 20. i 21. aug.
- Modor (Požun m.) 2. febr., 24. apr., 24. juna, 24. aug., 29. sept., 11. nov. Ako datum na sridu pada, onda prid to utor. biva sajam; ako dat. posli sride pada, onda slid. ned. u utor b.
- Modoš (Torontal m.) 25. mart., 29. jun., 24. aug., 26. okt. Ako datum nepada, na ned. onda prijašnje ned. u nedilju biva.
- Mohač (Baranja m.) 24. febr., 17. apr., 24. juna, 15. sept., 11. nov., 21. dec. Ako datum na svetac ili u srid nedilje pada, ti dana prijašnjeg pon. biva sajam.
- Mohol (Bačka) 30. maj. 30. sept. Ako Datum prid svetac ili prid nedilju pada; prijašnje nedilje u nedilju biva.

- Mokrin (Torontal m.) 14. febr., 21. maja i 20. aug.
- Moldova-O (Krašo m.) 24. apr. i 27. aug.
- Monor (Pešt m.) 12. mart., 1. jun., 18. aug., 8. dec.
- Monor (Best. Nasod m.) 31. maj., 27. sept., marvinski prija dva dana počima se.
- Moravica (Temes m.) 1. apr., 1. okt.
- Morovica (Bačka) nedilje sv. Josipa u poned.; jula poslid. nedilje u ponediljak; prvog ponediljnika u nov.
- Moricföld (Temeš m.) 3. mart., 2. maja, 3. aug. i 1. nov., ti nedilja u nedilju.
- Mošgo (Šomogj m.) posli Uskrsa u utorak; 24. juna.
- Mošonj (Moson m.) 2. apr., 13. jula, 4. okt., 21. dec., najbliži dana u poned. Ako dat. na svetac pada, slideći dan biva sajam.
- Muči (Tolna m.) 20. maja i 20. okt. nedilja u sridu. Ako dat. na svetac pada, slidećeg dana.
- Munkač (Bereg m.) na tri kralja, na Josipa [marta], na Gjurgjev [apr.], na Duhove Ivana krstit grčka vel. Gospa, i Martina, prid, il posli ovih označennih dana s godine na godinu var. senat odregjuje, vel. Gospe, nedilje ponediljkom sajam za sitn., a prija ovog po tri dana marvin.; 2. apr., 14. maja, 14. sept. i 8. okt., ti nediljah u poned. i utor. ako ovi na svetac pad., prid il posli data slideće nedilje za birke biva.
- Muraserdahelj (Zaia m.) 1. maj., 26. juna, 13. aug., 26. okt. ako na ned. padne onda prid to u sub.
- Murasombat (Vaš m.) u poned. prid poklade; na cvitni poned. i na misec dana posli Uskrsnog ponedeljka; 24. juna, 24. aug., 15. okt., 6. dec.
- N**
- Nadašd (Baranja m.) 19. mart., 20. aug. tih nedilja u poned.
- Nadudvar (Hajdu m.) prvog poned. jan., apr. i aug. te 25. okt. ned. u poned.
- Nagjatad (Šom. m.) prid Grgura; u proleće prid sv. Križa dana i Iliju u pon. na sv. Roku; u jesen prid dan sv. Križa u pon. i pon. posli sv. Martina.
- Nagj-Bajom (Bihar m.) 4. mart., 2. juna, 27. sept.
- Nagj-Bajom (Šomogj m.) u utor. prid Josipa u poned. prid Pongraca, posli Isus. priobr. slid dan i prid Tereziju u poned.
- Nagj-Bajom (Šopron m.) u četv. prid Demetra i prid poklade.
- Nagj-Banja (Sathmar m.) posli ned. bezimen; posli Brašančeva; sv. Stipana kr. i Martina uvik u poned.
- Nagj-Barod (Bihar m.) u poned. posli Grgura; u poned. Petrovske ned. posli vel. Gosp. i Martina u poned.
- Nagj-Bečkerek (Torontal m.) 1. marta, 25. maja, 17. aug., 12. okt., 23. nov. prid datum u četvrtak, petak, subotu u nedilju biva sajam.
- Nagj-Dorogh (Tolna m.) 13. mart., 5. juna, 16. okt., ti ned. poned.; i prvi ponediljak aug.
- Nagj-Enjed (Alšo Feher m.) 25. jan., 8. maja, 19. aug., 16. okt. Prid datum po jedan dan živinski.
- Nagj-Gaj (Toront. m.) 1. maja, 7. nov.
- Nagj-Halmagj (Arad m.) po star. kal. u prvu subotu korizme; prid cvitnicu; Petrovske ned. mala Gospojinske ned. i sv. Barbare uvik u subotu biva.
- Nagj-Haršanj (Baranja m.) prid 25. jan., 12. apr., sv. Ladislava [jun.] i prid 9. okt. u poned. i utorak biva sajam.
- Nagj-Höflanj (Šopron m.) 25. jan., 9. sept.
- Nagj-Ida (Abauj m.) 25. maja, 24. jul., 12. sept., 16. okt. i 22. dec.
- Nagj-Karolj (Sath. m.) 4. febr., 15. apr., 3. juna, 1. jul., 16. sept., 4. nov., 9. dec. tih nedilja ned. i poned. biva.
- Nagj-Kikinda (Torontal m.) 24. april, 24. juna, 20. sept. i 1. dec.

- Nagj-Komjath (Ugoča m.) Gjurgjevske; 8. juna, Jakovske, i 29. aug. nedilje u sridu i četvrt. Ako na svetac pada; slideće nedilje u sridu i četvrt.
- Nagj Kostolanj (Njitra m.) posli Blagovisti i Rogate u petak, posli Mate i Andrije u poned., marvinski sajam prid. dat. na 4. dana biva.
- Nagj-Köröš (Pešt m.) 5. marta, 24. apr., 27. juna, 26. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Nagj-Lak (Čanad m.) Gjurgjevske i Miholjske nedilje u subotu; posli 3 kralja u prvu i jula miseca u drugu subotu. Ako ova 2 roka na svetac pad., onda prijašnje ned. u subotu biva sajam.
- Nagj Leta (Bihar m.) 15. jan., 24. apr., 29. sept.
- Nagj Lomnic (Sepeš m.) posli Gjurgja utorak; i Gala slideći četvrtak.
- Nagj Majtenj (Sathmar m.) 5. febr., 16. apr., 15. maja, 10. jula, 18. sept., 6. nov., 11. dec.
- Nagj-Marton (Šopron m.) na vel. poned., u poned. posli sv. Trojstva; nedilje sv. Martina; i 11. nov. Ako ovi dat. na nedilju pad., slid. poned. biva; i u poned. sv. Lovrinca nedilje.
- Nagj-Megjer (Komarom m.) 25. jan., 15. maja, 6. aug., 27. okt. i 6. dec., tih nedilja u poned.
- Nagj-Mihali (Zemplen m.) prve nedilje febr., u poned. i utorak; na veliki pon. i utorak; 13. juna nedilje u poned. i utorak, prid 15. aug., prid 15., 16. okt. i prid Bočić u poned. i utorak.
- Nagj-Šaroš (Šaroš m.) posle Glune ned., sv. Margite i Martina uvijek u sridu.
- Nagj-Šaroš (Kolož m.) 29. apr., 12. jula i 8. nov.
- Nagj-Šuranj (Njitra m.) 25. jan., 1. maja, 10. aug. i 1. nov. uvijek prid dat. u poned.
- Nagj-St.-Mikloš Srpski i Nim. (Torontal m.) 5. apr., 25. jula, 25. okt., ako dat. ne pada u nedilju, prid datum u ned. biva sajam.
- Nagj-Salonta (Bihar m.) 15., febr., 15. apr., 15. aug., 11. nov., tih nedilja petkom i subotom.
- Nagj-Seben u prvi poned. posli tri kralja; posli 3. maja, 14. sept. po 7 dani velik marv. sajam.
- Nagj-Söllöš (Vespr. m.) u sridu Gjurgjevske i Sviju-Svetih nedilja.
- Nagj-Varad (Bihar m.) 12. mart., 21. juna, 8. sept., 8. dec., tih ned. petkom se počinju, i to petkom i subot. svinjski i birčiji; nediljom poned. i utorkom marven., konjski i sitn. sajam biva, i traje sve do petka.
- Nagj-Važonj (Vespr. m.) u poned. i utorak prid Invokate, Našašće sv. Križa, sv. Ivana, Uzviš. sv. Križa i Božićnog dana. Ako ovih ožnač. dani na poned. pad., istog dana; ako u ned. padaju, slid. pon. i utorka biva.
- Nagj-Zerind (Arad m.) 14. jan., 1. sept., u slučaju sveca slidećeg dana biva.
- Nagj-Zolenc (Krašo m.) na Cvitnicu po star. kal. 11. jula i 24. okt.
- Nagj-Žam (Temeš m.) u nedilju prid Gjurgjevo, u prvu ned. sept.
- Nasod (B. Nasod m.) 27. maja, 8. nov. marvenski sajmovi prid datum na 2. dana. Posli sv. Barthola u sridu.
- Nagoč (Šomogj m.) o Josipu, sv. Antunu pad., vel. Gospi, sv. Tereziji, uvijek u poned.
- Nemeš-Ded (Somogj m.) u poned. prid 25. jan.; u utorak posli sv. Trojstva, prid Miholj i 21. dec. u poned.
- Nemeš-Vid (Šomogj m.) 22. jan., 22. marta, 17. juna i 24. okt.
- Nemeš-Militič Lemeši (Bačka) 7. maja, 20. okt., ako datum na nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam, ako na poslen dan pada, prid dat. u nedilju i poned. biva sajam.
- Nemet-Bokšanj (Krašo S. m.) prid glunu ned., sv. Ivana [maj] i po starom kal. posli Petrova, 18. sept. u petak, sub. i ned.
- Nemetbolj (Baranja m.) 6. jan., 16. maja, 25. jula, 8. sept., [20. okt.] Ako dat.

na ned. ili svstac pada, sajmovi sli-
dećeg poned.; ako na četvrtak ili
petak ili subatu pada, onda u pri-
jašnji poned. biva.

Nemet-St.-Mikloš (Toront. m.) 5. aprila,
25. jula i 25. okt.

Nemet-Ujvar (Vaš m.) posli Marina
slid. dan; na vel. poned., posli Bra-
šančeva slideći dan, 2. aug., 1. sept.,
30. okt. i 6. dec.

Nickifalva (Temeš m.) 23. maja, 7. aug.,
prid datum po jedan dan živinski.

Nograd (Nograd m.) prid Julijanu, Sofiju,
sv. Anu, Elisabetu u poned.

Novi-Sad (Bačka) 20. mart., 19. maja,
10. aug. i 29. okt.

Njarad-Sereda (M. Torda m.) 21. do 24.
febr., 1. do 4. aug. i 7. do 10. dec.

Njek (Šopron m.) 24. apr., u utorak
posli Duhova, 10. aug. i 29. sept.

Njirbator (Sabolč m.) 20. jan., 25. marta,
8. sept., 9. nov. i 6. dec. uvik posli
dat. u četvrtak.

Njir-Bakta (Sabolč m.) 20. jan., 15.
aprila, 5. jula, 21. aug., 6. nov., tih
nedilja ponediljkom.

Njireghaza (Sabolč m.) u poned. sv.
Tome nedilje; u poned. prid Duhove,
male Gospojinske i sv. Luce nedilje
u poned.

Njitra (Njitra m.) u poned. posli Pavla
pustinj. i posli ned. Bezimena, na
vel. četvrt. u poned. sv. Ivana i po-
hoda Gospe, prid vel. Gospu i Mi-
holj u poned. i posli sv. Luke i Tome
u poned. živinski sajmovi, uvik prid.
dat. 3-eg dana bivaju.

Njitra-Žambokret (Njitra m.) u sridu
posli 3 kralja, nedilje sv. Trojstva i
male Gospe i prid vel. Gospu nedilju
u sridu, a prid njim u poned. živinski.

O

O-Beče Bečej (Bačka) 8. apr., 5. jula,
17. okt. uvik prid datum u nedilju.

O-Bešsenjo (Torontal m.) 16. maja i
15. okt.

O-Beba (Torontal m.) 8. marta, 8. juna,

8. sept. Ako datum nepada na ne-
dilju, onda je sajam prijašnje nedilje.

O-Futak (Bačka) 31. marta, 16. juna,
18. aug. i 7. nov., ako dat. nepada
na ned. ili poned. onda prid dat. u
ned i poned. biva vašar.

Oča (Pešt m.) Prija 18. jan., 27. marta,
24. juna, 19. okt. u ned. i poned.
sajam biva.

O-Pečka (Arad m.) 2. febr. i 24. jula
prid dat. u subotu, ned. i poned.

Oppova (Torontal m.) 21. maja i 1. nov.

Oroslamoš (Torontal m.) 4. okt.

O-Radna (Nasod m.) u subotu prid 26.
febr., poslid. subotu juna i okt. i u
sridu prid 18. dec., 5. maja, 10. aug.
prija 2 dana počinju marvenski sajmovi.

Oravica Rom. (Krašo m.) 25. marta i
25. jula.

Orcifalva (Temeš m.) 24. apr. i 8. sept.

Oršova (Krašo m.) 1—3. maja. 17—19.
dec.

Ozora (Tolna m.) na ime Isusovo, vel.
nedilje prid Šaroltu i Tereziju u poned.

Ozora (Torontal m.) 10. maja i 12. sept.

Ö

Örmenješ (Kolož m.) 18. jan., 5. maja,
6. jula, 18. dec.

Ökörmező (Marmaroš m.) 26., 27. juna,
4., 5. sept. u poned. i utorak; poslid.
nedilje aprila i 2 nedilje aug.

P

Pačir (Bačka) 18. sept.

Pakš (Tolna m.) 16. maja, 15. jula, 21.
sept., 19. nov. tih nedilja poned. i
utorkom.

Palanka N. (Bačka) prvog ponediljka
maja i okt.

Pankota O-Új (Arad m.) 3. maj., 1.
aug., 15. okt. Ako datum ne pada u
ned. u prijašnju ned. biva sajam, ako
sajam 3. maja sa Vilagoškim sajmom
na jedan dan pada, onda u Pankoti
posli na ned. dana biva.

Parajd (Udvarh. m.) 19. marta, 26. jula,
15. okt., 17. dec.

- Pauliš (Temeš m.) 6. maj., 1. okt.
- Paca (Šomogj m.) 2. januara, 11. nov.
- Pančevo 22. apr., 9. jula, 18. sept. na datum padajući, il slideći četvrtak se počima i 4 dana traje sajam.
- Papa (Vespr. m.) u utorak i sridu posli Marina, posli Blagovisti, sv. Trojstva, Pohoda Gospe [jun.], Velike Gospe, Male Gospe i posli zač. Bl. Div. Marije. Ako datum na utorak ili sridu pada, slidećeg utorka i sride biva.
- Pardanj (Torontal m.) 16. maja, 16. sept. Ako nepada na ned. prijašnje nedilje biva.
- Paca (Šomogj m.) 6. jan., 11. novembra.
- Perjamoš (Torontal m.) 24. apr., 15. juna, 24. sept.
- Perlak (Zala m.) na poklade, posli Duhova i sv. Jakova; Miholjske nedilje u utorak.
- Perlas (Torontal m.) 27. juna, 9. nov.
- Petroženj-Livaženj (Hunjad m.) 15. maja i 15. okt.
- Petriš (Arad m.) 2. jan., 8. mart., 23. juna, 1. aug., 14. okt.
- Petrovac (Bačka) 11. marta, 13. maja, 26. aug., 11. nov. Ako dat. nepada na ned. i na poned., slid. ned. i poned. biva.
- Petrovoselo (Bačka) 8. maja, 30. aug., 7. nov., prid dat. u ponediljak.
- Pečka (Arad m.) 2. febr. . 24. jula prid datum u subotu, ned. i poned.
- Pečuh, Marinjske ned., prid Duhove; Snižne ned., sv. Katar. tih. ned. počimajuć u ned. cile nedilje traje sajam. Na velik utor. i sridu i prid Miholj utor. i sridu velik marvinski sajam.
- Pečvarad (Baranja m.) o Valentinu [febr.], Adalbertu [apr.], Poh. Gospinog. i o Sv. Luki [okt.] tih nedilja poned. i utorkom.
- Pecel (Pešt m.) u prvi poned. i utorak maja i u 2. sept.
- Peer (Gjör m.) u poned. i utorak prid 15. maja, 15. okt.
- Peterfalva (Ugoča m.) poslidnjeg utorka i sride maja i sept. miseca.
- Piliš (Pešt m.) 5. jan., aprila, jula i okt. miseca.
- Pincehelj (Tolna m.) u utorak na poklade; 24., 25. aprila; posli Sv. Trojstva u utorak; 28., 29. okt.
- Pinkafő (Vaš m.) 25. jan., 21. apr., 24. juna, 24. aug., 16. okt., 11. nov. Ako datum na petak, subotu, ned. il. svetac pada, slidećeg poned. biva.
- Piškolt (Bihar m.) 1. marta, 1. septembra.
- Pivnica (Bačka) 17. apr., 1. jula, 23. okt. Ako datum na ned. il ponediljak pada, slideća 2 dana, ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Podolin (Sepeš m.) u četvrtak posli Sv. Pavla [jan.], posli Judika i sv. Ivana krst. 25., 26. jula, posli Lovrinca, Simun Jude i sv. Kate slideće nedilje četvrt.
- Požun-Požonj, o Vincenciji, sv. Ivanu krst, o Miholju, i o sv. Luci tih nedilja prid i posli data po nedilju dana, koje dane s'godine na godinu senat odregjuje uvik od nedilje jutra, do subote.
- Pöšćen (Njitra m.) 27., 28. febr., 10., 11. aprila, 15., 16. maja, 26., 27. juna, 21. do 26. aug., 2., 3. okt., 6., 7. nov., 18., 19. dec.
- Priglevica-St.-Ivan (Bačka) u poned. posl. 24. juna.
- Privigje (Njitra m.) na Pavla priobr., na Josipa, na dan Našašća sv. Križa, na sv. Vladislava, na Lovrinca, na Uzviš. križa, na sv. Luku i Andriju, u nedilju prid dat. marvinski, u slučaju sveca slideći dana biva.
- Prona (Njitra m.) u utorak posli Invo-kate živinski, u utorak posli Reminis-cere živinski; a posli Laetare sitn. Na vel. utorak općeniti; na Pilipa i Jakova sitn., a na 8 dana prija živ., na sv. Ivana krst. sitn., 8 dana prija živ., na Jakova sitn., posli sv. Ivana usjeka u utorak za sitn., na dan sv. Imbre sitn., prija 8 dana živ., na

sv. Tomu sitn., prija 8 dana živinski. Ako živinski il za sitnarije sajam na nedilju pada, slidećeg ponedeljnika, ako na svetac pada, slidećeg dana; ako na dan nediljnog sajma pada, onda prijašnjeg dana biva.

Puho (Trenčen m.) u poned. posli nove god., posli Uskrsa, Duhova, Margarine, Uzviš. križa i Sviju-Svetih, a prid dat. četvrtkom marvenski; ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.

Pusta-Fegyvernek (J, N. K. m.) 1. marta, 1. juna, 12. sept., 1. dec. Ako datum nepada u nedilju, prid datum u nedilju biva.

Püspök-Ladanj (Hajdu m.) 19. mart., 13. jula, 29. sept., 11. nov., tih ned. četvrt. i prid Miholje ned. u četvrt.

R

Raba-St.-Marton (Vaš m.) u 2-gi poned. posli Uskrsa, 10. aug. i 28. nov.

Rac-Almaš (Feher m.) u poned. prid 15. okt.

Radna (Arad m.) u petak prid Spasovo i po star. kal. prid 6. okt. u petak.

Rajac (Trenčen m.) o Matiji, Gjurgjevu, Sofiji [maja], o Ivanu krst., Ivanu usjeku, Ursuli [okt.] i o Nikolju.

Rajka (Mošon m.) u poned. na poklade, na vel. četvrtak, u utorak na Duhove, u poned. posli priobr. Isusa i posli Kolomana i sv. Tomu.

Rac-Kaniža (Zala m.) u sridu posli Uskrsa, 16. maja, 24. juna i 10. aug.

Rackeve (Pešt m.) 25. jan., 17. aprila, 15. jula i 5. nov. prijašnjih nedilja ponediljkom i utorkom.

Rackozar (Baranja m.) 12. marta, 5. maja, 16. jula, 20. okt., u slučaju sveca slid. dan biva sajam.

Rešicabanja (Krašo m.) u petak prid cvitnicu, na snižnu Gospu ako ovaj dan na subotu i ned. ili u utorak pada, uvik prid ovaj dan u petak, inače slidećeg petka biva. Na Miholj dan, ako na petak pada, ako u su-

botu, ned. poned. il u utorak, onda prid Miholj u petak, ako dat. na koji drugi dan pada, slidećeg poned. biva. Rekaš (Temeš m.) 24. febr., 21. juna, 1. nov.

Rekaš (Pešt m.) 9. febr., 16. juna, 16. sept.

Rezbanja (Bihar m.) u subotu prve ned. febr., apr., juna, aug., okt. i dec.

Rimasombat (Gömör m.) u prvu subotu jan., aprila, maja, juna, aug., sept., okt., nov. i dec. miseca.

Rimaseč (Gömör m.) 24—25. jan., 24—25. apr., 20—21. juna, 29—30. sept.

Rittberg (Temeš m.) 17. apr., 15. juna, 13—14. sept., 15. nov. Ako na ove dane katoličk. il grčki zapovidni sveci padnu, sajam odpada na nedilju dana.

Rom.-Ečka (Torontal m.) 5. maja i 26. okt.

Rožnjo (Brašo m.) 25. jan., 11. jula prid to živinski.

Rožnjo (Gömör m.) o Gavrilu, Martinu, Gellertu [sept.], o Lazaru [dec.] tih nedilja utorkom.

Rožahegj (Lipto m.) 7. jan., 19. marta, posli Spasova slidećeg dana, 29. sept. i 1. decembra.

Röt-Rattendorf (Vaš m.) 15. aug. i 8. sept.

Rudna (Torontal m.) 21. maja, 20. sept., ako dat. nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.

Rum (Vaš m.) 10. jan., 21. marta, 27. juna, 25. aug. i 15. okt.

Ruspoljana (Marmaroš m.) u ponediljak i utorak na nedilje dana prid Duhove, Iliju i Miholj dan uvik po star. kalendaru.

S

Šajo (Gömör m.) 16. febr., 4. maja, 6. jula, 4. okt. prid datum po jedan dan marvenski.

Šaard (Šomogj m.) u poned. prid Spasovo, na Pohod Gospe, na Priobr. Isusa i na dan Mate.

Šalgotarjan (Nograd m.) 3. poned. jan.,

- maja, jula i okt. miseca. Ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.
- Šarkad (Bihar m.) 24. apr., 8. juna, 28. okt., 21. dec. prid datum u subotu i nedilju.
- Šamšon (Šomogj m.) 2. jan., 2. aug. i 12. nov.
- Šarbogard (Feher m.) 4. apr., 14. juna, 15. sept. i 19. nov. tih ned. poned.
- Šarköz (Sath. m.) 14. febr., 15. maja, 20. jula, 20. sept., 6. dec., tih ned. poned. i utorkom.
- Šarošd (Feher m.) 1. maja, 1. jula, 11. aug., 11. nov. tih ned. utorkom.
- Šasd (Baranja m.) 7. maja, 7. jula i 1. sept. tih nedilja poned., ako na svetac pada slideći dan biva.
- Šatoralja-Ujhelj (Zempl. m.) o Apoloniji, o cvitnici, o pohodu Gospe, 2. sept., 5. nov. tih nedilja i prid Božić nedilje poned. i utorkom, ako poned. i utorak na svetac pada, četvrtkom biva.
- Šegešvar (N.-Kük.-m.) 16. marta, 24. juna i 4. nov. prid dat. na jedan dan živinski.
- Šelmec- i Belabanja (Hont m.) 4 sajma: prigodom prolićne litnje, jesenje i zimске zapovidne, posti takozvane kvatre, a prid ove u poned. il ako ovaj na svetac pada, utorkom živinski.
- Šelje (Baranja m.) 4. marta, 1. maja, 10. aug., 15. okt. i 3. dec. prid datum poned. i utorkom.
- Šepsi-St.-Gjörgj (Haroms. m.) u sridu i četvrtak posli Reminiscere, Gjurgja, Ivana [juna] i Brige, juniuški sajam utorkom sa velikim konjskim sajmom se počima.
- Šeregelješ (Feher m.) o Marinu i Gluhe ned. u poned. na dan sv. Franje i pohoda Gospinog ned. i poned.
- Šikljuš-Šikloš (Baranja m.) 19. marta i vel. Gospe tih ned. poned.; 30. nov. i 2. dec., posli sv. Trojstva u poned.
- Šimand (Arad m.) 13. febr., 13. maja i 13. sept. tih nedilja nediljom.
- Šimuntornja (Tolna m.) Laetare, Exaudi i Angj. čuvara ned. 5. nov. tih ned. utor. i sridom.
- Šiofok (Vespr. m.) 20. apr. i 19. okt. tih ned. sridom.
- Šolt (Pešt m.) prid Šaru u nedilju ako Sara u ned. pada, istog dana biva pazar, prid Spasov. u nedilju prid sv. Roku ako ovaj u ned. pada, istog dana biva; u ned. prid Martina ili isti dan ako ovaj na ned. pada.
- Šomkut-Nadj (Sath. m.) u sridu posli Josipa, Margarete, vel. Gospe i Dragutina [nov.]
- Šomogjvar (Šomogj m.) 18. apr. i 15. okt.
- Šoprun-Šopronj u prvi poned. marta ako ovaj na poklade pada, slid. poned. biva; prvog poned. maja; poslid. poned. aug. i sv. Elisabethe ned. u poned., ako Elisabetha na nedilju pada, u prijašnji pon. biva; u prvi poned. febr., aprila i okt. miseca, s dozvoljenim konjskim sajmovima marvenski sajmovi bivaju i svaki u ponediljak, utorak i sridu biva.
- Šorokšar (Pešt m.) 1. mart., 15. maja, 10. aug. i 30. okt. tih nedilja u ned. i poned.
- Šošmezö (Solnok-Dob. m.) po star. kal. u petak 2. ned. korizme, 20. maja, 15. juna i 30. okt.
- Šümeg (Zala m.) prvi utorak druge polovine korizme, na vel. poned. i utorak prid Spasovo, na pohod Gospe, na dan Barthola, Demetra i Elisabethe.
- Šüttö (Estergom m.) 18. marta, 18. juna, 18. sept. i 18. dec. tih ned. četvrtkom.
- Sabadsalaš (Pešt m.) 31. mart., 7. jula, 17. sept., prid datum u ned. 15. i 16. nov.
- Sakači (Šomogj m.) 10. febr., 1. apr., 11. nov. Ako datum na svetac ili subotu pada, slid. posleni dan biva.
- Sakč (Tolna m.) 24. febr., 3. jun., 14. sept. i 6. dec.
- Sakul (Krašo m.) u poned. prid Brašanč. i posli Sviju-Svetih.
- Salk-St.-Marton (Pešt m.) u ned. poned. i utor. prid 28. jan., 2., 3., 4. dan Duhova, u ned. poned. i utor. prid Iliju i sv. Luku.

- Salonak (Vaš m.) u 3. poned. korizme, u poned. posli sv. Trojstva, Miholja i prid Božić u poned.
- Samošujvar (Soln.-Dob. m.) 3. i 5. febr., 29. i 30. apr., 1. maj., 25. jul., 26. i 28. okt.
- Sarhalom (K.-Kük. m.) 11., 12. i 14. nov.
- Sarča (Toront m.) 19. mart., 15. sept. Ako nepada na ned. onda prid to u ned.
- Sarvaš (Bekeš m.) 24. i 25. febr., 24. i 25. jun., 19. i 20. okt., 21. i 22. dec.
- Sathmar-Németi (Sath. m.) 2. febr., 19. mart., 1. maj., 2. jul., 29. sept., 21. nov. tih ned. utorkom i sridom.
- Sakolca-Skalica (Njitra m.) u četvrt. i sridu posli Marina, Judike, Duhova, Petrova, Porciunkule, Male Gospe, Svi-Svetih i Luce.
- Samoš (Toront. m.) 13. maja i 13. okt.
- Santo (Abauj m.) na vel. četvrt. 13. jula, 4. okt., 6. dec., prid datum po jedan dan živi.
- Saskabanja (Krašo m.) 4. jula, 1. maja i 25. sept.
- Sas-Regen (M.-Torda m.) 12. do 19. febr., 4. do 12. maja, 1. do 10. aug. i 16. do 23. okt.
- Sassebeš-Mühlbach (Seben m.) 29. do 30. jan., 24. do 25. apr., 24. i 26. aug.
- Sasvar (Baranja m.) u poned. posli 25. marta i 25. sept.
- Sasvaroš-Boros (Hunjad m.) 14. marta, 4. juna, 4. okt., 6. dec. prid njim po 3. dana živinski.
- Segedin-Seged 17. febr., nedilje 5. maja, 31. jula, 10. okt., 30. nov., tih nedilja od nedilje do nedilje, a prid njim u petak i subotu krmski sajam biva.
- Seghalom (Bekeš m.) 10. febr., 20. maja, 20. jula, 20. sept., posli dat. poned. i utorkom.
- Segsard (Tolna m.) poned. i utorkom ned. Cvitnice, Spasovske, Pohoda Gospe, Našašća križa i Elisabethe.
- Segvar (Congrad m.) 10. marta, 19. maja, 12. aug. i 19. nov.
- Semlak (Arad m.) na 2. ned. prid Ju-
- diku; po star. kal. na 2. nedilje prid Petrov. u ned. i poned. 3-će nedilje okt. i slid. ponediljka.
- Sendrő (Boršod m.) 22. jan., 25. marta, 1. aug., 4. okt. prid datum u poned.
- Senic (Njitra m.) u poned. posli Pavla priobr., posli Bezim. ned. u utorak; posli Miserere, posli Brašančeva, sv. Augustina, na dan sv. Elisabethe; u pon. posli Tome, u 2. utorak posli Miholja.
- Senta-Zenta (Bač m.) 26. mart., 22. jun., 17. aug. i 19. nov. uvik prid dat. u nedilju i poned.
- Sent-Ana (Arad m.) 2. febr., 26. jula, 11. nov. poslednji sajam ako nepada na ned. ili poned. slideće ned. biva.
- Senteš (Congrad m.) 2. do 4. febr., 24. do 26. apr., 22. do 24. jula, 21. do 23. sept.
- Sent-Dineš (Baranja m.) 1. jun. ako na svetac pada, slidećeg poned. biva.
- Sent-Endre (Pešt m.) 5. maja, 1. aug., 20. okt., tih nedilja poned. ako dat. na ned. pada, slidećeg ponediljka biva sajam.
- Sent-Gjörgj (Torontal m.) 15. apr., 15. sept.
- Sent-Kiralj (Baranja m.) u sridu prid Spasov 27. juna, 21. sept., 2 nov.
- Sent-Lörinc (Baranja m.) 14. febr., 4. sept. u slučaju sveca, slidećeg pon., 12. apr., 10. juna, ako ovi dat. na ned. il svetac padaju, prijašnji ponediljak drži se veliki živinski sajam.
- Sent-Marton (Turoc m.) posli 24. febr., u poned., prija Duhova u pon., posli 10. aug., 21. sept. i 11. nov. u poned. sitn., prid dat. u petak marvinski sajam, 25., 26. maja i 25. 26. sept. za runo saj.
- Sent-Marton-Kata (Pešt m.) u ned. i poned. prid 1. sept.
- Sent-Pal (Kolož m.) 28. jula.
- Sent-Peter (Temeš m.) 16. aug. ako dat. na ned. pada slidećeg ponediljka biva.
- Sent-Mikloš (Torontal m.) 5. 6. apr., 25. 26. okt.

- Sent-Tamaš (Bačka) 12. marta, 28. jula, 20. sept.
- Serenč (Zempl. m.) 7. jan., 24. apr., 16. aug., 2. nov.
- Sečen (Vaš m.) 16. febr., 17. juna, 14. sept., 22. nov.
- Sečenj (Nograd m.) 25. jan., 12. marta, 24. apr., 13. juna, o Rastanku apoštola, 19. aug., 25. nov., tih nedilja poned. i utorkom. Ako dat. na nedilju pada slidećeg poned. i utorka biva sajam.
- Sekeljhid (Bihar m.) 19. febr., 1. maja, 24. juna, 29. sept., 25. nov. i 25. dec. tih nedilja četvrt. i petkom, prid Duhove i Uskrs marvinski sajam biva.
- Sekešfehervár u ned. Invokate, sv. Gjurgj, sv. Ivan, Demeter, u ned. i pon. iza 20. aug. u ned. i pon.
- Sekeškut (Temeš m.) 25. jan., 27. jula, 23. okt.
- Seplak (Bihar m.) u utorak druge ned. korizme; te ned. prid Gjurgjev, sv. Lovrinca ned. i prve ned. okt.
- Silagj-Čeh (Silagj m.) 3., 4. jan., 14., 15. febr., 14., 15. marta, 6., 7. juna, 12., 13. sept., 24., 25. okt., 12., 13. dec.
- Sigetvar (Šomogj m.) 25. jan., 24. apr., 13. juna, 2. aug., 29. sept., 19. nov., tih ned. poned. i utorkom.
- Siner-Varaalja (Sathm. m.) o Feliksu, [jul.] o Incenciju, o Teresiji, tih nedilja poned. i utorkom.
- Sinje (Šaroš m.) 15. jan., 26. marta, 27. juna, 15. okt.
- Sirak (Nograd m.) 5., 6. marta, 15., 16. maja, 8., 9. sept., 26., 27. nov., prid dat. poned. i utorkom.
- Sob (Hont m.) u pon. i utorak prid Pavla pust., prid Desideriju [apr.], prid sv. Vladislava [juna] i prid sv. Vendelina.
- Soboslo (Hajdu m.) cvitnice i Spasovske ned. u poned., 1. poned. jula, i sv. Dimitrije ned. u poned.
- Sobotist (Njitra m.) posli Matije i Uskrsa u poned., za vel. Gospom, sv. Martom, Lukom, Zač. Div. Mar. slideći dan biva.
- Solnok (J.-N.-Kun m.) 24. febr., 8. maja, 8. sept., 5. nov. Ako 8. sept. na ned. pada, istog i slidećeg dana, ako na poslen dan pada, u prijašnju nedilju i pon. biva.
- Sombor (Bačka) po nov. kal. na Blagovist, po star. kal. na Spasov, po star. kal. na veliku Gospu, na 25. nov. Ako ovi svetci osim nedilje na koji drugi dan padaju, onda prid isti datum u nedilju i poned. bivaju sajamovi. Ako datum u nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam.
- Sombor-Mali, Kiš-Zombor (Torontal m.) 15. apr., 10. aug., 18. okt. Ako datum nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.
- Sönj-O (Komarom m.) 4. mart., 16. maja, 17. jula i posli 13. sept. u poned.
- Siregh-Szöreg (Torontal m.) 24. febr., 20. aprila, 15. jula, 14. sept. Ako datum nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.
- Stanišić (Bačka) u poned. prid 12. apr. i 4. okt.
- Stara (Zemplen m.) 22. jan., 24. juna, 20. jula, 26. sept. i 30. dec.
- Subotica-Szabadka o Matiji, 16. maja, 29. juna, uvijek na dat., 8. sept., 28. okt. po 3 dana. Ako dat. na ned. pada, istog dana se počima, ako na drugi dan pada, prid datum u nedilju počima se sajam. Nediljni opći veliki sajamovi svakog ponediljka i petka bivaju. Sridom, nediljom i subotom za telad, jaganjce biva sajam.
- Subotište-Szombathely (Vaš m.) u utorak i sridu prid poklade, prid Gjurgjev, Brašančevo, 25. jula Malu Gospu i Andriju. Ako dat. na utorak pada, istog dana biva sajam.
- Stolni-Biograd, Székesfehervár, Invokate te ned., Gjurgievske ned., sv. Ivana, Demetra i 20. aug. tih nedilja nediljom i poned.
- Stupava-Štomfa [Požon m.] na velik četvrtak, 1. maja, 25. jula, 21. aug.,

6. nov., 21. dec. Ako datum na svetac pada, slidećeg dana biva.

T

- Tab [Šomogj m.] 11. apr., 2. juna, 1. aug. i 21. sept.
- Tabajd [Fehér m.] 3. i 4. febr., 24. i 25. maja, 30. i 31. aug. 8. i 9. nov.
- Tamaši [Tolna m.] u ponedilj. prija febr. kvatre i majske, prid Mandalinu; prija sept. i dec. kvatra.
- Tapolčanj-Nagj [Njitra m.] o Dorotheji [jan.], o Antunu [febr.], o Grguru o Ivi [maj.], o Ivanu krstit., o Magdalini, o Bartholu, o Matiji [sept.], o Leopoldu [nov.] tih ned. četvrtkom. O Ivanu i Matiji za runo sajam.
- Tapolca [Zala m.] 16. aug., 16. dec.
- Tapio-Bičke [Pešt m.] 7. febr., 7. maja i 8. sept. tih. nedilja ned. i ponediljkom.
- Tapio-Gjörgje [Pešt m.] 1. marta, 5. maja, i 31. aug.
- Tapio-Sele [Pešt m.] 1. jan., 1. apr., 2. jula, 15. okt. tih ned. ponediljkom.
- Tarcál [Zempl. m.] 3. febr., 10. marta, 5. maja, 4. aug., 29. sept., 10. nov. posli datuma ponediljkom, ako bi na ove svetac bio, u prijašnji poned. biva sajam.
- Tata [Komarom m.] posli Uskrsa u utorak i sridu, posli Duhova u utor i sridu, 27. i 28. aug., 5. i 6. nov.
- Tauc [Arad m.] u subotu prid prvu ned. apr. i posl. aug.
- Talja [Zempl. m.] 22. jan., 4. apr., 27. juna, 19. okt.
- Teke [Kolož m.] 1. febr., 1. maja, 27. juna, 5. nov., 11., 12., 13. i 14. apr. ovčiji sajam.
- Telegd-Mező [Bihar m.] u sridu 3-će ned. apr. i 1-ve ned. dec.
- Temerin [Bačka] 25. febr., 5. maja, 4. sept., 22. nov. Ako datum ne pada na nedilju il poned. u prijašnju nedilju biva sajam.
- Temišvar 19. marta, 1. juna, 8. aug., 29. sept., 18. dec., prid datum četvrtkom, ako datum na četvrtak pada, istog dana počima se sajam i 5 dana traje.
- Tenke [Bihar m.] 4-te ned. marta, juna, sept. i dec. uvik u ponediljak.
- Teglaš [Hajdu m.] 28. jan., 10. maja, 18. aug., 29. okt. tih ned. četvrtkom.
- Tet-St-Kut [Gjör m.] posli 16. maja i prid 31. okt. u četvrtak, ako na majske dat. svetac pada, prid isti u sridu biva.
- Tevel [Tolna m.] posli sv. Veronike, sv. Trojstva i sv. Tekle u poned.
- Tihanj [Zala m.] 24. apr.; i 24. jula; slidećeg utorka.
- Tinnje [Pešt m.] 5. jan., 5. mart., 15. juna i 2. okt. ned. poned.
- Tišina [Vaš m.] 25. febr., 5. juna, 9. sept.
- Tisa-Örš [Heveš m.] 1. poned. maja i dec.
- Tisaföldvar [Bačka] 24. marta, 8. juna, 29. aug., 11. okt., uvik nediljom i poned. ako dat. na poslen dan pada, prijašnje ned. biva.
- Tisa-Füred [Heveš m.] 4. jan., 15. apr., 4. aug., 3. okt. tih ned. četvrt. i petkom. U prvi četvrt. febr., marta, apr., maja, juna, jula, sept., nov. i dec. miseca.
- Tisa-Kalmanfalva [Bačka] Iza 1. apr. u poned. i utorak.
- Tisa-Kürt [Jas-N.-Kun m.] 20. apr. 30. sept., tih nedilja i poned.
- Tisa-Lök [Sabolč m.] 15. maja 10. jula, 21. aug., 25. sept., 27. nov. tih ned. četvrtkom ako na svetac pada sridom.
- Titel [Bačka] 6. apr., 22. aug. 20. okt., tih nedilja poned. i utorkom u slučaju sveca slideći dan biva.
- Tokaj [Zempl. m.] 24. marta, 23. juna, 22. jula, 22. sept., 27. okt., 22. dec., tih ned. ponediljkom, u slučaju sveca slid. poned.
- Torža [Bačka] 11. juna, 2. okt.
- Totkesi [Tolna m.] u poned. prid Gjurgjev, vel. Gospojine i sv. Martina ned. u poned. Ako bi dat. na svetac pao u utor.

Tot-Pelšóc [Zoljom m.] 11., 12. marta, 14., 15. jula, 6., 7. sept. i 13., 14. nov.

Tot-Prona [Turoc m.] na Grgura u poned. posli Rogate, na Jakova i Pavla.

Tot St. Marton [Zala m.] 13. juna i 11. nov.

Tot Ujvaroš [Sabolč m.] 6. aprila i 5. jula.

Totvarad [Arad m.] 19. jan. po star. kal. posli uskrsa u četvrtak, na Brašančevo i 26. sept.

Tolčva [Zempl. m.] 8. aprila, 22. juna, 9. sept. i 10. nov. Ako na taj dan svetac pada, onda prija tog u poned.

Tolna u prvi poned maja, 13. juna, 10. aug. i 5. nov.

Topola [Bačka] 18. i 19. aprila, 13. i 14. jula, 4. i 5. okt. prid datum u nedilju i ponediljak.

Torda [Torda-Ar. m.] u subotu posli čiste sride, 24. aprila, 24. juna 9. sept., 6. dec. prid dat. po 3 dana marv.

Torna [Abauj m.] u sridu ili četvrtak prija 2. febr. 19. marta, 1. maja, 1. sept., 26. okt., 25. nov. Ako nepada na četvrtak u prijašnji četv. biva.

Tornja [Čanad m.] u ned. prid Vincenciju, posli Petrova i 17. nov. u ned.

Torontal-Vašarhelj [Toront m.] 19. mart. i 1. sept.

Tovarišova [Bačka] 2. febr. i 16. nov.

Török-St.-Mikloš [J.-N.-Kun m.] 10. jan., 17. aprila, 26. jula, 4. okt. Ako 10. jan., nepada na poned. u prijašnji poned. biva. 27. i 28. nov. uvik u ned. i poned. Ako datum na poslen dan pada, prijašnji poned. i u ned. biva sajam.

Töviš [Alšo-Feher m.] 20. febr., 24. i 27. aug., 4. do 7. nov., prid datum po jedan dan živinski.

Trenčen [Trenčen m.] na osminu Blagovisti i Uskrsa, na Duhove, na Pohod Gospin, na Petra [aug.] na uzvišenje križa, na sv. Luku [okt.] i na sv. Andriju.

Trstena [Arva m.] u poned. posli Do-

rotheje, 24. aprila, posli Duhova u utor. 16. jula, posli vel. Gospe i Martina u poned.

Tura [Pešt m.] posli 18. aprila i 10. okt. u nedilju i poned.

Turski-Bečej Török-Beče [Torontal m.] 25. marta, 17. aug., 3. okt. Ako dat. nepada u ned., u prijašnju nedilju biva sajam.

U

Udvard [Komárom m.] prve ned. juna i Angjela Čuvara ned. [aug. 29.] uvik u pon. i utorak.

Udvarhelj, vidi: Šajo-Udvarhely.

Udvarhelj [Sekelj-Udvarh. m.] u sridu prvu, druge polovine korizme, posli Brašančeva u poned. i utorak, 4. i 5. okt., 21. i 22. dec., prid svaki po 3 dana živinski. Ako marvinskog sajma dan na svetac pada, slideći dan biva.

Uj-Arad [Temeš m.] 1. marta, 16. juna i 8. okt.

Ujbanja [Barš m.] u poned. posli 3 kralja, 12. marta, u sridu prid Spasovo, 24. juna, 7. sept., 19. nov. Ovi sajmovi prid datum bivaju, ako svetac nije; u slučaju sveca ili nedilje sajam za sitn. prid svetac, a marvinski slideći poslen dan.

Uj-Bela [Sepeš m.] 2. febr. u utorak na Duhove, 19. nov.

Ujfalu [Temeš m.] 13. maja, 29. aug., 15. okt., 6. dec.

Ujfalu [Torontál m.] 22. juna, 15. aug.

Uj-Kečke [Pešt m.] 20. febr., 15. maja, 31. jula, 3. nov.

Ujlak [Njitra m.] 1. do 3. jan., 19. do 21. marta, 11. do 23. maja, 30. jula, 1. aug., 19. do 21. nov., 17. do 19. dec.

Uj-Pešt [Pešt m.] febr., maja, jula, okt. 15-og slideće nedilje.

Uj-Peč [Torontal m.] 4. apr., 10. aug., 28. okt. Ako nepada na ned. u prijašnju ned. biva.

Uj-Sivac [Bačka] 3. apr., 10. juna, 23. sept. Ako datum na nedilju il poned.

pada, istog dana, inače u prijašnju ned. i poned biva sajam.

Ulma [Temeš m.] 26. maja, 18. aug.

Ungvar [Ung m.] 25. jan., 12. marta; o Spasovu; Brašančevu; sv. Jakovu; Maloj Gospi; Miholju i 29. nov. poned. i utorkom prid dat. sitnarija, u poned. utor. i sridu prid Spasovo. Brašančevo, Malu Gospu i sv. Jakova za birke i runo sajam.

Usod [Pešt m.] u poned. prid prvi sept.

Uzdin [Torontál m.] 10 maja; 12 sept.

Ü

Üllö [Pešt m.] 4. marta. 10. aug., prid dat. u ponediljak.

V

Vac [Pešt m.] u ned. i poned. prid Uskrs. Pohod Gospe. Gala, i sv. Tomu.

Vadaš [Arad m.] 7. apr., 24. jun., 2. okt. nediljom.

Vadkert [Pešt m.] u ned. i poned. Gjurgjevske nedilje; u ned. prija 1. nov.

Vajslo [Baranja m.] o Grguru, o Pohodu Cospe, o Franji [okt.], sv. Luci, tih ned. ponediljkom.

Vajda-Hunjad [Hunjad m.] po star. kal. u sridu prid Laetare i prid Snasov u poned., 8—11. jula, 10—11. nov.

Vajda-Kamaraš [Kolož m.] 19. mart., 24. jula.

Varadija [Temeš m.] 22. apr.; 2. sept.

Varašd [Tolna m.] 24. apr.; 25. juna; 25. jula; 5. nov.

Vaškoh [Bihar m.] u prvi petak febr.; aprila; juna; aug.; okt. i dec. miseca.

Vag-Ujhelj u poned. posli septvages.; Reminisc, Quasim.; sv. Trojstva; Prokopije; Mala Gospa; Priobr. Isusa; Sviju Svetih; sv. Tome, za sitn. a prid njim u četvrtak marvenski.

Vamoš-Perc [Hajdu m.] o Karli [jan.]; Sigismundu [maj.]; Ljudevitu, [aug.]; Katalini, tih nedilja poned.

Varjaš [Temeš m.] 1. apr., 1 sept. i dec. misec.

Vašvar [Vaš m.] 27. jan., 15. mart., 4. maj., 13. jun., 10. aug., 29. sept. i 10. nov.

Verbo [Njitra m.] nove godine, Sexages, Cvitnice, Kantate, Vide, M. Mandal., Uzvišenje križa i Martina, tih nedilja utorkom; a prijašnjim petkom marvenski.

Verebelj [Barš m.] 1. febr. 22. marta, 26. apr., 28. juna, 2. aug., 27. sept., 22. nov. i 20 dec.

Verecke [Bereg m.] 3 kralja, o Eleku marta, Gjurgjevske, Marijene aug. Paraskieva, tih nedilja sridom i četvrtkom.

Verešpatak [Alšo-F. m.] poslidnjeg četvrt. i petka marta i 2. okt. miseca.

Verpelet [Heveš m.] 18. jan., 24. aprila, 27. jula, 3. okt. Ako datum na poned. pada, prijašnjeg ponediljka biva sajam.

Vesprem, 6. jan., 14. febr., 12. marta, 4. maja., 10. aug., 21. sept., 6. dec.; tih ned. poned. i utorkom.

Vemend [Baranja m.] 27. marta., 17. jula i 30. sept.

Vilagoš [Arad m.] u sridu korizme, na Gjurgjev n ned. iza 1. jun., 2. nedilje aug. i sv. Andrije nedelje nediljom, uvik po star. kalend.

Villanj [Baranja m.] 4. aprila, 31. okt. u ponediljak prid datum. i u poned. one ned. u koju pad, 5. jul. i 1. nov.

Vinga [Temeš m.] po st. kal. i prva ned. posli sv. Stipana i Miholj dana.

Vislo [Baranja m.] 1. apr., 13. jula i 26. okt.

Vizakna [Alšo G. m.] 1. aprila, 6. aug. i 20. dec. prid dat. po 3 dana vašar za živinu.

Vojtek [Temeš m.] 1. maja, 1. sept.

Vöröšmart [Baranja m.] 14. febr., 4. apr., 6. jula, 26. okt.

Vöröšvar [Vaš m.] u poned. posli 3 kralja, Prosnih dana, Petrova, sv. Ane, Sviju Svetih ponediljkom posli označenih dana.

Vörš [Šomogj m.] u pon. posli 3. apr., 5. jul.

Varnj [Krašo m.] 13. apr., 11. jula, 7. nov.

Vrbas-novi [Bačka] 28. marta, 2. juna i 12. sept. prid datum ponediljkom.
Vršac-Versec [Temeš m.] u ned. prid Marinje, po star. kal. na Glušicu, u prvu ned. aug. po star. kal. u nedilju prid sv. Luku, to jest u poslidnju nedilju okt. sajmovi se petkom počinaju, 4 dana traju.

Z

Zala [Šomogj m.] 5. apr., 25. maja, 27. aug., 4. okt.

Zalaber [Zala m.] prid Grgura, posli vel. Gospe, posli druge ned. adventa utork.

Zalaegerszeg [Zala m.] 14. febr., posli Cvitnice i Gjurgjeva u poned. u utorak posli Duhova, 22. jula, 9. sept., 28. okt., 30. nov., 28. dec.

Zalatna [Alšo F. m.] 1. 2. mart., 16. do 18. juna, 30. 31. aug., 1. sept.

Zarand [Arad m.] po star. kal. u prvu ned. korizme, po star. kal. na Duhove. po star. kal. na veliku Gospu i prid 7. dec. u nedilju; a u subotu živinski.

Zboro [Šaroš m.] 25. febr., 14. apr., 25. juna, 26. aug., 28. okt., 28. dec. Ako na svetac pada slidećeg dana.

Zemplin, 24. febr., 2. jun., 30. nov., 21. dec.

Zichifalva [Torontal m.] 4. apr., 16. okt.

Zilah [Silagj m.] prvi petak i subotu marta, juna, sept. i dec. miseca.

Zirc [Vespr m.] 19. marta, 1. maj., 26. jul., 29. sept., 4. dec.

Znio-Varalja [Turoc m.] 7. jan., u sridu prid Uskrs, u utorak posli Duhova, na Miholj dan i Nikolju.

Zoljom [Zoljom m.] 12. jan., 23., 24. febr., na vel. četvrtak, 20. apr. marvinski, posli Brašančeva slid. 2. dana sitn., 26. jula, marvinski 4. sept., 19. nov., 21. dec. na sitn. Ako na koji dan svetac pada, slidećeg dana biva.

Žablja [Bačka] 15. apr., 20. juna, 29. sept. Ako na nedilju, il poned. pada, istog dana biva, ako na drugi dan pada u prijašnju ned. i ponediljak biva.

Žambek [Pešt m.] 4. febr., 24. apr., 24. juna, 28. okt., posli dat. četvrt. i petkom.

Žarnoca [Barš m.] 20. jan., 25. marta, 1. maja, sv. Trojstva ned. 25. juna, 21. okt. i 13. dec. posli dat. poned. i utork.

Žombolja [Torontal m.] 19. mart., 29. juna, 8. sept., 11. nov. Ako nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.

SAJMOVI (VAŠARI)

Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Herczeg-Bosne.

Almaš, 2. jula, 15. aug., 8. sept., i na ime Marije.

Andrijaševci, Srem žup. 30. nov.

Babinagrada, Srem žup. 24. apr., 10. aug. sa trodnevnim marvenim vašarom prid svaki.

Bakar, 13. jula i 30. nov.

Barna Vel. belov. žup., hram 7. maja na hrist. Markovo.

Belovar, po prvom u prvi poned. svakoga miseca, godišnji sajmovi, 11. maja i 20. okt. Ako je na koji ovaj sajamski dan svetkovina, onda se drži sajam slideći dan.

Bošnjaci, sriem. žup., 11. stud.

Božjakovina kod sv. Brcka, 1. na vel. petak za robu; 2. u ned. po Tielovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 3. u ned. po Pohodu BDM. za robu, a slideći dan u poned. za blago; 4. u nedilju po sv. Jakovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 5., 13. studena; 6. na Miholje.

Bribir u Primorju, 29. lipnja i na ime Marijino.

Brod varaž. 24. velj. 21. ožuj. drugi poned. poned. po. vel. noći i s blagom, 25. svib., na Križ. poned. s blagom, 13. lipnja, 12. srp., 24. kolov., 14. rujna, 30. stud.

- Brod na Savi, na hr. Blagovist, na Trojst., 2. kol., 25. stud. Svaki put prije toga na 2. dana prije marvinski. Svakoga četvrt. i nedilje mžoe se marva dotirati i prodavati.
- Budrovci kod Djakova. Sajam robe: 6. prosinca. — Sajam marve 6. pros. Cirkvenica u Primorju, 15. kol.
- Čepin, Troj., na hr. st. i hr. Mihalj.
- Dalj, na hr. Gjur., na hr. Lučin.
- Daruvar, u hrist. bielu nedj. 1. trav. u nedj., po hr. Spasovu, 27. lip., 26. srp., 11. kolov., u pon. po Maloj Gospi 30. list.
- Djakovo, trg. sajmovi robe: 1. svibnja, 26. srpnja, 28. listopada, 23. siečnja. — Sajmovi marve; 24. travnja na Gjurgjevo, 20. srpnja na Ilinje, 18. listopada na Lučinje, 20. 21. i 22. siečnja.
- Dugoselo, na Ladisl., 26. srp., 4. rujna i 4. prosinca.
- Erdevik, na hr. Mark. i hr. Mih.
- Erdut, na Vasilja, na Bernarda.
- Feričanci trg., sajmovi robe, 19. ožujka, na duhove, 29. kolovoza, 1. studena. — Sajmovi marve: 14. ožujka, 15. kolov., 26. listopada.
- Gaj, dan prije nedjelje po svet. Izidoru 25. studenoga.
- Garčin, pož. žup., 1. svibnja, na Duhove, 29. lipnja, 21. rujna.
- Gerešnica, bel. žup., na Duhov utorak, 20. lip., 2. srp. 2. stud.
- Gorica Velika, 2. siečnja, u ponedjeljak po sviećnici, utorak prije Josipa 1. svib. u pon. po Tielovu 21. srpnja, 10. kol., u pon. pred malom Mašom, 21. rujna, 15. listp. 5. stud. i 14. prosinca.
- Gorica kod sv. Ane (Jaska), 27. srpnja marv. vašar.
- Gospić, žup. lik.-krb., 1. svib. 10. list. — Osim toga svaki petak.
- Gradiška Nova, 25. ožujka, na hr. Duhove, 20. kolovoza i 1. studenoga.
- Gradiška Stara, 29. rujna. Osim toga hr. 21. svibnja.
- Grubično Polje, belov. žup. 19. ožujka, 5. svibnja, osmi dan po Spasovu, 4. listopada.
- Ilok 24. travn., 12. lip., 2. kol., 23. listopada, 25. studenoga.
- Indija, na hr. cara Kost., na hr. Malu Gospu, na hr. Poh. Gosp.
- Irig, na hr. Teodorika, na hr. čistu nedjelju u postu, na veliku Gosp.
- Ivan-Sveti Žabno, 16. svibnja na dan Ivana Nepomuka 6. srp. trgovina marve i robe.
- Ivanić-grad, bel. žup., 12. ožujka, 24. trav., 15. svib., 30. lipnja, 12. srp., drugi dan po pravosl. Petrovu, 28. kolov., 20. rujna, 4. listopada i 21. prosinca.
- Ivanić-kloštar bel. žup., dan po tri kralja, dan po svieć., dan po nar. B. D. M., dan po vel. Gospi, po maloj Gospi, dan po začecu B. D. M.
- Ivankovo, sriem županija, 24 lipnja.
- Jaska Jastrebarsko, 7. sieč., na Duh. utor., ponedj. po Skapularu, 9. rujna, 7. pros. Kamenica, 31. svib., 25. lip.
- Karlovac, 8. svibnja, 15. lipnja, 25. srpnja, 29. rujna, 21. prosinca. Osim toga svaki petak vašar ako nije na isti dan svet.
- Klakarje, pož. žup., 8. srpnja, na Malu Gospu.
- Klanjec, dan po tri kralja, u ponedj. prije poklada, u pon. po svakoj kvatr. ned., u pon. po Cvjetnoj nedj., u pon. po Petr., na Lovr., na Lenard.
- Koprivnica: Stalni godišnji sajmovi drže 3. velj., 26. ož., 5. svib., 2. srp., 28. list., 7. pros. Osim toga svakoga mj. po 1. sajam, ali mu je dan nezvistan. Onda svaki pon. sedm. saj., na koji dolazi krmad i svake vrsti žito.
- Korenica, lik. krb. žup., svake subote nediljnji vašar.
- Kostajnica, banov., 12. ožujka, 29. srp., 14. studen. — Svaki poned. ned. vašar, a preko une raštel.
- Krapina, na Blaževo, na Josip dan po Florijanu, na Ladislava, u ned. po

- Škap., u pon. po Zast. Kr., u pon. po imenu Marije, na Miholje, na Martinje, na Nikolinje. — Osim toga svakog četvrtka ili ako je na isti dan svetac, onda slideći dan marvinski i živadji sajam.
- U Krapini kod kap. Majke Božje jerus., Prošić. 1.) o Trojak. 2) u ned. po Margaret. 3.) u ned. po preobraž. Kr. 4.) na ime Mar.
- Križevci, 20. sieč., 3. velj. 21. oz. u pon. po cvitnici, 1. 22. svib., utor. po Trojakih, 15. lip., 18. srp., 10 kol., 29. rujna. 18. list., 11. stud., u poned. prid Bož. Svaki četv. ned. sajam, ako nije isti dan koji vel. sajam.
- Kutjevo, na pohodj. Gospino ili na 2. srp. i na malu Gospu.
- Levanjska varoš (kotar djakovački), 19. ož. sajam marve i ponešto robe.
- Ludbreg, dan prije Cvitnice, 1. svib., nu ako 1. svib pada u ned. to je sajam u poned., dan prije Tielova, na dan gospe Škapularske, subotu prije mal Gospoje, sub prije sv. Tome i svaku sridu u tjednu.
- Mitrovica, srim. žup., na hr. 40. mučenika na hr. Cvitnicu, na hrist. Spasovo, na hrist. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Našice, trg. Sajmovi robe: 10. ožujka, 13. lip., 15. kol., 30. stud. Sajmovi marve: 5. ož., 8. lip., 10. kol., 25. stud.
- Novi vinodolski (u Primorju); 1. i 20. sieč., 8. rujna i 13. prosinca.
- Novska, pož. žup., 25. ožujka i 18. listop.
- Ogulin svake sride. Zatim (veliki vašari) sva tri dana po duhov. ponediljku, 29., 10. i 11. rujna.
- Okučani, pož. žup., na hrist. Cvitnicu, 20. studena hr.
- Orahovica, trg. Sajmovi robe: 2. velj., 3. svib., 20. ruj., 25. stud. Sajmovi marve: 28. sič., 28. trav., 15. rujna, 20. stud.
- Oriovac, pož. žup., na Emerika, na Tominje.
- Osiek: 20. sič., 24. trav., 22. srp., 18. listopada (svi veliki). Prije svakog 8 dana glavni marv. vašar.
- Otočac, lik.-krb. žup., tri dana po Trojstvu, 6., 7. i 8. list. (veliki vašar.) Osim toga svake sride nediljni vašar.
- Pakrac na hr. Blagov., na hr. Ignatiju, na hr. Duhove, na hr. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Pazuho Staro, srim. žup., na hr. Ilinje, na Sesvete.
- Petrinja, ban., utorak po Cvit. u petak po Brašančevu, na Lovrinčevo, na Tominje.
- Požega, na Ant. Op., na Cvjet. na Duhov., na Tereziju, na Tom.
- Pregrada, 12. ožujka, četvrtak po uskrsu 8. svibnja, 12. lip., 31. srp., ili Ignat. 14. kolov., 7. studena, treći poned. pred Sesvete.
- Rača, bel. žup., 16. kol., 9. rujna.
- Rieka (u Primorju), 23. trav., 24. lip., 15. kolov. i 8. ruj.
- Ruma, u hr. Čisti četvrtak, na hr. Petrovo, na hr. Miholje, na hr. Trifunovo.
- Samobor, 14. veljače, 19. ožuj., na Veliki petak, 22. svibnja, 28. srpnja, 10. kol., 21. pros.
- Sisak, u sriedu po Sviećnici u utorak po Cvjetnici, na Flor., dan po Zast. K., 15. srpnja, na sv. Klaru 16. rujna, 19. studenoga. Osim toga svaki četvrtak nedjeljni vašar.
- Sisak, bivši gran., svaki četv.
- Slankamen, sriem. žup., 2. srp.
- Slatina, 19. i 20. ožuj. marv., 21. robeni, 8. i 9. srpn., po kat. Pet. Pavla marv., 11. srpnja rob. 30. i 16. pros. po kat. sv. Nikoli, mar., 19. prosinca rob.
- Slunj modr., rieč. žup., svakoga četvrtka.
- Stubica Dolnja, u 1. nedj. adv., u sub. 1. ned. 4. adv., u sub. i ned. pedesetnice, u sub. prije 2. nedj. korizm. i u istu ned. koriz. kvaternu, u sub. prija Cvjetnice i na istu Cvjetnice, u subotu i nedj. Trojst. u sub. i ned. Angj. u sub. i ned. jesen. kvat.
- Stubica gornja, 17. trav., zatim na drugu subotu po Petrovu i Pavlovu i na drugu subotu po Miholju.

Subocka, pož. žup., 2. srpnja.
 Sunja, banov., svake nedjelje prije 24. lipnja, 22. srpnja i nedjeljni svaki petak.
 Sveti Ivan na Zelini, 26. ožuj. dan po Ivanju 30. stud.
 Sveti Ivan Žabno, r. m. uvijek 16. svb., 6. srp., t. j. pravoslavno Ivanje.
 Svilaj, pož. žup., 24. travnja, u petu nedj. po uskrsu, u ned. po Maloj Gospi.
 Svinica, banov., 7. srpnja, 26. listopada.
 Šamac, srim. žup., na Petrovo, ned. po Velikoj Gosp.
 Šaregrad, na Spasovo, 29. lip.
 Šid, 1. velj. ili na tri Jerarha; 19. ož. ili na Josipovo; 1. stud. il na Svi Sveti; 12. prosinca ili na hr. sv. Andriju, svaki put 4 do 5. dana vel. marv. vašar.
 Terezovac, drugč. Suhopolje. 15. svib. marveni a 16. svib. robeni sajam, 25. stud. marv. a 26. stud. robeni sajam; 8. lip., 28. list. Svaki put tri dana naprvo marv. pazar.
 Toplice varaždinske, prije, dana sv. Matije, onaj poned. posli dana sv. Josipa, sv. Filipa, sv. Ivana Nep., po Tielovu, sv. Cirila i Metoda, po Križevu, po sv. Mart. Svaki put onaj poned.
 Topolje novo, pož. žup., 1. kol.
 Topolovac, belov. žup., 8. svib., rob. i marv. opr.
 Topusko, banov, prva nedelje po hrist. uskrsu 15. lipnja, 2. i 6. srpnja.
 Udbina, lič.-krb. žup., svaki poned. nedeljni vašar.
 Valpovo, na Ivana K., na Zač. Gosp., na Mat. ap. marv. paz.
 Varadin, sriem. žup. na Matiju, na Petr., na Martinje.
 Varaždin, na Gjur., na Ivanje, na Jakobovo, na Emerikovo. I svaki četvrtak i poned. u tjednu. na ned. glušnicu.
 Vinica, u poned. po Markovu, na malo Tielovo, u pon. po Kraljevu, na vel. četvrtak, na Nikolje, u poned. za svakom kvaternom nedeljom.

Vinkovci, brodsk. žup., 16. svib., 6. kol. 1. stud. Prija svakog nekoliko dana marv. vašar.
 Virovitica, 6. siečnja, 1. svib., 2. kol., 21. rujna Svaki put. 6. dana prije marv. vašar.
 Vrbanja, sriemska žup., na Ime Marije.
 Vrpolje, virov. žup., 24. lipn., 20. kol., 11. i 3. velj. m. 14. roba.
 Vukovar, 1. svibnja, 24. lipnja, 15. stud. Skupa po nekoliko dana marvinski vašar.
 Zagreb u četvrtak prije Cviet. nedjelje, dan po Marku na Margaretinje, dan po Stjepanu kralju, na Simunje dan po začecu BDM. Od ovih je znameniti i margaretinski, a najznamenitiji na Kraljevo. Osim toga svake sriede nedeljni sajam.
 Zemun, sriem. žup., na sv. Matiju, 3. svib., 13. prosinca.
 Zlatar, 21. sič., četv. po uskrsu, 21. lip., 11. kol., 5. pros.
 Zrinj, banov., 24. trav.

U Bosni i Hercegovini.

Godišnji sajmovi.

Banjaluka, pred pravosl. duhove do subote.
 Bos. Kostajnica 20. do 22. ruj.
 Bos. Novi 10. do 12. srpnja.
 Bos. Gradiška 20. do 22. ruj.
 Bos. Šamac 29. lipnja.
 Derventa, 27. do 29. kolovoza.
 Fojnica, na Duh. kroz tri dana.
 Gornji Vakuf 11. do 13. srpnja.
 Glamoč 11. i 20. rujna.
 Jajce 11. do 13. listopada.
 Mostar 22. do 24. trav., 16. do 18. kol.
 Travnik 5. do 7. svibnja.
 Trebimlja 28. rujna.
 Zvornik 2. do 6. kolovoza.
 Zenica 15. i 16. svibnja.
 Zepče 15. do 17. kolovoza.
 Zupanjac 11. srpnja i 27. kol. i 11. list.

Specialist

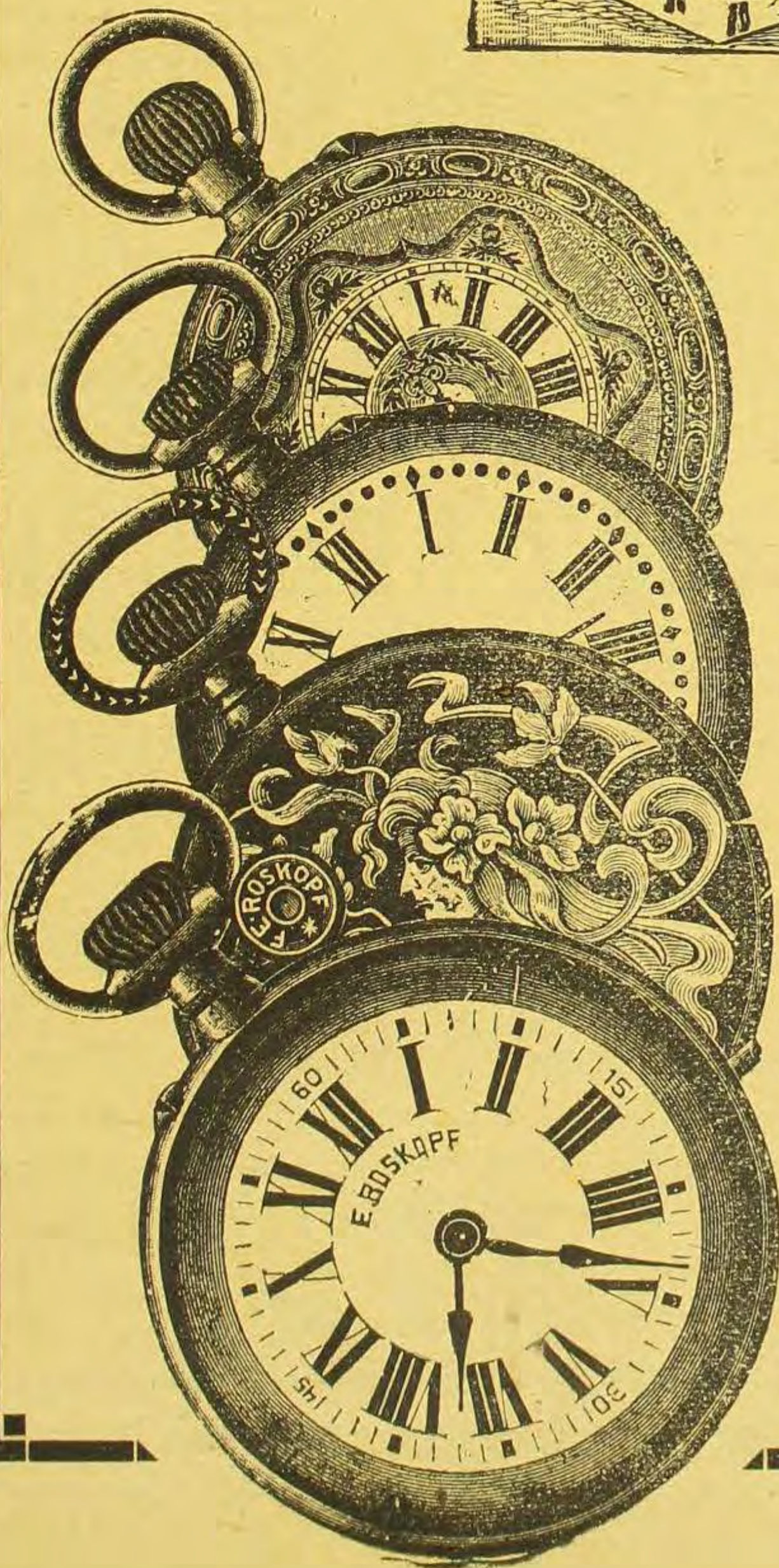
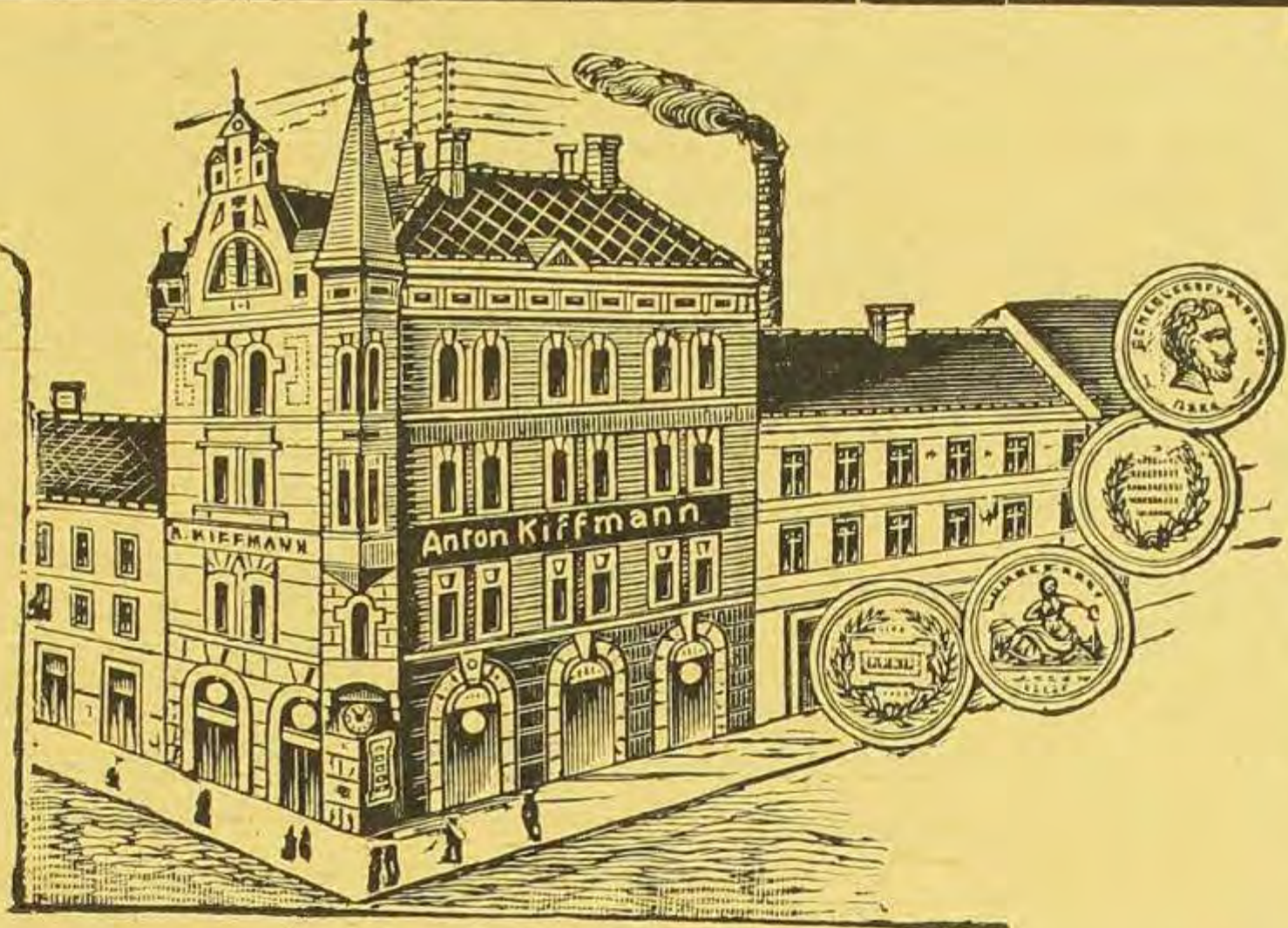
samo u bolji urama,

≡ u zlatnim i ≡

srebrnim robama.

≡ Odpremnik ≡

željeznički ura.

Zahtievajte priposlanje mojega UREŠNOGA ČJENIKA

sa oko 1000 slika, besplatno
i franko će te ga dobiti.

Srebrne ure	K 6 50
„ sa 3 srebrna poklopca „	9 50
Pravi tula sa dvostrukim poklopcem	13.—
Plesnate ure čelične	6.—
Amerikanske dublé-zlatne „	10.—
Goldin Roskopf ura	4.—
Roskopf od nikela	3.—
Ženske zlatne ure	19.—
Ure za muške	40.—
Srebrna Omega Ia kakv. „	28.—
„ Schaffhausen Ia	48.—
Srebrni lanac	2.—
14 k. zlatni lanac	20.—
14 k. zlatni prsten	4.—
Ura njiholjka sa izbijajuć strojem	9 50
Viseći (zidni) ura	2 40
Budnik (ura)	3.—
„ „ noćom svitleć „	2 40

3 godine
jamčenje!

Za
nepovoljne

novac
natrag!

Dakle
14 dana
bez
reskiranja!

Kiffmann A.

Marburg, br. 452.

najveća tvornica ura, u zlatnim i
srebrnim robama.

Uresni cjenik sa oko 1000 slika
besplatno i franko.

Želudačne kapi sv. Roke Ovaj, nečuvano dobrog dilovanja lik, koji se tvori isključivo od sasma neškodljivih bilinskih sastojbina, izvrstan je kod slidećih bola: nadutost, žutina, proli-vanje, srdobolja, glavobolja, kod pokvarenog želudca, rgjave probave, nesvisti, ričom kod svih bola koje potiču od želudca. Zbog njegovog izvrsnog dilovanja na sve strane ga traže tako odrasli, kao dica. Odrasli uzimaju danomice triput po jednu kašiku za jilo, dica ovome polovinu. Jedna bočica stoji **1 kruna**.

LIKARNICA KOD „SVETOG ROKE” U SUBOTICI U KERU.

Rakija sv. Roke od Reume izvrsno diluje kod svakojaki reuma-tični bolova i za kratko vrime izliči kočnju u legji, prsima, bol u nogama i u rukama. Rabi se danomice dvaput: s jutra i večera, kada nam triba namazat bolna uda sa rakijom od reume — dosta je jedna kašika za kavu — i to dosta jako. Jedna boca **1 kruna**.

Marijin melem (mazalo). Od sada postojeći melema je najbolji i najblaži i sasvim neškodljiv, koji od-govara naredbi koju je izdao ministar unutrašnjih poslova. Odstranjiva svakojake nečistoće sa lica, daje mu nježnost i kumašinu finoću. Rabi se ovako: u veče se triba umit u mlakoj vodi i onda namazat lice sa ovim melemom. Dobro je s jutra lice oprat sa mojim „**Marijinim sapunom**“ koji povećaje snagu melema. Jedan komad Marijinog sapuna stoji **70 filira**.

DOBIVA SE U SUBO-TICI U LIKARNICI:

JOSIPA HOFMAN

3. KRUG
(KER.)

Fekete, Temunović i Drugovi

toplo priporučuju visoko cinjenome općinstvu
svoju manufacturnu — rivarsku radnju

►► **na pijaci — trg sv. Trojstva** ◄◄
u kući MILINOVIĆ — SUBOTICA.

Tu se može dobiti francuzka svila, kumaša, pliš. Velik je izbor svilenih, plišovih, vunskih i svakojakih marama.

Za muške i ženske haljine sukna, čoje, paje trikova, lastika, kangara, svakakog parketa kolikogod kome triba. Osim svega toga ima tu pomod-nog piketa, tilora, satina, zefira i cica, što vam rado nose dica; ponda bilog i žutog postava. Sve po najjeftinijoj cini i uz najpoštenije izsluživanje.

Uljudno vas molimo na skoro vidjenje!

Kršćanski trgovci:

Danika, Pajo, Pišta i Rado.

Pozive za vinčanja, balove i druge prigode, časopise, trgovačke i svakoursne tiskanice ukusno, brzo i uz umirenu cinu dogotavlja **štamparija LAJOŠA SANTO** u SUBOTICI (Szabadka) Bercsényijeva ul., br. 3. (nuz založnicu).

Dokle ćemo živiti?

Dragi čitatelju! Zemaljski život sviju nas ima svoje granice, te po Božijoj naredbi tko prije, tko kašnje završi svoj život. Zato nam je darovao svemogući pamet, sposobnost, da pozajmjeni nam život na korist našu i svoje obitelji bogobojnom i poštenom dušom uživamo. Pa zar da na život ne pazimo?

Bome ne pazimo, jer — priznajmo samo otvoreno — koliko nas je zdravih? — Skoro svaki drugi čovik kašlje, — koliko ih vidimo s blidim licem, — pognutim leđjima, drsćućim kolinima! U prsima nebrojenih ljudi sakriva se najveći dušmanin čovičanstva **heptika!** Ova užasna bolest lagano dolazi, naprid šalje proklete svoje straže, **kašljucanje**, nevin ko bajagi **nazebu, influenziu, prsoboju, noćni znoj, bez-sanicu** i čovik ne sluti, da se

za ovima krije heptika, koja otme dite materi, muža ženi, kruh, obitelji, upozoravamo svakog, ako kašlje, ako je promukao, nema apetita, ako osića umanjene težine svojeg tila, ako se noćom znoji, ako je slab, mlitav ili ako ova huda znamenja medju članovima svoje obitelji primeti, neka odmah naruči **sirup od lipovog meda „Örkény“**-ove vrsti te neka zapreči širenje nevolje. **Sirup od lipovog meda „Örkény“**-ove vrsti nadkrijuje sve slične likove, umiri kašalj, obustavi pljuvanje krvi, popravlja tek i zapreči neprijatni noćni znoj. Na englezkoj izložbi nagradjen je zlatnom medalijom. Boca za pokus 3 K., velika boca 5 K., i 3 velike boce bez poštarine 15 K. Pouzećem ili nakon unaprid poslanog novca šalje sastavljač:

HUGÓ ÖRKÉNY-ova likarna Budimpešta, Thököly-ut 28. Centrala 78. (Ovako triba adresirat listove ili poštansku naputnicu.)

Uložne i sipljive bole

se mogu najlakše ličiti sa **Antirheumaticum**-om, što je pouzdano, isprobano sredstvo, tekućina je, a rabi se vrlo jednostavno. 1 boca vridi 1 krunu.

Za timarenje tilesne lipote

priporučuju se slideća isprobana sredstva:

Rosni-krem, tvar za finoću lica i ruke, potpuno bez opasti, kožu načini finom i mekanom, uništi svaku nestašicu kože, kao bubuljice, pige, mrske, mitezere, ozeblina i misto ospice. Cina 1 kruna.

Rosni-sapun, potpuno neškodljiv, prijatnog mirisa. vrlo je dobar za uporabu. Cina 1 kruna.

Rosni-puder, izvrstan je ruci i licu, sačuva od znoja, u 3 boje se može dobiti. Cina 1 kruna.

Svi ovi proizvodi jedino se naručuju u likarni ÖRKÉNY HUGÓ, Budapest Thököly-ut 28. Centrala 78.

HOFHERR I SCHRANTZ
tvornica strojeva, Kišpešt,

sridotočnom skladištu županije
prodaje kao i u Budimpešti
na glavnome skladištu. —

► Strancima se otprema besplatno. ◀

javlja pošt. gazdalačkom op-
ćinstvu, da od 1. januara
1909. u Subotici na sri-

dotičnom skladištu županije Bač-Bodroške uz istu cinu

S poštovanjem: —

JANOŠ ZENTAI,
upravitelj sridotočnog skladišta u Subotici

Č o v i k

triba da se stara i sa vanjštinom. Kakvo je odurno, kada čije lice grde pige, mrlje ili razne nečistoće. Ovakima priporučujemo Feller-ove pomade za lice sa zaštitnim znakom „Elsa“. 1 čaša 2 krune, nadalje Borax-sapun 80 fil. po komadu. Feller-ov Ljiljan-sapun 1 kruna po komadu. Uz njihovu uporabu bit će lice svježije i čisto, koža postane elastična, dobije mekoću kumaše a mrske nestanu.

Povrati Vam se kosa, ne ćelavite, ako rabite Feller-ovu pomadu za porast kose. Obustavi perud, omekša grubu suhu kosu, da se savija, povrati joj sjaj, izvornu boju i ukine opadanje kose. Čaša od 1. br. 1 kruna 60 fil., od 2. br. (jače kakvoće) 3 krune. Sva ova sredstva se naručuju kod:

FELLER V. JENŐ likarnika, Stubica, 84. br. (Zagrebačka žup.)

GVOŽDJAR, PAJO ŠIFLIŠ

U SUBOTICI

prodaje uz najjeftinije cine najbolje vrste osovine, plugove, kolske okove te svakakve gvoždjarske robe u svojem lipo uredjenom dućanu na Deákovoj-ulici.

Ko je rad dobru a jeftinu robu dobit, neka kupuje kod njega.

Broj telefona 349.

Pozive za vinčanja, balove i druge prigode, časopise, trgovačke i svakoursne tiskanice ukusno, brzo i uz umirenu cinu dogotavlja štamparija LAJOŠA SANTO u SUBOTICI (Szabadka) Bercsényijeva ul., br. 3. (nuz založnicu).

Tko mnogo novaca prištediti hoće,

neka kupuje sukno za odilo, postave, sukna za pranje, tkanina, rublje, maramica u džep i t. d. samo onda, ako je muštre od roba dobio, koje muštre i cinik je iskao direktno od svitske tvrtke postava i rukotvorne robe **R. Miklauc u Laibach-u**, koje će mu te potpuno badava dati, pa neka kupi što mu je nužno bezuvitno od Miklauca, jer će tamo zaista valjano i po-

šteno a uz to nečuvano jeftino biti poslužen. — Pokvarenih roba u ovoj trgovini nema, Miklauc šalje samo što je najbolje od muških i ženskih tkanina, rublja i t. d. i to nečuvano jeftino, jer hoće, da ima samo stalne i zadovoljne kupce.

Gospodo, žene i cure

ovde se može sve dobiti, što god je nužno za odila, kućanstvo i rublje jeftino i dobro, a odista istrajno. Ištite muštre od roba od **R. Miklauc-a u Laibach-u**, a na dopisnici spomenite, dali vam tribaju muštre za muška ili ženska sukna, za sukna za pranje ili za rubenine. — Vi ćete biti potpuno zadovoljeni.

— Svoj svome! —

PRVA HRVATSKA PARNA TVORNICA

voštenih svieća i medicarskih proizvoda

M. LUKINIĆ, KARLOVAC.

Kao jedina domaća i u toj struci najpoznatija tvrdka preporuča se ovime najuljudnije preč. svećenstvu za nabavu pravih i nepatvorenih voštanica, stearinskih svieća, crkvenog ulja za gorivo, najfinijeg tamjana, stienja, dušca i t. d.

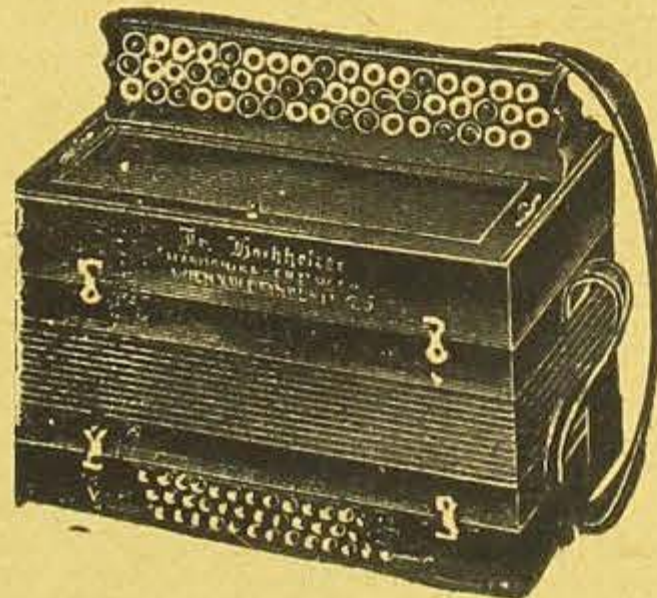
P. n. gg. trgovcima i preprodavaocima izvrsnu kvalitetu voštenih crkvenih svieća, domaćeg voska za tkanje, voska za lastenje podova, bakalja i t. d. dočim stearinske svieće u svim kvalitetama vazda je na skladištu uz najpovoljnije cene u svakoj količini za imati.

Nijedna izvanjska ni domaća konkurencija nije pogodnija niti u ceni, niti u vrstnoći, pa je u interesu svakoga, koji tu robu potrebuje, da se na ovu poznato solidnu i domaću tvrdku obrati.

Za olakšati narudžbe valja tražiti cienike, koji franko šaljem.

— Svoj svome! —

Izvrstan proizvod!

— Tko hoće —

Hermonike

da kupi, taj nek nabavlja jedino kod *sgotovitelja*

FRANJE HOCHHOLZERA

WIEN, XIV., Herklotzgasse Nr. 44.

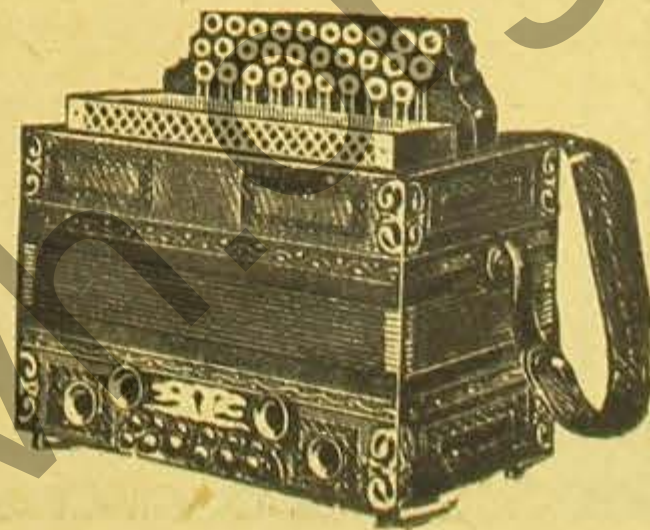
Vlastnik tvornice harmonika s najjačim dubokim (bas) glasom za orkestar (kor).

Svake sisteme chromatično glazbeno složenih harmonika.

Izvrstna uputa za učenje K 1.50.

NB. Novce svakomu natrag povraćam, ako tko nebi bio zadovoljan sa mojima harmonikama.

Bogato ilustrovani cijenik badava.

ZEMLJODILSKA ŠTEDIONICA D. D.

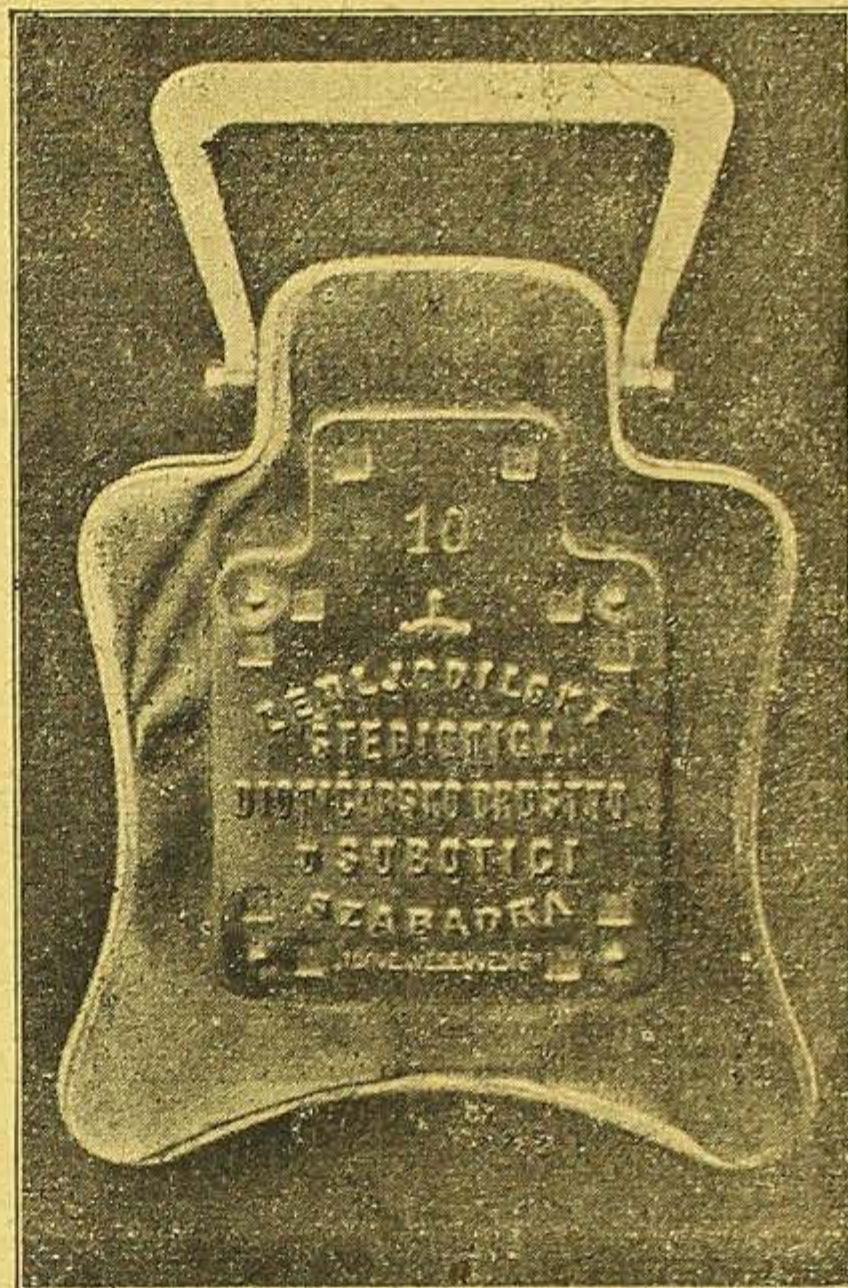
U SUBOTICI.

**Roditelji učite Vašu dicu
na štednju još od maloće!**

Ovo se najlakše može postići sa krasnim nikliranim domaćim blagajnicama, koje naša štedionica svakome besplatno daje na upotrebu; jedino je dužan dotični uložiti pet kruna, kao uložak na uložnu knjižicu.

Kada se u blagajnici nakupi svotica bilo kruna,

dvi ili više, donese dotični škriječ u štedionicu, gdi se taj novac u njegovoj prisutnosti izvadi i kao uložak na knjižicu uloži. Ako dotični hoće sav svoj uložak podignuti, dužan je posudjenu blagajnicu u onakom stanju kako ju je primio štedionici natrag povratiti.

Odrasli najzgodnije mogu štediti

ako se upišu u VII. kolo redovite nediljne štednje, koje će se početi uplaćivati prve nedilje godine 1911. Svaki udio je 50 filira nediljno, a uplaćiva se tekom četiri godine; onda se sva uplaćena svota ..... povrati, zajedno sa 10 kruna kamate po udilu. ....

Svaki može bilihiti toliko udila koliko hoće.

Mi

smo zadovoljni,

jer ne kašljamo, nismo piskutljivi, nemamo katara, ne muči nas nočno švicanje, teško dihanje, katarne boli, požiraka i plućne boli znaki, prsna bol pikanje rebrah i t. d. odkad hasnujemo za prestati boli i za taliti slinah **zagorski proti kašlju prsni sirup**. 2 glaški sa poštarinom 5 korun. Pravi je samo pri **FELLER V. JENŐ** apotekar u **Stubica 84. br.** (Zagreb žup.) **Flašter za kurečje oko** sa brzim i bez boli uspjehom **1 K. Migrän palica** proti stalnoj glavoboli 80 filerov. — **Očna** :: :: **voda** glašek 1 koruna. :: ::

Vi

niste zadovoljni,

ako ste cetežni. Želudac je mnogo put najpogibeljnejšim betegom izvor. Svaki hitro i sigurno more si pomoći proti boli želuca, nerednosti ceranja, krču, zaprtosti, napetosti, grozničnom i nemirnom stališu, neapetitu i t. d. ako pravu **jaku švedsku tincturu** hasnuje, koje čisti, prestane bol, i jači i zbog toga pri vnogi bolesti izvrstno deluje. 3 veliki glaški po pošti 5 korun 12 malih glaškov poštarinom 3 korune. Ne tucet nego 2 tucte pravoga balzama dobi svaki za 5 korun, ako točno atresira na **FELLER V. JENŐ** apotekara **Stubica 84. br.** :: (Zagreb. žup.) ::

DEWETT-KOSA.

Najbolje su kose na svijetu

DEWETT TOPOCELNATE KOSE,

koje raspošilja i trži jedino **PAVAO SOHR Šomogy-Szill 120 broj**. Dewetove su kose načinjene iz topoceli što je dobivena iz smjese najplemenitijih kovina. Ovaj je špecialitet tajna tvornice. **500 kruna** platim onomu, tko god drugog trgovca kupi Dewetovu-kosu. **1000 kruna** platim onomu tko pokaže dvije nevaljane kose od 100 Dewetovih-kosa. **Tko hoće kupiti dobru kosu, neka nigdje ne kupuje, već neka**

Zaštitni žig.

naruči na moju adresu sebi cijenik pa neka si izabere pravu Dewett-kosu. Cijenik šaljem badava svakomu. Tko više narudžbenika nadje, dobije popust. Za kosu jamčim. **Tko naruči 10 komada 1 komad dobi badava.** Solidna podvorba. Poslužit ću svakomu sa priznanjima što sam ih dobio od mnogih. **Diamant-ocelna kosa sa jamčevinom od 5 godina stoji samo** :: **3 kruna.** ::

Krem od ljiljana.

Najizvrsnije sredstvo za polipšavanje lica i kože. Jedini melem protiv pigah, bobuljicah i svakoj nečistoći kože.

Odstrani svake pečene rane i ispucavanje usanah. Jedini melem protiv izpucanju kože, crvenilu obraza i rukiju; nadalje lišaju, izbacivanju, guljenju kože i protiv sunčanoj paljevini.

Izgladi mrskanje i rape, i starim osobama uzajmljuje svežo, bajno i mladano lice; obraz, vrat i ruke polipšava.

Sasvim je neškodljivo sredstvo, i poklem nije masno, već ugodna, brzo sušna smesa, koja je umiljatog mirisa, koji se već posle prve probe dopadne, lice od njega ne postane sjajno kao od drugih mastih, nego se njen sjaj kao belilo izgubi i danjom se može rabiti.

C I N A :

Jedna čaša Ljiljan krema	1	kruna	—	filera
Jedna škatulja Belila (Hölgypor)	1	"	—	"
Jedan sapun od ljiljana , najbolji za lice, odstrani sve pige i nečistoću lica, najbolji je pri uporabi creme	—	"	90	"
Jedan Mariuski sapun	—	"	50	"
Jedna bočica sredstvo za kosu , osobiti lik protiv opadanja kose i peruta	2	"	—	"
Jedna bočica Regeneratora , koji sidoj kosi povрати prvašnju boju	2	"	—	"
Jedna bočica Salicil vode za usta , koja održava zubima lice, oduzima neprijatnu sagu	1	"	—	"
Jedna čaša China pomade , koja je mast najpripoznatiji lik za rastenje kose	1	"	—	"
Jedna bočica soka od bokvice , za najkraće vrime obustavi kašalj, rastira gušnju itd.	1	"	—	"
Jedna bočica lika od kostobolje (Rheuma szesz) najbolje sredstvo protiv probadanja	1	"	50	"
Jedna bočica indijskih kapi , za jedan trenut oka zaustavi i najjači bol zuba	1	"	—	"
Jedna bočica balzama za smrznuta mesta , za najkraće vrime odstrani sve smrznute otoke	—	"	70	"
Jedna bočica balzama za žulj , rastera i najjače žuljeve pri kratkoj uporabi	—	"	70	"
Jedna škatulja praha za živad , najbolji prah do sad poznat, može se hasnirati za živinu, marvu i svinje	—	"	80	"

:: Sva ova sredstva mogu se dobiti samo kod likarnika: ::

ANTALA ILLÉS MLAGJEG

LIKARNA KOD CRVENOG KRIŽA U SUBOTICI.

(Priko puta od pošte.)

MOTOR!

Nema para pravim motorima Ljudevita Kállai!

NAJNOVIJA ODLIKOVANJA :

godine 1907. na izložbi u Seps sentgjergju sa zlatnom kolajnom
godine 1905. na izložbi u Nagjenjedu sa diplomom
godine 1904. na izložbi u Dičesentmartonu sa pet diploma
godine 1903. na izložbi u Bistrici sa dvijema srebrnim kolajnama
godine 1903. na izložbi u Koložvaru sa dvijema diplomami
godine 1902. na izložbi u Požunu sa trijema diplomami.

MOTOR!

Pravi motori Ljudevita Kállai mogu se dobiti jedino u Budimpešti VI. odelj, Gyár ulica 28.

TVORNICA MOTORA

LJUDEVITA KÁLLAI

BUDIMPEŠTA, VI. odel, Gyár ulica 28.

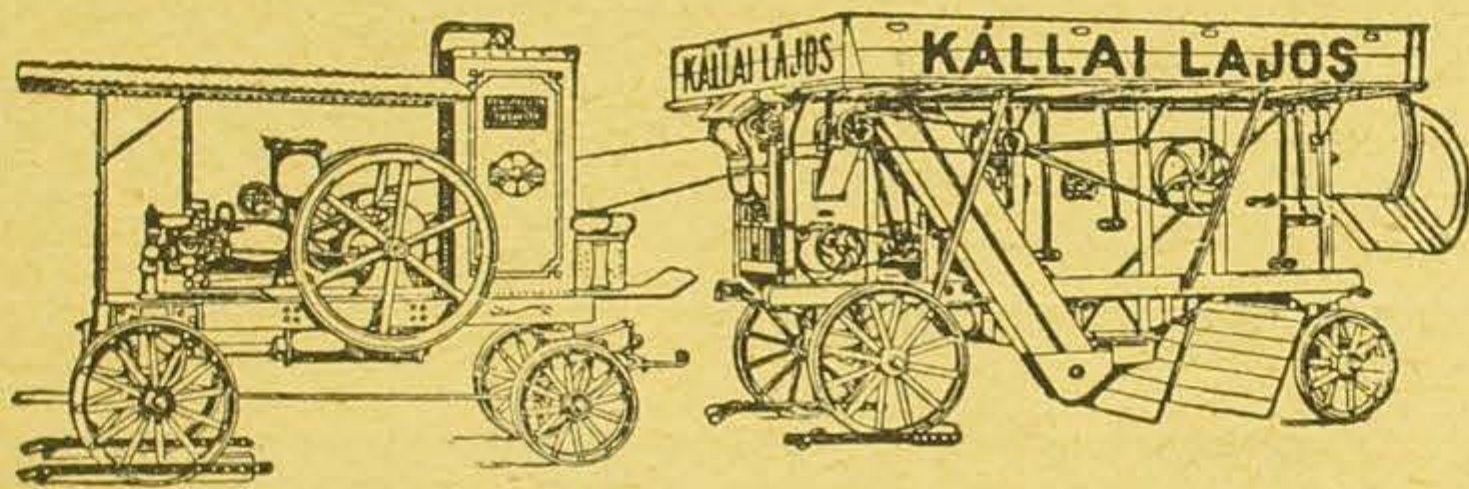
Pazi na adresu!

Pazi na adresu!

Dobro stojim, da izvrsno mlati!

Najjednostavniji i najsavršeniji svjetski motori!

Dobro stojim
da izvrsno mlati!!

Dobro stojim
da izvrsno mlati!!

Gospodarima se najvećma preporučaju najnoviji benzinmotori i električni benzinmotori sa dvostrukom konstrukcijom za čišćenje.

◆◆◆◆ **Jedina novost!** ◆◆◆◆

Kállaijevi su motori vrlo jednostavni te se može mlati medju slamnatim krovom. Benzinmotori sa dvostrukom kon-

strukcijom za čišćenje mogu se vidjeti kod LJUDEVITA KÁLLAI BUDIMPEŠTA VI., Gyár ulica 28.

Kállaijevi motori već izrabljeni se izmjene.

Ovi motori sa najboljim uspjehom rade: kod g. Vranje Kálóczi u Galambóku; kod Ivana Nagy u Belegu (Somogj); kod Josipa Ivan u Hosufalu (Somogj); kod Daniela Mark i na više stotina mjesta u državi.

Jeftina roba! Cijenik badava i franko.

Dobe se mašine za mleti, sijati, za rezati sečku i repu.

Kállaijevi motori, koji su se pokazali najboljima, svakomu se najbolje preporučuju.

MOTOR!

KÁLLAIJEVI MOTORI, koji su se pokazali najboljima, svakomu se najbolje preporučuju. ....

Nema para pravim motorima Ljudevita Kállai!

MOTOR!

Pravi motori Ljudevita Kállai mogu se dobiti jedino u Budimpešti VI. odelj, Gyár ulica 28.

Moj kozmetičan petrolin za kosu

Stanovnici okolica nafta-izvora i radnici petrolinskih čistiona nikada ne očelave, navik imadu bujnu kosu. Ja sam najčistiji petrolin pri-radio za kozmetikum kose i dostigao sam sa njime naj-lipše uspihe kod ritke kose i kod opa-danja. Ovaj petrolin za kosu se može dobiti **jedino u drogeriji „kod bilog angjela“, Brünn, Johannesgasse br. 5.**, zato molim, da se svaka narudžba moga petrolina za kosu samo ovamo upravi. Cena jedne boce je K 1.—, 6 boca K 5.50 a 12 boca K 10.—. Poštarina obaško. Od 2 boce manje se ne šalje poštom. Narudžbe neka se ovako adresiraju: **Johan Grölich, drogerija Angjela, Brünn (Moravska).**

▼ PROTIV KAŠLJA ▼

je najbolje sredstvo mokrina sta-jerske likovite trave. = Cena K 1.60

PROTIV GRČEVA U STOMAKU

je najpriznatija Eucalyptus-esencija. . . . . = Cena K 1.20

▼ PROTIV NAZEBE ▼

najbolje pomaže mazalo Wuchta dr.-a. . . . . = Cena K 1.20

Odlikovano sa najvećim nagradama
- u PARIZU, LONDONU i RIMU. -

**** Naslov za narudžbe: ****

HIRSCHEN-APOTHEKE, GRAZ

+ Mršavost. +

Jedino uspišno sredstvo je *amerikanski snaž-nohravnivi prah profes. dr. William Hartleya*. Mršavi zadobiju stalan, lip, pun oblik tila: ženske krasna prsa; jamstvo za umnoženje težine sa *20 kila za 6 nedilja*. Proti slabokrvnosti, nervoznosti, slabosti i kod stomačnih bola je neophodno nužno hranivo sredstvo. Odlikovano u *Čikagu, Berlinu, Londonu i Hamburgu*. Zahvalnice iz svih država. Cena po komad sa naputkom za uporabu 1 frt 10 kr. Glavno skladište: **Balázs L. Mór Budapest VII., István-ut 11. II. 1.**

Kukci! **!** Kukci!

Pozor! **●** Pozor!

Čuvajte se od **Feller-ovog praška proti kukaca** sa zaštitnim znakom „Elsa“, jer gdi ga pospu tamo ne ostanu kukci u životu! Cio svit već znade, da svi kukci-zareznici, kao: mulje, buhe, stinice, uši, švabe, žohori, moljci, grinje, lisčane uši, ričom svi neugodni zareznici u sobi, kujni, stanu, bašči, košari odmah se uništu, ako pospemo pravog **Feller-ovog praška proti kukaca** sa zaštitnim znakom „Elsa“. — 5 velikih kutija bez poštarine 5 kruna, 1 kutija dopakovano 1 kruna.

Narudžbe se imaju ovako adresirati:

Feller V. Jenő likarnik
Stubica, 84. br. (Zagrebačka žup.)

Ko hoće s uspihom oglasivat

neka se obrati na oglasivajuće poduzeće

GYULE LEOPOLD

Budapest, VII., Erzsébet-körut 41,

gdi se svi oglasi u tu- i inozemne listove i kalendare izvrsnom vještinom, savisno, točno i uz solidne cine posriđuju. Više neg 255 kalendara izključivo zastupa, pokrajčkih listova centralno oglasivajuće odilenje, mnogobrojnih novina izključiva uprava. Krasni katalog novina, ilustrovani cinik kalendara i svake upute oglasnicima bezplatno daje.

NEKA SUDI NAROD!

Riječ je naroda riječ božja zato je sud naroda pravedan. U današnje vrijeme, kada cvate kultura, kada je liječništvo pokazalo veliki napredak jer liječi bolesti, koje nekad nijesu znali izliječiti, zanimivo je slušati narod, kako sudi o

pojednim lijekovima. Na primjer proti trganju u kostima, u križima, protiv reumi, protiv trganju hrbtenjače, protiv ulozima imade mnogo lijekova, ali je najbolji od svih domaćih i inozemskih :

„Kriegnerov REPARATOR“

pa doista ovaj je lijek baš protiv gore spomenutim bolestima svoren. Ovaj lijek koristi, da se dotični, koji su ga rabili ne mogu dosta nahvaliti. Koristi Reparator ne samo protiv reumi, trganju, ulozima već dapače više-puta i kod smrznutih nogu, ušiju. Imade mnogo zahvalnih listova.

Da je Kriegnerov Reparator doista najbolji lijek, to nam svjedoči iskustvo, što su ga stekli u bolnici „Svetog Roka“, gdje je od 136 slučajeva uspio u 129 slučaja

 sa potpunim ozdravljenjem.

Protiv ulozima, reumi, trganju dosada nijedan lijek nije pokazao ovako krasan uspijeh.

Već više desetak godina rabe Kriegnerov Reparator kao najbolje domaće sredstvo u svakoj nuždi, kad se radi, da se ublaži bol sa tarenjem; preporučamo ovaj lijek jer nema lijeka koji bi nas tako sigurno oslobodio muka kao Kriegnerov Reparator.

Mala flaša stoji 1 krune, velika 2 krune. Čuvajmo se krivotvorenja, jer se čovjek višeputa prevvari. Zato je najbolje da po pošti naručite 5 flaša za 5 kruna ili 3 velike vlaše za 6 kruna pouzeće, a najbolje je, da se novac unapred šalje.

LJEKARNA KRIEGNER Budimpešta, VIII.,
Baroš-ulica br. 2.

⋆ ⋆ TRGOVINA ⋆ ⋆

GRGE VUKOVIĆ

norinberških, uresnih sitnih i pomodnih roba za muške i ženske

Vermešova palata.

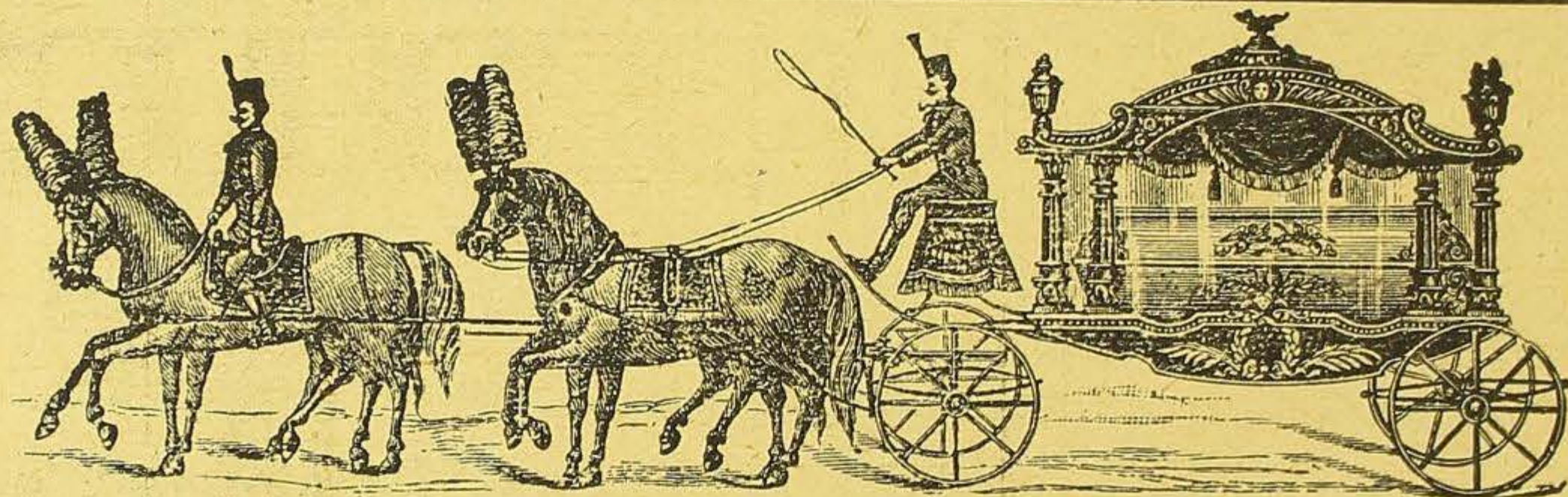
U SUBOTICI (SZABADKA).

Deakova ulica.

KOD „ZLATNE ZVIZDE.“

Na stovarištu držim u velikom izboru vinčani vinaca, koprena, umitnog cvića, pantlika, čipaka, vezenih radnja, uresa za odilo, opreme za dičicu, muških i ženskih pomodnih roba, rubenina (košulja), krojačkih potriboća, sunco- i kišobrana, muških i ženskih dičijih rukavica, čorapa, kožnih torbaka, palica (štapova), kao i sve ostale sitničarske robe, te krema za lice od zlatnog cvića.

**Pozajmljivam za časti
nužne šatre i posudje.**

..... Potpisani imam čast do znanja Vam staviti, da sam .....

PODUZETEĆE ZA POKOPE I STOVARIŠTE MRTVAČKIH KOVČEGA

(u Jóovljevoj kući, Deakova-ulica, br. 4.) da i najveću i najskromniju želju svakome i u svako doba potpuno možem ispuniti, znatno povećao.

Na stovarištu se stalno i u bogatom izboru nalaze mrtvački kovčezi od nikela, metalni i drveni, u svakoj veličini i kakvoći, osim toga mrtvački pokrovc, odiće i t. d. Moleći Vas, da me u slučaju potrebe potražiti blagoizvolite, uviravam Vas, da ću jeftinom i tačnom poslugom udovoljiti Vaše veoma cijenjene posite.

S odličnim štovanjem **PETAR GAAL** naslidnik Ivana Mlinerića.

Dičije

zdravlje

je glavnije od svačega, jer od boležljivog zapuštanog diteta se ne može razviti potpun čovik. Podajte vašoj dici ulja od štukine jetre jer očvršćava kosti, očuva dicu od bolesti, jer mu povećava otpornu snagu, u razvoju zaostalo, blido, koštunjavo dite se od toga nagoji. Ne primaju dica svako ulje od štukine jetre rado jer mnoga imaju neugodan vonj i kus. Jako volu Feller-ovo pravo ulje od štukine jetre što je izvrsno i proti glivobolje, slabokrvnosti te izbacivanja. Jednu bocu za 2 krune, 2 boce bez poštarine za 5 kruna šalje:

FELLER V. JENŐ likarnik
Stubica, 84. broj.
(Zagrebačka žup.)

Samo se ovde može naručiti.

Hoćete li

jake i istrajne živine za radnju?

zdravog, lipog pileža?

brzo uhranjene, mesnate svinje?

mного jaja zimi?

boljeg i više mlika?

Onda dodajte u hranu dnevno

Barthelovog kreča za krmu!

Ovo malo izdatka

nećete nikada požaliti!

Upoznavanje badava!

5 kg. na probu 2 krune 40 filiri
bez poštarine ma kuda.

M. Barthel

i Drug

u Beču X/1

Siccardsburggasse 44.

Po g. Stipanu Grgić
privedena i izdana

„Knjiga o malom Isusu“

iznosi do 100 stranica
u osmini, a ukrašena
je sa 32 slike. Stoji
samo 40 fil., naručuje
se kod pisca u Baja-
sentištvanu (Vancaga).

◆◆ Velika bunjevačka trgovina rukotvorne robe ◆◆

Mije Perčić

kod „Svetog Roke“ u SUBOTICI (Deakova ulica).

Rasprodaje uz najjeftiniju cinu svakovrsne robe spadajuće u ovu struku kao: sukna, svile, kumaše, piketa, satina, delina, batista, postave, šifona, cica, kanavasa itd. koje se mogu dobiti u najvećem izboru.

Trgovina Mije Perčić svoje stranke uvik sa najvećom prijaznošću i pažnjom posluži. Tamo svaki dobije najbolje robe uz najumirenije cine, zato priporučujemo najtoplije ovu tvrtku cilom našem općinstvu.

Poštovanim čitaocima

blagohotno priporučujemo dolnje retke:

Svaka ženska, koja hoće da bude lipa, neka rabi samo .. **NATALIJA** mazalo za lice. ....
Jedna kutija vridi 1 krunu.
Natalija-sapun 1 kom. 1 Kr.

Najidealnije sredstvo za finoću rukiju je **BIBIJANA** Jedna boca vridi 1 krunu.

BOLI VAS STOMAK? .... Rabi te odmah Joanovičev mrišavi izvadak bilina, koji će brzo obustaviti bol stomaka, grčeve i t. d. Jedna boca 1 kruna 60 filira.

Pilule za čišćenje krvi i stomaka

najsigurnije sredstvo proti bola stomaka, bubriga, criva i krvi. Kutija 1 kr.
.... Sva ova izvrsna sredstva dobivaju se isključivo kod dogotovljača: ....

SIMON T. JOANOVIĆ **LIKARNIKA**
TORONTÁL-VÁSÁRHELY. Dnevno poštarsko razašiljanje.

☞ Dobar tek ☜

i dobar stomak smo dobili, stomačnih bola, pritiska u stomaku, podrigivanja, nadutosti, zapora, grčeva, gadenja, vatre u stomaku, nesvistice ne poznajemo, nervoznih, vrućičavih bolova nemamo, a nismo ni umoreni, ne borimo se sa neredovnom probavom i bolovima zlatne žile, ne bojimo se guša od kako poznajemo i rabimo ojačavajuće, hranjenje potpomagajuće, čisteće, ličeće, prave Feller-ove protiravajuće Rabarbara „Elsa-pilule.“ Nadalje ko nije rad biti hunjavičav, zamuknut i sluzav; ko nije rad kašljati, ali naprotiv dobro spavati i lako dihati; ko se je rad braniti protiv grlobolje, upale, bola dušika i pluća neka stalno rabi Feller-ov „Elsa-Fluid“. 12 malih ili 6 dvostrukih boca bez poštarine 5 kruna, 36 malih ili 18 dvostrukih boca 12 kruna 40 filira i 48 malih ili 24 dvostruke boce 16 kruna. — Čuvajmo se patvorina i naručujmo svako pravo sredstvo kod

FELLER V. JENŐ dvorskog likarnika

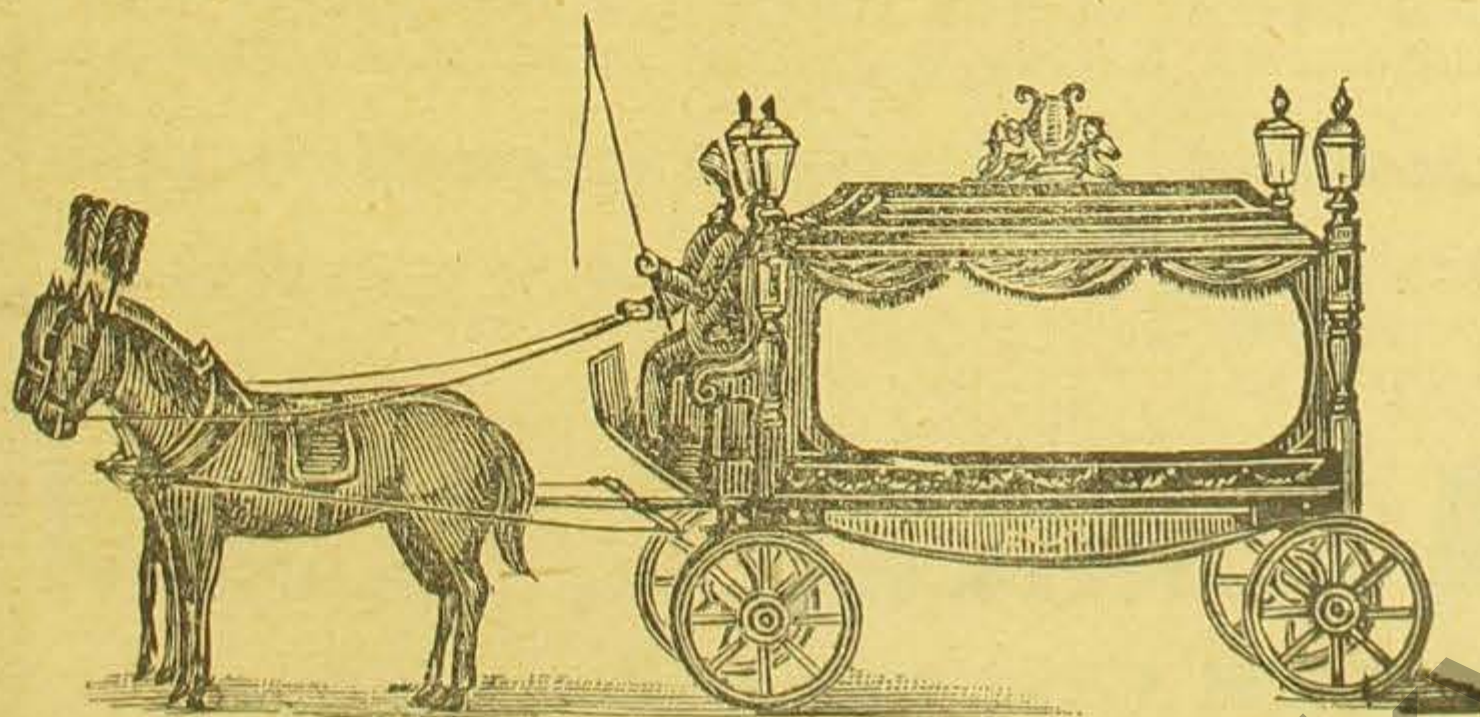
STUBICA, 84. broj (Zagrebačka županija).

VELIKO BUNJEVAČKO POKOPNO PODUZEĆE MATE HORVACKOG

◆◆ U SUBOTICI NA ČOŠKU DEAK-OVE I BERČENJI-JEVE ULICE (NA PIJACI OD MESA), ◆◆

nabavilo je sasvim nove opreme za čitavu radnju pa je kadro izdovoljiti i najjednostavnijim kao i najvećim zahtivima. Raspolaže sa osobito krasnim kovčezima te mrtvačkim kolima, a vrlo ukusno priredjiva ukope i postavlja odra te namišćava .....

vince, da svačijim zahtivima potpuno zadovoljiti mora. ....

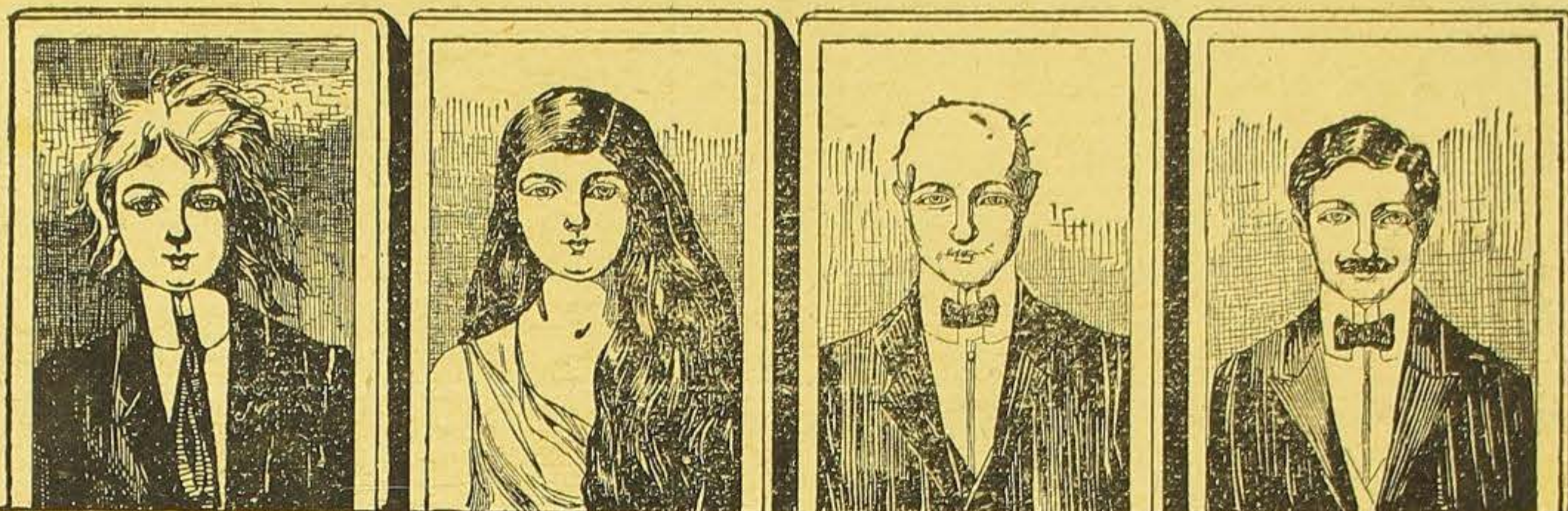
Toplo priporučujemo svakom našem znancu i prijatelju, da se u svakoj nuždi sa potpunim pouzdanjem obrati jedinom bunjevačkom poduzetniku u ovoj struci. Njegova osoba nam već sama jamči, da ćemo valjano i pošteno, ali ipak uz jako umirene cene, biti posluženi.

Pozive za vinčanja, balove i druge prigode, časopise, trgovačke i svakoursne tiskanice ukusno, brzo i uz umirenu cinu dogotavlja štamparija LAJOŠA SANTO u SUBOTICI (Szabadka) Bercsényijeva ul., br. 3. (nuz založnicu).

Ove četiri zanimljive slike

čisto pokazuju, da gusta kosa kako promine čovika:

Prija posli prija posli
upotribe Schneiderove američanske žeste za kosu.

Nije varanje!

Siguran uspih!

Kod ljudi svakoje doba i obadva spola priko više godina postignut uspih to potvrđuje, da

Schneiderova američanska žesta za kosu

uništi sve gnjive žila kose. I gdi se žile kose nisu još sasvim izgubile, tamo posli kratkog upotribe počme gusta kosa rasti, peruda nestane i kosa do velikog doba ne počima sidit. Kosa zadrži svoju naravnu svitlost, uvik sjajna i gusta ostane Schneiderova američanska žesta čisti i ojačiva kožu glave i zaustavi izpadanje kose

U mnogim brojevima dobivena

ovirovljenja zahvalna pisma

potvrđuju, da od Schneiderove

američanske žeste posli 14 dana

brada i kosa

počme rasti, koja i dalje ostane.

Mlad i star, gospoda i gospoje

jednako uporabe sa uspihom Schneiderovu američansku žestu za rašćenje brade, obrva i kose; jer je potvrđeno, da od ove žeste kosa za 14 dana počme rasti.

Za neškodljivost potpuno jamčimo!

Schneiderova američanska žesta samo u bocama od 3 i 5 kruna uz pridhodnu uplatu novca il uz pouzeće se šalje. Naručbe priko deset kruna bez poštarine. Naručbe se šalju isključivo na adresu:

Likarna JOSIPA SCHNEIDER, REŠICA

Glavni trg 573 (Južna Ugarska).

zkvh.org.rs

JEDINI BUNJEVAČKI NOVČANI ZAVOD
ZEMLJODILSKA ŠTEDIONICA D. D.

U SUBOTICI.

Dionička glavica	----- K	250.000	▲	--- Biro-račun kod Austro-ugarske banke. ---
Pričuvene glavice	----- „	50.000	▲	Cheque-račun kod kr. ug. poštanske štedionice.
Ulošci na knjižice	----- „	1.200.000	▲	Telefon: Štedionice ----- br. 307.
			▲	Drvare ----- br. 527.

Prima uštedjeni novac na uložne knjižice i u otvorenim računima ukamaćuje ga uz najviši kamat-njak uvik prema stanju novćane pijace.

Otvvara u svojim knjigama, zavodima, trgovaćkim firmama i pojedinim osobama tekuće račune i izdaje im šek knjižice.

Daje uz najpovoljnije uvite svakom zavodu, trg. firmi i pojedinoj osobi zajmove na menice, na obveznice, na nekretnine uz intabulaciju i na vridnostne papire.

Vrši sve bankarske i menićarske poslove.

U svojoj drvvari, koja se nalazi na Segedinskom putu prodaje gorivih drva, svake vrsti u obliku cipanica i okrugljaća.

Potanje obavisti daje „Zemljodilska Štedionica Dionićarsko Društvo“ svakomu na upit osobni i pismeni besplatno i u najkraćem roku.

Upravno više.